

ปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชน
ในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร
FACTORS AFFECTING TO POLITICAL ALERTNESS OF THE PEOPLE
IN LAMAE DISTRICT, CHUMPHON PROVINCE

พระมหาณัฐภรณ์ ขนติธโร (รองน้อย)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๓

ปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชน
ในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร

พระมหาณัฐภรณ์ ขนติธโร (รองน้อย)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๓

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

Factors Affecting to Political Alertness of the People
in Lamae District, Chumphon Province

Phramaha Natthapot Khantidharo (Rongnoi)

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of
the Requirements for the Degree of
Master of Political Science

Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
C.E. 2020

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชน ในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร” เป็นส่วน หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

(พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร, รศ.ดร.)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

(รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์)

ประธานกรรมการ

(รศ.ว่าที่ พ.ต. ดร.สวัสดี จิรัฏฐิติกาล)

กรรมการ

(รศ.ประณต นันทิยะกุล)

กรรมการ

(รศ.อนุภูมิ ไชวเกษม)

กรรมการ

(รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม)

กรรมการ

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

รศ.อนุภูมิ ไชวเกษม

ประธานกรรมการ

รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม

กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

(พระมหาณัฐพงษ์ ฆนติธโร)

ชื่อวิทยานิพนธ์ : ปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร

ผู้วิจัย : พระมหาณัฐพรจันต์ ขนดีธโร (รองน้อย)

ปริญญา : รัฐศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

: รศ. อนุภูมิ โขเวชยม, พธ.บ. (สังคมวิทยา), M.A. (Politics),

: รศ. ดร.สุรพล สุยะพรหม, พธ.บ. (สังคมวิทยา), M.A. (Politics),

Ph.D. (Political Science), ปร.ด. (สื่อสารการเมือง)

วันสำเร็จการศึกษา : ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๔

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ ดังนี้ ๑) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร ๒) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ ๓) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร

การวิจัยเป็นแบบผสมวิธี ประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๙๘๕ กลุ่มตัวอย่างคือ ประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร จำนวน ๓๙๕ คน โดยสุ่มตัวอย่างจากประชากรทั้งหมด ๒๙,๖๑๑ คน จากสูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) ซึ่งใช้ระดับความคลาดเคลื่อน ๐.๐๕ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด วิเคราะห์โดยการพรรณนาแจกแจงความถี่ประกอบตาราง และวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน ๘ รูปหรือคน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิควิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า

๑. ประชาชนมีความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=๓.๔๒$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านนโยบาย ($\bar{X}=๓.๖๘$) อยู่ในระดับมาก ด้านสื่อสารมวลชน ($\bar{X}=๓.๕๒$) ส่วนด้านการหาเสียงของผู้สมัคร ($\bar{X}=๓.๓๘$) ด้านพรรคการเมือง ($\bar{X}=๓.๒๘$) และ ด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร ($\bar{X}=๓.๒๒$) อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

๒. ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มีอายุ การศึกษา และรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนประชาชนที่มี เพศ และอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

๓. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร ปัญหาประชาชนเบื่อหน่ายการเมืองแบบเดิมๆ ที่ประชาชนต้องการและให้ความสำคัญในแต่ละด้าน มีดังนี้คือ ด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร แสดงวิสัยทัศน์ให้ประชาชนเห็นถึงความรู้ความสามารถ ในการจะแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นในอนาคต นึกถึงฟังได้ ด้านการหาเสียงของผู้สมัคร นักการเมืองต้องเปลี่ยนวิธีการหาเสียง สร้างจุดเด่นให้ประชาชนเชื่อมั่นได้ ด้านพรรคการเมือง พรรคการเมืองควรเห็นประโยชน์ประชาชนเป็นที่ตั้ง ด้านนโยบาย เน้นหนักการแก้ปัญหาเรื่องของเศรษฐกิจในทุกระดับ ด้านสื่อมวลชน ควรชี้แจงสิ่งที่เป็กลางสร้างความเข้าใจในฐานะสื่อมวลชน ให้ข้อมูลที่เป็นจริง ช่วยประชาชนเป็นกระบอกเสียง

Thesis Title : Factors Affecting to Political Alertness of the People in Lamae District, Chumphon Province

Researcher : Phramaha Natthapot Khantidharo (Rongnoi)

Degree : Master of Political Science

Thesis Supervisory Committee

: Assoc. Prof. Anuphum Sokasem, B.A. (Sociology) M.A. (Politics)

: Assoc. Prof. Dr. Surapon Suyaprom, B.A. (Sociology), M.A. (Politics), Ph.D. (Political Science) Ph.D. (Political Communications)

Date of Graduation : June 12, 2021

Abstract

Objectives of this research were: 1) To study the factors affecting to Political Alertness of the People in Lamae District, Chumphon Province. 2) To study and compare factors affecting to Political Alertness of the People in Lamae District, Chumphon Province,. Classified by personal factors, and 3) to propose guidelines for the development of Political Alertness of the People in Lamae District, Chumphon Province. Research is a mixed method. It consists of quantitative research. Use questionnaires as a tool for data collection. With the confidence value in the whole version equal to 0.985, the sample group is 395 people in Lamae District, Chumphon Province, A total of 29,611 people were sampled from Taro Yamane's formula, which used a 0.05 tolerance level. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean and standard deviation. Test the hypothesis by testing the t-test. And F-test. The analysis of data from open-ended questionnaires. Analyzed by descriptive frequency distribution and table. And qualitative research methods Use in-depth interviews from 7 key informants, The data was analyzed using descriptive content analysis techniques.

Findings of the research were as follows:

1. People had moderate opinions on Political Alertness factors in Lamae District, Chumphon Province (= 3.42). When classified by side, the mean in descending order as follows: Policy side (= 3.68) was at a high level. Mass communication (= 3.52), campaigning for candidates (= 3.38), political parties (= 3.28) and candidate qualifications (= 3.22) were at a moderate level, respectively.

2. The comparison results showed that People with different age, education and income There were opinions on the Political Alertness factors of the people in Lamae District, Chumphon Province, Differed statistically significant at the level of 0.05, As for people with different genders and occupations There are no different opinions.

3. Problems, obstacles and recommendations on factors affecting Political Alertness of the people in Lamae District, Chumphon Province. The public problem is tired of traditional politics. The people want and value in each area are as follows. Applicant's features Show vision for the public to see knowledge and ability in solving local problems in the future, Can think of just Candidate campaigning side Politicians have to change the methods of campaigning. Create a distinctive point for the people to be confident, Political party Political parties should see the interests of the people in place. Policy focuses on solving economic problems at all levels. Media Should clarify the objectivity to create understanding as a medium Provide truthful information Helping the people to speak.

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญแผนภาพ	ฎ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ คำถามการวิจัย	๔
๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๔
๑.๔ สมมติฐานการวิจัย	๔
๑.๕ ขอบเขตการวิจัย	๕
๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	๖
๑.๗ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย	๗
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๘
๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการตื่นตัวทางการเมือง	๘
๒.๒ แนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย	๑๑
๒.๓ ทฤษฎีการสื่อสารและการสื่อสารทางการเมือง	๒๐
๒.๔ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง	๒๓
๒.๕ การตื่นตัวทางการเมือง	๖๕
๒.๖ หลักสี่ปฐพีธรรม	๖๙
๒.๗ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย	๗๗
๒.๘ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๘๐
๒.๙ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๙๔
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๙๖
๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๙๖
๓.๒ ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	๙๖
๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๙๙
๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๑๐๒
๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล	๑๐๓

สารบัญ (ต่อ)

	เรื่อง	หน้า
บทที่ ๔	ผลการวิจัย	๑๐๕
	๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป	๑๐๖
	๔.๒ ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชน ในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร	๑๐๘
	๔.๓ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัว ทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร	๑๑๔
	๔.๔ ผลการวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อปัจจัยที่มีผลต่อ การตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร	๑๓๘
	๔.๕ ผลการวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัว ทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร	๑๔๓
	๔.๖ องค์ความรู้	๑๕๓
	๔.๖.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย	๑๕๓
	๔.๖.๒ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย	๑๕๖
บทที่ ๕	สรุป อภิปราย และเสนอแนะ	๑๕๙
	๕.๑ สรุป	๑๖๐
	๕.๒ อภิปรายผล	๑๖๕
	๕.๓ เสนอแนะ	๑๗๐
	๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	๑๗๐
	๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ	๑๗๑
	๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป	๑๗๑
	บรรณานุกรม	๑๗๒
	ภาคผนวก	๑๘๐
	ภาคผนวก ก แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์	๑๘๑
	ภาคผนวก ข ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)	๑๘๑
	ภาคผนวก ค ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	๑๘๗
	ภาคผนวก ง ภาพประกอบการสัมภาษณ์	๒๐๐
	ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์	๒๐๖
	ประวัติผู้วิจัย	๒๑๗

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๒.๑	สรุปสาระเกี่ยวกับการตื่นตัวทางการเมือง	๑๐
๒.๒	สรุปสาระเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง	๑๙
๒.๓	สรุปสาระเกี่ยวกับทฤษฎีการสื่อสารและการสื่อสารทางการเมือง	๒๓
๒.๔	สรุปความหมายของการมีส่วนร่วม	๓๖
๒.๕	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง	๕๓
๒.๖	สรุปงานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัย	๘๕
๒.๗	สรุปงานวิจัยเกี่ยวกับความนิยมทางการเมือง	๙๒
๓.๑	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชาชนในอำเภอละแม จังหวัด ชุมพร	๙๘
๔.๑	แสดงจำนวนและคำร้อยละข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของ ผู้ตอบ แบบสอบถาม	๑๐๖
๔.๒	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทาง การเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร โดยรวม	๑๐๘
๔.๓	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทาง การเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร ด้านคุณลักษณะ ของผู้สมัคร	๑๐๙
๔.๔	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชน ต่อปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร ด้านการหาเสียงของผู้สมัคร	๑๑๐
๔.๕	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชน ต่อปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร ด้านพรรคการเมือง	๑๑๑
๔.๖	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชน ต่อปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร ด้านนโยบาย	๑๑๒
๔.๗	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชน ต่อปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร ด้านสื่อสารมวลชน	๑๑๓
๔.๘	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการ ตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร จำแนก ตามเพศ โดยรวม	๑๑๔

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๙	แสดงการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร จำแนกตามเพศ โดยรวม	๑๑๕
๔.๑๐	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร จำแนกตามอายุ โดยรวม	๑๑๖
๔.๑๑	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร จำแนกตามอายุ	๑๑๗
๔.๑๒	แสดงการทดสอบความแตกต่างระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร เป็นรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญ น้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) จำแนกตามอายุ โดยรวม	๑๑๘
๔.๑๓	แสดงการทดสอบความแตกต่างระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร เป็นรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญ น้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) จำแนกตามอายุ ด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร	๑๑๙
๔.๑๔	แสดงการทดสอบความแตกต่างระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร เป็นรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญ น้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) จำแนกตามอายุ ด้านการหาเสียงของผู้สมัคร	๑๒๐
๔.๑๕	แสดงการทดสอบความแตกต่างระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร เป็นรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญ น้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) จำแนกตามอายุ ด้านพรรคการเมือง	๑๒๑
๔.๑๖	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร จำแนกตามการศึกษา โดยรวม	๑๒๒

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๑๗	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยการ ตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร จำแนก ตามการศึกษา	๑๒๓
๔.๑๘	แสดงการทดสอบความแตกต่างระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัว ทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร เป็นรายคู่ด้วย วิธีการหาผลต่างนัยสำคัญ น้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) จำแนกตามการศึกษา โดยรวม	๑๒๔
๔.๑๙	แสดงการทดสอบความแตกต่างระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัว ทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร เป็นรายคู่ด้วย วิธีการหาผลต่างนัยสำคัญ น้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) จำแนกตามการศึกษา ด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร	๑๒๕
๔.๒๐	แสดงการทดสอบความแตกต่างระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัว ทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร เป็นรายคู่ด้วย วิธีการหาผลต่างนัยสำคัญ น้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) จำแนกตามการศึกษา ด้านการหาเสียงของผู้สมัคร	๑๒๖
๔.๒๑	แสดงการทดสอบความแตกต่างระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัว ทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร เป็นรายคู่ด้วย วิธีการหาผลต่างนัยสำคัญ น้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) จำแนกตามการศึกษา ด้านพรรคการเมือง	๑๒๗
๔.๒๒	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการ ตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร จำแนก ตามอาชีพ โดยรวม	๑๒๘
๔.๒๓	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยการ ตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร จำแนก ตามอาชีพ	๑๒๙
๔.๒๔	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการ ตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร จำแนก ตามรายได้ โดยรวม	๑๓๐
๔.๒๕	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยการ ตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร จำแนก ตามรายได้	๑๓๑

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๒๖	แสดงการทดสอบความแตกต่างระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัว ทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร เป็นรายคู่ด้วย วิธีการหาผลต่างนัยสำคัญ น้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) จำแนกตามรายได้ โดยรวม	๑๓๒
๔.๒๗	แสดงการทดสอบความแตกต่างระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัว ทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร เป็นรายคู่ด้วย วิธีการหาผลต่างนัยสำคัญ น้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) จำแนกตามรายได้ ด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร	๑๓๓
๔.๒๘	แสดงการทดสอบความแตกต่างระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัว ทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร เป็นรายคู่ด้วย วิธีการหาผลต่างนัยสำคัญ น้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) จำแนกตามรายได้ ด้านการหาเสียงของผู้สมัคร	๑๓๔
๔.๒๙	แสดงการทดสอบความแตกต่างระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัว ทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร เป็นรายคู่ด้วย วิธีการหาผลต่างนัยสำคัญ น้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) จำแนกตามรายได้ ด้านพรรคการเมือง	๑๓๕
๔.๓๐	แสดงการทดสอบความแตกต่างระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัว ทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร เป็นรายคู่ด้วย วิธีการหาผลต่างนัยสำคัญ น้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) จำแนกตามรายได้ ด้านนโยบาย	๑๓๖
๔.๓๑	สรุปผลทดสอบสมมติฐานโดยการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อ ปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร โดยจำแนกปัจจัยส่วนบุคคล	๑๓๗
๔.๓๒	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และแนวทางเกี่ยวกับปัจจัยการ ตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร ด้าน คุณลักษณะของผู้สมัคร	๑๓๘
๔.๓๓	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และแนวทางเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผล ต่อการตื่นตัวทางการเมืองในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร ด้านการหาเสียง ของผู้สมัคร	๑๓๙

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๓๔	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และแนวทางเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร ด้านพรรคการเมือง	๑๔๐
๔.๓๕	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และแนวทางเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร ด้านนโยบาย	๑๔๑
๔.๓๖	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และแนวทางเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร ด้านสื่อสารมวลชน	๑๔๒

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า	
๒.๑	การมีส่วนร่วมของประชาชน	๒๖
๒.๒	กรอบแนวคิดในการศึกษา	๙๕
๔.๑	คุณลักษณะของผู้สมัครที่ทำให้ประชาชนสนใจและตื่นตัวทางการเมือง	๑๔๕
๔.๒	การหาเสียงของผู้สมัครที่ทำให้ประชาชนติดตามการเมือง	๑๔๗
๔.๓	พรรคการเมืองที่ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง	๑๔๘
๔.๔	นโยบายพรรคการเมืองที่ทำให้ประชาชนสนใจการเมือง	๑๕๐
๔.๕	สื่อสารมวลชนที่ทำให้ประชาชนได้ความรู้เกี่ยวกับการเมืองประกอบการตัดสินใจ	๑๕๒
๔.๖	องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย	๑๕๓
๔.๗	องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย	๑๕๖

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร” สำเร็จเสร็จสมบูรณ์ได้ เพราะได้รับความเมตตาจากคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ได้แก่ รศ.อนุภูมิ โขเวชยม และ รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม ที่กรุณาให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ และผู้มีพระคุณหลายท่าน ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณประธานและคณะกรรมการสอบทุกท่าน ที่ให้คำแนะนำและชี้แนะให้งานวิจัยฉบับนี้มีความสมบูรณ์

เจริญพระขอขอบคุณ รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ ที่เมตตาทำให้การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบคุณ ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ที่เสียสละอันมีค่าเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย ขอขอบคุณคณาจารย์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ที่กรุณาให้ความรู้และประสบการณ์ในการเรียนที่ดี

ขอขอบคุณ และประชาชนในจังหวัดชุมพรทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถามและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัย ขอขอบคุณเพื่อนๆ นิสิตหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ที่ให้การช่วยเหลือทั้งกำลังกายและกำลังใจมาโดยตลอด

อนึ่ง คุณค่าอันเป็นประโยชน์บังเกิดขึ้นจากงานวิจัยเล่มนี้ ผู้วิจัยขอยกคุณความดีนี้บูชาพระคุณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตลอดจน บิดามารดา ครูอุปัชฌาย์อาจารย์ รวมทั้งพุทธบริษัทสี่ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

พระมหาณัฐพจน์ ขนติธโร(รองน้อย)

๑๒ มีนาคม ๒๕๖๔

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

๑.๑.๑ ความเป็นมา

การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของปวงชนชาวไทยตามมาตรา ๓๒ แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๕๐ ที่บัญญัติว่า “บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง” และเป็นหน้าที่ที่มีความสำคัญยิ่งในกระบวนการทางการเมืองและการปกครอง เนื่องจากการเลือกตั้งเป็นการแสดงออกถึงเจตจำนงของประชาชนในการปกครองประเทศ โดยเจตจำนงดังกล่าวปรากฏอยู่ในรูปของการเรียกร้องเพื่อการสนับสนุนต่อการตัดสินใจทั้งหลายในระบบการเมือง การเลือกตั้งจึงเป็นการแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองรูปแบบหนึ่ง เป็นกระบวนการที่ประชาชนเลือกสรรรัฐบาลที่จะเข้าไปทำหน้าที่บริหารบ้านเมืองและเป็นการสร้างความชอบธรรมในการใช้อำนาจปกครองของพรรคการเมืองหรือคณะบุคคลเพียงกลุ่มเดียว^๑

การปกครองในระบอบประชาธิปไตยในปัจจุบัน จะขาดกระบวนการเลือกตั้งไปไม่ได้ เพราะการเลือกตั้งเป็นการที่ประชาชนได้ใช้สิทธิทางการเมือง ในการออกเสียงลงคะแนน เลือกตัวแทนของตนเข้าไปทำงานบริหารประเทศ การจัดการปกครองที่ปราศจากการเลือกตั้ง ถือเป็น การปกครองแบบเผด็จการ ฉะนั้นการเลือกตั้งจึงเป็นขั้นตอนสำคัญและจำเป็นสำหรับระบบการเมืองแบบประชาธิปไตย

เหตุที่การเลือกตั้งเป็นเงื่อนไขสำคัญที่สุดประการหนึ่งในการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพราะการเลือกตั้งเป็นการแสดงออกถึงเจตนาารมณ์ของประชาชนผู้เป็นเจ้าของประเทศ ในอันที่จะมอบความไว้วางใจให้ตัวแทนปวงชนไปใช้อำนาจแทนตน การออกเสียงเลือกตั้งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ในสังคมประชาธิปไตย เห็นได้เด่นชัดจากบทบัญญัติข้อ ๒๑ (๑) แห่งปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration Of Human Rights) ซึ่งสรุปใจความสำคัญได้ว่า เจตจำนงของประชาชนย่อมเป็นมูลฐานแห่งอำนาจของรัฐบาลหรือผู้ปกครอง เจตจำนงดังกล่าวต้องแสดงออกโดยการเลือกตั้งสุจริต ซึ่งจัดขึ้นเป็นครั้งคราวตามกำหนดเวลา ด้วยการลงคะแนนเสียงของชายหญิง โดยถือหลักคนละหนึ่งเสียงเท่ากัน ประชาชนมีความจำเป็น มีความต้องการหรือเดือดร้อนอะไร จะได้มีโอกาสแสดงความจำนงเหล่านั้น ผ่านผู้แทนราษฎร ในกรณีที่ผู้แทนราษฎรได้ประกาศนโยบายอุดมการณ์แห่งพรรคการเมืองของตนโดยชัดแจ้ง ถ้าไม่มีการเลือกตั้ง ประชาชนก็ต้องใช้วิธีการอื่นตามรัฐธรรมนูญ แต่กระบวนการเลือกตั้งจะเป็นวิธีการหนึ่ง ที่จะให้ผู้มี

^๑ชุตินา ศิริเมธาวี, “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดลพบุรี: ศึกษาในห้วงเวลา ปี พ.ศ. ๒๕๖๐”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารการเมือง, (วิทยาลัยสื่อสารการเมือง : มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๖๐), หน้า ๒.

ความคิดเกี่ยวกับการเมืองปกครองได้แสดงออกเพื่อให้รัฐบาลหรือผู้บริหาร ได้รับทราบแล้วนำไปพิจารณา ดำเนินงานในเรื่องที่สามารถจะทำได้

๑.๑.๒ ความสำคัญของปัญหา

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นกระบวนการเลือกสรรทางการเมืองของ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่จะทำการคัดเลือกบุคคลเพื่อไปทำหน้าที่ทางการเมืองแทนตน และเป็น การให้ประชาชนได้มีโอกาสในการสรรหาตัวแทนของตนโดยวิธีการเลือกตั้ง ซึ่งถือเป็นกิจกรรมหนึ่งในการ เข้าร่วมทางการเมืองของประชาชน และเป็นปัจจัยที่สำคัญมากในการสนับสนุนการเมืองการ ปกครองระบอบประชาธิปไตย กล่าวได้ว่า การเลือกตั้งเป็นกิจกรรมที่สำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการ ทางการเมืองที่มีพื้นฐานของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้สำคัญอันหนึ่งว่าใน ช่วงเวลาหนึ่ง คณะบุคคลใดจะได้ทำหน้าที่ในการบริหารประเทศ และประเทศจะเป็นไปในแนวทางใด ก็ด้วยความเห็นชอบหรือฉันทานุมัติของประชาชนส่วนใหญ่จากกระบวนการเลือกตั้ง ซึ่งอาจจะมี เหตุผลหรือปัจจัยที่น่าพึงรอนรับ หรือเป็นไปโดยอาศัยความรู้สึกลับบางประการผ่านนโยบายของผู้สมัคร และพรรคการเมืองที่ผู้สมัครสังกัดนั่นเอง ซึ่งตรงกับคำว่า “ตลาดการเมือง” ที่ถูกกำหนดขึ้นมา เพื่อ เป็นระบบการแลกเปลี่ยนโดยผู้ขายเสนอความเป็นตัวแทนแก่ผู้ซื้อ เพื่อให้ได้รับเสียงสนับสนุนเป็นการ ตอบแทน โดยนักการเมืองและนโยบายเปรียบเสมือนสินค้าที่มีพรรคการเมืองเป็นตราสินค้าและผู้มี สิทธิเลือกตั้งเป็นผู้บริโภคสินค้า

ประเทศไทยได้มีการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรทั่วประเทศในคราวเดียวกันหรือเรียกว่าการ เลือกตั้งทั่วไป ล่าสุดเป็นการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป ครั้งที่ ๒๗ ภายใต้รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๕๐ กำหนดให้มีขึ้นในวันอาทิตย์ที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ซึ่งเป็นไป ในภาวะไม่ปกติ อันเนื่องมาจากการยุบสภาผู้แทนราษฎรของ นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี คนที่ ๒๘ เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ สาเหตุเกิดจากความขัดแย้งทางการเมือง แต่การเลือกตั้งในครั้งนั้น ไม่สามารถประกาศผลการเลือกตั้งได้ เนื่องจากถูกขัดขวางจากกลุ่มคณะกรรมการประชาชนเพื่อการ เปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข (กปปส.) ทำให้ กระบวนการเลือกตั้งเสียระบบ และผู้มีสิทธิเลือกตั้งราว ๔๔๐,๐๐๐ คน ไม่สามารถออกเสียงลงคะแนนได้ ส่งผลให้คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่สามารถประกาศผลการเลือกตั้งอย่างเป็นทางการได้ และไม่สามารถจัดให้มีการเลือกตั้งทดแทนในเขตที่ประชาชนไม่สามารถไปเลือกตั้งได้

ปัจจุบัน ซึ่งมีประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๐ อันเป็นรัฐธรรมนูญฉบับที่ ๒๐ ของประเทศไทย บัญญัติไว้ในหมวด ๔ หน้าที่ของ ปวงชนชาวไทย ในมาตรา ๕๐ (๗) ไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือลงประชามติอย่างอิสระโดยคำนึงถึง ประโยชน์ส่วนรวมของประเทศเป็นสำคัญ โดยรัฐธรรมนูญฉบับนี้ บัญญัติให้สภาผู้แทนราษฎร ประกอบด้วยสมาชิกจำนวนห้าร้อยคน เป็นสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวน สามร้อยห้าสิบคนและเป็นสมาชิกซึ่งมาจากบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองจำนวนหนึ่งร้อยห้าสิบคน สมพงศ์ เกษมสิน และจรรยา สุภาพ ได้กล่าวสรุปข้อดีของการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตไว้ดังนี้

๑. ผู้แทนสามารถดูแลทุกข์สุขของราษฎรในเขตเลือกตั้งได้ทั่วถึง

๒. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้แทนกับราษฎรก็กระชับแน่น เพราะราษฎรผู้มีสิทธิในเขตเลือกตั้งมี

น้อย

๓. เมื่อราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งมีจำนวนน้อย ก็เป็นการง่ายแก่ผู้แทนที่จะหยั่งทราบเจตจำนงของราษฎรในเขตเลือกตั้ง

๔. เป็นวิธีการเลือกตั้งที่ให้ความเสมอภาค เพราะไม่ว่าราษฎรจะอยู่ในจังหวัดเล็กหรือจังหวัดใหญ่ ราษฎรทุกคนก็มีคะแนนเสียงเพียงเสียงเดียวในการเลือกตั้ง

๕. การเลือกตั้งแบ่งเขตเป็นการให้โอกาสแก่ราษฎรฝ่ายข้างน้อยในจังหวัดแต่ชุมชนุมกันเป็นฝ่ายข้างมากอยู่ในเขตเลือกตั้งหนึ่ง

๖. การเลือกตั้งแบ่งเขต ย่อมทำให้เสียค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งและในการโฆษณาเพื่อการเลือกตั้งน้อย จึงเหมาะสมกับหลักประชาธิปไตย

บทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นตัวแทนของประชาชนไทย ได้รับเลือกตั้งเข้าไปทำหน้าที่แทนตนในสภา เมื่อได้รับการเลือกตั้งเข้ามาแล้ว บทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในสภาผู้แทนราษฎรมีหน้าที่ดังนี้ ๑. ออกกฎหมายเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชน ๒. เป็นผู้เลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรี ๓. ควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน ๔. จัดสรรงบประมาณแผ่นดินเพื่อพัฒนาประเทศ ๕. นำปัญหาความเดือดร้อนและความต้องการของประชาชนเสนอรัฐบาล

บทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนอกสภา เนื่องจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนแต่ละจังหวัดที่เลือกตัวแทนของตนไปมีส่วนร่วมในการบริหารประเทศ นอกเหนือจากหน้าที่ในสภาแล้ว ประชาชนยังมีความคาดหวังให้ผู้แทนของตนมีบทบาทในพื้นที่ดังนี้ ๑. ลงพื้นที่เพื่อรับทราบปัญหา ความทุกข์ความเดือดร้อนของประชาชนและหาแนวทางแก้ไข ๒. เสนอความต้องการของประชาชนในจังหวัดที่เลือกตนขึ้นเป็นผู้แทนราษฎร เพื่อพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ให้ดีขึ้น ๓. ของงบประมาณเพื่อลงพื้นที่ พัฒนาจังหวัดให้สอดคล้องต่อสถานการณ์และความต้องการของประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง แนวโน้มการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นแล้วว่า การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีความสำคัญยิ่งต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐบาลปัจจุบันจะต้องจัดให้มีการเลือกตั้งทั่วไปขึ้นแนวโน้มการเลือกตั้งหลังการประกาศใช้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ซึ่งได้บัญญัติไว้อย่างชัดเจนให้มีการเลือกตั้งผู้แทนราษฎร เส้นทางสู่การเลือกตั้งเป็นรูปเป็นร่างชัดเจนขึ้นเมื่อ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีและหัวหน้าคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (คสช.) กล่าวยืนยันว่า ประเทศไทยจะเดินไปตามโรดแมป และจะมีการประกาศวันเลือกตั้งขึ้นต่อไป แม้ว่าถึงขณะนี้ ยังไม่ได้กำหนดวันเลือกตั้งขึ้น และมีการเลื่อนกำหนดจากที่คาดการณ์ไว้ว่าจะมีการประกาศวันเลือกตั้งในปี ๒๕๖๑ อย่างไรก็ตาม ทุกประเทศ มีการจับตามองสถานการณ์การเลือกตั้งในประเทศไทยอยู่ เพราะการเลือกตั้งที่จะจัดให้มีขึ้น ถือเป็นแนวทางในการปกครองประเทศในระบอบประชาธิปไตยอันจะทำให้นานาประเทศทั่วโลก โดยเฉพาะประเทศมหาอำนาจยอมรับบทบาทของประเทศไทยบนเวทีการค้าโลก ดังนั้น ในปี ๒๕๖๒ ที่จะถึงนี้ รัฐบาลปัจจุบันหลีกเลี่ยงไม่พ้นที่จะต้องประกาศวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปโดยเร็วที่สุด ทั้งนี้เพื่อผลประโยชน์ของประเทศชาติเป็นหลัก

ปัจจุบันจังหวัดชุมพรเป็นเมืองเศรษฐกิจ มีสถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจหลายแห่ง เนื่องจากมีภูมิประเทศที่เหมาะสมคือตั้งอยู่ในเขตตอนใต้ของประเทศ จึงทำให้เป็นศูนย์กลางทางการทหารของภาคใต้ สามารถกระจายกำลังพลหรืออาวุธยุทธโธปกรณ์ไปยังภูมิภาคต่างๆ ของภาคใต้ได้สะดวก ซึ่งมีความสำคัญต่อความมั่นคงของประเทศ ในเชิงเศรษฐกิจการเมือง ผู้นำรัฐบาลทุกยุคทุกสมัย ต่างให้ความสำคัญกับจังหวัดชุมพร ทำให้การเลือกตั้งผู้แทนราษฎรของจังหวัดชุมพร มีการแข่งขันทางการเมืองกันอย่างเข้มข้น ที่ผ่านมามีการขับเคี่ยวกันของพรรคการเมืองใหญ่ ๓ พรรค คือ พรรคเพื่อไทย พรรคประชาธิปัตย์ และพรรครวมพลังประชาชาติไทย ประชาชนส่วนใหญ่ในจังหวัดชุมพร เชื่อมั่นในตัวบุคคลมากกว่านโยบายของพรรคการเมือง ดังนั้นมีแนวโน้มว่า หากประชาชนเชื่อมั่นศรัทธาในตัวผู้สมัครของพรรคใดโอกาสที่จะได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรย่อมมีสูง ในทางกลับกัน หากผู้สมัครคนใดทำให้ประชาชนเคลือบแคลงใจในพฤติกรรมทางการเมือง หรือความประพฤติส่วนตัว อาจทำให้พลาดไม่ได้รับเลือกตั้งเข้ามาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

จากความเป็นมาและความสำคัญ จึงน่าสนใจศึกษาว่า ประชาชนชาวจังหวัดชุมพรมีความคิดเห็นต่อปัจจัยและการตื่นตัวทางการเมือง อย่างไร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการนำไปพัฒนากลยุทธ์ สร้างภาพลักษณ์และความเชื่อมั่นต่อพรรคการเมือง เพื่อช่วยชนะในการเลือกตั้งต่อไป

๑.๒ คำถามการวิจัย

๑.๒.๑ ปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร มีอะไรบ้าง

๑.๒.๒ ความคิดเห็นของประชาชนต่อปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร เป็นอย่างไร

๑.๒.๓ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร เป็นอย่างไร

๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๓.๑ เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนใน อำเภอละแม จังหวัดชุมพร

๑.๓.๒ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร

๑.๓.๓ เพื่อศึกษา

๑.๔ สมมติฐานของการวิจัย

๑.๔.๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพรชุมพร

๑.๔.๒ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร

๑.๔.๓ ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร

๑.๔.๔ ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร

๑.๔.๕ ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร

๑.๕ ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

๑.๕.๑ ขอบเขตด้านประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ ๑๘ ปีขึ้นไปในเขตพื้นที่ในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร จำนวน ๒๙,๖๑๑ คน^๒

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน ๘ ท่าน ได้แก่ ๑. กลุ่มผู้นำทางการเมือง ๒. กลุ่มนักการเมืองท้องถิ่น ๓. กลุ่มผู้นำชุมชน และ ๔. กลุ่มนักวิชาการ

๑.๕.๒ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ได้แก่ ปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนใน อำเภอละแม จังหวัดชุมพร ซึ่งแบ่งออกเป็น ๕ ด้าน คือ ๑. ด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร ๒. ด้านการหาเสียงของผู้สมัคร ๓. ด้านพรรคการเมือง ๔. ด้านนโยบาย และ ๕. ด้านสื่อมวลชน

๑.๕.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่

ได้แก่ พื้นที่ในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร

๑.๕.๔ ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น คือ ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนที่อาศัยอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดชุมพร ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้

ตัวแปรตาม คือ ปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนใน อำเภอละแม จังหวัดชุมพร ประกอบด้วย ๕ ด้าน ดังต่อไปนี้ ๑. ด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร ๒. ด้านการหาเสียงของผู้สมัคร ๓. ด้านพรรคการเมือง ๔. ด้านนโยบาย และ ๕. ด้านสื่อบุคคล

๑.๕.๕ ขอบเขตระยะเวลา

การศึกษาครั้งนี้เริ่มตั้งแต่เดือน มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๓ – กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๔ ระยะเวลา ๙ เดือน

^๒ข้อมูลผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ๒๕๖๒, [ออนไลน์], แหล่งข้อมูล : <https://www.ect.go.th/nakhonratchasima/main.php?filename=index> [๑๕ เมษายน ๒๕๖๒].

๑.๖ ค่านิยมคัมภีร์ที่ใช้ในการศึกษา

ปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร หมายถึง ปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้แก่

การตื่นตัวทางการเมือง หมายถึง กิริยา อาการ ความคิดเห็นที่บุคคลแสดงออกทางการเมือง ได้แก่ การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การลงคะแนนเลือกตั้ง ระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง

ปัจจัย หมายถึง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประกอบด้วย ๑) ด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร ๒) ด้านการหาเสียงของผู้สมัคร ๓) ด้านพรรคการเมือง ๔) ด้านนโยบาย และ ๕) ด้านสื่อสารมวลชน

ด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร หมายถึง ความรู้ ความสามารถของผู้สมัคร คุณสมบัติส่วนตัวของผู้สมัครน่าสนใจ วิสัยทัศน์ในการหาเสียง ความมีชื่อเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้ง พื้นฐานครอบครัวของผู้สมัครน่าสนใจ วุฒิภาวะทางการเมืองของผู้สมัครเลือกตั้ง ทำให้น่าสนใจไปลงคะแนน

ด้านการหาเสียงของผู้สมัคร หมายถึง วิธีการหาเสียงโดยการประชาสัมพันธ์ผ่านแผ่นป้ายและสื่อต่างๆ ที่น่าสนใจ การลงพื้นที่หาเสียงอย่างใกล้ชิดกับประชาชน ผู้สมัครรับเลือกตั้งสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับนโยบายที่นำเสนอให้เกิดความกระจ่างแก่ประชาชนได้

ด้านพรรคการเมือง หมายถึง พรรคการเมืองมีนโยบายที่โดดเด่น น่าสนใจสามารถแก้ปัญหาสังคมได้ มีสมาชิกพรรคที่ลงสมัครรับเลือกตั้ง เป็นผู้ที่มีความสามารถทำให้สนใจไปเลือกตั้ง พรรคการเมืองสนใจไต่ถามความคิดเห็นของประชาชน เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาของบ้านเมือง

ด้านนโยบาย หมายถึง นโยบายของพรรคการเมือง มีประเด็นตรงกับความต้องการ ทำให้อยากไปใช้สิทธิเลือกตั้ง นโยบายของพรรคการเมืองสามารถแก้ปัญหาสังคมและตรงความต้องการของคนส่วนใหญ่ นโยบายใหม่ๆ เข้าถึงกลุ่มคนทุกชนชั้น เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมเสนอแนะนโยบายในการนำมาเป็นแนวทางการทำงานของพรรค และสามารถปฏิบัติได้จริง

ด้านสื่อสารมวลชน หมายถึง สื่อมวลชนมีการประชาสัมพันธ์และรณรงค์การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ให้ข้อมูลเกี่ยวกับพรรคและสมาชิกต่อสาธารณะชน สื่อสารมวลชนมีส่วนในให้ข่าวเพื่อเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนตื่นตัวในการไปเลือกตั้ง

หลักสัปปุริสธรรม หมายถึง คุณธรรมที่สำคัญ สำหรับสัปปุริสชน หรือคนดี คุณสมบัติ ๗ ประการนั้น คือ

ธัมมัญญตา หมายถึง เป็นผู้รู้ธรรม เป็นคนมีศีล มีธรรม รู้หลักการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย คือ ไม่ใช้อำนาจ ไม่ขวยเสีย

อัตถัญญตา หมายถึง เป็นผู้รู้จักมุ่งหมายและรู้จักผลว่า ผลที่เกิดจากการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ในการเป็นตัวแทนของตนเองเพื่อเข้าไปบริหารประเทศ

อัตตัญญา หมายถึง เป็นผู้รู้จักตน ว่ามีรู้ว่าการเป็นพลเมืองตามรัฐธรรมนูญการปกครองแห่งราชอาณาจักรไทย มีสิทธิเสรีภาพ มีความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน หนึ่งคนหนึ่งเสียง และเมื่อมีการเลือกตั้งจะต้องทำหน้าที่

มัตตัญญา หมายถึง เป็นผู้รู้จักความพอดี การเป็นพลเมืองตามรัฐธรรมนูญและรู้ว่าสิทธิที่พึงมี หน้าที่ที่พึงปฏิบัติ กฎจะต้องรักษา โดยการเคารพสิทธิของบุคคลอื่น

กาลัญญา หมายถึง เป็นผู้รู้จักเวลาอันเหมาะสม เช่น รู้บทบาทและหน้าที่ของตนเอง เมื่อมีการเลือกตั้งก็ต้องทำหน้าที่ไปเลือกตั้ง และช่วยกันตรวจสอบ หลังเลือกตั้งก็ช่วยกันติดตามผลการทำงานของตัวแทนที่เลือกเข้าไปบริหารประเทศ

ปริสัญญา หมายถึง เป็นผู้รู้จักชุมชน การอยู่ร่วมกันในสังคม และเข้าใจกฎเกณฑ์ กติกา กฎหมายของบ้านเมือง การปฏิบัติตนในชุมชนหรือสังคมนั้น

บุคคลโปรปรัชญา หมายถึง เป็นผู้รู้จักบุคคล เช่น การเป็นผู้พิจารณาผู้ที่ลงสมัครรับเลือกตั้ง ทั้งส่วนตัว นโยบาย ก่อนเลือกบุคคลที่เป็นตัวแทนหรือผู้แทนราษฎร เข้าไปบริหารประเทศชาติ

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๗.๑ ทำให้ทราบความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนใน อำเภอละแม จังหวัดชุมพร

๑.๗.๒ ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร

๑.๗.๓ ทำให้ทราบปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร

๑.๗.๔ นำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปใช้เพื่อประโยชน์ต่อจังหวัดชุมพรในการสร้างความตื่นตัวให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งและประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในอนาคต

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอ ละแม จังหวัดชุมพร” ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา โดยครอบคลุมเนื้อหาสาระที่สำคัญ ซึ่งสรุปเป็นหัวข้อได้ดังนี้

- ๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการตื่นตัวทางการเมือง
- ๒.๒ แนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย
- ๒.๓ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมือง
- ๒.๔ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
- ๒.๕ ปัจจัยการตื่นตัวทางการเมือง
- ๒.๖ หลักสัปบุริธรรม
- ๒.๗ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย
- ๒.๘ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๒.๙ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการตื่นตัวทางการเมือง

๒.๑.๑ แนวคิดการตื่นตัวทางการเมือง

แนวคิดเรื่อง “ความตื่นตัวทางการเมือง” เริ่มถูกนำมาเป็นตัวบ่งชี้สำคัญในการวัดระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของภาคประชาชนในระบอบประชาธิปไตยในวงกว้างมากขึ้น เนื่องจากถือว่าการตื่นตัวทางการเมืองหรือการเคลื่อนไหวทางการเมืองตามครรลองของระบอบประชาธิปไตยที่มีรากฐานสำคัญมาจากวัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตย หรือ “อาตมันทางการเมือง ประชาธิปไตย” กล่าวถึง “ความตื่นตัวทางการเมือง” ต้องขึ้นกับตัวแปรที่สำคัญ คือ

๑. วุฒิภาวะทางการเมืองของผู้สมัครและผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ขาวสารข้อมูลความรู้ และจิตสำนึกของการที่จะพยายามจรรโลงระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย
๒. วัฒนธรรมทางการเมืองที่เน้นสิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาค ความยุติธรรม และน้ำใจนักกีฬา โดยปฏิบัติตามกฎเกณฑ์เป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งของการเลือกตั้ง
๓. การจัดหลักสูตรวิชาเกี่ยวกับระบอบปกครองแบบประชาธิปไตยที่มุ่งเน้น ในการบ่มเพาะจิตสำนึกเรื่องอุดมการณ์ จริยธรรมทางการเมือง มารยาททางการเมือง กระบวนการทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่พึงประสงค์ โดยนำตัวอย่างการเมืองที่ดีจากประเทศต่างๆ รวมทั้งในส่วนดีที่เกิดขึ้นในประเทศไทย เช่น การเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ที่กล่าวมาแล้วเป็นหลักสูตรใน

การสอนต่อไป ตั้งแต่ชั้นประถม มัธยม จนถึงชั้นมหาวิทยาลัย รวมทั้งตลอดจนโรงเรียนการเมืองทั้งหลาย ซึ่งควรจัดขึ้นโดยสภาพัฒนาการเมือง โดยเฉพาะ การอบรมเรื่องความรู้ ค่านิยมและวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย หรือเรียกว่า “อาตมัน ทางการเมืองแบบประชาธิปไตย” (Democratic political self) นั้น สามารถพัฒนาให้เกิดความตื่นตัวทางการเมือง ดังลักษณะอาตมันทางการเมืองแบบประชาธิปไตยปัจเจกบุคคล ดังนี้

๑) ตนเป็นบุคคลที่มีสิทธิเสรีภาพ มีศักดิ์ของความเป็นมนุษย์ มีสิทธิที่จะดำรงตนภายใต้กรอบกฎหมายของบ้านเมือง ไม่มีใครจะมาแสดงอำนาจบาตรใหญ่กับตนได้

๒) ตนเป็นบุคคลที่มีความเสมอภาคในทางการเมืองและความเสมอภาคต่อหน้ากฎหมายกับผู้ร่วมชาติ กรณีเลือกปฏิบัติด้วยเหตุผลความแตกต่างทางศาสนา เชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ เพศ ฯลฯ เป็นสิ่งที่ตนไม่ยอมให้เกิดขึ้น

๓) สิทธิเสรีภาพของตนในฐานะประชาชนได้ถูกรับรองไว้โดยรัฐธรรมนูญ ตนมีสิทธิที่จะทวงสิทธิ์ดังกล่าว ถ้าถูกละเมิดโดยใครก็ตาม

๔) ตนมีสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็น มีสิทธิที่จะประท้วงคัดค้านการกระทำอันใดก็ตามที่มาจากหน่วยราชการหรือรัฐบาล ที่มีต่อสิทธิขั้นมูลฐานของตนที่เป็นประชาชนผู้เสียภาษี

๕) ตนมีสิทธิการเมืองที่จะลงคะแนนเสียงในการเลือกตั้ง เลือกผู้แทนของตน ให้รัฐสภา มีสิทธิในการที่จะกำหนดว่าต้องการให้ใครทำหน้าที่ฝ่ายบริหาร

๖) มีความเชื่อมั่นว่าทุกอย่างในสังคมที่ตนเป็นสมาชิกอยู่นั้น สามารถที่จะทำให้ดีขึ้นได้ถ้าร่วมแรงร่วมใจกัน ผลักดันให้สิ่งเหล่านั้นเกิดขึ้นโดยผ่านกลไกของรัฐ และรัฐมีภาระหน้าที่ในการตอบสนองความต้องการของชุมชนของตนที่เรียกร้องอย่างสมเหตุสมผล

๗) ในฐานะเป็นประชาชนของประเทศที่ตนเป็นสมาชิกอยู่นั้น ตนมีสิทธิที่จะมีข่าวสารข้อมูล แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อตกลงอันใดก็ตามที่ประเทศของตนกำลังจะทำกับประเทศอื่น ทั้งนี้เริ่มตั้งแต่สนธิสัญญาทางการค้า ภาษีอากร พันธมิตรในทางการเมือง พันธมิตร ในการสงคราม ข้อตกลงแลกเปลี่ยนต่าง ๆ ซึ่งอาจจะมีผลบวกและผลลบ ให้ฐานะประชาชน จึงมีสิทธิที่จะติดตามข้อมูลและแสดงความคิดเห็น

๘) ในฐานะที่เป็นสมาชิกของชุมชนการเมือง ตนมีสิทธิที่จะได้เห็นสื่อมวลชนที่มีจริยธรรม มีความรับผิดชอบ มีสิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญที่เสนอข่าวที่ถูกต้อง เป็นปากเป็นเสียงให้กับประชาชน และสร้างมาตรฐานที่ถูกต้องและยุติธรรมให้กับสังคม

๙) ในฐานะที่เป็นสมาชิกและประชาชนผู้ซึ่งมีความพร้อมในแง่คุณวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ ความรู้ความสามารถ ตนย่อมมีสิทธิที่จะเปลี่ยนแปลงฐานะจากประชาชน ผู้มีส่วนร่วมทางการเมืองตามที่ได้กล่าวมาแล้ว มาสู่การเป็นผู้ปฏิบัติการทางการเมืองโดยการลง เลือกตั้งในองค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่นและระดับชาติ เพื่อทำหน้าที่ในรัฐสภา หรือแม้แต่การทำหน้าที่ในฝ่ายบริหาร หรือทำหน้าที่อื่นใดที่ตนสามารถจะกระทำได้ตามครรลองของกฎหมาย

๑๐) ในฐานะประชาชนของชุมชนการเมือง ตนมีสิทธิที่จะเรียกร้อง คาดหวัง และต่อสู้ให้ตนและสมาชิกในครอบครัว รวมทั้งเพื่อนร่วมชาติทุกคนดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีศักดิ์ศรี ของความเป็นมนุษย์ โดยมีปัจจัยสี่ มีสิทธิเสรีภาพโดยประกันกฎหมายและบังคับโดยกฎหมาย และมีโอกาสเข้าถึงการศึกษา การประกอบอาชีพ เพื่อยกฐานะของตนในทางสังคมและเศรษฐกิจ ให้ดีขึ้นกว่าเดิม^๓

อาตมฉันทางการเมืองแบบประชาธิปไตย (Democratic political self) จึงเป็นเรื่องสำคัญ เพราะมีส่วนผลักดันให้สังคมนั้นๆสามารถพัฒนาความตื่นตัวทางการเมือง ทำให้ประชาชน มีความรู้สึกร่วมกันมีสมรรถนะทางการเมือง (Political efficacy) สูง และสำคัญที่สุดเป็นส่วนที่จะเป็นพื้นฐานของการพัฒนาระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่ยั่งยืนสืบต่อไป^๔

แนวคิดเกี่ยวกับความตื่นตัวทางการเมือง ถูกนำมาเป็นตัวบ่งชี้สำคัญในการวัดระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของภาคประชาชนในระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยในวงกว้างมากขึ้น เนื่องจากถือว่าการตื่นตัวทางการเมือง หรือการเคลื่อนไหวทางการเมืองตามครรลองของระบอบประชาธิปไตยที่มีรากฐานสำคัญมาจากวัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตยนั้นสามารถผลักดัน ก่อให้เกิดการพัฒนาบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

ตารางที่ ๒.๑ สรุปสาระเกี่ยวกับการตื่นตัวทางการเมือง

นักวิชาการ	แนวคิดหลัก
ลิขิต ธีรเวคิน (๒๕๒๙, หน้า ๑๕)	“ความตื่นตัวทางการเมือง” ต้องขึ้นกับตัวแปรที่สำคัญ คือ <ol style="list-style-type: none"> ๑. วุฒิมภาวะทางการเมือง ๒. วัฒนธรรมทางการเมืองที่เน้นสิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาค ความยุติธรรม และน้ำใจนักกีฬา ๓. การจัดหลักสูตรวิชาเกี่ยวกับระบอบปกครองแบบประชาธิปไตย

^๓ลิขิต ธีรเวคิน, วัฒนธรรมทางการเมืองและการกล่อมเกลารเรียนรู้ทางการเมือง, (กรุงเทพมหานคร : ๒๕๒๙), หน้า ๑๕.

^๔เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๗.

๒.๒ แนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

๒.๒.๑ ความหมายของ “วัฒนธรรมทางการเมือง” (Political culture)

วัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชน ต้องเป็นวัฒนธรรม ที่มี “ความตื่นตัวทางการเมือง” คือ จิตวิญญาณของความเป็นประชาธิปไตย เชื่อในความเสมอภาค และเคารพสิทธิของผู้อื่น พร้อมทั้งจะสู้เพื่อสิทธิของตนเอง มีความยุติธรรม ไม่ขายสิทธิขายเสียง มีความกล้าหาญเด็ดเดี่ยว^๕ Lucien W. Pye นักวิชาการรัฐศาสตร์ได้ให้คำนิยามของวัฒนธรรมทางการเมืองว่า ทศนคติ ความเชื่อ ความรู้สึกเกี่ยวกับกระบวนการทางการเมือง ถือเป็นสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมของบุคคลในระบบการเมืองโดยครอบคลุมทั้งอุดมการณ์ทางการเมืองและปทัสถานในทางปฏิบัติของบุคคลในระบบการเมือง นั้น วัฒนธรรมทางการเมืองจึงเป็นรูปแบบรวมของมิติทางด้านจิตวิทยา และด้านความรู้สึกนึกคิดของการเมือง แนวคิดดังกล่าวก็ครอบคลุมไปถึงประเด็นของแนวคิดทางการเมือง คือ อุดมการณ์ทางการเมือง ความชอบธรรมในการปกครอง อำนาจอธิปไตย ความเป็นชาติการปกครอง โดยยึดหลักกฎหมาย และมติมหาชน^๖

คำว่า “วัฒนธรรมทางการเมือง” ผู้กล่าวถึงครั้งแรก คือ อธิบายไว้ ในบทความชื่อ “Comparative politics systems” ระบบการเมืองทุกระบบมีรากฐานมาจาก การปลูกฝังอบรมอย่างเป็นแบบแผนต่อการแสดงออกทางการเมือง นั่นก็คือ วัฒนธรรมจารีต ประเพณีและความรู้สึก ความเชื่อความคิดเห็นของคนในประเทศนั้นหรือที่เรียกว่าเป็น “วัฒนธรรมทางการเมือง”^๗ โดยต่อมา Almond and Powell ได้ให้คำนิยามชัดเจนมากขึ้นในหนังสือชื่อ “Comparative politics: A development approach” อธิบายว่า วัฒนธรรมการเมือง คือ แบบแผนของทัศนคติส่วนบุคคล และความโน้มเอียงที่มีต่อการเมือง ในฐานะที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกส่วนหนึ่งของระบบการเมือง อันจะเป็นฐานสำคัญก่อให้เกิดกิจกรรมทางการเมือง ซึ่งประกอบไปด้วยกลุ่มของผู้ซึ่งที่มีความสนใจทางการเมือง ความรู้ ความเชื่อ เกี่ยวกับความจริงทางการเมืองความรู้สึกในการยอมรับเรื่องการเมือง และมีข้อผูกมัดต่อค่านิยมทางการเมือง^๘ Almond and Verba กล่าวว่า วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นแบบแผนของทัศนคติ และความเชื่อของบุคคลที่มีต่อระบบการเมืองต่อส่วนต่าง ๆ เป็นระบบย่อยของ

^๕เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๙.

^๖Lucien W. Pye อ้างใน อุไรวรรณ ธนสถิตย์, การเมืองไทยในระบอบประชาธิปไตย, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, ๒๕๕๒), หน้า ๑.

^๗Almond, “Comparative Political Systems”, *The Journal of Politics* 18, no. 3 (1956): 391-409.

^๘Almond, Gabriel A. and Powell, G Bingham, *Comparative Politics: A Development Approach*, (Boston: Little Brown and Company, 1966), p. 156.

ระบบการเมือง และการแสดงบทบาททางการเมืองของบุคคล Almond ได้ชี้ให้เห็นความโน้มเอียงหรือท่าที ในการแสดงออกทางการเมืองของบุคคลได้ ๓ รูปแบบ

๑. ความโน้มเอียงด้านการรับรู้ (Cognitive orientation) คือ ความรู้และความเข้าใจของบุคคลที่มีต่อการเมือง ซึ่งจะเป็นความรู้ความเข้าใจหรือความเชื่อที่ถูกตั้งหรือไม่ก็ตาม

๒. ความโน้มเอียงด้านการแสดงความรู้สึก (Affective orientation) คือ ความรู้สึกผูกพัน ทางอารมณ์ของบุคคลที่มีต่อการเมือง ไม่ว่าจะเป็นการยอมรับหรือการปฏิเสธชอบหรือไม่ชอบ

๓. ความโน้มเอียงด้านการประเมินค่า (Evaluative orientation) คือ ความสามารถของบุคคลในการใช้ค่านิยมของบุคคลวิเคราะห์การเมืองการตัดสินใจวินิจฉัยว่าดีหรือไม่ดี^๔

ทั้งนี้ Almond and Verba ได้สรุปถึงแบบแผนของทัศนคติและของบุคคลที่มีต่อระบบการเมืองนี้ จะเริ่มการรับรู้ (Cognitive orientation) และเข้าใจ หลังจากนั้นก็นำไปสู่ความรู้สึก (Affective orientation) และการประเมินค่าตัดสินใจ (Evaluative orientation) ที่จะมีผลต่อพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลนั้นที่เป็นเอกลักษณ์ต่อเนืองจนกลายเป็นแบบพฤติกรรมการเมืองของบุคคลหรือเรียกว่า “วัฒนธรรมทางการเมือง” Almond and Verba กล่าวว่า การที่จะวัดว่าสังคมหรือประเทศใดมีรูปแบบ หรือประเภทวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใด ให้ดูจากทัศนคติหรือความโน้มเอียงของบุคคล ดังนี้

๑. บุคคลมีความรู้เกี่ยวกับชาติ ระบบการเมืองของเขา เช่น ประวัติศาสตร์ ขนาดที่ตั้งของประเทศ อำนาจทางการเมือง ลักษณะของรัฐธรรมนูญอย่างไร และเขามีความรู้สึกความคิดเห็นตลอดจนการตัดสินใจในเรื่องนี้อย่างไร

๒. บุคคลมีความรู้เกี่ยวกับโครงสร้าง บทบาทชนชั้นนำทางการเมือง ตลอดจนการกำหนดนโยบายอย่างไร และเขามีความรู้สึก ความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องเหล่านี้อย่างไร

๓. บุคคลมีความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้นโยบาย (Policy enforcement) โครงสร้างตัวบุคคล ตลอดจนการจัดสนใจต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายอย่างไร และเขามีความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้หรือไม่อย่างไร

๔. บุคคลรับรู้เกี่ยวกับบทบาทของตนเองในฐานะที่เป็นสมาชิกของระบบการเมืองอย่างไรเขามีความรู้เกี่ยวกับสิทธิ อำนาจ เงื่อนไขข้อผูกพัน และยุทธวิธี (Strategies) ที่เข้าไปมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจทางการเมืองอย่างไร เขารู้สึก เขาสามารถที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในนโยบายการตัดสินใจของรัฐบาลหรือไม่อย่างไร

Pye กล่าวถึง ความหมายของวัฒนธรรมทางการเมืองใน ๔ ความหมาย คือ

^๔Almond, Gabriel A. and Verba, Sidney, *The Civic Culture: Political Attitude and Democracy in Five Nations*, (Boston: Little Brown and Company, 1980), p. 119.

๑. วัฒนธรรมทางการเมืองเกี่ยวข้องกับความไว้วางใจหรือความไม่ไว้วางใจของบุคคล ต่อบุคคลอื่นหรือต่อสถาบันการเมือง เช่น การมีศรัทธาหรือความเชื่อมั่นต่อสถาบันหรือผู้นำทางการเมือง

๒. วัฒนธรรมทางการเมืองเกี่ยวข้องกับทัศนคติต่ออำนาจทางการเมืองซึ่งสะท้อนถึงการยอมรับและความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและผู้ถูกปกครอง หรือผู้นำกับประชาชน ซึ่งทัศนคตินี้ส่งผลโดยตรงต่อการที่ประชาชนให้ความร่วมมือหรือต่อต้านอำนาจทางการเมืองของผู้ปกครอง

๓. วัฒนธรรมทางการเมืองเกี่ยวข้องกับความจริงรักภักดีและยึดมั่นในสังคมของบุคคล กล่าวคือ วัฒนธรรมทางการเมืองช่วยสร้างเอกลักษณ์ทางการเมืองให้แก่บุคคลในสังคมที่จะยึดมั่นร่วมกันและพร้อมที่จะต่อสู้ปกป้องรักษาไว้ซึ่งเอกลักษณ์นั้นให้คงอยู่ต่อไปอาจยอมเสียสละ ประโยชน์ส่วนตนเพื่อส่วนรวมหรือระยะสั้นเพื่อผลประโยชน์ระยะยาว เป็นต้น^{๑๐}

สมบัติ ชำรงธัญวงศ์ กล่าวว่า “วัฒนธรรมทางการเมือง” หมายถึง แบบแผน พฤติกรรมทางการเมืองของบุคคล ซึ่งเป็นผลจากความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติทางการเมือง ของบุคคลที่ได้รับการปลูกฝัง อบรมและถ่ายทอดสืบทอดต่อกันมา วัฒนธรรมทางการเมือง จึงเกิดจากกระบวนการปลูกฝังอบรมหล่อหลอมกลมกล่อมเกลาทางการเมือง (Political socialization process) ทั้งทางตรงและทางอ้อม ทำให้เกิดความรู้ทางการเมือง ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับลัทธิการเมือง หรือการใช้อำนาจของผู้นำ รวมทั้งบทบาทหน้าที่ของประชาชน เมื่อประชาชนมีความรับรู้้อย่างไรก็จะกลายเป็นความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติทางการเมืองของผู้คน ซึ่งจะมีผลต่อพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนกลุ่มนั้น และเมื่อประชาชนมีพฤติกรรมทางการเมืองจนเป็นแบบแผน ก็จะกลายเป็น “วัฒนธรรมทางการเมือง” ของประชาชนกลุ่มนั้น โดยลักษณะสำคัญ ของ “วัฒนธรรมทางการเมือง” ประกอบด้วย

๑. ประชาชนต้องมีความเชื่อมั่นและศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย ประกอบด้วย หลักอิทธิปไตยของปวงชน หลักเสรีภาพ หลักความเสมอภาค หลักกฎหมาย และหลักเสียงข้างมาก

๒. บุคคลต้องมีใจกว้าง ยอมรับในความคิดเห็นที่แตกต่างของผู้อื่นโดยไม่ยึดมั่นความคิดเห็นเป็นใหญ่

๓. บุคคลต้องมีความไว้วางใจและยอมรับความสามารถของบุคคลอื่นเปิดโอกาสให้มีการพัฒนาตนเองอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน

๔. บุคคลจะต้องเห็นคุณค่าของการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยแสดงอำนาจ ในการกำหนดผู้ปกครองตลอดจนควบคุมกำกับตรวจสอบผู้ปกครองทำงานเพื่อประโยชน์แก่ประชาชน

๕. บุคคลจะต้องเคารพในกติกากฎระเบียบของบ้านเมืองไม่ละเมิดซึ่งสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ส่งเสริมให้สังคมดำรงอยู่อย่างมีระเบียบวินัย

^{๑๐}Pye, Lucian W., *Communication and Political Development*, (Princeton: Princeton University Press, 1963), p. 215.

๖. บุคคลจะต้องให้ความสนใจและคิดตามกิจกรรมทางการเมืองการปกครองอย่างต่อเนื่องมิให้ใช้

๗. อำนาจในทางมิชอบ มีความพร้อมในการสนับสนุนและต่อต้านรัฐบาลเกี่ยวกับประเด็นทางการเมืองต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อส่วนรวม

๘. บุคคลต้องมีความกล้าหาญในการวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมืองด้วยความคิดที่สร้างสรรค์^{๑๑}

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยนั้นมีความนิยมอย่างแพร่หลายซึ่งประเทศต่างๆ ในโลก ได้นำมาใช้เป็นระบบในการปกครองประเทศ นับตั้งแต่หลังสิ้นสุดยุคสงครามเย็นระหว่างประเทศมหาอำนาจ ตะวันตกซึ่งมีประเทศสหรัฐอเมริกาและอดีตสหภาพโซเวียต สังคมการเมืองที่ใช้การปกครองในระบอบประชาธิปไตยไม่สามารถทำให้ประชาชนในประเทศนั้นๆ มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ที่สมบูรณ์แท้จริงเกิดขึ้นได้ทันทีแต่ต้องมีการพัฒนาและศึกษาอบรมหรือบ่มเพาะประชาชนในระบอบประชาธิปไตยจนวัฒนธรรมทางการเมืองสอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชาชนของประเทศนั้นๆ ประชาชน ต้องมีจิตเจตปรารถนาในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และมีจิตสำนึกหรือวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ดังต่อไปนี้

๑. จิตสำนึกและความศรัทธาในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย เมื่อประชาชนศรัทธาแล้ว จะมีความเชื่อมั่น ถ้าหากมีอะไรเกิดขึ้นกับระบอบประชาธิปไตย ประชาชนต้องออกมาปกป้องระบบการเมือง ที่ต้องรักษาเอาไว้คือระบอบประชาธิปไตยเพราะเป็นระบบการปกครองที่เสียหายน้อยที่สุด เพราะมีหลักการ เคารพในเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์จิตสำนึกและความศรัทธาในระบอบประชาธิปไตยจะมีต้องมีขึ้นในหมู่ ประชาชนและผู้นำทางการเมืองจึงทำให้ระบอบประชาธิปไตยประสบความสำเร็จ

๒. จิตสำนึกในเรื่องสิทธิเสรีภาพ เป็นหลักการที่สำคัญของระบอบประชาธิปไตย หลักสิทธิเสรีภาพ เป็นหลักการที่สำคัญขั้นพื้นฐานของระบบเสรีประชาธิปไตย เป็นการรับรองสิทธิของเสรีชนหรือประชาชนทั่วไป เช่น สิทธิในการแสดงความคิดเห็น สิทธิในการชุมนุม สิทธิในการเลือกถิ่นที่อยู่อาศัย สิทธิในการเลือกประกอบอาชีพ สิทธิในการได้รับการศึกษา สิทธิในการรับรู้ข่าวสาร เป็นต้น

๓. จิตสำนึกในการต่อสู้เพื่อสิทธิของตนเองและการเคารพสิทธิของผู้อื่น ผู้ที่มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย จะต้องพร้อมที่จะต่อสู้เพื่อ สิทธิของตนเองอันชอบธรรม เช่น ถ้าตนเองถูกกีดกันไม่ให้ลงคะแนนเสียงใช้สิทธิ เลือกตั้ง จะต้องต่อสู้เพื่ อให้ได้สิทธิของตนเองกลับคืนมาซึ่งถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน การต่อสู้เพื่อสิทธิอันชอบธรรมถือเป็นหลักการของประชาธิปไตย แต่ในการต่อสู้เพื่ อสิทธิของตนเองต้องเคารพสิทธิของผู้อื่นด้วย และต้องไม่ไปละเมิดสิทธิของคนอื่น หากเป็น

^{๑๑}สมบัติ อารังธัญวงศ์, **ทฤษฎีองค์การ**, (นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๓๖), หน้า ๖๐.

การเอาแต่ได้เพื่อตนเองโดยไม่คำนึงถึงสิทธิของผู้อื่น เป็นการแสดงว่าผู้นั้นขาดจิตสำนึกในระบอบประชาธิปไตยจะกลายเป็นเรื่องการเห็นแก่ตัว

๔. จิตสำนึกในเรื่องเสียงส่วนใหญ่และสิทธิเสียงส่วนน้อย หลักการตัดสินข้อขัดแย้งและการคลี่คลาย ข้อขัดแย้งในระบอบประชาธิปไตย คือ การออกเสียงลงคะแนน ก็ใช้เสียงข้างมากและเสียงส่วนใหญ่เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจ แต่การใช้เสียงส่วนใหญ่จะต้องไม่ขัดต่อสิทธิของเสียงส่วนน้อย ต้องเคารพรับฟังเสียงส่วนน้อย ในขณะที่เดียวกันเสียงส่วนใหญ่จะมาลงคะแนนเพื่อไปจำกัดสิทธิของเสียงส่วนน้อยไม่ได้

๕. จิตสำนึกในเรื่องหลักความเสมอภาค คือหลักความเสมอภาคในทางกฎหมาย ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน ประชาชนทุกคนอยู่ภายใต้กฎหมายฉบับเดียวกันซึ่งใช้บังคับกับทุกคนในสังคม และหลัก ความเสมอภาคในทางการเมือง คือ เมื่อมีการเลือกตั้งทั่วไปประชาชนผู้มีสิทธิในการออกเสียงลงคะแนน เพื่อเลือกตัวแทนของตนเองเข้าไปทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร ประชาชนหนึ่งคนก็มีหนึ่งเสียงเท่ากัน หลักทั้งสองประการต้องมีอยู่ในระบอบประชาธิปไตย ถ้าหากไม่มีหลักการนี้จะทำให้ประชาชนบางคน กลายเป็นผู้มีอภิสิทธิ์เหนือประชาชนคนอื่นทั้งในทางกฎหมายและในทางการเมือง

๖. จิตสำนึกในหลักความยุติธรรม การเคารพกติกา ประชาชนในระบอบประชาธิปไตยต้องมีหัวใจ เป็นนักกีฬา เพราะบรรดาข้อขัดแย้งต่าง ๆ ในระบอบประชาธิปไตยต้องใช้หลักความยุติธรรมเป็นเครื่องมือ ตัดสินเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ประชาชน และการดำเนินการต่าง ๆ ต้องปราศจากอคติหรือเห็นแก่ ผลประโยชน์หากประชาชนในสังคมประชาธิปไตยไม่เคารพกติกาเสียแล้ว การจะยุติปัญหาต่าง ๆ ก็ไม่สามารถ จะแก้ไขให้ลุล่วงไปได้

๗. จิตสำนึกในความอดทนอดกลั้นต่อความคิดเห็นและพฤติกรรมที่แตกต่าง เมื่อผู้ใดใช้สิทธิเสรีภาพ ในการแสดงความคิดเห็น หรือการแสดงออกต่าง ๆ แม้เราจะไม่เห็นด้วยหรือไม่ชอบก็ต้องอดทน อดกลั้นรับฟัง ในความเห็นต่างนั้น トラบใดที่ผู้นั้นยังใช้สิทธิของตนเองภายใต้ขอบเขตแห่งกฎหมาย ผู้นั้นอาจจะพูดสำเนียง แตกต่างกัน หรือรูปลักษณ์ภายนอกต่างกัน แต่ก็ยังเป็นเสรีภาพอันชอบธรรมของบุคคลนั้น トラบเท่าที่เขาไม่ได้ทำผิดกฎหมายและทำให้ใครเดือดร้อน

๘. จิตสำนึกในหลักนิติธรรม (The Rule of Law) หลักนิติธรรม คือหลักการอันถูกต้องตามกฎหมาย เป็นที่ยอมรับ มีความชอบธรรมตามกระบวนการกฎหมาย เรียกว่าการปกครองต้องเป็นไปตามหลัก ของกฎหมายเท่านั้น ซึ่งตรงกันข้ามกับการปกครองโดยคณะบุคคล^{๑๖}

^{๑๖}สมปอง รักษาธรรม, “ความตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในพื้นที่ภาคใต้กับการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในประเทศไทยช่วงปีพ.ศ.๒๕๔๙-๒๕๕๒: ศึกษากรณีเปรียบเทียบ นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ๕ จังหวัดภาคใต้, (วิทยาลัยสื่อสารการเมือง มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๕๒), หน้า ๓๒-๓๔.

ประเภทของวัฒนธรรมทางการเมือง Almond and Powell (๑๙๖๖) ได้ทำการศึกษา ลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองของกลุ่มคนในสังคมต่าง ๆ และพบว่า มีลักษณะแตกต่างกัน สามารถแบ่งประเภทวัฒนธรรมทางการเมืองได้ ดังนี้

๑. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ (The parochial political culture) เป็นวัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคลที่ไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการเมืองเลย ไม่มีการรับรู้ ไม่มี ความเห็น และไม่ใส่ใจต่อระบบการเมืองไม่คิดว่าตนเองมีความจำเป็นต้องมีส่วนร่วมทางการเมือง เพราะไม่คิดว่าการเมืองระดับชาติจะกระทบเขาได้ และไม่หวังว่าระบบการเมืองระดับชาติ จะตอบสนองความต้องการของตนได้

๒. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า (The subject political culture) เป็นวัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคลที่มีความรู้ความเข้าใจต่อระบบการเมืองโดยทั่วไป แต่ไม่สนใจที่จะเข้ามามี ส่วนร่วมทางการเมืองในตลอดทุกกระบวนการ และไม่มีความรู้สึกว่าตนเองมีความหมาย หรืออิทธิพลต่อระบบการเมือง บุคคลเหล่านี้มักมีพฤติกรรมยอมรับอำนาจรัฐ เชื่อฟังและปฏิบัติตามกฎหมาย ลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้าจะพบได้ในกลุ่มคนชั้นกลาง ในประเทศกำลังพัฒนา เป็นกลุ่มคนที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการเมืองโดยทั่วไปแต่ยังคง มีความเชื่อที่ฝังรากลึกมาแต่เดิมอันเป็นอิทธิพลของสังคมนิยมว่าอำนาจรัฐเป็น ของผู้ปกครอง ประชาชนทั่วไปควรมีหน้าที่เชื่อฟังและปฏิบัติตามกฎหมายเท่านั้น

๓. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม (The participant political culture) เป็นวัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคลที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการเมืองเป็นอย่างดี เห็นคุณค่า และความสำคัญในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง ทั้งนี้ เพื่อควบคุม กำกับ และตรวจสอบผู้ปกครองใช้อำนาจปกครองเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน

ลิขิต ชีรเวทิน กล่าวว่า วัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชน ต้องเป็นวัฒนธรรมที่มี “ความตื่นตัวทางการเมือง” คือ จิตวิญญาณของความเป็นประชาธิปไตย เชื่อในความเสมอภาค และเคารพสิทธิของผู้อื่น พร้อมทั้งจะสู้เพื่อสิทธิของตนเอง มีความยุติธรรม ไม่ขายสิทธิขายเสียง มีความกล้าหาญเด็ดเดี่ยว นอกจากนี้ ยังอธิบายเพิ่มเติมว่า การศึกษาเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของไทยหรือการมีจิตใจแบบประชาธิปไตยนั้น เป็นเงื่อนไขที่จำเป็นต่อความสำเร็จของการปกครองระบอบประชาธิปไตยเพราะหากคนในสังคมไทยไม่มีจิตใจแบบประชาธิปไตยหรือไม่ มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยแล้วก็ยากที่จะปฏิรูปการเมืองให้มีความเป็นประชาธิปไตยได้

ลักษณะจิตใจที่เป็นประชาธิปไตย หรือการมีวัฒนธรรมประชาธิปไตยพอจะแยกออกได้ ดังนี้

๑. จิตสำนึกและศรัทธาในระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย เพราะศรัทธาจะนำไปสู่ความเชื่อมั่นว่าแม้จะเกิดอะไรขึ้นก็ตามระบบประชาธิปไตยก็จะเป็นระบบการเมือง ที่ต้องจรรโลงไว้ ทั้งนี้เนื่องจากเป็นระบบการเมืองที่ทำงานได้ผลและก่อความเสียหายน้อยที่สุด เพราะเป็นระบบที่มี

การประชุมต่อรองหาข้อยุติ และเคารพในหลักสิทธิเสรีภาพ ด้วยเหตุนี้จิตสำนึก และศรัทธาในระบบประชาธิปไตย โดยเฉพาะในหมู่ผู้นำเป็นตัวแปรสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของระบบ

๒. จิตสำนึกในเรื่องสิทธิเสรีภาพ ถือเป็นหัวใจสำคัญของลักษณะจิตใจประชาธิปไตย ทั้งนี้เพราะสิทธิเสรีภาพ คือ ฐานสำคัญของระบบเสรีประชาธิปไตย เป็นสิทธิ อันศักดิ์สิทธิ์ ของมนุษยชาติที่เป็นเสรีชน เช่น สิทธิในการแสดงความคิดเห็นในการชุมนุมในการเลือกที่อยู่อาศัย ในการเลือกอาชีพ ฯลฯ สิทธิในการแสดงความคิดเห็น เป็นต้น

๓. จิตสำนึกในการต่อสู้เพื่อสิทธิของตนเองและการเคารพสิทธิของผู้อื่น ผู้ที่มีจิตใจเป็นประชาธิปไตยพร้อมที่จะสู้เพื่อสิทธิของตนอันชอบธรรม เช่น การถูกกีดกันไม่ให้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง จะต้องไว้วางใจต่อสู้เพื่อได้คืนมาซึ่งสิทธิดังกล่าว หรือถ้าถูกปิดกั้นไม่ให้เห็นก็จะต้องต่อสู้เพื่อการคืนมาซึ่งสิทธิขั้นมูลฐานอันสำคัญ วิทยาลัยแห่งการต่อสู้เพื่อสิทธิ อันชอบธรรมของตนเองเป็นหัวใจสำคัญของระบบประชาธิปไตย การใช้สิทธิของตนรวมทั้ง การต่อสู้เพื่อสิทธิของตน ต้องไม่ละเมิดสิทธิของคนอื่น การเคารพสิทธิของผู้อื่นจึงเป็นของคู่กันกับการต่อสู้เพื่อสิทธิของตนเอง การเอาแต่ได้โดยไม่คำนึงถึงสิทธิอันชอบธรรมของผู้อื่น ไม่ใช่ลักษณะจิตใจแบบประชาธิปไตย แต่เป็นเรื่องเห็นแก่ตัว ขาดจิตสำนึกอันถูกต้อง

๔. จิตสำนึกในเรื่องส่วนใหญ่ และสิทธิเสียงส่วนน้อย (Majority rule and minority rights) หลักการตัดสินข้อขัดแย้งและหาข้อยุติในระบบประชาธิปไตย คือ การลงคะแนนเสียง และใช้เสียงเป็นเกณฑ์การตัดสิน แต่การใช้เสียงส่วนใหญ่จะต้องไม่ขัดต่อสิทธิของเสียงส่วนน้อย หรือต้องมีการเคารพเสียงส่วนน้อย เช่น เสียงส่วนใหญ่จะลงมติออกกฎหมาย าร้ายหรือจำกัดสิทธิขั้นมูลฐานของเสียงส่วนน้อยไม่ได้

๕. จิตสำนึกในความเสมอภาค ประชาธิปไตย หมายถึง อำนาจของประชาชนส่วนใหญ่ ประชาชน หมายถึง ประชาชนทุกคน ไม่ใช่ประชาชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เรื่องความเสมอภาค ในทางการเมือง คือ หนึ่งคนหนึ่งเสียง และความเสมอภาคในทางกฎหมาย คือ การใช้กฎหมาย ฉบับเดียวกันกับทุกๆ คนในสังคม เป็นจิตสำนึกที่สำคัญยิ่ง เพราะถ้าจิตสำนึกเรื่องความเสมอภาค ขาดหายไป ฐานสำคัญของระบบประชาธิปไตยก็จะหายไป ระบบประชาธิปไตยย่อมไม่สามารถยืนหยัดได้ ความเสมอภาคทางการเมืองและทางกฎหมายจะต้องมีขึ้น มิฉะนั้นจะกลายเป็นสังคม ชนชั้นมือฉัตรทางกฎหมายและการเมือง ทำให้ระบบประชาธิปไตยกลายเป็นความเข้มแข็ง

๖. จิตสำนึกในความยุติธรรม การเคารพกติกา ความมีใจนักเลง (ไม่ใช่ขี้โกงหัวไม้ หรืออันธพาล) จิตใจนักกีฬา เป็นหัวใจสำคัญของการดำเนินการของระบบประชาธิปไตย ทั้งนี้ เพราะความขัดแย้งต่างๆ จะยุติไม่ได้ตั้งอยู่บนฐานของความยุติธรรม การมองประเด็น โดยใจอคติ ลำเอียง ฉกฉวยผลประโยชน์เป็นที่ตั้ง ไม่เคารพกติกา ขาดความมีใจนักเลง หรือจิตใจ นักกีฬา ก็ย่อมยากที่จะหาข้อยุติในข้อขัดแย้งต่างๆ ปัญหาที่จะไม่สามารถแก้ไขได้

๗. จิตสำนึกในการคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ จิตใจที่เป็นประชาธิปไตย จะต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ ของสังคมและประเทศชาติ ไม่มุ่งมันเฉพาะ และประโยชน์ส่วนตัวโดยก่อให้เกิดความเดือดร้อนต่อผู้อื่น หรือก่อให้เกิดความเสียหายต่อสังคม และประเทศชาติ เช่น ไม่สร้างความมั่นคงด้วยการทำลายสิ่งแวดล้อม ไม่หาความร่ำรวย ด้วยการตัดไม้ทำลายป่า ไม่ผลิตยาปลอมเพื่อหารายได้ ไม่ผลิตและขายยาเสพติด ฯลฯ

๘. จิตสำนึกในเรื่องความรับผิดชอบ เคารพกฎระเบียบและมีวินัย ประชาธิปไตยต้องการการสร้างจิตสำนึกในเรื่องความรับผิดชอบ เคารพกฎระเบียบและมีวินัย ความรับผิดชอบ การเคารพกฎระเบียบและมีวินัยเป็นตัวคานการใช้สิทธิเกินขอบเขต สิทธิเสรีภาพที่ขาดความรับผิดชอบ ไม่เคารพกฎระเบียบและขาดวินัย จะนำไปสู่การขาดกฎเกณฑ์และการล่มสลายของกฎระเบียบทางการเมืองที่เรียกกันว่า อนาธิปไตย (Anarchy)

๙. จิตสำนึกในความอดทนอดกลั้นต่อความคิดเห็นและพฤติกรรมที่แตกต่าง เมื่อผู้ใดใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น หรือมีพฤติกรรมอันใด แม้เราจะไม่ชอบหรือไม่เห็นด้วยก็ต้องอดทนอดกลั้น ถ้าการใช้สิทธิเสรีภาพของเขาอยู่ภายใต้ขอบเขตกฎหมาย เขาอาจจะพูดแปลกๆ ไม่เข้าหู มีที่ทำการแสดงออกแปลกๆ แต่งตัวด้วยเสื้อผ้าที่ดูไม่ได้ แต่ก็เป็สิทธิเสรีภาพอันชอบธรรม เราไม่มีสิทธิไปก้าวก่ายเขา トラบเท่าที่เขาไม่ทำผิดกฎหมายหรือทำให้เราเดือดร้อน

๑๐. จิตสำนึกในหลักนิติธรรม (The rule of law) หลักนิติธรรม คือ หลักการอันถูกต้องทางกฎหมาย ทั้งในแง่หลักการกระบวนการตรากฎหมาย และการบังคับกฎหมายเป็นฐาน ในการปกครองไม่ใช่อำนาจของผู้นำเป็นหลักที่เรียกว่าการปกครองโดยคน (The rule of men) เป็นหลักนิติธรรมอันเป็นการยอมรับโดยทั่วไปว่าจะผดุงไว้ซึ่งความยุติธรรม

จิตสำนึกทั้ง ๑๐ ข้อ คือ ลักษณะจิตใจประชาธิปไตย เป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาวิญญานประชาธิปไตยและการพัฒนาประชาธิปไตย หรือระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย หรือระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ดังนั้น การสร้างวัฒนธรรมการเมือง แบบประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นจะเป็นรากฐานสำคัญที่สุดที่จะเป็นแบบแผนนำไปสู่พฤติกรรม ในทางการเมือง โดยจะต้องเริ่มต้นตั้งแต่ครอบครัว สถาบันศึกษา องค์กรทางสังคมต่างๆ ที่มีส่วนอย่างสำคัญต่อการกล่อมเกลารียนรู้ (Socialization) ให้มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ดังกล่าวข้างต้น เรียกว่า เป็นกระบวนการกล่อมเกลารียนรู้ทางการเมือง (Political socialization) ซึ่งจะมีขั้นตอน และกระบวนการทั้งในแง่การสร้างค่านิยมในลักษณะหลักการ และรวมทั้งการปฏิบัติที่อยู่ในสังคม

โดยสรุปว่า “วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย” จะเกิดขึ้นได้นั้นในขั้นตอนต้นสังคมต้องเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาสองส่วน การที่บุคคลคนหนึ่ง เป็นตัวตนของตนเองมีหลักการมีความเชื่อมั่น มีวิธีการคิด และสามารถตัดสินใจด้วยตนเอง โดยไม่ถูกบีบคั้นจากสภาพแวดล้อมจนกลายเป็นคนขาดความอิสระในการคิดและการกระทำ ในขณะที่การเมืองแบบประชาธิปไตย (Democratic political self) จะเกิดขึ้นได้ต้องมีการอบรมเรื่องความรู้ ค่านิยม และวัฒนธรรมทาง

การเมือง ตั้งแต่ครอบครัว สถาบันศึกษาจนถึง สังคมโดยรวม ดังนั้น การพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย จะเกิดขึ้นได้ จะต้องประกอบด้วย การคงอยู่ทางการเมืองที่ศรัทธาในสิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาคและความเป็นประชาธิปไตย โดยวัฒนธรรมสังคมใดที่ไม่เอื้ออำนวย ต่อการพัฒนาการเมืองแบบประชาธิปไตย

ตารางที่ ๒.๒ สรุปสาระเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง

นักวิชาการ	แนวคิดหลัก
ลิขิต อีร์เวคิน (๒๕๒๙, หน้า ๑๕)	วัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชน ต้องเป็นวัฒนธรรม ที่มี “ความตื่นตัวทางการเมือง” คือ จิตวิญญาณของความเป็นประชาธิปไตย เชื่อในความเสมอภาค และเคารพสิทธิของผู้อื่น สู้เพื่อสิทธิของตนเอง มีความยุติธรรม ไม่ขายสิทธิขายเสียง
Lucien W. Pye อ้างใน อุไรวรรณ ธนสถิต (๒๕๕๒, หน้า ๑)	วัฒนธรรมทางการเมืองว่า ทศนคติ ความเชื่อ ความรู้สึกเกี่ยวกับกระบวนการทางการเมือง ถือเป็นสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมของบุคคลในระบบการเมืองโดยครอบคลุมทั้งอุดมการณ์ทางการเมืองและปทัสถานในทางปฏิบัติของบุคคลในระบบการเมือง นั้น
Almond (1956, 391-409)	วัฒนธรรมจารีต ประเพณีและความรู้สึก ความเชื่อความคิดเห็นของคนในประเทศนั้นหรือที่เรียกว่า เป็น “วัฒนธรรมทางการเมือง”
Almond, Gabriel A. and Powell (1966, p. 156)	วัฒนธรรมการเมือง คือ แบบแผนของทัศนคติส่วนบุคคลและความโน้มเอียงที่มีต่อการเมือง ในฐานะที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกส่วนหนึ่งของระบบการเมือง อันจะเป็นฐานสำคัญก่อให้เกิดกิจกรรมทางการเมือง
Almond, Gabriel A. and Verba, Sidney (1980, p. 119)	วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นแบบแผนของทัศนคติ และความเชื่อของบุคคลที่มีต่อระบบการเมืองต่อส่วนต่างๆ เป็นระบบย่อยของระบบการเมือง และการแสดงบทบาททางการเมืองของบุคคล การแสดงออกทางการเมืองของบุคคลได้ ๓ รูปแบบ ๑. ความโน้มเอียงด้านการรับรู้ ๒. ความโน้มเอียงด้านการแสดงความรู้สึก ๓. ความโน้มเอียงด้านการประเมินค่า

๒.๓ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมือง

ทฤษฎีการสื่อสารทางการเมือง (political communication theory)

ทฤษฎีด้านสื่อสารทางการเมืองนั้น เป็นทฤษฎีที่ผสมผสานกันระหว่างทฤษฎีทางด้านการสื่อสารกับทฤษฎีทางด้านรัฐศาสตร์ ดังนั้น หากจะทำความเข้าใจทฤษฎีสื่อสารการเมือง จึงจำเป็นต้องมีความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับทฤษฎีทางด้านการสื่อสาร และทฤษฎีสื่อสารมวลชนเป็นเบื้องต้นก่อน

ทฤษฎีการสื่อสารของ เดวิด เค เบอร์โล (David K. Berlo) กล่าวถึงความหมายของการสื่อสาร ว่าหมายถึงการส่งข้อมูลข่าวสารจากบุคคลหนึ่งหรือกลุ่มบุคคลไปยังอีกบุคคลหนึ่งหรืออีกกลุ่มหนึ่ง ผ่านกระบวนการ (process) ที่ประกอบด้วยผู้ส่งสาร สาร ผู้รับสาร ช่องทาง และผู้รับสาร และเป็นกิจกรรมที่มีการเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา ไม่มีจุดเริ่มต้นหรือจุดจบที่ชัดเจน^{๓๓}

เดวิด เค เบอร์โล เสนอแบบจำลองการสื่อสารไว้เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๓ โดยอธิบายว่า การสื่อสารประกอบด้วยส่วนประกอบพื้นฐานสำคัญ ๖ ประการ คือ

๑. แหล่งสาร (Source)
๒. ผู้เข้ารหัสสาร (Encoder)
๓. เนื้อหาข่าวสาร (Message)
๔. ช่องทางการสื่อสาร (Channel)
๕. ผู้ถอดรหัสสาร (Decoder)
๖. ผู้รับสาร (Receiver)

จากส่วนประกอบพื้นฐานสำคัญ ๖ ประการนั้น เบอร์โล ได้นำเสนอเป็นแบบจำลองการสื่อสารที่รู้จักกันดีทั่วไปว่า “แบบจำลอง SMCR ของเบอร์โล” (Berlo’s SMCR Model) โดยเบอร์โล ได้รวมแหล่งสารกับผู้เข้ารหัสไว้ในฐานะแหล่งสารหรือผู้ส่งสาร และรวมผู้ถอดรหัสกับผู้รับสารไว้ในฐานะผู้รับสาร แบบจำลองการสื่อสารตามแนวคิดของเบอร์โลนี้ จึงประกอบไปด้วย S (Source or Sender) คือ ผู้ส่งสาร M (Message) คือ เนื้อหาข่าวสาร C (Channel) คือ ช่องทางการสื่อสาร R (Receiver) คือ ผู้รับสาร^{๓๔}

ตามลักษณะของทฤษฎี S M C R นี้ การส่งสารจะมีประสิทธิภาพหรือไม่เพียงใด ขึ้นอยู่กับคุณลักษณะของผู้ส่งสาร (Source or S) ๕ ประการ ดังนี้

๑. ทักษะในการสื่อสาร หมายถึงทักษะซึ่งทั้งผู้ส่งและผู้รับเช่น ผู้ส่งสารมีความสามารถในการพูด การเขียน และความสามารถในการแสดงท่าทางประกอบคำพูด ผู้รับมีทักษะการฟังที่ดี ฟังเข้าใจ หรือสามารถอ่านข้อความที่ส่งมานั้นได้ มีความสามารถในการคิดและการใช้เหตุผล เป็นต้น

๒. ทศนคติ หมายถึง วิธีการที่บุคคลประเมินสิ่งต่างๆ โดยความโน้มเอียงของตนเอง เพื่อที่จะเข้าถึงหรือเป็นการหลีกเลี่ยงสิ่งนั้นๆ เช่น ทศนคติต่อตนเอง ต่อหัวข้อของการสื่อสาร ต่อผู้รับสาร ต่อสถานการณ์แวดล้อมการสื่อสารในขณะนั้น เป็นต้น

^{๓๓}ศุติมา ศิริเมธาวี, “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดลพบุรี : ศึกษาในห้วงเวลา ปี พ.ศ. ๒๕๖๐”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารการเมือง วิทยาลัยสื่อสารการเมือง, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๖๐), หน้า ๒๐.

^{๓๔}เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๓.

๓. ความรู้ หมายถึง ความรู้ของผู้ส่งสาร ในเหตุการณ์หรือเรื่องราวต่างๆ บุคคลหรือกรณีแวดล้อมของสถานการณ์การสื่อสารในครั้งหนึ่งๆ ว่ามีความแม่นยำหรือถูกต้องเพียงไร

๔. ระบบสังคม เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการสื่อสารของบุคคลในสังคมนั้น

๕. ระบบวัฒนธรรม หมายถึง ขนบธรรมเนียม วิถีชีวิต ค่านิยม ความเชื่อ ที่เป็นของตัวมนุษย์ในสังคมนั้น และเป็นตัวกำหนดที่สำคัญในการสื่อสารด้วย ผู้ส่งสารต้องทำความเข้าใจและไม่สื่อสารในลักษณะที่ขัดแย้งกับความเชื่อ ค่านิยม ของผู้รับสาร เช่น การสื่อสารระหว่างบุคคลต่างวัฒนธรรมกัน อาจล้มเหลวเนื่องจากความคิดความเชื่อไม่เหมือนกันระหว่างผู้ส่งและผู้รับสาร

สาร (Message or M) นั้น เบอร์โล หมายถึง ถ้อยคำเสียง การแสดงออกด้วยสีหน้า กิริยาท่าทาง ของผู้ส่งสาร ตามแนวคิดของ เบอร์โล นั้น สารจะต้องมีคุณสมบัติ ๓ ประการคือ

๑. รหัสของสาร (message code) คือการนำเอาภาษา สัญลักษณ์ต่างๆ มาใช้เพื่อถ่ายทอดข้อมูลไปยังผู้รับสาร เช่น ภาษาพูด ภาษาเขียน ภาษาท่าทาง และควรเป็นแบบเดียวกับรหัสของผู้รับสาร เพื่อให้ผู้รับสารสามารถถอดรหัสได้ เข้าใจตรงกัน การสื่อสารก็จะบรรลุเป้าหมาย

๒. เนื้อหา (content) คือสารที่ต้องการนำเสนอ ครอบคลุมประเด็นต่างๆ ทั้งหมด เนื้อหาของสารนั้น ไม่ควรจะยากหรือง่ายจนเกินไป เพราะถ้ายากเกินไปผู้รับสารไม่อาจเข้าใจได้ หรือถ้าง่ายเกินไป ผู้รับสารก็ไม่จำเป็นต้องรับสาร

๓. การจัดสาร (treatment) คือ วิธีการที่ผู้ส่งสารเลือกและจัดเตรียมเนื้อหาของสาร เช่น การจัดเรียงลำดับเนื้อหา การเลือกใช้ถ้อยคำ ภาษา ไวยากรณ์ ศัพท์ ซึ่งจะต้องมีการเตรียมการล่วงหน้า จากการสำรวจวิธีการจัดสาร จากผู้รับสารจำนวนมาก พบว่าการจัดสารที่มีความสำคัญไว้ตอนต้น หรือตอนท้าย จะได้ผลในการจูงใจมากกว่า การจัดสารที่สำคัญไว้ตรงกลางเรื่อง

สื่อหรือช่องทางการส่งสาร (Channel) ซึ่งเป็นพาหนะนำสารไปสู่ผู้รับสาร ตามทัศนคติของเบอร์โล ทางติดต่อหรือช่องทางที่จะนำสารไปสู่ประสาทรับความรู้สึกทั้ง ๓ ประการของมนุษย์ได้แก่

๑. การเห็น

๒. การได้ยิน

๓. การสัมผัส

ประการสุดท้าย ผู้รับสาร (Receiver or R) นั้น เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญมากที่สุดเพราะเป็นวัตถุประสงค์ของการสื่อสาร ผู้รับสารจำเป็นจะต้องมีคุณสมบัติด้านต่างๆ ๕ ประการ เช่นเดียวกับผู้ส่งสาร คือ ทักษะในการสื่อสาร ทัศนคติ ความรู้ ระบบสังคมและระบบวัฒนธรรม

จากกรอบแนวคิดการสื่อสารของ เบอร์โล นั้น สรุปได้ว่า การสื่อสาร จะบรรลุวัตถุประสงค์ ผู้ส่งสารจะต้องเข้าใจทัศนคติ ระบบสังคมวัฒนธรรมของผู้รับสาร เพื่อปรับทักษะทางการสื่อสารให้สอดคล้องต้องกัน ในทางการเมืองหากนักการเมืองไม่เข้าใจ หรือไม่ปรับตัวให้เข้ากับผู้รับสาร ก็ยากที่จะเปิดใจให้ประชาชนยอมรับสารของตนได้

ทฤษฎีการสื่อสารของ ฮาโรลด์ดี ลาสเวลล์ (Harold D.Lasswell)

ฮาโรลด์ ดี ลาสเวลล์ นักรัฐศาสตร์ชาวอเมริกัน ได้ทำการวิจัยในเรื่องการสื่อสารมวลชนไว้ในปี พ.ศ.๒๔๙๑ โดยการสื่อสารนั้นจะต้องตอบคำถามต่อไปนี้คือ

ใคร พูดอะไร โดยวิธีการและช่องทางใด ไปถึงใคร เกิดผลอะไร

๑. ใคร (Who?) เป็นผู้ส่งหรือทำการสื่อสาร

๒. พูดอะไร ด้วยวัตถุประสงค์อะไร (Says what? with what purpose?) เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาของสารที่ถูกส่งออกไป

๓. โดยใช้วิธีการและช่องทางใด (By what means, in which channel?) คือ สื่อ หรือช่องทางที่สารถูกส่งออกไป

๔. ส่งไปถึงใคร ในสถานการณ์อะไร (To whom?, in what situation?) ผู้ส่งจะส่งข่าวสารไปยังผู้รับเป็นใครบ้าง เนื่องในโอกาสอะไร

๕. เกิดผลอะไร (with what effect?) คือผลที่เกิดจากการสื่อสาร

เป็นการอธิบายว่า การสื่อสารนั้น ถูกส่งจากใคร ด้วยสารอะไร ไปถึงใคร ด้วยสื่ออะไร และเกิดผลอะไรในการสื่อสาร ดังแบบจำลองการสื่อสารดังนี้

ใคร ?-----พูดอะไร?-----ในช่องทางใด ?-----ถึงใคร ?-----เกิดผลอะไร?

แบบจำลองการสื่อสารของ ลาสเวลล์ แตกต่างจากแบบจำลองการสื่อสารของ เบอร์โกลตรงส่วนของผลจากการสื่อสาร ซึ่งในทางการเมืองนั้น ถือว่าผลของการสื่อสารมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ในทางการเมือง การกระทำของนักการเมืองย่อมมีจุดมุ่งหมายเสมอ ยกตัวอย่างเช่น เมื่อรัฐบาลสื่อสารกับประชาชนเกี่ยวกับนโยบายที่รัฐบาลได้จัดทำ รัฐบาลย่อมต้องการทราบผลที่เกิดจากการสื่อสารนั้น ว่าประชาชนมีความพึงพอใจในนโยบายมากน้อยเพียงใด^{๑๕} ซึ่งอาจทราบผล จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนผ่านการทำโพลก็เป็นได้

กล่าวโดยสรุป กิจกรรมทางการเมืองทั้งหมด คือการสื่อสารทางการเมือง ไม่เพียงการพูดการเขียน แต่ทุกอย่างที่ปรากฏสู่สายตา ไม่ว่าจะเป็นการแต่งกาย ทรงผม ตราสัญลักษณ์ ล้วนแต่เป็นองค์ประกอบของการสื่อสารอันจะนำไปสู่สิ่งที่เป็นภาพลักษณ์ (image) หรืออัตลักษณ์ (identity) ของบุคคล

^{๑๕}Harold D.Lasswell, อ้างใน สมควร กวียะ, ทฤษฎีการสื่อสารประยุกต์, พิมพ์ครั้งที่ ๑, (กรุงเทพมหานคร : อักษราพิพัฒน์, ๒๕๔๖), หน้า ๒๓.

ตารางที่ ๒.๓ สรุปสาระเกี่ยวกับทฤษฎีการสื่อสารและการสื่อสารทางการเมือง

นักวิชาการ	แนวคิดหลัก
ชุตินา ศิริเมธาวี (๒๕๖๐, หน้า ๒๐)	การสื่อสารประกอบด้วยส่วนประกอบพื้นฐานสำคัญ ๖ ประการ คือ ๑. แหล่งสาร (Source) ๒. ผู้เข้ารหัสสาร (Encoder) ๓. เนื้อหาข่าวสาร (Message) ๔. ช่องทางการสื่อสาร (Channel) ๕. ผู้ถอดรหัสสาร (Decoder) ๖. ผู้รับสาร (Receiver)
Harold D.Lasswell อ้างใน สมควร กวียะ (๒๕๔๖, หน้า ๒๓)	ทฤษฎีการสื่อสารของ ฮาโรลด์ดี ลาสเวลล์ (Harold D.Lasswell) อธิบายว่า การสื่อสารนั้น ถูกส่งจากใคร ด้วยสารอะไร ไปถึงใคร ด้วยสื่ออะไร และเกิดผลอะไรในการสื่อสาร

๒.๔ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การศึกษาแนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิด และผลงานจากนักวิชาการหลายท่านที่ได้นำเสนอไว้หลายประเด็น เช่น ความหมาย แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม สาเหตุการมีส่วนร่วม ปัจจัยของการมีส่วนร่วม และประโยชน์ของการมีส่วนร่วม ดังนี้

๒.๔.๑ ความหมายของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องข้องในการดำเนินงานพัฒนา การพัฒนาเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง (Continuing process) การส่งเสริมการมีส่วนร่วม จึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับลำดับ/ขั้นตอน (Stages) และความเชื่อมโยง (Relation or Linkage) การพัฒนาที่ต้องดำเนินการไปตามลำดับหรือขั้นตอนจากระดับหนึ่งไปสู่อีกระดับหนึ่ง โดยต้องสร้างความพร้อมด้านต่างๆ อย่างเหมาะสม ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านที่ให้ความสนใจ และได้ทำการศึกษา ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการ ซึ่งประชาชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีโอกาสแสดงทัศนะ และเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนรวมทั้งมีการนำความคิดเห็นดังกล่าวไปประกอบการพิจารณากำหนดนโยบายและการตัดสินใจของรัฐ การมี

สวนรวมของประชาชนเป็นกระบวนการสื่อสารในระบบเปิด กล่าวคือ เป็นการสื่อสารสองทาง ทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งประกอบไปด้วยการแบ่งสรรข้อมูลร่วมกันระหว่างผู้มี ส่วนได้ ส่วนเสียและเป็นการเสริมสร้างความสามัคคีในสังคม ทั้งนี้เพราะการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นการเพิ่มคุณภาพของการตัดสินใจ การลดค่าใช้จ่ายและการสูญเสียเวลาเป็นการสร้างฉันทามติ และทำให้ง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ อีกทั้งช่วยหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าใน “กรณีที่น่าจะรุนแรง” ช่วยให้เกิดความน่าเชื่อถือและความชอบธรรม และช่วยให้ทราบความห่วงกังวลของประชาชนและค่านิยมของสาธารณชนรวมทั้งเป็นการ พัฒนาความเชี่ยวชาญ และความคิดสร้างสรรค์ของสาธารณชน^{๑๖} ซึ่งเป็นไปในทางเดียวกันกล่าวได้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ กระบวนการซึ่งประชาชน หรือผู้มี ส่วนได้เสียได้มีโอกาส แสดงทัศนะและเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็น เพื่อแสวงหาทางเลือกและการตัดสินใจต่างๆ เกี่ยวกับ โครงการที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับร่วมกัน ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจึงควรเข้าร่วมในกระบวนการนี้ตั้งแต่เริ่ม จนกระทั่งถึงการติดตามและประเมินผล เพื่อให้เกิดความเข้าใจและการรับรู้-เรียนรู้ การปรับเปลี่ยนโครงการร่วมกัน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่าย^{๑๗}

การมีส่วนร่วม คือ การที่ประชาชน สามารถเข้าไปมีส่วนในการตัดสินใจ ในการกำหนดนโยบายพัฒนาท้องถิ่น และมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากบริการ รวมทั้งมีส่วนในการควบคุม ประเมินผลโครงการต่างๆ ของท้องถิ่น แบ่งเป็น ๒ ลักษณะ ดังนี้

๑. การมีส่วนร่วมในลักษณะที่เป็นกระบวนการของการพัฒนา โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสิ้นสุดโครงการ ได้แก่ การร่วมกันค้นหาปัญหา การวางแผน การตัดสินใจ การระดมทรัพยากรและเทคโนโลยีท้องถิ่น การบริหารจัดการ การติดตามประเมินผล รวมทั้งรับผลประโยชน์ที่เกิดจากโครงการ

๒. การมีส่วนร่วมทางการเมือง แบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ การส่งเสริมสิทธิและพลังอำนาจของพลเมืองโดยประชาชนหรือชุมชน พัฒนาขีดความสามารถของตนในการจัดการเพื่อรักษาผลประโยชน์กลุ่ม ควบคุมการใช้และกระจายทรัพยากรชุมชน อันจะก่อให้เกิดกระบวนการ และโครงสร้างที่ประชาชนสามารถแสดงออกซึ่งความสามารถของตนและได้รับผลจากการพัฒนา

^{๑๖}ถวิรวดี บุรีกุล และคณะ, การมีส่วนร่วม: แนวคิด ทฤษฎีและกระบวนการ, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๕๑), หน้า ๔๑.

^{๑๗}อรทัย ก๊กผล, คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชน, (กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิปริญาโทสำหรับนักบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๖), หน้า ๑๑.

การเปลี่ยนแปลงกลไกการพัฒนาโดยรัฐ มาเป็นการพัฒนาที่ประชาชนมีบทบาท โดยการกระจายอำนาจการวางแผนจากส่วนกลางมาเป็นส่วนภูมิภาค เป็นการคืนอำนาจในการพัฒนาให้แก่ประชาชนให้มีส่วนร่วมในการกำหนดอนาคตของตนเอง^{๑๘}

การมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นกระบวนการดำเนินงานรวมพลังประชาชนกับองค์กรของรัฐหรือองค์กรเอกชนเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาหรือแก้ปัญหาของชุมชน โดยให้สมาชิกเข้ามาร่วมวางแผนปฏิบัติและประเมินงาน เพื่อแก้ปัญหาของชุมชน และยังให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วม และประเภทของการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนี้ คือ

๑. ช่วยให้ประชาชนยอมรับโครงการมากขึ้น เนื่องจากเป็นโครงการที่ตรงกับปัญหาและความต้องการของประชาชน

๒. ประชาชนมีความรู้สึกผูกพัน รู้สึกเป็นเจ้าของโครงการมากขึ้น

๓. การดำเนินงานของโครงการได้รับความร่วมมือจากประชาชนมากขึ้น

๔. โครงการให้ประโยชน์แก่ประชาชนมากขึ้น และมีการระดมทรัพยากร เพื่อการพัฒนามากขึ้น

๕. ช่วยพัฒนาขีดความสามารถของประชาชนมากขึ้น

ประเภทของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้เป็น ๒ ประเภท ดังนี้

๑. การมีส่วนร่วมที่แท้จริง (Genuine Participation) เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งจบโครงการ เริ่มตั้งแต่ร่วมศึกษาปัญหาและความต้องการ ร่วมหาวิธีแก้ปัญหา ร่วมวางแผนนโยบายและแผนงาน ร่วมตัดสินใจการใช้ทรัพยากร ที่มีอยู่ร่วมปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ และร่วมประเมินผล

๒. การมีส่วนร่วมที่ไม่แท้จริง (No genuine Participation) เป็นการมีส่วนร่วมเพียงบางส่วน โดยเฉพาะเข้าร่วมในการปฏิบัติตามโครงการที่ได้มีการกำหนดไว้แล้ว เช่น การเข้าเป็นสมาชิก หรือการร่วมเสียสละแรงงานนอกจากการแบ่งการมีส่วนร่วมออกเป็นประเภทที่มีส่วนร่วมอย่างแท้จริง และไม่แท้จริงแล้ว

การแบ่งระดับการมีส่วนร่วม ออกเป็น ๗ ระดับ ดังนี้

๑) การถูกบังคับ การมีส่วนร่วมลักษณะนี้ ประชาชนที่เข้าร่วมโครงการ เพราะถูกบังคับ โดยไม่มีทางเลือกเลย

๒) การถูกหลอกล่อ การมีส่วนร่วมลักษณะนี้ประชาชนจะถูกล่อใจด้วยผลประโยชน์ อาจเป็นในรูปของค่าจ้างแรงงาน หรือความสะดวกสบายบางอย่าง แต่เบื้องหลังจริง ๆ แล้วเป็นการหาเสียงของนักการเมืองที่ยื่นโครงการมาล่อเท่านั้น

^{๑๘}สำนักมาตรฐานการศึกษา, สำนักงานสภาพัฒนาการศึกษาระดับจังหวัด และทบวงมหาวิทยาลัย, ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ชุดวิชาการวิจัยชุมชน, (กรุงเทพมหานคร : เอส. อาร์. พรินต์ติ้ง, ๒๕๔๖), หน้า ๑๑๔.

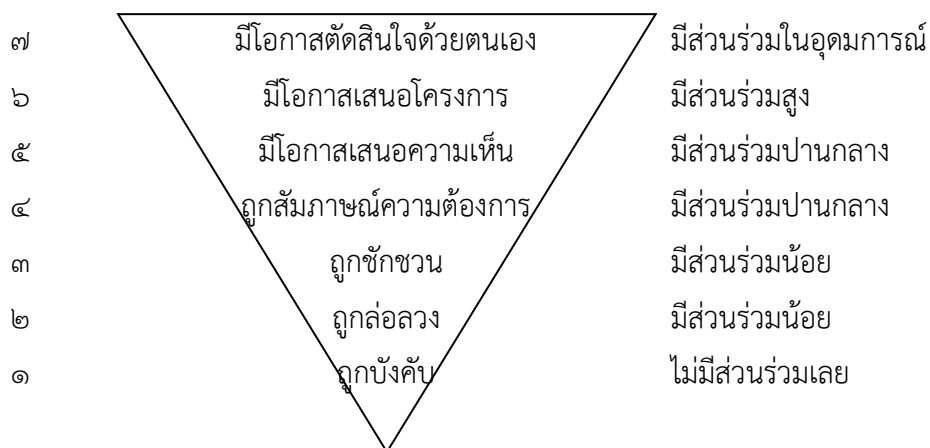
๓) การถูกชักชวน การมีส่วนร่วมลักษณะนี้ประชาชนถูกชักชวนให้เข้าร่วมโครงการที่ถูกคิดและวางแผนจากทางราชการ แล้วถึงชักชวนให้ประชาชนร่วมมือโดยประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ ว่าเป็นโครงการที่ดีขอให้ประชาชนให้ความร่วมมือ

๔) การถูกสัมภาษณ์ แล้ววางแผนให้ การมีส่วนร่วมลักษณะนี้ผู้ที่วางแผนโครงการจะสำรวจปัญหาความต้องการของประชาชนโดยการประชุม และสัมภาษณ์ แต่การตัดสินใจว่าปัญหาคืออะไร จะวางแผนแก้ปัญหาอย่างไร และปฏิบัติการอย่างไร ยังอยู่ที่การตัดสินใจของทางราชการ

๕) การมีโอกาสเสนอความคิดเห็น การมีส่วนร่วมลักษณะนี้ ประชาชนเริ่มเข้าไปมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นที่เกี่ยวกับการวางโครงการ และการดำเนินการตามโครงการ แต่การตัดสินใจยังเป็นของส่วนราชการ

๖) การมีโอกาสเสนอโครงการ การมีส่วนร่วมลักษณะนี้ ประชาชนมีโอกาสเสนอโครงการราชการกับประชาชนจะมีการปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด ประชาชนจะมีโอกาสตัดสินใจว่าปัญหาของตนคืออะไร จะแก้ไขได้อย่างไร วิธีใดดีที่สุด จนกระทั่งมีสิทธิเสนอโครงการและเข้าร่วมปฏิบัติในโครงการ

๗) การมีโอกาสตัดสินใจ การมีส่วนร่วมลักษณะนี้ ประชาชนจะเป็นผู้ตัดสินใจทุกเรื่อง ตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติตามแผน และการประเมินโครงการ ซึ่งอาจเขียนในรูปแผนภูมิ การมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนี้

แผนภูมิที่ ๒.๑ การมีส่วนร่วมของประชาชน

กล่าวโดยสรุป การมีส่วนร่วมเป็นการร่วมมือกันระหว่างประชาชนกับองค์กรต่าง ๆ ที่อยู่ร่วมสังคมกัน ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือเอกชน หรือการเข้ากิจกรรมทางการเมือง จะต้องมีส่วนร่วม

อย่างเสมอภาคตั้งแต่เริ่มต้น การมีส่วนร่วมบางครั้ง ทำให้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประชาชนจะต้องเข้ามา มีบทบาทให้มากขึ้นเพื่อความโปร่งใส^{๑๙}

“การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ กระบวนการที่ความกังวล ความต้องการ และคุณค่าของประชาชน ได้รับการบูรณาการในกระบวนการตัดสินใจของภาครัฐ ผ่านกระบวนการสื่อสารแบบสองทาง โดยมีเป้าหมายโดยรวมเพื่อที่จะทำให้เกิดการตัดสินใจที่ดีขึ้นและได้รับ การสนับสนุนจากประชาชน” การมีส่วนร่วมนี้จะหมายถึงการที่ประชาชนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นก่อนการตัดสินใจจะเกิดขึ้น หรือหมายความว่า ผู้มีอำนาจตัดสินใจจะสามารถตัดสินใจใด ๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อประชาชนได้ก็ต่อเมื่อได้รับความเห็นชอบ จากประชาชนก่อนเท่านั้น Creighton ตั้งคำถามถึงประเด็นผู้มีอำนาจตัดสินใจ โดยพิจารณาว่าทำไม เจ้าหน้าที่ของรัฐจึงเป็นผู้มีอำนาจตัดสินใจได้เท่านั้น ถึงแม้ว่าปัจจุบันเจ้าหน้าที่ของรัฐมีแนวโน้มที่จะทำกระบวนการตัดสินใจให้เปิดเผย และมีความโปร่งใสมากขึ้น แต่ในหลายกรณีหรือสถานการณ์ โดยอำนาจการตัดสินใจขั้นสุดท้ายก็ยังคงเป็นของเจ้าหน้าที่ภาครัฐอยู่นั่นเอง^{๒๐}

การมีส่วนร่วม (Participation) เป็นกระบวนการสื่อสารในระบบเปิด ซึ่งเป็นการสื่อสารสองทางระหว่างบุคคล กลุ่มบุคคล ชุมชน หรือองค์การ ในการดำเนินกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งหรือหลายกิจกรรมทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งการมีส่วนร่วมจะเกี่ยวข้องกับกระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมการดำเนินการ และร่วมรับผลประโยชน์ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกันของกลุ่ม และเป็นการเสริมสร้างความสามัคคี ความรู้สึกร่วมรับผิดชอบกับกลุ่ม การให้ความหมายคำจำกัดความการมีส่วนร่วมมีมากมายหลายทัศนะ โดยการเกี่ยวข้องทางจิตใจและอารมณ์ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์กลุ่มซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นเหตุเร้าใจให้กระทำเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้นกับทั้งให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบร่วมกับกลุ่มดังกล่าวด้วย^{๒๑}

^{๑๙}จินตนา สุจจันท์, การศึกษาและการพัฒนาชุมชน, (กรุงเทพฯ:แพมพูน : โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์, ๒๕๔๙), หน้า ๔๘-๔๙.

^{๒๐}James L. Creighton, *Handbook of Public Participation: Involving Citizens in Community Decisions*, แปลและเรียบเรียงโดย ศ.นพ.วันชัยวัฒน์ศัพท์, คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจของชุมชน, (กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า และ มูลนิธิเอเชีย, ๒๕๕๒), หน้า ๗.

^{๒๑}Davis Keith, *Human Behavior of World-Man Relations and Organization Behavior*, (New York: Mc Graw -Hill Book Co, 1972), p. 15.

ซึ่งเป็นความร่วมมือของประชาชนด้วยความตั้งใจและสมัครใจ โดยไม่ถูกบังคับซึ่งประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมดังนี้

- ๑) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ตกลงใจ
- ๒) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนงานและโครงการพัฒนา
- ๓) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลแผนและโครงการ
- ๔) การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากการพัฒนา^{๒๒}

ทั้งนี้การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง กระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิดร่วมตัดสินใจแก้ไขปัญหาของตนเอง ร่วมใช้ความคิดสร้างสรรค์ ความรู้และความชำนาญ ร่วมกับวิทยาการที่เหมาะสม และสนับสนุนติดตามผลการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น^{๒๓}

นักวิชาการได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนภายใต้หลักการแห่งรัฐธรรมนูญว่า ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมได้ใน ๕ ลักษณะ

- ๑) มีส่วนร่วมในการรับรู้ (ความเป็นไปของการบริหารราชการแผ่นดินทั้งฝ่ายนิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการ มากขึ้น)
- ๒) มีส่วนร่วมในการคิด (ร่วมกับองค์กรทั้งหลายที่รัฐธรรมนูญตั้งขึ้น)
- ๓) มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
- ๔) มีส่วนร่วมในการกระทำบางอย่าง (ร่วมกับรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)
- ๕) มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ (องค์กรที่ใช้อำนาจรัฐไม่ว่าจะเป็นฝ่ายทางการเมืองหรือข้าราชการประจำ)^{๒๔}

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม เป็นกระบวนการที่ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ตั้งแต่การร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมแก้ไขปัญหา ร่วมใช้ความคิดสร้างสรรค์ ความรู้และความชำนาญ และร่วมสนับสนุนติดตามผลการดำเนินการ และร่วมรักษาผลประโยชน์ของการที่ประชาชนตั้งแต่เริ่มต้น

^{๒๒}Yadav อ่างใน สุวรรณ พินิตานนท์, ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบล, นักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทย, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อาสาสมัครศึกษาดินแดน, ๒๕๔๖), หน้า ๔๖.

^{๒๓}Erwin, Participation Management : Concept Theory and Implementation Participation Management : Concept Theory and Implementation, (Atlanta: Georgia State University, 1976), p. 46.

^{๒๔}บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, รัฐธรรมนูญปัจจุบันกับการปฏิรูปการเมือง, (นนทบุรี : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๒), หน้า ๖๑.

๒.๔.๒ การมีส่วนร่วมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐

การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมขององค์กรปกครองท้องถิ่น นับว่าเป็นหัวใจสำคัญหรือเป็นหลักการอันเป็นสาระสำคัญของระบบการปกครองท้องถิ่น และอาจเป็นเหตุผลสำคัญที่อธิบายว่าเหตุใดจึงต้องมีระบบการปกครองท้องถิ่นคู่ขนานไปกับระบบการปกครองส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค ซึ่งเป็นเหตุผลสำคัญที่รัฐจะต้องมีการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ เช่น **มาตรา ๖๖** บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชน ชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม ย่อมมีสิทธิอนุรักษหรือฟื้นฟู จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ การมีส่วนร่วมในการจัดการ และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม รวมทั้งความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน **มาตรา ๖๗** สิทธิของบุคคลที่จะร่วมกับรัฐและชุมชนในการอนุรักษ์ บำรุงรักษา และการได้ประโยชน์จากการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพ และในการคุ้มครองส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ดำรงอยู่อย่างปกติและต่อเนื่องในสิ่งแวดล้อมที่จะไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพและอนามัย สวัสดิภาพหรือคุณภาพชีวิตของตน ย่อมได้รับความคุ้มครองตามความเหมาะสม^{๒๕} และแนวนโยบายการมีส่วนร่วมของประชาชน **มาตรา ๘๗** รัฐต้องดำเนินตามแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้แก่ ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนเศรษฐกิจ ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น^{๒๖}

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญ ตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ที่มุ่งเน้นคนเป็นสำคัญมากกว่าการเติบโตทางเศรษฐกิจ เพื่อส่งเสริมให้ทุกคนทุกภาคส่วนในสังคมเข้าร่วมในกระบวนการพัฒนา และทฤษฎีที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม เพื่อส่งเสริมและเป็นเหตุจูงใจให้คนในสังคมร่วมกันในการกระทำกิจกรรมต่างๆ ทางสังคมร่วมกัน จากแนวคิดสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชน แบ่งได้ออกเป็น ๒ ลักษณะ ได้แก่

๑. ลักษณะการมีส่วนร่วมจากความเกี่ยวข้องทางด้านเหตุผล โดยการเปิดโอกาสให้สังคม องค์กรต่าง ๆ ในชุมชน ประชาชนมีบทบาทหลักตามสิทธิ หน้าที่ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ตั้งแต่การคิดริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจ วางแผน การร่วมปฏิบัติและการรับผิดชอบ ในผลกระทบที่เกิดขึ้น รวมทั้งส่งเสริม ชักนำ สนับสนุนให้การดำเนินงานเกิดผล ประโยชน์ต่อชุมชนตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดด้วยความสมัครใจ

๒. ลักษณะการมีส่วนร่วมจากความเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจ เป็นการมีส่วนร่วมของชุมชนที่การเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจ อารมณ์ รวมทั้งค่านิยมของประชาชนเป็นเครื่องชี้นำตนเองให้เข้ามามีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็นริเริ่มสร้างสรรค์ การกระทำที่บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ทำให้ผู้ที่เข้ามามี

^{๒๕}สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา, ๒๕๕๑), หน้า ๓๙-๔๐.

^{๒๖}เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๙-๖๐.

ส่วนร่วม เกิดความผูกพัน มีความรู้สึกรับผิดชอบต่อกิจกรรมที่ดำเนินงานด้วยความสมัครใจ และทัศนคติที่เบิกกว้างมาข้างต้นทั้งหมด สามารถแยกประเด็นสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนเกิดขึ้นจาก เป้าหมายที่ต้องการ ค่านิยม ความเชื่อ วัฒนธรรมประเพณี ความผูกพัน การเสริมแรง โอกาส ความสามารถ การสนับสนุน ความคาดหวังในสิ่งที่ต้องการ โดยมีพื้นฐานของการมีส่วนร่วม ดังนี้

- ๑) การมีส่วนร่วมบนพื้นฐานของเหตุผล
- ๒) การมีส่วนร่วมบนพื้นฐานของค่านิยม
- ๓) การมีส่วนร่วมบนพื้นฐานของประเพณี
- ๔) การมีส่วนร่วมบนพื้นฐานของความผูกพัน ความเสนาหา^{๒๗}

การมีส่วนร่วม คือ การที่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดที่ไม่เคยได้เข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ หรือเข้าร่วมการตัดสินใจหรือเคยเล็กน้อยได้เข้าร่วมด้วยมากขึ้น เป็นไปอย่างมีอิสรภาพ เสมอภาค มิใช่เพียงมีส่วนร่วมอย่างผิวเผินแต่เข้าร่วมด้วยแท้จริงยิ่งขึ้น และการเข้าร่วมนั้นต้องเริ่มตั้งแต่ขั้นแรกจนถึงขั้นสุดท้ายของโครงการและยังได้ให้หลักการพื้นฐานของการมีส่วนร่วมไว้ ๘ ประการ ดังนี้

๑. ต้องคิดว่ามนุษย์มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าเทคโนโลยีที่จะนำมาใช้ เพราะถ้ามนุษย์ไม่มาร่วมคิด ร่วมรับรู้ หรือเข้าใจเพียงพอก็อาจไม่เกิดประโยชน์เท่าที่ควร หรืออาจใช้เพื่อทำลายเพื่อนมนุษย์ด้วยกันเองและสิ่งแวดล้อมได้

๒. เชื่อว่ามนุษย์ต่างมีความคิดและมีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกัน

๓. เชื่อว่าทุกคนไม่ได้ชั่วดี มาตั้งแต่เกิด โดยเหตุที่เขายากจนอยู่นั้นมิใช่จากกรรมเก่า

๔. เชื่อว่าชาวชุมชนต่างๆ มักมีภูมิปัญญาที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของตนในระดับหนึ่ง บางเรื่องที่ชาวชุมชนยึดถือจึงต้องค่อยๆ ให้ปรับตัวผสมผสานกับวิทยาการภายนอก

๕. เชื่อว่าตนต่างกับชาวบ้านอยู่ไม่น้อยและชาวบ้านเองก็แตกต่างกันอยู่บ้าง

๖. ต้องคิดว่ามนุษย์มีความสามารถพัฒนาชีวิต ความเป็นอยู่ของตนให้ดีขึ้นได้ถ้าได้รับโอกาสที่จะร่วมคิด ร่วมเข้าใจ และร่วมจัดการเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม

๗. อาจใช้การมีส่วนร่วมในหลายรูปแบบ เช่น รูปแบบโดยตรง คือ มีส่วนร่วมโดยตัวบุคคลและแต่ละบุคคล หรือประชาชนก่อตั้งองค์กรขึ้นมามีส่วนร่วม หรือให้มีตัวแทนมามีส่วนร่วมโดยอ้อมซึ่งย่อมขึ้นอยู่กับ บริบทของแต่ละพื้นที่

๘. การมีส่วนร่วมยังมีเพิ่มขึ้น เมื่อมีสภาพที่เหมาะสม คือ ประชาชนในท้องถิ่นมีความรู้สึกว่าเขาได้ควบคุมโชคชะตาของตนเอง มีอิสรภาพ ได้รับความเสมอภาคและได้รับความจริงใจให้มีส่วนร่วม ต้องมีความสามารถพอที่จะมีส่วนร่วมด้วยได้ มีการสื่อสาร ๒ ทาง เพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมได้รับรู้ข้อมูลอย่างถูกต้องและสมบูรณ์ ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมรับทราบ ร่วมคิดมีทัศนคติที่ดีต่อเจ้าหน้าที่

^{๒๗} สุชาติ จักรพิสุทธิ์, “การศึกษาทางเลือกของชุมชน”, วารสารศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยขอนแก่น, (มิถุนายน-สิงหาคม ๒๕๔๗) : ๑๘-๒๓.

โครงการมากยิ่งขึ้น เมื่อเข้ามามีส่วนร่วมแล้วไม่กระทบกระเทือนสถานภาพในหน้าที่การงานหรือทางสังคมให้ลดน้อยลง ไม่ทำให้ประชาชนเสียค่าใช้จ่ายมากกว่าผลตอบแทนที่เขาประเมินว่าจะได้รับ และต้องมีกลวิธีการแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างโครงการและผู้มีส่วนได้เสียเป็นอย่างดี^{๒๘}

โดยสรุป การมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น เกิดจากจิตใจที่ต้องการเข้าร่วมในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง เพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ของกลุ่มคนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตในสังคมของตน ซึ่งการรื้อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมนั้น ผู้ที่ต้องการจะต้องมีความเข้าใจในวิธีการดำเนินชีวิต ค่านิยม ประเพณี ทัศนคติของประชาชนในกลุ่มหรือท้องถิ่นนั้น เพื่อให้เกิดความสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้สรุปไว้ดังนี้ ๕ ทฤษฎี ดังนี้

๑. ทฤษฎีการเกลี้ยกล่อมมวลชน (Mass Persuasion)

Maslow กล่าวว่า การเกลี้ยกล่อม หมายถึง การใช้คำพูดหรือการเขียน เพื่อมุ่งให้เกิดความเชื่อถือและการกระทำ ซึ่งการเกลี้ยกล่อมมีประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในการปฏิบัติงาน และถ้าจะให้เกิดผลดีผู้เกลี้ยกล่อมจะต้องมีศิลปะในการสร้างความสนใจในเรื่องที่จะเกลี้ยกล่อม โดยเฉพาะในเรื่องความต้องการของคนตามหลักทฤษฎีของ Maslow ที่เรียกว่าลำดับขั้นความต้องการ (Hierarchy of needs) คือ ความต้องการของคนจะเป็นไปตามลำดับจากน้อยไปมากมีทั้งหมด ๕ ระดับ ดังนี้

๑.๑ ความต้องการทางด้านสรีระวิทยา (Physiological needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐาน ของมนุษย์ (Survival needs) ได้แก่ ความต้องการทางด้านอาหาร ยา เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค และความต้องการทางเพศ

๑.๒ ความต้องการความมั่นคงปลอดภัยของชีวิต (Safety and security needs) ได้แก่ ความต้องการที่อยู่อาศัยอย่างมีความปลอดภัยจากการถูกทำร้ายร่างกาย หรือถูกขโมยทรัพย์สิน หรือความมั่นคงในการทำงานและการมีชีวิตอยู่อย่างมั่นคงในสังคม

๑.๓ ความต้องการทางด้านสังคม (Social needs) ได้แก่ ความต้องการความรัก ความต้องการที่จะให้สังคมยอมรับว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

^{๒๘} นรินทร์ชัย พัฒนพงศา, การมีส่วนร่วม หลักการพื้นฐาน เทคนิค และกรณีตัวอย่าง, (เชียงใหม่ : สิริลักษณ์การพิมพ์, ๒๕๔๗), หน้า ๑๔-๑๕.

๑.๔ ความต้องการที่จะมีเกียรติยศชื่อเสียง (Self-esteem needs) ได้แก่ ความภาคภูมิใจ ความต้องการดีเด่นในเรื่องหนึ่งที่จะให้ได้รับการยกย่องจากบุคคลอื่น ความต้องการด้านนี้เป็นความต้องการระดับสูงที่เกี่ยวกับความมั่นใจในตัวเองในเรื่องความสามารถ และความสำคัญของบุคคล

๑.๕ ความต้องการความสำเร็จแห่งตน (Self-actualization needs) เป็นความต้องการในระบบสูงสุด ที่อยากจะให้เกิดความสำเร็จในทุกสิ่งทุกอย่างตามความนึกคิดของตนเองเพื่อจะพัฒนาตนเองให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ความต้องการนี้จึงเป็นความต้องการ พิเศษของบุคคลที่จะพยายามผลักดันชีวิตของตนเองให้เป็นแนวทางที่ดีที่สุด^{๒๙}

๒. ทฤษฎีการระดมสร้างขวัญของคนในชาติ (National Morale)

คนเรามีความต้องการทางกายและใจถ้าคนมีขวัญดีพอ ผลของการทำงานจะสูงตามไปด้วย แต่ถ้าขวัญไม่ดีผลงานก็ต่ำไปด้วย ทั้งนี้เนื่องจากว่าขวัญเป็นสถานการณ์ทางจิตใจที่แสดงออกในรูปพฤติกรรมต่างๆ นั้นเอง การจะสร้างขวัญให้ดีต้องพยายามสร้างทัศนคติที่ดีต่อผู้ร่วมงาน เช่น การไม่เอาไรด์เอาเปรียบ การให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับงาน การเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น เป็นต้น และเมื่อใดก็ตามถ้าคนทำงานมีขวัญดีจะเกิดสำนึกในความรับผิดชอบ อันจะเกิดผลดีแก่หน่วยงานทั้งในส่วนที่เป็นขวัญส่วนบุคคลและขวัญของกลุ่ม ดังนั้น จะเป็นไปได้ว่าขวัญของคนเราโดยเฉพาะคนมีขวัญที่ดีย่อมเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ได้เช่นกัน โดยการสร้างแรงจูงใจให้เกิดการมีส่วนร่วมในพฤติกรรมที่ต้องการ ด้วยการสร้างการรับรู้และตระหนักในปัญหาและผลกระทบต่อลูกหลานโดยสื่อที่น่าเชื่อถือ คือผู้บรรยายและสื่อวีดิทัศน์ และการกำจัดปัจจัยที่เป็นอุปสรรคที่จะทำให้การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม^{๓๐}

๓. ทฤษฎีสร้างความรู้รักชาตินิยม (Nationalism)

ปัจจัยประการหนึ่งที่น่าสู่การมีส่วนร่วมคือ การสร้างความรู้รักชาตินิยมให้เกิดขึ้น หมายถึง ความรู้สึกเป็นตัวของตัวเองที่จะอุทิศหรือเน้นค่านิยมเรื่องผลประโยชน์ส่วนรวมของชาติ มีความพอใจในชาติของตัวเอง พอใจเกียรติภูมิ จงรักภักดี ผูกพันต่อท้องถิ่น เช่น การรณรงค์ให้รู้สึก

^{๒๙}Maslow A. H., *Motivation and Personality*, (New York: Harper & Row Publishing, 1954), p. 154.

^{๓๐}สุรีย์ มัลลิกะมาลย์ ศ.ดร. และคณะ, “แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการเพิ่มพื้นที่สีเขียวในชุมชนเมืองเพื่อลดภาวะโลกร้อน”, รายงานการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๕๕), หน้า ๑.

ภาคภูมิใจในท้องถิ่นในชุมชนของตนเอง เพื่อให้คนในชุมชน สามัคคีและช่วยเหลือกัน และร่วมอนุรักษ์เอกลักษณ์ความเป็นตัวตนของท้องถิ่น

๔. ทฤษฎีการสร้างผู้นำ (Leadership)

การสร้างผู้นำจะช่วยจูงใจให้ประชาชนทำงานด้วยความเต็มใจ เพื่อบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ร่วมกัน ทั้งนี้เพราะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญของการร่วมกลุ่มคนจูงใจไปยังเป้าประสงค์ โดยทั่วไปแล้วผู้นำอาจจะมีทั้งผู้นำที่ดีเรียกว่า ผู้นำปฏิฐาน (Positive leader) ผู้นำพลวัต คือ เคลื่อนไหวทำงานอยู่เสมอ (Dynamic leader) และผู้นำไม่มีกิจ ไม่มีผลงานสร้างสรรค์ ที่เรียกว่า ผู้นำนิเสธ (Negative leader) ผลของการให้ทฤษฎีการสร้างผู้นำ จึงทำให้เกิดการระดมความร่วมมือปฏิบัติงานอย่างมีขวัญกำลังใจ งานมีคุณภาพ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และร่วมรับผิดชอบ ดังนั้น การสร้างผู้นำที่ดี ย่อมจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยดีนั่นเอง

๕. ทฤษฎีการใช้วิธีและระบบทางการบริหาร (Administration and Method)

การใช้ระบบบริหารในการระดมความร่วมมือเป็นวิธีหนึ่งที่ยั่งยืนเพราะใช้กฎหมายระเบียบ แบบแผน เป็นเครื่องมือในการดำเนินการ แต่อย่างไรก็ตามผลของความร่วมมือยังไม่มีระบบใดที่ดีที่สุดในเรื่องการใช้บริหาร เพราะธรรมชาติของคน ถ้าทำงานตามความสมัครใจอย่างตั้งใจไม่มีใครบังคับก็จะทำงานด้วยความรัก แต่ถ้าไม่ควบคุมเลยก็ไม่เป็นไปตามนโยบายและความจำเป็นของรัฐ เพราะการใช้ระบบบริหาร เป็นการให้ปฏิบัติตามนโยบาย เพื่อให้บรรลุเป้าหมายเพิ่มความคาดหวังผลประโยชน์^{๓๑}

แนวคิดที่ได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบมากที่สุด คือ แนวคิดของ John M. Cohen and Norman T. Uphoff โคเฮน และอัฟฮอฟ ซึ่งได้จำแนก ขั้นตอน หรือประเภทของการมีส่วนร่วม ออกเป็นเรื่องของการตัดสินใจ (Decision making) การดำเนินการ (Implementation) ผลประโยชน์ (Benefits) และการประเมินผล (Evaluation) ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ขั้นที่ ๑ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในกระบวนการของการตัดสินใจนั้น ประการแรกที่สุดที่จะต้องกระทำก็คือ การกำหนดความต้องการ และการจัดลำดับความสำคัญ ต่อจากนั้นก็

^{๓๑} อคิน ธิพัฒน์, การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชนบทในสภาพสังคม และวัฒนธรรมไทย, (กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภารการพิมพ์, ๒๕๔๓), หน้า ๗-๘.

เลือกนโยบายและประชากรที่เกี่ยวข้อง การตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจช่วงดำเนินการวางแผน และการตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

ขั้นที่ ๒ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ในส่วนที่เป็นองค์ประกอบของการดำเนินงานโครงการนั้น จะได้มาจากคำถามที่ว่า ใครทำประโยชน์ให้แก่โครงการได้บ้าง และจะทำประโยชน์ได้โดยวิธีใด เช่น การช่วยเหลือด้านทรัพยากร การบริหารงาน และการขอความช่วยเหลือ เป็นต้น

ขั้นที่ ๓ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ในส่วนที่เกี่ยวกับผลประโยชน์นั้น นอกจากความสำคัญของผลประโยชน์ในเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพแล้ว ยังต้องพิจารณาถึงการกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วย ผลประโยชน์ของโครงการนี้ รวมทั้งผลที่เป็นประโยชน์ในทางบวกและผลที่เกิดขึ้นในทางลบที่เป็นผลเสียของโครงการซึ่งจะเป็นประโยชน์และเป็นโทษต่อบุคคลและสังคมด้วย

ขั้นที่ ๔ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การมีส่วนร่วมในการประเมินผลนั้น สิ่งที่สำคัญที่ต้องสังเกตก็คือ ความเห็น (Views) ความชอบ (Preferences) และความคาดหวัง (Expectations) : ซึ่งจะมีอิทธิพลสามารถแปรเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่างๆ ได้^{๓๒}

นอกจากนั้น Uphoff ได้เสนอกรอบคิดเบื้องต้นในการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมในการพัฒนาว่ามี ๓ มิติ และ ๒ บริบท ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

มิติ (Dimensions) มี ๓ มิติ คือ

๑. มีส่วนร่วมอะไรบ้าง (What) แบ่งเป็น

๑.๑ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making)

๑.๒ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ (Implementation)

๑.๓ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits)

๑.๔ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)

๒. มีส่วนร่วมกับใครบ้าง (Whose) ได้แก่ การมีส่วนร่วมกับชาวบ้าน ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่ของรัฐบาล เจ้าหน้าที่ต่างชาติ (จากองค์กรที่ให้ทุน เป็นต้น) ทั้งนี้ให้พิจารณาคุณลักษณะทางประชากร สังคม และเศรษฐกิจของผู้เข้ามีส่วนร่วมในเรื่อง อายุ เพศ สถานภาพครอบครัว ระดับการศึกษา ระดับชั้นทางสังคม อาชีพ ระดับรายได้ ระยะเวลาที่อยู่อาศัย และการถือครองที่ดิน

^{๓๒} John M. Cohen and Norman T. Uphoff Cohen, **Rural Development Participation: Concept and Measures for Project Design Implementation and Evaluation**, Rural Development Committee Center for International Studies, (Cornell University, 1981), p. 219.

๓. มีส่วนร่วมอย่างไรบ้าง (How) โดยพิจารณาจาก
- ๓.๑ การมีส่วนร่วมเกิดจากเบื้องบนหรือเบื้องล่าง
 - ๓.๒ ถูกบังคับให้เข้าร่วมกิจกรรมหรือแรงจูงใจ
 - ๓.๓ โครงสร้างชุมชน
 - ๓.๔ ช่องทางการมีส่วนร่วมที่เกิดขึ้น
 - การมีส่วนร่วมโดยผ่านปัจเจกชนหรือผ่านกลุ่ม
 - การมีส่วนร่วมโดยตรงหรือโดยอ้อม (ผ่านตัวแทน)
 - การมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ
 - ๓.๕ ระยะเวลา (Duration) ความต่อเนื่องของกิจกรรม
 - ๓.๖ ขอบข่าย (Scope) ความครอบคลุมของกิจกรรม
 - ๓.๗ ผลที่เกิดจากการมีส่วนร่วม

ซึ่งนักวิชาการได้กล่าวถึง ทฤษฎีการมีส่วนร่วมหรือภาวะผู้ตามไว้ว่า ทฤษฎีนี้ได้รับความสนใจจากนักวิชาการส่วนใหญ่พอสมควร เนื่องจากนักวิชาการคิดว่าหากองค์การหรือนักการเมืองมีภาวะผู้นำที่ดี ก็จะมีพลอยมีภาวะผู้ตามดีไปด้วย เป็นการมองค่อนข้างแคบเพราะนอกจากจะมองปรากฏการณ์เพียงด้านเดียวแล้ว การที่นักวิชาการให้ความสำคัญแก่การมีส่วนร่วมหรือภาวะผู้ตามนั้น พอสรุปสาเหตุหลายประการด้วยกัน คือ ประการแรก นักวิชาการบางคนอาจจะไม่แน่ใจว่าองค์การมีความจำเป็นมากน้อยเพียงใด ที่จะต้องให้ผู้ตามเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประการที่สอง ผู้คนยังไม่แน่ใจว่าวัตถุประสงค์ของการยอมให้ผู้ตามเข้ามามีส่วนร่วมคืออะไรกันแน่ ประการที่สาม หากผู้นำยอมให้ผู้ตามเข้ามามีส่วนร่วมแล้ว ผู้ตามเหล่านั้นได้แก่ใครบ้าง ผู้ตามทั้งหมดหรือเฉพาะผู้ตามที่ใกล้ชิดสนิทสนมกับผู้นำเท่านั้น และประการสุดท้าย หากผู้นำยอมให้ผู้ตามเข้ามามีส่วนร่วมแล้ว ผู้ตามควรจะเข้าไปมีส่วนร่วมมากน้อยเพียงใด และลักษณะของการเข้าไปมีส่วนร่วมเช่นนั้น สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำและผู้ตามอย่างไรบ้าง

ทฤษฎีการมีส่วนร่วมอาจจะมียุ่มาหลายทฤษฎีด้วยกัน แต่ละทฤษฎีการมีส่วนร่วมสามารถแบ่งออกเป็นสองกลุ่มใหญ่ๆ คือ ทฤษฎีความเป็นผู้แทน (Representative) และทฤษฎีประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy) ทฤษฎีความเป็นผู้แทน (Representative) ทฤษฎีนี้เน้นความเป็นผู้แทนของผู้นำ และถือว่าการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง/ถอดถอนผู้นำ เป็นเครื่องหมายของการที่จะให้หลักประกันกับการบริหารงานดี

ดังนั้นสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมเป็นการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ของผู้คนที่อยู่ร่วมกันในสังคมที่ต้องเกื้อกูลกันเอง และกับหน่วยงานราชการที่เป็นหน่วยปกครองสังคม ซึ่งการมีส่วนร่วมมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการอยู่ร่วมกันของคนในสังคม ในสภาพปัจจุบันการพัฒนา ทั้ง

หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน มุ่งส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองให้มากที่สุด

ตารางที่ ๒.๔ สรุปความหมายของการมีส่วนร่วม

นักวิชาการ	แนวคิดหลัก
จินตนา สุขจิตต์ (๒๕๔๙, หน้า ๔๘-๔๙)	การมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการดำเนินงานรวมพลังประชาชนกับองค์กรของรัฐหรือองค์กรเอกชนเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาหรือแก้ปัญหาของชุมชน การให้สมาชิกเข้ามาร่วมวางแผน ปฏิบัติการ และประเมินงาน เพื่อแก้ปัญหาของชุมชน
Creighton แพลและเรียบเรียงโดย ศ.นพ. วันชัย วัฒนศัพท์ (๒๕๕๒, หน้า ๗)	การมีส่วนร่วม เป็นความกังวล ความต้องการ และคุณค่าของประชาชน ได้รับการบูรณาการในกระบวนการตัดสินใจของภาครัฐ การที่ประชาชนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นก่อนการตัดสินใจจะเกิดขึ้น อำนาจตัดสินใจจะสามารถตัดสินใจใด ๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อประชาชนได้ก็ต่อเมื่อได้รับความเห็นชอบ จากประชาชนก่อนเท่านั้น
Davis Keith (1972, p. 15)	การมีส่วนร่วม เป็นกระบวนการสื่อสารในระบบเปิด เป็นการสื่อสารสองทางระหว่างบุคคล กลุ่มบุคคล ชุมชน หรือองค์กร กระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมการดำเนินการ และร่วมรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วม การเสริมสร้าง ความสามัคคี ความรู้สึกร่วมรับผิดชอบ กับกลุ่มภารกิจทางจิตใจและอารมณ์ของบุคคลหนึ่ง ในสถานการณ์กลุ่ม

ตารางที่ ๒.๔ สรุปความหมายของการมีส่วนร่วม (ต่อ)

นักวิชาการ	แนวคิดหลัก
บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (๒๕๔๒, หน้า ๖๑)	การมีส่วนร่วม หลายกระบวนการ เช่น ร่วมในการรับรู้ ร่วมในการคิด มีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ
Yadav อ้างใน สุวรรณ พิณตานนท์ (๒๕๔๖, หน้า ๔๖)	การมีส่วนร่วม ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์
Erwin (1976, p. 46)	การมีส่วนร่วม เป็นกระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงาน ร่วมคิดร่วมตัดสินใจแก้ไขปัญหา ร่วมใช้ความคิดสร้างสรรค์ ความรู้และความชำนาญ ร่วมกับวิทยาการที่เหมาะสม สนับสนุนติดตามผลการปฏิบัติงาน

๒.๔.๓ ความจำเป็นของการมีส่วนร่วม

ในยุคปัจจุบันที่ประชาธิปไตยเบ่งบานที่ทุกคนมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกัน ทั้งทางการเมือง การบริหารราชการ กิจกรรมการบริหารชุมชน ทุกคนที่อยู่ในสังคมจึงมีความจำเป็นต้องเข้ามามีส่วนร่วม เข้ามามีบทบาทในทุกกิจกรรม ในขั้นตอนต่างๆ โดยแนวคิดในการปกครองและบริหารแบบรวมศูนย์อำนาจไว้ที่ส่วนกลาง และสั่งการลงมาจากเบื้องบนที่ไม่คำนึงถึงการใช้ภาษาที่มีความแตกต่าง ศักยภาพของประชาชน ที่ผ่านมาทางราชการได้กำหนดและตัดสินใจ โดยที่ประชาชนเป็นเพียงผู้รับผลจากการตัดสินใจของทางราชการเท่านั้น ประชาชนจึงมักขาด “จิตสำนึกสาธารณะ”^{๓๓} ซึ่งปัจจุบันการมีส่วนร่วมเริ่มขาดหายไปจากสังคม ด้วยวัฒนธรรม ความจำเป็นในชีวิตความเป็นอยู่ที่เปลี่ยนไป ทำให้สังคมเกิดความโดดเดี่ยวมากขึ้น

ความจำเป็นตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดของการมีส่วนร่วมที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญ พ.ศ.๒๕๖๐ ที่กำหนดสาระสำคัญเป็นการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ให้

^{๓๓}นนท์ กอแก้วทองดี และ ภัชรา คติกุล, *คู่มือประชาชนด้านการทุจริตโครงการประชาศึกษาและชุมชนสัมพันธ์*, (กรุงเทพมหานคร : ศรีเมืองการพิมพ์, ๒๕๕๔), หน้า ๑.

ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครอง และตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐเพิ่มขึ้น ตลอดจนปรับปรุงโครงสร้างทางการเมืองให้มีเสถียรภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความคิดเห็นของประชาชนเป็นสำคัญ ซึ่งในรัฐธรรมนูญกำหนดไว้หลายหมวด เช่น หมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ในมาตรา ๔๕ มาตรา ๔๗ มาตรา ๕๖ มาตรา ๕๙ และมาตรา ๖๐ หมวด ๕ แนวนโยบายพื้นฐานของรัฐ ในมาตรา ๗๖ และมาตรา ๗๙ และเหตุผลความจำเป็นของการมีส่วนร่วมคือ

๑) ประชาชนอยู่ใกล้ชิดเหตุการณ์ รับทราบและเผชิญปัญหานั้นๆ เอง เช่น การรณรงค์การลดปัญหายาเสพติด อาชญากรรม ใช้สิ่งสาธารณะประโยชน์ ทุจริตคอร์รัปชัน เป็นต้น

๒) เมื่อชุมชนร่วมวิเคราะห์ปัญหาแล้วต่อไปมักแก้ไขโดยพึ่งตนเอง

๓) ทรัพยากรธรรมชาติมีอยู่อย่างจำกัด ทุกคนมีความห่วงใยจึงต้องเข้ามาร่วมทำให้ประหยัดงบประมาณลงไปได้

๔) เป็นหลักการบริหารบนพื้นฐานของความสุจริต ภายใต้ระบอบประชาธิปไตย การให้มีส่วนร่วมจากประชาชนเป็นเหมือนการตรวจสอบการทำงานของหน่วยงานราชการ และการที่ชุมชนได้ร่วมค้นหาปัญหา ร่วมวางแผน ทำให้พวกเขาได้รับประโยชน์จากการพัฒนาทั่วถึงยิ่งขึ้น

๕) ทำให้เกิดฉันทามติที่คนทั้งหลายต้องรับทราบเหตุผลของกันและกัน ที่มักจะเห็นพ้องทางเลือกที่ดีที่สุด

๖) จำเป็นต้องมีตัวแทนประชาชนหลายฝ่าย ร่วมดูแลผลประโยชน์ของตน เพราะที่ผ่านมามีผลประโยชน์จากการพัฒนา มักตกถึงเฉพาะคนบางกลุ่มเท่านั้น

๗) เพื่อให้ประชาชนและกลุ่มต่างๆ สนับสนุนต่อผลการตัดสินใจนั้นๆ หรือในบางกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่อยู่ในสถานะที่จะบังคับใช้การตัดสินใจนั้นๆ ได้ หรือต้องได้รับความสนใจสนับสนุนจากคนส่วนใหญ่ของชุมชน จึงจะสามารถดำเนินการได้ มิฉะนั้นกลุ่มที่คัดค้านอาจทำให้โครงการล้มเลิกไปได้ จึงต้องให้ชุมชนสนับสนุนโครงการให้มาก โครงการจึงยั่งยืน

๘) เมื่อตัดสินใจอย่างไรแล้ว จะเกิดผลกระทบที่สำคัญต่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคลได้ จึงต้องรับทราบปัญหา และแนวทางแก้ไขให้รอบด้าน

๙) ประชาชนอาจเป็นต้นเหตุของความล้มเหลวของโครงการได้ ถ้าไม่ให้มีส่วนร่วม เพราะประชาชนต้องเป็นผู้ปฏิบัติ^{๓๔}

^{๓๔} นรินทรชัย พัฒนพงศา, การมีส่วนร่วมหลักการพื้นฐาน เทคนิค และกรณีตัวอย่าง, (กรุงเทพมหานคร : ๕๙๘ Print, ๒๕๔๖), หน้า ๒๐-๒๑.

การมีส่วนร่วม จึงมีความจำเป็นต่อประชาชนในสังคม เพราะประชาชนจะเป็นผู้ที่ได้รับ หรือเสียผลประโยชน์ ฉะนั้นในกิจกรรมต่างๆ ทางสังคม ประชาชนจึงต้องเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ต้น และผลที่ได้รับจากกิจกรรมนั้น ซึ่งเป็นผลมาจากการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมแก้ไข และร่วมรับ ผลประโยชน์หรือผลกระทบก็เป็นได้ โดยการกระทำดังกล่าว ดำเนินไปด้วยเหตุด้วยผลบนหลักพื้นฐาน ของการมีส่วนร่วม

๒.๔.๔ ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม

การที่คนในสังคมจะมีส่วนร่วมนั้น และจะได้รับความร่วมมือหรือไม่อย่างไร มีหลาย สาเหตุหลายปัจจัย เช่น กฎระเบียบของสังคม ภาวะผู้นำของบุคคล และสภาพแวดล้อมในสังคม ดังนั้นปัจจัยพื้นฐานในการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ

๑. ปัจจัยของสิ่งจูงใจ จากสภาพความเป็นจริงของชาวบ้านที่จะเข้าร่วมกิจกรรมใด กิจกรรมหนึ่ง ทั้งในแง่การร่วมแรงร่วมทรัพยากรหรืออื่นๆ นั้นมีเหตุผลอยู่ ๒ ประการ คือ

๑.๑ การมองเห็นว่าจะได้รับประโยชน์จากสิ่งตอบแทนในสิ่งที่ตนทำไป ซึ่งถือเป็น เรื่องการกระตุ้นให้เกิดมีสิ่งจูงใจ

๑.๒ การได้รับคำบอกกล่าว หรือชักชวนจากเพื่อนบ้านให้เข้าร่วมโดยมีสิ่งจูงใจเป็น ตัวนำ ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องของการก่อให้เกิดมีสิ่งจูงใจ

๒. ปัจจัยโครงสร้างของช่องทางในการเข้ามีส่วนร่วม แม้ว่าชาวชนบทเป็นจำนวนมาก จะเห็นประโยชน์ของการเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนา แต่ก็ไม่อาจเข้าร่วมกิจกรรมได้ เนื่องจาก การเข้ามีส่วนร่วมนั้นมีได้จัดรูปแบบความสัมพันธ์ที่เหมาะสม เช่น ภาวะผู้นำ ลักษณะการทำงาน กฎระเบียบ แบบแผน เป็นต้น ดังนั้น ปัจจัยพื้นฐานทางด้านโครงสร้างของช่องทางในการเข้ามีส่วนร่วม จึงควรมีลักษณะ ดังนี้

๒.๑ เปิดโอกาสให้ทุกคนและทุกกลุ่มในชุมชน มีโอกาสเข้าร่วมในการพัฒนา ในรูปแบบใด รูปแบบหนึ่ง โดยการเข้าร่วมอาจอยู่ในรูปของการมีส่วนร่วมโดยตรงหรือโดยมีตัวแทนก็ได้

๒.๒ ควรมีกำหนดเวลาที่แน่ชัดเพื่อให้ผู้เข้าร่วมสามารถกำหนดเงื่อนไขของตนเองได้

๒.๓ กำหนดลักษณะกิจกรรมที่แน่นอน

๓. ปัจจัยในการส่งเสริมกิจกรรมของการมีส่วนร่วม โดยปกติที่ผ่านมากิจกรรมหนึ่ง ๆ แม้ว่าประชาชนจะเห็นด้วย และมีโอกาสเข้าร่วม แต่ไม่อาจกำหนดเป้าหมาย วิธีการหรือผลประโยชน์

ของกิจกรรม เพราะสิ่งเหล่านี้เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้กระทำ โรเจอร์ (Roger) กล่าวว่าปัจจัยที่เป็นแรงกระตุ้นให้บุคคลเป็นตัวตัดสินใจเข้าร่วมกระทำกิจกรรมใหม่ ๆ ในชุมชนหรือยอมรับสิ่งใหม่ ๆ คือการติดต่อสื่อสารและลักษณะส่วนตัวของบุคคลนั้นๆ

๔. ปัจจัยช่องทางการสื่อสาร เป็นวิธีการที่ผู้ส่งข่าวสารไปยังผู้รับสารใน ๒ ลักษณะ คือ

๔.๑ ช่องทางการสื่อสารมวลชน (Mass media channel) เป็นวิธีการถ่ายทอดข่าวสารที่เกี่ยวกับการสื่อสาร เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร และหนังสือประเภทอื่น ๆ เช่น ภาพยนตร์ วิทยุ โทรทัศน์ ซึ่งมีความสำคัญในการเพิ่มความรู้ กระจายข่าวสาร สามารถเปลี่ยนแปลงทัศนคติของบุคคลได้

๔.๒ ช่องทางการสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Channel) เป็นการติดต่อระหว่างบุคคลเพื่อถ่ายทอดข่าวสารระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร ซึ่งมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้มากกว่าสื่อประเภทอื่นๆ

๕. ปัจจัยเกี่ยวกับลักษณะส่วนตัว (Person Characteristic) ประกอบด้วย อายุ สถานภาพทางสังคม ฐานะทางเศรษฐกิจ รายได้ ขนาดที่ดิน และความสามารถเฉพาะอย่าง รวมถึงระดับการศึกษา^{๓๕}

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ได้แก่

๑. ความศรัทธาที่มีต่อความเชื่อถือบุคคลสำคัญและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ เช่น การลงแขก การบำเพ็ญประโยชน์

๒. ความเกรงใจที่มีต่อบุคคลที่เคารพนับถือหรือมีเกียรติยศตำแหน่ง ทำให้ประชาชนเกิดความเกรงใจที่จะมีส่วนร่วมทั้งๆ ที่ยังไม่มีศรัทธาหรือความเต็มใจ

๓. อำนาจบังคับ ที่เกิดจากบุคคลที่มีอำนาจเหนือกว่า ทำให้ประชาชนถูกบีบบังคับให้มีส่วนร่วมในการกระทำต่างๆ เช่น บีบบังคับให้ทำงานเยี่ยงทาส ฯลฯ^{๓๖}

การมีส่วนร่วมในลักษณะของการให้ความร่วมมือหรือการสนับสนุนขอความร่วมมือร่วมใจ และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาด้านต่างๆ โดยการกระจายอำนาจเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนแต่ละท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างใกล้ชิด มีคุณค่า และคุณประโยชน์ จำแนกการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ ๒ ลักษณะที่สำคัญ คือ

^{๓๕} สานิตย์ บุญชู, *ความรู้ทั่วไปในการพัฒนาชุมชน*, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๗), หน้า ๑๐-๑๑.

^{๓๖} นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์, *กลวิธี แนวทาง วิธีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนาชุมชน*, (กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภณาการพิมพ์, ๒๕๔๓), หน้า ๑๘๓.

๑. ในด้านรูปธรรม หมายถึง การมีส่วนร่วมในความสำเร็จทางด้านการพัฒนาด้านวัตถุ อันได้แก่ ถนน หนทาง คู คลอง เขื่อนเก็บน้ำ

๒. ในด้านนามธรรม หมายถึง ความสำเร็จในการพัฒนาจิตใจโดยทำให้ประชาชนเกิดความรักใคร่สมัคสมานสามัคคีรู้จักการทำงานร่วมกันเป็นทีมและยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันและสร้างจิตสำนึกว่ามีความสำคัญต่อการสร้างสรรค์ความเจริญให้แก่ท้องถิ่นและก่อให้เกิดความผูกพันรักใคร่หวงแหน ท้องถิ่นและชุมชนของตนเอง^{๓๗}

ปัจจัยสำคัญหนึ่ง ที่จะทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนมีประสิทธิภาพนั้น ได้แก่ การได้รับข้อมูล ข่าวสาร อย่างเพียงพอ เพื่อให้ประชาชนมีข้อมูลเกี่ยวกับทางเลือกและผลกระทบต่างๆ ที่อาจตามไว้ให้ประกอบการตัดสินใจได้ อย่างไรก็ตาม การมีส่วนร่วมของประชาชนมีความหมายครอบคลุมมากกว่าการเป็นเพียง กระบวนการให้ความรู้ ข้อมูล ข่าวสารต่างๆ ต่อสาธารณชนเพียงด้านเดียว ซึ่งเป็นการสื่อสารแบบทางเดียว (One-way Communication) เท่านั้น และประเด็นสำคัญคือ เป้าหมายของกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การให้ข้อมูล ข่าวสาร ที่ครอบคลุมต่อสาธารณชน และการเปิดโอกาสให้ประชาชน และผู้มีส่วนได้เสียจากนโยบาย กิจกรรม และโครงการพัฒนา สามารถแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา นำไปสู่กระบวนการสร้างฉันทามติ (Consensus Building) เพื่อหาทางออกที่ดีที่สุด และได้รับการยอมรับจากทุกฝ่าย^{๓๘}

จากแนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วมนั้น การมีส่วนร่วมจะเกิดขึ้นได้ประกอบด้วยปัจจัยต่างๆ ทั้งภายในและภายนอก เช่น ปัจจัยสภาพแวดล้อมของสังคม กฎระเบียบ กฎเกณฑ์ของสังคม ซึ่งแต่ละคนอาจจะมีประสบการณ์ต่างกันไป การที่จะทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจ และนำไปสู่การมีส่วนร่วมนั้น ผู้ที่ขอความร่วมมือจะต้องให้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่ทำให้เขาเกิดความรู้ ความเข้าใจว่า หากมีการร่วมมือเกิดขึ้น จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตัวเขาด้วย และสภาพแวดล้อมความจำเป็นในแต่ละสังคมก็ต่างกันออกไป โดยเฉพาะกรุงเทพมหานคร สังคมที่หลากหลายวัฒนธรรม เนื่องจากเป็นเมืองหลวง เป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจ การเมือง และความเจริญทางเทคโนโลยีของประเทศ

^{๓๗} เสน่ห์ จัยโต, **องค์การสมัยใหม่**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๔๘), หน้า ๔๒.

^{๓๘} James L. Creighton, **Handbook of Public Participation: Involving Citizens in Community Decisions**, แปลและเรียบเรียงโดย ศ.นพ. วันชัยวัฒน์ศัพท์, **คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจของชุมชน**, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า และมูลนิธิอาเซียน, ๒๕๕๒), หน้า ๗.

๒.๔.๕ รูปแบบการมีส่วนร่วม

รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น นักวิชาการหลายท่านได้จำแนกไว้ เช่น การจำแนกตามมิติระดับการมีส่วนร่วมใน ๓ รูปแบบ ดังนี้

๑. การมีส่วนร่วมแบบชายขอบ (Marginal Participation) เป็นการมีส่วนร่วมที่เกิดจากความสัมพันธ์เชิงอำนาจไม่เท่าเทียมกันกล่าวคือ ฝ่ายหนึ่งรู้สึกด้อยอำนาจกว่า มีทรัพยากรหรือความรู้ด้อยกว่าอีกฝ่ายหนึ่ง เป็นต้น

๒. การมีส่วนร่วมแบบบางส่วน (Partial Participation) เป็นการมีส่วนร่วมที่เกิดจากการกำหนดนโยบายของรัฐ โดยไม่รู้ความต้องการของประชาชน ดังนั้น การมีส่วนร่วมจึงเป็นเพียงประชาชนได้ร่วมแสดงความคิดเห็นในการดำเนินกิจกรรมบางส่วนบางเรื่องเท่านั้น

๓. การมีส่วนร่วมแบบสมบูรณ์ (Full Participation) เป็นการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการพัฒนาด้วยความเท่าเทียมกันทุกฝ่าย จัดเป็นการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างแท้จริงของประชาชนตามแนวความคิดและหลักการพัฒนาชุมชน เมื่อนำมาใช้ในการเรียนรู้จะสนับสนุนและส่งเสริมให้กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของชุมชนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ^{๓๙}

รูปแบบการมีส่วนร่วม United Nation ได้จำแนกตามลักษณะการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

๑. การมีส่วนร่วมแบบเป็นไปเอง (Spontaneous) ซึ่งโดยการอาสาสมัครหรือการรวมตัวกันเองเพื่อแก้ไขปัญหาของตนเอง โดยเป็นการกระทำไม่ได้รับการช่วยเหลือจากภายนอก ซึ่งเป็นรูปแบบที่เป็นเป้าหมาย

๒. การมีส่วนร่วมแบบชักนำ (Induced) ซึ่งเป็นการเข้าร่วมโดยความต้องการความเห็นชอบหรือสนับสนุนโดยรัฐบาล ซึ่งเป็นรูปแบบทั่วไปของประเทศกำลังพัฒนา

๓. การมีส่วนร่วมแบบบังคับ (Coercion) เป็นการเข้าร่วมโดยความต้องการความเห็นชอบหรือสนับสนุนโดยรัฐบาล ภายใต้การจัดการโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือโดยการบังคับโดยตรง รูปแบบนี้เป็นรูปแบบที่ผู้กระทำได้รับผลทันที แต่จะไม่ได้ผลในระยะยาว และมักจะมีผลเสียตรงที่ไม่ได้รับการสนับสนุนจากประชาชนในที่สุด

ซึ่งมีนักวิชาการได้สรุปรูปแบบของการมีส่วนร่วมมีดังต่อไปนี้

๑. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมโดยตรง (Direct Participation) โดยผ่านองค์กรที่จัดตั้งโดยประชาชน (Inclusive organization) การรวมกลุ่มเยาวชนต่างๆ

๒. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางอ้อม (Indirect Participation) โดยผ่านองค์กรผู้แทนของประชาชน (representative organization) กรรมการของกลุ่มหรือชุมชน

^{๓๙} เฉลียว บุรีภักดี และคนอื่นๆ, ทรัพยากรมนุษย์กับการพัฒนา, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏธนบุรี, ๒๕๔๕), หน้า ๑๑๕.

๓. การมีประชาชนมีส่วนร่วมโดยเปิดโอกาสให้ (Open Participation) โดยผ่านองค์กรที่ไม่ใช่ผู้แทนของประชาชน (non-representative organization) เช่น สถาบันหรือหน่วยงานที่เชิญชวน หรือเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเมื่อไรก็ได้ทุกเวลา^{๔๐}

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน จำเป็นที่จะต้องมีการให้ข้อมูลข่าวสารที่แท้จริงและถูกต้องโดยจะต้องมีการกำหนดขั้นตอนการมีส่วนร่วมอย่างถูกวิธี และมีประสิทธิภาพรูปแบบในการมีส่วนร่วมจำแนกได้ดังนี้

๑. รูปแบบของการสร้างกฎเกณฑ์ กติกา จะเป็นสิ่งที่มีค่ายิ่งและสามารถใช้ควบคุมสังคมให้อยู่ได้ด้วยความสะดวก

๒. รูปแบบการสร้างเครือข่ายเนื่องจากปัญหา ดังนั้นรูปแบบของการสร้างความร่วมมือจึงมีความสำคัญยิ่งไม่ว่าจะเป็นรูปแบบการร่วมตัวของกลุ่มตัวแทนประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหา ที่เป็นองค์ของการประชาชนหรือเป็นรูปแบบองค์กรเอกชนที่มีลักษณะเฉพาะมากยิ่งขึ้นก็ตาม

๓. การจัดตั้งกลุ่มเฉพาะกิจในการศึกษาและติดตามปัญหา ที่คาดว่าจะเกิดการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการหนึ่งนี้อาจส่งผลกระทบต่อชุมชน ประชาชนในท้องถิ่นนั้น อาจมีการรวมตัวกันและจัดตั้งผู้แทนในการศึกษาติดตามปัญหา เพื่อแสวงหาความร่วมมือในการยับยั้งปัญหาและให้เกิดพลังอำนาจของข้อมูลข่าวสารในการเจรจาต่อรองอีกด้วย

๔. การจัดประชาพิจารณ์ กรณีที่เกิดความขัดแย้งระหว่างรัฐและประชาชนที่เกี่ยวข้องกับนโยบายหรือโครงการที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนในท้องถิ่น ประชาชนในชุมชนควรมีสิทธิในการร่วมตัดสินใจได้ด้วยเพราะจะเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรง ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการจัดเวทีแสดงความคิดเห็นกันที่เรียกว่าประชาพิจารณ์หรือที่บางท่านเรียกว่าการไต่สวนสาธารณะ ในการจัดประชาพิจารณ์ที่ดีควรมีลักษณะที่เป็นกลางและมีเหตุผลควรมีการเตรียมข้อมูล โดยองค์กรที่เป็นกลางที่มีหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ สังคมและเศรษฐกิจ จะต้องให้ความสนับสนุนด้านข้อมูลและเปิดเผยข้อมูลโดยความโปร่งใส และใช้เวลาทุกฝ่ายศึกษาข้อมูลอย่างเพียงพอ

สรุปได้ว่า รูปแบบการมีส่วนร่วม เริ่มจากการศึกษาข้อมูล หาสาเหตุ พิจารณาตัดสินใจเลือก แนวทางการดำเนินการหรือปฏิบัติงาน และสิ้นสุดที่การติดตามประเมินผล โดยการดำเนินการที่ให้ประชาชนในชุมชนนั้นๆ ซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ในฐานะเจ้าของชุมชนหรือทรัพยากร ได้มีส่วนร่วมในการพิจารณาและมีส่วนร่วมตามกระบวนการในทุกขั้นตอนหรือมากขึ้นตอนให้มากที่สุด มิใช่มีส่วนร่วมเพียงขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่ง ก็จะช่วยลดความขัดแย้ง และสร้างการมีส่วนร่วมให้เกิดขึ้น

^{๔๐}นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์, การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา, (กรุงเทพฯ: มหานคร : ศักดิ์โสภณการพิมพ์, ๒๕๒๓), หน้า ๑๗๙.

อย่างแท้จริง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในทางที่ดีประสบผลสำเร็จได้ และเกิดผลดีตรงต่อความต้องการของชุมชน

๒.๔.๖ เงื่อนไขการมีส่วนร่วมของประชาชน

การที่ประชาชนจะเข้าไปมีบทบาทหรือมีส่วนร่วม หรือไม่เข้าร่วมนั้น มีเงื่อนไข หลายประการ ที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งอาจเป็นไปได้ด้วยความเต็มใจ หรือถูกบีบบังคับหรือผลักดันให้เข้าไปมีส่วนร่วม ดังนั้นเงื่อนไขในการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนจึงขึ้นอยู่กับหลายลักษณะด้วยกัน ดังนักวิชาการได้กล่าวถึงเงื่อนไขการมีส่วนร่วมไว้ดังที่ โคเฮน และอัฟฮอฟ (Cohen and Uphoff) ได้เสนอว่าบริบทหรือเงื่อนไขแวดล้อมของการมีส่วนร่วมประกอบด้วย

๑. ลักษณะของโครงการ โดยพิจารณาจาก ความสลับซับซ้อนของเทคโนโลยี ทรัพยากรที่ต้องการ ลักษณะประโยชน์ที่ได้รับ ความเชื่อมโยงของโครงการ ความยืดหยุ่นของโครงการ การเข้าถึงการบริหารจัดการโครงการ และการครอบคลุมเนื้อหาการบริหารงานโครงการ

๒. สภาพแวดล้อมของงานหรือกิจกรรมตามโครงการ ในปัจจัยต่างๆ ได้แก่ ปัจจัยทางกายภาพและชีวภาพ เศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรม และด้านประวัติศาสตร์

องค์การสหประชาชาติ (United Nations) เสนอเงื่อนไขเบื้องต้นของการมีส่วนร่วมไว้ ๕ ประการ คือ

๑. รัฐบาลจะต้องมีการยอมรับในแนวความคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนก่อนในเบื้องต้น และได้บรรจุหลักการนี้ไว้ในแผนหรือนโยบายในระดับต่าง ๆ ด้วย

๒. ประชาชนต้องมีพื้นฐานองค์กรประชาชนที่สามารถเป็นตัวแทนในการเจรจาต่อรองกับกลุ่มผลประโยชน์และบุคคลอื่นๆ ได้

๓. ประชาชนต้องมีอิสระในความคิดริเริ่มและในการตัดสินใจในระดับท้องถิ่นเพื่อกำหนดกิจกรรมของตนเอง

๔. ชุมชนต้องมีการไหลเวียนของข่าวสารและความรู้ใหม่ ๆ โดยเฉพาะหลักการและปรัชญาของการพัฒนา เทคนิค วิธีการในการจัดสรรทรัพยากร และความรู้ทางการบริหารงาน

๕. ชุมชนจะต้องได้รับการสนับสนุนทางด้านสิ่งของและความคิด เทคนิคที่จำเป็น (โดยเฉพาะในระยะแรก)^{๔๑}

จากแนวคิดที่สนะดังกล่าวข้างต้น กล่าวโดยสรุป การมีส่วนร่วมขึ้นอยู่กับเงื่อนไข ๓ ประการ คือ

^{๔๑}United Nation, “ Department of Internation Economic and Social Affair”, **Popular Participation as a Strategy for Promoting Community Level Action and Nation Development**, Report of The Meeting for The Adhoc Group of Expert, (New York: United Nation, 1981). p. 5.

๑. เงื่อนไขตัวบุคคล ได้แก่ ทักษะคิด ค่านิยม ความเชื่อส่วนบุคคล วิถีชีวิต ความรู้สึกและความผูกพันกับท้องถิ่น ความรู้ความสามารถและศักยภาพของประชาชน ความพอใจ ความเต็มใจ และอิสระในการเข้ามีส่วนร่วม

๒. เงื่อนไขเกี่ยวกับโครงการ ได้แก่ ลักษณะของกิจกรรมโครงการพัฒนา การเข้าถึงการบริหารจัดการโครงการ ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ระบบบริหารจัดการ ความยืดหยุ่นของโครงการ ความต่อเนื่องของโครงการ ความสลับซับซ้อนของเทคโนโลยี ทรัพยากรที่ต้องการ

๓. เงื่อนไขสภาพแวดล้อม ได้แก่ เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมืองการปกครองชุมชน ผู้นำ ผู้มีอิทธิพล การไหลเวียนของข่าวสารและความรู้ใหม่ๆ ในชุมชน การสนับสนุน ส่งเสริมจากหน่วยงาน เป็นต้น

๒.๔.๗ สาเหตุที่ต้องมีส่วนร่วม

การกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการพึ่งตนเองและสามารถตัดสินใจในกิจการของท้องถิ่น ชุมชนมีบทบาทในการพัฒนาสูงขึ้นในการสร้างงาน/อาชีพ การออม การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม แต่ชุมชนจำนวนมากยังอ่อนแอและมีการดำเนินงานไม่ต่อเนื่อง นโยบายของรัฐบาลหลายเรื่องได้มีส่วนส่งเสริมการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นและองค์กรชุมชนในหลายด้าน เช่น การบริหารจัดการด้านเศรษฐกิจชุมชน แหล่งทุนของชุมชน เป็นปัญหาที่ฝังลึกมานานหรือเรียกได้ว่าเป็นปัญหารากเหง้าของสังคมไทยซึ่งจะต้องได้รับการแก้ไขอย่างจริงจัง ควบคู่ไปกับปัญหาที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดขึ้นอย่างหับซ้อน ได้แก่ วิกฤตค่านิยมของสังคมไทย การพัฒนาด้านเทคโนโลยีที่มีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต และการเคลื่อนย้ายคนอย่างเสรี ซึ่งเป็นผลจากโลกาภิวัตน์ทำให้เกิดปัญหาสังคมต่างๆ เช่น ปัญหาสังคมในชุมชน การค้ามนุษย์ อาชญากรรมยาเสพติด การแพร่ของโรค เป็นต้น

สร้างโอกาสให้สมาชิกทุกคนของชุมชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือและเข้ามามีอิทธิพลต่อกระบวนการดำเนินกิจกรรมในการพัฒนา รวมถึงได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนานั้นอย่างเสมอภาค สาเหตุการมีส่วนร่วม เป็นเหตุผลที่ทำให้ประชาชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ว่า

๑. มีความสนใจและความหวังใยร่วมกัน
๒. มีความเดือดร้อนและความพึงพอใจร่วมกัน
๓. มีการตกลงร่วมกันที่จะเปลี่ยนแปลงกลุ่มหรือชุมชนไปในทิศทางที่พึงปรารถนา
๔. มีความศรัทธาต่อบุคคลสำคัญหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์จึงเข้ามามีส่วนร่วม
๕. มีความเกรงใจต่อบุคคลที่เคารพนับถือ มีเกียรติ ตำแหน่ง จึงเข้าร่วม

๖. มีอำนาจบังคับจากผู้มีอำนาจเหนือกว่าที่ใช้การบังคับให้ร่วม เช่น กรณีทาสในอดีต^{๔๒}

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมมีบทบาทสำคัญของการพัฒนาท้องถิ่น สังคมจะเข้มแข็ง ประเทศชาติจะมั่นคง ความสัมพันธ์ของคนในสังคมจะยืนยาววัฒนธรรมที่ดียิ่งจะคงทนไปชั่วลูกชั่วหลานได้นั้น ทุกคนในท้องถิ่นจะต้องร่วมกันเสริมสร้างการมีส่วนร่วม ไม่ว่าจะเป็นอย่างใดก็ตาม

๒.๔.๘ การมีส่วนร่วมทางการเมือง

ความรุนแรงทางการเมืองที่เกิดขึ้นตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ.๒๕๔๙-๒๕๕๓ สูญเสียไม่ต่ำกว่า ๑๐๐ คน บาดเจ็บรวมถึงผู้สูญหายอีกจำนวนหนึ่งที่ยังไม่ปรากฏข้อมูล ความสูญเสียทางวัตถุ อาคารสถานที่ต่างๆ อีกหลายแห่ง สังคมไทยในช่วงเวลาที่ผ่านมา ประชาชนไม่สามารถพูดคุยเรื่องความคิดเห็นทางการเมืองอย่างเป็นทางการทั่วไป แม้กระทั่งการพูดคุยกับญาติหรือเพื่อนสนิท การแตกแยกกันเป็นฝักฝ่ายของประชาชนตามความเห็นที่ต่างกันไปตามชั่วการเมือง ทำให้ประเทศชาติอ่อนแอ ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ มูลเหตุเริ่มต้นจากอำนาจิเลสของประชาชนและนักการเมืองที่สมยอม “ไม่มีนักการเมืองที่เหนียวเหนียวหนืด แต่ยังมีขี้ขลาดขี้ขลาดน้อยๆ หน้อยก็แล้วกัน แล้วบริหารประเทศให้ฉันได้มีอยู่กินบ้างนะ” ทุจริตขยายทุกวงการ มีทั้งเห็นด้วยและต่อต้าน

กระแสทางการเมือง คือ ประชาชนแสดงพฤติกรรมต่อต้านอำนาจรัฐ เกิดกลุ่มต่อต้านอำนาจรัฐและกลุ่มสนับสนุนอำนาจรัฐ นำไปสู่การสร้างแนวคิดทางการเมือง กระบวนการปลูกฝังอบรม หล่อหลอมกลมกล่อมเกลตาทางการเมืองทั้งทางตรงคือจากสถาบันการศึกษา และทางอ้อม มีวัฒนธรรมที่ต่างกัน วัฒนธรรมทางการเมืองแบบนี้ปรากฏอยู่ในสังคมไทยผลัดเปลี่ยนไปมาในสังคมการเมืองไทยมาโดยตลอด การพัฒนาระบบประชาธิปไตยในสังคมให้เข้มแข็งจึงต้องพิจารณาถึงวัฒนธรรมทางการเมือง และโครงสร้างทางการเมืองด้วย ประกอบด้วยกลุ่มทางการเมือง อุดมการณ์ ซึ่งมีการปรับเปลี่ยน แลกเปลี่ยน ประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ทางการเมือง ส่งผลกระทบหลากหลายมิติ วัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตย กระแสสังคมไทยสมานฉันท์ : ความคิดทางการเมือง กระบวนการสร้างความสมานฉันท์ การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองระดับชุมชนสะท้อนการเมืองระดับประเทศ รูปแบบและวิธีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมือง สู่การยอมรับความแตกต่างของสังคมไทย ก่อเกิดกระบวนการสร้างความสมานฉันท์เพื่อท้องถิ่นเข้มแข็ง การค้นหาชุมชนต้นแบบการเมืองใหม่ และใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อการวางแผนพัฒนาการเมือง การประยุกต์ใช้กิจกรรมทาง

^{๔๒}นรินทร์ชัย พัฒนพงศา, แนวทางในการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท, อ่างแล้ว,

การเมืองสร้างชุมชนเข้มแข็งแบบสมานฉันท์ การขยายแนวคิด องค์กรความรู้การเมืองแบบสมานฉันท์สู่ องค์กรอื่นๆ โดยเฉพาะสถานศึกษาทุกระดับ ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้แบบบูรณาการสร้างการมีส่วนร่วม ร่วมทางการเมือง แม้ว่าการมีส่วนร่วมยังมีการแอบแฝงเงินอำนาจ แต่ประชาชนก็กล้าแสดงออกวิถี ประชาธิปไตย

คนอยากเลือกตั้ง จัดกิจกรรมแสดงพลังในจุดยืน “ไม่เลื่อน ไม่ล้ม ไม่ต่อเวลาการเลือกตั้ง” พร้อมกับศาลากลางจังหวัดทั่วประเทศ ที่มีการจัดกิจกรรมไปพร้อมกัน สำหรับบรรยากาศ บริเวณราชประสงค์ มีกลุ่มประชาชนทยอยมาร่วมงานอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ก่อนเวลานัดหมาย โดยมีการชูป้ายข้อความ “เลือกตั้ง ๒๔ ก.พ. ไม่เลื่อนเลือกตั้ง” รวมถึง คสช. ออกไป โดยมีเจ้าหน้าที่ตำรวจ ในและนอกเครื่องแบบ คอยดูแลความสงบเรียบร้อย กลุ่มคนอยากเลือกตั้งออกแถลงการณ์ยื่นคำขาด ถึงรัฐบาล คสช. ดังนี้

ไม่เลื่อนวันเลือกตั้งให้เลยหลัง ๑๐ มี.ค.นี้ เพราะจะเสี่ยงให้ กต.ไม่สามารถประกาศผล การเลือกตั้งภายในกรอบ ๑๕๐ วัน อาจส่งผลทำให้การเลือกตั้งขัดรัฐธรรมนูญ และกลายเป็นโมฆะ

ไม่ล้มเลื่อนตั้งด้วยเล่ห์กลหรือข้ออ้าง เทคนิคทางกฎหมายใด ทั้งที่มีความพยายามทำอยู่ในวันนี้ และที่จะมีในอนาคต

ไม่ต่อเวลา กับการดำรงอยู่ในอำนาจของตนเอง ผ่านกลไกตามรัฐธรรมนูญที่เขียนขึ้น เพื่อสร้างความได้เปรียบ ไม่ว่าจะในรูปแบบใช้เสียง ส.ว. ๒๕๐ คน จากการแต่งตั้ง มาสนับสนุนการสืบทอดอำนาจใช้ความเป็นรัฐบาลที่มีอำนาจเต็ม ใช้งบประมาณและโยกย้ายข้าราชการอย่างไร การตรวจสอบระหว่างช่วงเวลาหาเสียงเลือกตั้ง รวมถึงการเลือกปฏิบัติ เอื้อประโยชน์ให้กับพรรคที่ตั้งขึ้น เพื่อสนับสนุนการสืบทอดอำนาจ ซึ่งล้วนเป็นการโกงการเลือกตั้งทั้งสิ้น

การลดการโกงกันได้ต่อเมื่อประชาชนเต็มใจที่จะเข้ามามีส่วนในการเลือกตั้ง ร่วมในทางการเมืองเพื่อให้ได้คนหรือพรรคที่เป็นตัวแทนของตนเอง และจะเป็นไปตามที่ตั้งความหวังและให้ความไว้วางใจได้หรือไม่ นั่น ประชาชนจะต้องติดตามทุกระบวนของการมีส่วนร่วม

แนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การมีส่วนร่วมในการกระทำของแต่ละบุคคล ซึ่งมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจนโยบายของรัฐบาล การมีส่วนร่วมจะมาจากแต่ละบุคคลโดยตรงต่อการตัดสินใจนโยบายของรัฐบาล เรียกว่า “การมีส่วนร่วมโดยตนเอง” (Autonomous Participation) และการมีส่วนร่วมซึ่งมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจนโยบายทางอ้อมนอกเหนือจากแต่ละบุคคลโดยตรง

แล้วเรียกว่า “การมีส่วนร่วมโดยการถูกระดม” (Mobilized Participation) ซึ่งมีผลโดยตรงต่อการพัฒนาการเมืองในระบบประชาธิปไตย

รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมือง ที่ได้เสนอไว้ว่ามี ๔ รูปแบบคือ

๑. การใช้สิทธิเลือกตั้ง (Voting) เป็นกิจกรรมของบุคคลแต่ละคน ในการเลือกตัวแทนของตนเข้าไปใช้อำนาจในทางการเมือง อาจเป็น ๔ ปีหรือ ๒ ปี ต่อครั้งแล้วแต่กรณี

๒. การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง (Campaign activity) เป็นกิจกรรมในลักษณะเดียวกับการใช้สิทธิเลือกตั้ง แต่เป็นรูปแบบของการไปมีส่วนร่วมในการรณรงค์หาเสียง กิจกรรมนี้เป็นส่วนหนึ่งที่ประชาชนอาจใช้เพื่ออิทธิพลที่เขาพึงมีต่อการเลือกตั้ง นอกเหนือไปจากเสียง ๑ เสียงตามสิทธิในการเลือกตั้งแล้ว

๓. กิจกรรมของชุมชน (Community activity) เป็นกิจกรรมของกลุ่ม หรือองค์กรที่มีพลเมืองร่วมกันดำเนินการ เพื่อแก้ไขปัญหาทางสังคม เศรษฐกิจและการเมือง ในกรณีนี้ประชาชนจะร่วมกัน เพื่อใช้อิทธิพลต่อการดำเนินการกิจการงานของรัฐ กิจกรรมในรูปแบบนี้เป็นปอย่างมีเป้าหมายที่แน่นอนและมีอิทธิพลมาก

๔. การติดต่อเป็นการเฉพาะ (Particularized contacts) เป็นรูปแบบของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนพลเมืองเป็นรายบุคคล ผู้ซึ่งติดต่อกับเจ้าหน้าที่รัฐหรือข้าราชการ เพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ เฉพาะตัวหรือของครอบครัว กิจกรรมรูปแบบนี้เป็นไปอย่างมีเป้าหมายที่แน่นอนและมีอิทธิพลมาก

ลักษณะที่คล้ายคลึงกันแต่ได้เพิ่มกิจกรรมทางการเมืองบางรูปแบบเพื่อให้สมบูรณ์และครอบคลุมเนื้อหามากยิ่งขึ้น โดยจัดแบ่งออกเป็น ๕ รูปแบบ ดังนี้

๑. กิจกรรมการเลือกตั้ง (Electoral Activity) หมายถึง การลงคะแนนออกเสียงเลือกตั้ง และเข้าร่วมรณรงค์ในการเลือกตั้ง เป็นต้น

๒. การลอบบี้ (Lobby) หมายถึง การติดต่อเจ้าหน้าที่หรือผู้นำทางการเมือง เพื่อหาทางเข้าไปมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจและการกำหนดนโยบายของรัฐโดยให้ข้อมูลต่างๆ เพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มเป็นเกณฑ์

๓. กิจกรรมองค์กร (Organization Activity) หมายถึง เป็นกิจกรรมของกลุ่มองค์กรใดองค์กรหนึ่ง โดยมีเป้าหมายเข้าไปมีอิทธิพลต่อประเด็นที่เกี่ยวกับผลประโยชน์เฉพาะอย่างหรืออาจจะเป็นผลประโยชน์ต่อส่วนรวมก็ได้

๔. การติดต่อเฉพาะเรื่อง (Contacting) หมายถึง การติดต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือเจ้าหน้าที่เป็นการส่วนตัว โดยมุ่งหวังประโยชน์ส่วนตัวและครอบครัวตลอดจนหมู่คณะของตน

๕. การใช้ความรุนแรง (Violence) เป็นกิจกรรมที่พยายามสร้างผลกระทบต่อการตัดสินใจการกำหนดนโยบายของรัฐบาล โดยการทำร้ายร่างกาย ทำลายทรัพย์สิน กิจกรรมนี้อาจ

ดำเนินไปโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เช่น การก่อรัฐประหาร การอบสังหารผู้นำทางการเมืองหรืออาจมุ่งเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เช่น การปฏิวัติ เป็นต้น

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การเมืองไทยประชาธิปไตยกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองไทย อาศัยความรู้ความเข้าใจ อุดมการณ์ ความเชื่อ ค่านิยมและทัศนคติทางการเมืองของสังคมไทย โดยเฉพาะชุมชนท้องถิ่นซึ่งเป็นรากฐานของประเทศ แม้จะเปลี่ยนแปลงรูปแบบการปกครองจากระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นประชาธิปไตยมาตั้งแต่ พ.ศ.๒๔๗๕ แล้วก็ตาม แต่ลักษณะดังกล่าวไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปมากนัก ซึ่งลักษณะดังกล่าวเป็นความโน้มเอียงของการรับรู้ อารมณ์ความรู้สึก และการประเมินค่าส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมทางการเมืองสะสมอย่างยาวนานจนกลายเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองไทยที่ไม่สอดคล้องกับวัฒนธรรมการเมืองประชาธิปไตย และเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบต่างๆ การพัฒนาการเมืองประชาธิปไตยของไทย นอกจากปรับแก้พัฒนาระบบแล้วจะต้องมุ่งพัฒนาคนทางการเมือง อันได้แก่ วัฒนธรรมและการมีส่วนร่วมทางการเมือง จากลักษณะข้อมูลองค์ความรู้วัฒนธรรมและรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่เป็นอยู่ สามารถที่จะนำมาเป็นฐานระดมความคิด

๒.๔.๙ ประโยชน์ของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ผลทางการเมืองที่เห็นได้ชัดก็คือ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นนั้น จะเป็นการเสริมความรู้สึกว่า การปกครองตนเองนั้นมีผลลัพธ์ประจักษ์ที่เป็นตัวตน มิใช่มีเฉพาะสิทธิในทางการเมืองในลักษณะนามธรรม แต่สามารถโยนนามธรรมให้ออกมาในรูปธรรมคือ การวางนโยบายการพัฒนาชุมชนเพื่อประโยชน์ของชุมชนของตน การมีสิทธิในการริเริ่มโครงการและดำเนินโครงการจนสิ้นสุด โดยมีความเป็นอิสระ นั้นย่อมก่อให้เกิดความเชื่อมั่นทางการเมือง ซึ่งจะเป็นการเสริมความรู้สึกเรื่องการมีส่วนร่วมและการปกครองตนเอง เป็นการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในลักษณะของการมีส่วนร่วมมากขึ้น การมีสิทธิในการปกครองตนเองและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท จะนำไปสู่ การพัฒนาความรู้จักร่วมมือกันในชุมชน การขจัดข้อขัดแย้งและความเห็นไม่ตรงกัน ในเรื่องนโยบาย การตกลงกันในเรื่องของการจัดสรรทรัพยากร การออมชอมและประนีประนอมในกระบวนการถกเถียงและตัดสินใจ ซึ่งเป็นการเสริมสร้างให้ชุมชนอยู่ ร่วมกันอย่างมีหลักมีเกณฑ์ในการจัดการเรื่องภายในชุมชน^{๔๓}

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมก่อให้เกิดการพัฒนา รู้สึกว่าตนเป็นเจ้าของท้องถิ่นมีสิทธิมีเสียงและอำนาจหน้าที่จะจัดการกับท้องถิ่นได้ เกิดความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และความรู้สึกเป็นเจ้าของท้องถิ่นซึ่งสามารถและยินดีที่จะดูแลตัวเองความผูกพันกับท้องถิ่นจะมีมากขึ้น และความสนใจในการพัฒนาท้องถิ่นก็จะตามมาทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และความมั่นคงของสังคมแห่งความสามัคคีและปรองดองของคนในชุมชนหรือท้องถิ่น

^{๔๓}ลลิตี ธีรเวคิน, การกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท, อ้างแล้ว, หน้า ๔๓.

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งเป็นการกระจายการปกครองไปยังประชาชนให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการท้องถิ่นของตนเอง โดยการเลือกผู้แทน ในการติดต่อประสานงาน การมีส่วนร่วมมีสาเหตุและความจำเป็นของแต่ละท้องถิ่นที่ไม่เหมือนกัน จึงแบ่งการมีส่วนร่วมออกเป็นระดับดังนี้

๑. ร่วมคิดตัดสินใจ คือต้องทั้งร่วมคิดและต้องมีอำนาจตัดสินใจในระดับที่แน่นอนระดับหนึ่ง
๒. ร่วมทำ คือร่วมในขั้นตอนของการดำเนินการทั้งหมด
๓. ร่วมสนับสนุน อาจเป็นได้ตั้งแต่ให้ข้อมูล ถึงการสนับสนุนทรัพยากรบริหาร

ดังนั้นการมีส่วนร่วมจึงหมายถึงการที่ประชาชนได้ใช้คุณสมบัติส่วนตัวในด้านความรู้ความสามารถและทรัพยากรที่มีอยู่ เข้าไปร่วมคิดตัดสินใจในขั้นตอนต่าง ๆ ของกิจกรรมหนึ่ง ๆ ด้วยตนเอง หรือองค์กรที่ประชาชนจัดตั้งขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ และเสมอภาค

๑. เพิ่มคุณภาพของการตัดสินใจ กระบวนการปรึกษาหารือกับสาธารณชนช่วยให้เกิดความกระจ่างในวัตถุประสงค์ และความต้องการของโครงการ หรือนโยบายนั้น ๆ ได้อยู่เสมอ สาธารณชนสามารถที่จะผลักดันให้เกิดการทบทวนข้อสันนิษฐานที่ปิดบังอยู่ ซึ่งอาจจะปิดบังไม่ให้เห็นทางออกที่มีประสิทธิภาพที่สุด บ่อยครั้งกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนก่อให้เกิด การพิจารณาถึงทางเลือกใหม่แทนวิธีการที่เคยใช้กันมาในอดีต สาธารณชนมักจะมีข้อมูลที่สำคัญซึ่งทำให้เกิดความแตกต่างในการที่จะนำไปสู่การตัดสินใจ ก่อให้เกิดความแตกต่างระหว่างโครงการที่ประสบความสำเร็จ และไม่ประสบความสำเร็จ

๒. การลดค่าใช้จ่าย และการสูญเสียเวลา กระบวนการ หรือโครงการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเต็มรูปแบบ มักจะสิ้นเปลืองและเสียเวลา แต่ในทางปฏิบัติแล้วการมีส่วนร่วมของประชาชนมาตั้งแต่ต้น สามารถที่จะลดความล่าช้าและลดค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้งของประชาชนได้ การตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่งอาจจะดูว่าสิ้นเปลือง และเสียเวลากว่าที่จะตัดสินใจได้ แต่ว่าเมื่อตัดสินใจได้แล้ว และนำมาสู่การปฏิบัติอาจจะเป็นวิธีการประหยัดกว่าด้วยซ้ำไป การตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่งที่ทำไปอย่างรวดเร็ว และดูเหมือนจะไม่สิ้นเปลือง อาจจะเสียค่าใช้จ่ายมากกว่า ถ้าการตัดสินใจนั้นไม่ได้ทำให้เกิดข้อตกลงระหว่างกลุ่ม แต่กลับนำไปสู่ความขัดแย้งของประชาชนอย่างต่อเนื่องมากขึ้น การมีส่วนร่วมของประชาชนสามารถเกิดผลในการยอมรับอย่างสูงต่อการตัดสินใจโดยกลุ่มซึ่งมีส่วน ในการตัดสินใจนั้น ๆ ในการนี้ ก็จะช่วยลดความขัดแย้งระหว่างการนำไปปฏิบัติทำให้เกิดการประหยัดค่าใช้จ่าย ซึ่งโดยทั่วไปอาจจะแพงกว่าค่าใช้จ่ายในการทำโครงการ การมีส่วนร่วมของประชาชน

๓. การสร้างฉันทามติ โครงการมีส่วนร่วมของประชาชนสามารถที่จะสร้างข้อตกลงที่มั่นคง และการยอมรับระหว่างกลุ่มซึ่งก่อนหน้านี้นี้อาจจะมีความเห็นขัดแย้งกันคนละทาง การมีส่วนร่วมนี้ยังก่อให้เกิดความเข้าใจระหว่างคู่กรณีลดความขัดแย้งทางการเมืองและสร้างให้เกิดความชอบธรรมในการตัดสินใจของรัฐ

๔. การเพิ่มความง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทำให้คนเรามีความรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของ การตัดสินใจนั้นและครั้งหนึ่งเมื่อได้ร่วมตัดสินใจแล้วเขาย่อมต้องการที่จะเห็นสิ่งนั้น นำไปปฏิบัติได้ไม่เพียงแต่จะมีการสนับสนุนทางการเมืองต่อการนำไปปฏิบัติแต่กลุ่มและปัจเจกชนอาจจะรู้สึกกระตือรือร้นในการที่จะช่วยให้เกิดผลในทางปฏิบัติ

๕. การหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าใน "กรณีร้ายแรงที่สุด" กระบวนการที่มีส่วนร่วมของประชาชนก่อให้เกิดโอกาสที่คู่กรณีจะแสดง ความต้องการของกลุ่มเขาและความห่วงกังวลที่ปราศจากความรู้สึกที่เป็นปฏิปักษ์ การมีส่วนร่วมของประชาชน ตั้งแต่ต้นสามารถลดการเผชิญหน้ากันอย่างรุนแรงที่อาจจะเป็นไปได้ อย่างไรก็ตามการมีส่วนร่วมของประชาชนไม่ใช่ยาวิเศษมันไม่อาจที่จะลดหรือกำจัดความขัดแย้งในทุกๆ กรณีได้

๖. การดำรงไว้ซึ่งความน่าเชื่อถือและความชอบธรรม วิธีทางที่จะนำไปสู่ความชอบธรรม และการดำรงอยู่ของความชอบธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อการตัดสินใจก่อให้เกิดความขัดแย้ง ก็คือจะต้องใช้กระบวนการ ตัดสินใจซึ่งโปร่งใส และน่าเชื่อถือต่อสาธารณชน โครงการมีส่วนร่วมของประชาชน ยังก่อให้เกิดความเข้าใจถึงเหตุผลที่นำไปสู่การตัดสินใจนั้นๆ

๗. การคาดคะเนความห่วงกังวลของประชาชนและค่านิยมของสาธารณชน เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นที่ทำงานกับสาธารณชนในโครงการมีส่วนร่วมของประชาชนเขาจะค่อยๆ เพิ่มความรู้สึกที่ไวต่อความห่วงกังวลของสาธารณชน และต่อที่ว่าสาธารณชนมองการปฏิบัติงานขององค์กรส่วนท้องถิ่นอย่างไร บ่อยครั้งที่ทัศนคติ เหล่านี้ได้นำมาพูดกันภายใน เพื่อที่ว่าเจ้าหน้าที่จะเกิดความตระหนักถึงการตอบสนอง ของสาธารณชนที่เป็นไปได้ต่อกระบวนการและการตัดสินใจต่างๆ ถึงแม้ว่าประเด็นนี้อาจจะไม่ใหญ่โตมากนักที่จะต้องทำโครงการการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเป็นทางการ

๘. การพัฒนาความเชี่ยวชาญ และความคิดสร้างสรรค์ของสาธารณชน ประโยชน์อันสำคัญอย่างยิ่งของการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การให้การศึกษาต่อสาธารณชนที่ดีขึ้นกว่าเดิมผู้มีส่วนร่วมไม่เพียงแต่จะเรียนรู้เกี่ยวกับเนื้อหา แต่เขายังได้เรียนรู้ด้วยว่ากระบวนการตัดสินใจ

โดยองค์กรส่วนท้องถิ่นของเขาควรจะเป็นอย่างไร และทำไมจึงต้องตัดสินใจดังกล่าว การมีส่วนร่วมของประชาชนยังเป็นเวทีการฝึกที่มีประสิทธิภาพของผู้นำท้องถิ่นในอนาคตอีกด้วย^{๔๔}

การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน อาจทำได้หลายระดับและหลายวิธี ซึ่งบางวิธีสามารถทำได้ อย่างง่ายๆ แต่บางวิธีก็ต้องใช้เวลา ขึ้นอยู่กับความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน ค่าใช้จ่ายและความจำเป็นในการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นเรื่องละเอียดอ่อน จึงต้องมีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องแก่ประชาชน การรับฟังความคิดเห็น การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม รวมทั้งพัฒนาทักษะและศักยภาพของข้าราชการทุกระดับควบคู่กันไปด้วย

จากแนวคิดและทฤษฎี ผลการศึกษาของนักวิชาการและนักวิจัยต่าง ๆ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ประมวลแนวคิดหลักในการมีส่วนร่วม เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชน

๒.๔.๑๐ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมของบุคคลทางการเมืองนั้นขึ้นอยู่กับว่าจะใช้แนวทางใดในการอธิบาย ส่วนใหญ่แล้วมักจะมีฐานะเป็นรูปแบบการอธิบายหลักอยู่ในหลายแนววิเคราะห์ ถึงกระนั้นก็ดี แนวทางการวิเคราะห์ทางการเมืองส่วนใหญ่จะมีมุมมองที่มีตั้งแต่สองรูปแบบการอธิบายเข้ามาเกี่ยวข้องมากกว่าที่จะรับเอารูปแบบการอธิบายเพียงรูปแบบเดียวมาใช้ในการศึกษาปรากฏการณ์ทางการเมือง

Rush (๑๙๙๒: chap.๖) ได้สำรวจข้อเขียนเชิงทฤษฎีและเชิงประจักษ์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระยะที่ผ่านมา พบว่า งานเขียนเหล่านี้อธิบายการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนโดยอาศัยอย่างน้อยที่สุดปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งจาก ๔ ปัจจัยหลัก กล่าวคือ แรงกระตุ้นทางการเมือง สถานะทางสังคม ลักษณะส่วนตัว และสภาพแวดล้อมทางการเมือง นอกจากนี้ปัจจัยดังกล่าวเขายังได้เสนอให้นำเอาปัจจัยด้านทักษะทรัพยากรและความมุ่งมั่น เข้ามาใช้ในการศึกษาวิเคราะห์ปรากฏการณ์ด้านนี้อีกด้วย ซึ่งจะเห็นได้ว่าปัจจัยหลักซึ่งสะท้อนถึงมุมมองรอบในการวิเคราะห์และตัวแปรในการศึกษาเหล่านี้ได้รับอิทธิพลมาจากการอธิบายหลายรูปแบบโดยเฉพาะอย่างยิ่งการอธิบายเชิงจิตวิทยา เชิงการกระทำโดยเจตนา และเชิงสภาพแวดล้อมทางสังคม ซึ่งเป็นการทำให้การศึกษาของ G.M.Beal (๑๙๕๖) ที่พบว่าตัวแปรในด้านความไว้วางใจความพอใจและความเข้าใจมีอิทธิพลต่อ

^{๔๔}James L. Creighton, *Handbook of Public Participation: Involving Citizens in Community Decisions*, แปลและเรียบเรียงโดย ศ.นพ. วันชัย วัฒนศัพท์, *คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจของชุมชน*, อ่างแล้ว, หน้า ๒๕-๒๗.

การมีส่วนร่วมและงานของ Milbreath and Goel (๑๙๗๗) ที่ได้สรุปถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ว่าแบ่งออกได้เป็น ๒ ลักษณะใหญ่ ได้แก่ปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อม (Environmental factors) ซึ่งเกี่ยวข้องกับประเด็นทางการเมืองเศรษฐกิจและสังคมและปัจจัยทางด้านตัวบุคคล (Personal factors) ซึ่งเกี่ยวข้องกับลักษณะทางจิตวิทยาและคุณลักษณะส่วนบุคคลมีคุณค่าในการอธิบายมากขึ้น

สำหรับในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยจะนำเอาฐานจิตข้างต้นมาใช้ในการพิจารณา โดยจะแบ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองออกเป็น ๒ ลักษณะใหญ่ๆ คือปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมและปัจจัยด้านสภาพบุคคล ซึ่งในแต่ละลักษณะก็สามารถแยกออกได้เป็นสองระดับ คือ ระดับวงนอกและระดับวงใน ดังปรากฏให้เห็นตามตารางด้านล่างนี้

ตาราง ๒.๕ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ระดับการพิจารณา ปัจจัยที่มีอิทธิพล	ระดับวงนอก	ระดับวงใน
ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม	ระดับกว้าง (Larger environment) ได้แก่ ระบบสังคม ระบบการเมือง สถาบันการเมือง ความทันสมัยทางการเมือง	ระดับใกล้ตัว (Immediate environment) ได้แก่ สื่อมวลชน การรณรงค์หาเสียง การถูกชักจูง หรือพบปะพูดคุยระหว่างบุคคล
ปัจจัยด้านตัวบุคคล	ระบบชีวิตความเป็นอยู่ (Life position) หรือ เรียกว่า สถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคมกล่าวคือ อายุ รายได้ อาชีพ เพศ การศึกษา สถานที่อยู่ เอกลักษณะชุมชน	ระบบเกี่ยวกับบุคคล (Personal system) ประกอบไปด้วย ๑)ทัศนคติและความเชื่อ เช่น ความสำนึกในกลุ่ม ความรู้สึกถึงหน้าที่ทางการเมือง ความมีประสิทธิภาพทางการเมือง ๒)ลักษณะส่วนบุคคล เช่น ความเชื่อมั่นส่วนบุคคล ความเป็นอำนาจนิยม ความต้องการส่วนตัว

(ปรับปรุงจากตัวแบบของ Milbreath and Goel, 1977: 33)

มีฐานคิดอยู่ว่า บุคคลจะแสดงพฤติกรรมตามลักษณะทางจิตวิทยาหรือไม่ ขึ้นอยู่กับว่า สถานการณ์ต่างๆ จะเอื้อต่อการกระทำเช่นนั้นได้มากน้อยเพียงไร ดังนั้นจึงจะใช้มุมมองที่ผสมผสาน ระหว่างหลายรูปแบบในการอธิบาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอธิบายจากระดับโครงสร้างสังคม ท้องถิ่น และการอธิบายจากระดับปัจเจกบุคคลเป็นสำคัญ ซึ่งจากการสำรวจงานวิจัยของนักวิชาการจาก หลากหลายสำนักคิด พบว่ามีปัจจัยหลักอย่างน้อย ๔ ประการที่ส่งอิทธิพลต่อทัศนคติและการเข้ามามี ส่วนร่วมทางการเมืองสรุปได้ดังนี้

๑. ปัจจัยด้านการสื่อสารทางการเมือง (Political communication)

การสื่อสารถือเป็นหัวใจสำคัญของการติดต่อสัมพันธ์ของมนุษย์ ในทางการเมืองการ สื่อสารทำหน้าที่ในการถ่ายทอดความรู้และข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งที่เกิดขึ้นในระบบการเมืองหรือที่ เรียกว่า การสื่อสารทางการเมือง^{๔๕} ทำให้เกิดการไหลเวียนของสารอันจะช่วยให้ประชาชนได้เรียนรู้ และเข้าใจกระบวนการต่างๆ ในทางการเมือง และสามารถตัดสินใจประเด็นทางการเมืองได้อย่าง ถูกต้องและมีเหตุผล นั่นคือ สามารถเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สื่อมวลชน (Mass Media) จะเป็นตัวกระตุ้นและมีอิทธิพลในการกำหนดพฤติกรรม ทางการเมืองของประชาชนได้อย่างมาก โดยหากมีการพัฒนาของสื่อมวลชนไปมากเท่าไร ก็ยิ่งจะทำให้ บุคคลให้ความสนใจและเข้าร่วมทางการเมืองในระดับชาติมากขึ้นเท่านั้น^{๔๖} การที่คนรู้หนังสือมาก ขึ้นจะทำให้มีโอกาสรับทราบข่าวสารต่างๆจากสื่อมวลชน อันจะช่วยกระตุ้นให้คนสนใจ และเข้าร่วมใน กระบวนการพัฒนาทางการเมืองและเศรษฐกิจตามไปด้วย ทำนองเดียวกับ Rogers ที่เห็นว่า หากคน มีความรู้หนังสือและเปิดรับสื่อมวลชนแล้ว จะทำให้บุคคลนั้นเป็นคนทันสมัย คือ สามารถเข้าใจ บทบาทของผู้อื่นได้ มีความกล้าที่จะยอมรับนวัตกรรม มีความรู้ทางการเมืองมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และ มีความหวังในด้านการศึกษาและอาชีพด้วย อิทธิพลของสื่อมวลชนดังกล่าวนี้ว่าเป็นแรงกระตุ้น สำคัญที่ส่งผลกระทบต่อความรู้สึกเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อการทำงานของรัฐบาลหรือผู้ดำรง ตำแหน่งทางการเมือง อันหมายความว่ารวมถึงการตอบสนองของระบบการเมืองอีกด้วย

^{๔๕}Deutch, Karl W., อังโน สุรพงษ์ โสธนะเสถียร, **การสื่อสารกับสังคม**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๓), หน้า ๑๑๘-๑๒๔.

^{๔๖}Stoker, Gerry, “ Introduction: Normative Theories of Local Government and Democracy”, In **Rethinking Local Democracy**. edited by Desmond King and Gerry Stoker, (London: Macmillan, 1996), p. 211.

การสื่อสารจึงเป็นเครื่องมือสำคัญของการพัฒนาทางการเมือง ทั้งนี้เพราะสถาบันการสื่อสารสามารถพัฒนากระบวนการของสถาบันทางการเมืองและระบบการเมืองก็พยายามขยายการศึกษาออกไป ได้พิสูจน์ให้เห็นว่าการสื่อสารเป็นรากฐานที่จำเป็นต่อการระดมมวลชนและการพัฒนาทางการเมืองอย่างแท้จริง

ในบรรดางานที่ศึกษาถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น อิทธิพลการสื่อสารจากปัจจัยด้านสื่อมวลชนต่อการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง ดูจะได้รับความสนใจและมีการศึกษาเพิ่มมากขึ้น ดังที่พบเห็นจากงานของ Pippa Norris ซึ่งศึกษาเรื่องผลกระทบของการสื่อสารทางการเมือง ในยุคประชาธิปไตยหลังอุตสาหกรรม พบว่า ในบริบทของการแข่งขันเลือกตั้งแล้ว การสื่อสารทางการเมือง เช่น หนังสือพิมพ์ ข่าว โทรทัศน์ และระบบเครือข่ายสารสนเทศ (Internet) จะมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ทางการเมือง, ความไว้วางใจทางการเมือง และการระดมทางการเมือง โดยมีผลทำให้คนรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองสูงขึ้น และส่งผลเอื้อต่อการเข้าร่วมทางการเมืองให้มากขึ้นด้วย^{๔๗} การมีส่วนร่วมทางการเมืองของคนอเมริกันในเชิงพหุมิติเกี่ยวกับปัจจัยด้านสื่อมวลชน พบในลักษณะที่คล้ายกันว่า การกระจายเสียง, การช่วยอุดหนุนในการลงโฆษณา และการจัดให้มีเวทีสาธารณะปราศรัยตอบโต้กันระหว่างผู้เข้าแข่งขันทางโทรทัศน์โดยเฉพาะในช่วงของการเลือกตั้งมีอิทธิพลสำคัญต่อการตัดสินใจทางการเมืองในการเลือกผู้แทนของประชาชนมากกว่าปกติ

ทั้งนี้ ข้อมูลข่าวสาร^{๔๘} จะกระจายไปมากน้อยเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับโครงสร้างทางการเมือง (Political structure) ในแต่ละบริบทด้วยว่าจะเปิดโอกาสหรือไม่ อันได้แก่ กฎระเบียบของสังคมนการเมืองหนึ่ง การได้มาซึ่งอำนาจของผู้นำการเมือง เช่น จากการแต่งตั้งหรือเลือกตั้งหรือมีกลไกการเข้าร่วมตามวิถีทางประชาธิปไตยทางตรงหรือไม่ เป็นต้น เพราะโครงสร้างทางการเมืองย่อมเป็นตัวกำหนดช่องทางการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองและการสื่อสารทางการเมืองระหว่างตัวผู้นำกับประชาชน ซึ่งพบว่า การสนับสนุนของประชาชนจะสูงหากประชาธิปไตยมีลักษณะของการแข่งขัน และพบว่า ผู้นำท้องถิ่นได้กลายเป็นตัวการสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเข้าร่วมทางการเมือง การเข้าไป

^{๔๗}Norris, Pippa, A virtuous ? : The Impact of Political Communications in post-industrial Democracies. Paper for: The Annual Meeting of the Political Studies Association of the U.K., (London School of Economics and Politics Science, 2000), pp. 115-118.

^{๔๘}Schramm, Nature of Communication between Humans, (ZUrbana 3: University of Illinois, 1971), p. 23.

ดำเนินการกับโครงสร้างทางการเมือง และระเบียบวาระของชุมชน หรือที่ Robert A. Dahl ใช้คำว่า “ผู้ประกอบการทางการเมือง (Call political entrepreneur)”^{๔๙}

จากการสำรวจงานวิจัยในประเด็นเรื่องการสื่อสารทางการเมืองของไทย พบว่าการเปิดรับสื่อมวลชน ประสบการณ์ทางการเมือง และการสื่อสารระหว่างบุคคลเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสนใจทางการเมือง และผู้ที่มีระดับการสื่อสารทางการเมืองสูงมีแนวโน้มจากการเข้าร่วมทางการเมืองสูงกว่าผู้ที่ระดับการสื่อสารต่ำกว่า โดยประชาชนในชนบทที่ได้รับข่าวสารจากการเปิดรับสื่อ (mass media) ในระดับที่สูงกว่าการได้รับข่าวสารกันเองระหว่างบุคคลจะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยความสนใจของตนเอง สำหรับผู้ที่ได้รับข่าวสารจากตัวบุคคลมากกว่าการเปิดรับสื่อเองจะเข้าร่วมทางการเมืองในลักษณะของการถูกระดม อันเนื่องมาจากข่าวสารที่ได้รับจากสื่อจะทำให้บุคคลเกิดความรู้อย่างเข้าใจมากขึ้นเกิดความสนใจมากขึ้น และทำให้เกิดการรวมกลุ่มกันมากขึ้น

๒. ปัจจัยด้านการระดมทางการเมือง (Political mobilization)

การระดมทางการเมือง เป็นกระบวนการซึ่งผู้เข้าแข่งขัน พรรคการเมือง นักเคลื่อนไหวทางการเมือง และกลุ่มผลประโยชน์ ชักชวนให้ประชาชนทั่วไปเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองผ่านการส่งข้อความเพื่อมุ่งหวังที่จะบรรลุตามวัตถุประสงค์ของตน โดยผู้รับสารนั้นมีโอกาสของการเลือกและตัดสินใจพอสมควร จึงเห็นได้ว่า ทั้งผู้นำหรือกลุ่มที่ชักชวนโน้มน้าว และประชาชนผู้เข้าร่วมต้องมีผลประโยชน์ร่วมกันในส่วนตัวส่วนหนึ่งหรือทั้งหมด ทำให้วิธีการที่ว่่านี้บรรลุผลสำเร็จ โดยทั่วไปสามารถแบ่งออกได้เป็น ๒ ลักษณะคือ การระดมทางตรงและการระดมทางอ้อม

แนวคิดนี้จึงเป็นการมองคนละด้านกับทฤษฎีการตัดสินใจเลือกอย่างมีเหตุผล (Rational choice) โดยเห็นว่า กระแสประชาชนที่เข้าร่วมในการเมืองไม่ได้เป็นความต้องการหรือการตัดสินใจเลือกโดยเหตุผลของผู้เลือกเสียทีเดียว แต่เกิดจากการใช้กลยุทธ์ของผู้นำการเมืองในการชักชวนโน้มน้าวใจจากโอกาสที่เปิดให้ภายใต้ข้อจำกัดบางประการที่ต้องกระทำ มุมมองนี้จึงเป็นการมองการมีส่วนร่วมจากโครงสร้างของระบบการเมือง ว่าเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างประชาชนและผู้นำการเมือง ประชาชนจำนวนน้อยเท่านั้นที่จะเข้ามีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นในกิจกรรมสาธารณะ แต่จะเกิดเข้าร่วมมากเมื่อนักการเมือง พรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ และนักเคลื่อนไหวต่างๆ ชักชวนพวกเขาให้เข้าร่วมผ่านเครือข่ายทางสังคมในรูปแบบครอบครัว เพื่อน เพื่อนบ้าน เพื่อนร่วมงาน และสมาคม

^{๔๙}Hansen, Educational Administration and Organizational Behavior. (4th ed.), (Boston: Ally and Bacon, 1975), pp. 196-197.

โดยผู้นำจะเป็นฝ่ายให้ข่าวสารข้อมูลและโอกาสในการสร้างรางวัลทางสังคมในรูปแบบต่างๆ ซึ่งอาจมีการหยิบยกประเด็นสาธารณะที่ชุมชนหนึ่งให้ความสนใจขึ้นมาเป็นจุดโน้มน้าว

ได้นำปัจจัยด้านนี้มาศึกษาถึงการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในสหรัฐอเมริกา พบว่า ผู้นำการเมืองจะใช้ยุทธศาสตร์ทางการระดมโดยใช้ข่าวสารทางการเมือง (political information) เชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับประชาชนในท้องถิ่นผ่านระบบเครือข่ายสังคม (social networks) ของชุมชน ในการโน้มน้าวใจบุคคลให้ช่วยเหลือฝ่ายตนในหลายรูปแบบไม่ว่าจะเป็นในด้านการเลือกตั้ง, การผ่านร่างกฎหมาย หรือมีอิทธิพลต่อนโยบายในด้านต่างๆ โดยอาจมีการเสนอผลประโยชน์ตอบแทนในรูปของการให้รางวัล หรือการให้เงินก็ได้ ข้อสรุปดังกล่าวยิ่งทำให้ความน่าเชื่อถือของปัจจัยด้านนี้ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองจะได้รับการยอมรับมากขึ้น บุคคลเลือกที่จะรับข้อมูลข่าวสารที่สอดคล้องกับความต้องการของตนโดยจะแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลกับบุคคลที่มีความคิดเห็นคล้ายคลึงกับตนในลักษณะเครือข่าย ในขณะที่เดียวกันก็จะได้รับอิทธิพลจากการปะทะสังสรรค์ระหว่างสิ่งที่ชอบกับไม่ชอบภายใต้บริบททางสังคมหนึ่งๆ มีน้ำหนักที่น่ารับฟังอีกขึ้นอีกด้วย

บริบททางสังคมและการเมืองในระดับท้องถิ่นจะมีอิทธิพลอย่างมากต่อการก่อตัวทางทัศนคติและการสื่อสารของบุคคลในรูปแบบของการยอมรับบรรทัดฐานทางการเมืองที่มีอยู่เดิม และการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในช่วงเวลาหนึ่งซึ่งอาจเป็นไปได้ใน ๒ ลักษณะ คือ การเสนอมุมมองที่สอดคล้องกับความเชื่อของตนเอง หรืออาจเป็นการรับข้อมูลจากสื่อมวลชนแล้วนำมาพิสูจน์ยืนยันกับความเชื่อเดิมของตนเองอีกทางหนึ่ง^{๕๐}

การเข้ามีส่วนร่วมของบุคคลในสังคมตะวันตกทั้งในระดับมหภาคและจุลภาค ซึ่งพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมทางการเมืองอันเป็นผลจากค่านิยมทางการเมืองและประเพณีของสังคมด้วย สถาบันทางการเมือง ที่มา สภาพและเป้าหมายทางการเมืองของผู้นำของสังคมนั้นโดยเฉพาะปัจจัยประการหลังนี้เองที่จะก่อให้เกิดการคาดว่าแบบระดม และจะเกิดประสิทธิผลเมื่อผู้นำทางการเมืองพยายามที่จะดึงประชาชนเข้าไปเกี่ยวข้องในทางการเมืองในที่สุด^{๕๑}

^{๕๐} MacKuen and Brown, *Organizational Theory and Management: A Macro Approach*, (New York: John Wiley & Sons. 1987), pp. 471-473.

^{๕๑} Huntington, S. P., & Nelson, M., *No Easy Choice: Political Participation in Developing Countries*, (Cambridge: Harvard University Press. 1976), p. 99.

นัยยะความหมายของการระดมทางการเมืองดูจะใกล้เคียงกับคำว่า “การชักชวนทางการเมือง (Political persuasion)”^{๕๒} เป็นการกระทำหรือกระบวนการที่ผู้สื่อสารพยายามที่จะชักชวนหรือชี้้นำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในความเชื่อ, ทศนคติหรือพฤติกรรม ของบุคคลอีกฝ่ายหนึ่ง ผ่านการส่งผ่านข้อความในบริบทที่ผู้ถูกชักชวนมีโอกาสที่เป็นอิสระอยู่บ้าง การสื่อสารในลักษณะนี้จึงต้องมีองค์ประกอบสำคัญ ๕ ประการ ได้แก่ ๑) แหล่งสาร ๒) สาร ๓) ช่องทาง ๔) ผู้รับสาร และ ๕) ทศนคติเป้าหมาย น่าจะเป็นผลหรือไม่ขึ้นอยู่กับว่า ผู้รับข่าวสารเปิดรับข่าวสารหรือไม่ ให้ความสนใจหรือไม่ เข้าใจหรือไม่ และยอมรับหรือไม่

วัฒนธรรมทางการเมืองกับประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะ พบว่า ส่วนใหญ่ประชาชนจะเข้ามีส่วนร่วมทางอ้อมผ่านการเลือกตั้ง และการบอกกล่าวสภาพปัญหาผ่านทางกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และสมาชิก อบต. โดยการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งและการทำกิจกรรมต่างๆ นั้น มักจะเป็นไปในลักษณะของการชักชวนจากผู้ใกล้ชิด อาศัยความเป็นเครือญาติ และคุ้นเคยกันเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลสำคัญ

๓) ปัจจัยต้นทุนทางสังคม (Social capital)

ลำดับขั้นทางสังคม ความเชื่อทางการเมือง, ความผูกพันกับพรรคการเมือง ความผูกพันกับกลุ่มอาสาสมัคร ขนาดของชุมชน และความแตกแยกทางการเมือง มีผลต่อการเข้าร่วมทางการเมืองใน ๔ ลักษณะ คือ การลงคะแนนเสียง, การเข้าแข่งขันทางการเมือง, กิจกรรมของชุมชน และการติดต่อเป็นการเฉพาะกับเจ้าหน้าที่^{๕๓} ในสังคมที่ประชากรค่อนข้างจะมีสถานภาพต่ำนั้น ปัจจัยด้านความเกี่ยวข้องกันขององค์การ^{๕๔} จะมีความสำคัญในการอธิบายถึงความแตกต่างในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าปัจจัยด้านสถานภาพ โดยมีปัจจัยด้านความสำนึกในความเป็นกลุ่มเป็นพลังผลักดันที่สำคัญ เช่นเดียวกับที่ Bryant and White ได้ศึกษาถึงการนำองค์การเข้ามาใช้ในการระดมการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยพบว่ามีส่วนส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาท้องถิ่น เพราะองค์การจะช่วยสร้างความเป็นกลุ่มก้อนและความเชื่อถือในความจริงใจต่อกัน ทำให้มีการพัฒนาระบบการสื่อสารสอง

^{๕๒}สุรพงษ์ โสธนะเสถียร, การสื่อสารกับสังคม, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๓), หน้า ๒๑-๒๓.

^{๕๓}Nie, N.H. and Verba, S., Participation in America : Political Democracy and Social Equality, (New York: Harper & Row, 1975), pp. 9-12.

^{๕๔}March, J. G., & Olsen, J.P., Rediscovering Institutions: The Organizational Basis of Politics, (New York: The Free Press, 1989), p. 318.

ทางที่มีประสิทธิผลในการกำหนดโครงการให้บรรลุผลสำเร็จ รวมถึงการติดตาม ประเมินผล เพื่อกระตุ้นการมีส่วนร่วมและก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างอิสระ^{๕๕} ข้อเสนอดังกล่าวได้ช่วยสนับสนุนให้ประชาธิปไตยแบบพลเมืองมีส่วนร่วมจากถูกสร้างขึ้นจากการที่บุคคลเข้าไปเกี่ยวข้องกับองค์การและสถาบันต่างๆ ที่อยู่รอบตัวเขาอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ บุคคลเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างสูงอันเป็นผลจากการได้รับการขัดเกลาทางสังคมการเมืองจะช่วยส่งผลให้บุคคลนั้นมีทัศนคติและจิตสำนึกทางการเมืองที่พัฒนาขึ้นให้มีน้ำหนักที่น่ายกย่องยิ่งขึ้น ทั้งยังสนับสนุนต่อแนวคิดที่เห็นพ้องกันว่าประชาธิปไตยยุคใหม่กำลังเคลื่อนตัวเข้าสู่ลักษณะของประชาธิปไตยแบบเข้าร่วม (Associative democracy) เข้าไปทุกขณะ อันเป็นผลจากสถาบันทางการเมืองภายใต้ระบบประชาธิปไตยแบบตัวแทนที่เป็นอยู่ขาดภาวะความรับผิดชอบ ไร้ประสิทธิภาพ และล้มเหลวที่จะทำให้เกิดการเข้าร่วมของประชาชนดูจะเป็นจริงมากขึ้นในยุคปัจจุบัน

จึงพอจะอนุมานได้ว่า การเข้าไปเกี่ยวข้องกับองค์การของคนที่มีสถานภาพต่ำนั้น น่าจะเป็นผลมาจากการพัฒนาความสำนึกในความเป็นกลุ่มที่เด่นชัด ซึ่งเกี่ยวข้องกับความเป็นชนชั้น ความเป็นชุมชน หรือความสนิทสนมกันส่วนตัว เช่น กลุ่มเพื่อนบ้านก็ได้ ยิ่งปัจเจกชนผูกพันเข้ากลุ่มมากขึ้นเท่าไร ก็ยิ่งเข้าไปเกี่ยวข้องกับด้านองค์การและมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้นเท่านั้น^{๕๖}

ต่อมาแนวคิดด้านนี้ได้ถูกขยายให้เกิดความเด่นชัดขึ้น เมื่อ Ruy Teixeira ได้ศึกษาพบว่าปัจจัยสำคัญ ๒ ประการ ที่ทำให้นออเมริกันไม่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ได้แก่ ๑) ความผูกพันทางสังคม (Social Connectedness) หรือที่เรียกว่า “ทุนทางสังคม” (Social capital) โดยจะทำให้ปัจเจกบุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมในชุมชนของพวกเขามากขึ้น และ ๒) ความผูกพันทางการเมือง (Political Connectedness) ซึ่งเป็นระดับความสนใจในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับรัฐบาล และความเชื่อในรัฐบาลของแต่ละบุคคล Teixeira ได้ชี้ให้เห็นว่า ความข้องเกี่ยวทางการเมืองที่ลดลงของคนอเมริกันในช่วง ๓ ทศวรรษที่ผ่านมาแสดงถึงการสูญเสียความไว้วางใจในรัฐบาล ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองที่ต่ำลงรวมไปถึงความสนใจทางการเมืองและความรู้สึกถึงหน้าที่ของพลเมืองที่ลดน้อยลง ซึ่งงานวิจัยในระยะต่อมาก็ชี้ให้เห็นว่า การเข้าร่วมทางการเมืองที่ลดลงนั้นมีความสัมพันธ์กับต้นทุนทางสังคมที่ลดลงด้วย

^{๕๕} Bryant and White, *Political Analysis Technique and Practice*, (Belmont Calif Wadsworth, 1982), pp. ๒๑๘-๒๒๔.

^{๕๖} สิทธิพันธ์ พุทธิพน, *การต่อสู้ของมวลชนในสังคมไทย*, (กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ลักษณ์, ๒๕๓๙), หน้า ๙๘.

สำหรับในประเด็นเรื่องทุนทางสังคม โดยเฉพาะกรณีไทยแล้วมีความเกี่ยวพันอย่างแยกไม่ออกจากเรื่องระบบอุปถัมภ์ ระบบเครือญาติ ความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างทางสังคมจากการประมวลและแนวคิดของนักวิชาการต่างประเทศ สามารถอธิบายได้ว่า ทุนทางสังคมเป็นความสัมพันธ์ในหลากหลายมิติทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ระหว่างบุคคลสถาบันและหรือองค์การต่างๆ ตั้งแต่ในระดับปัจเจก กลุ่มและเครือข่าย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับค่านิยมบรรทัดฐานที่สังคมยึดถือ ซึ่งมีผลต่อวิถีชีวิตการผลิตในระดับครอบครัว ชุมชน และประชาสังคมและมีความเชื่อมโยงกับความสัมพันธ์ในระบบอุปถัมภ์ ที่มีค่านิยมของการตอบแทนบุญคุณซึ่งเป็นการแลกเปลี่ยนแบบไม่เท่าเทียมกันรวมทั้งการมีเครือข่ายการตอบแทนและใช้ประโยชน์ร่วมกัน ดังนั้นการที่จะเกิดทุนทางสังคมได้จะประกอบไปด้วย ๑) ความผูกพัน, ความคาดหวังและความไว้วางใจกัน ๒) การมีช่องทางข้อมูลข่าวสารถึงกัน ๓) การมีบรรทัดฐานและกรอบการบังคับที่มีประสิทธิภาพ อันจะทำให้ประชาชนสามารถสร้างเครือข่ายของการเข้าร่วม ความผูกพันทางการเมืองที่มีฐานอยู่บนความไว้วางใจและมีผลต่อการรวมกลุ่ม ซึ่งเมื่อเกิดขึ้นแล้วจะกลายเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองอันเป็นส่วนเอื้อต่อการสร้างความไว้วางใจทางการเมือง ที่จะมีส่วนเสริมสร้างให้ประชาธิปไตยมีความยั่งยืนในที่สุด

จึงเห็นได้ชัดว่า โครงสร้างสังคมไทยถูกผูกเข้าด้วยกันในลักษณะความสัมพันธ์ส่วนตัว ซึ่งจากเกิดขึ้นได้จะต้องมีการพบปะกันอย่างสม่ำเสมอระหว่างบุคคลต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นญาติพี่น้อง เพื่อนร่วมงาน คนรู้จักหรือบุคคลอื่นๆ ที่มีโอกาสมาพบปะกัน อาจโดยการแนะนำให้รู้จัก หรืองานเลี้ยงสังสรรค์ในโอกาสต่างๆ การพบปะกันนั้นจะต้องมีความสม่ำเสมอจนก่อให้เกิดความรู้สึกที่ใกล้ชิดกัน และเกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน อันจะนำไปสู่การที่บุคคลทั้งสองฝ่ายหรือมากกว่าสามารถร่วมมือกันทำกิจกรรมบางอย่างร่วมกันได้ แสดงออกให้เห็นถึงความเป็นเพื่อน หรือเป็นพวกเดียวกัน และยอมให้การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การช่วยเหลือนี้บางครั้งก็ไม่ได้ตั้งอยู่บนหลักการหรือความถูกต้องแต่อย่างใด กล่าวคือ เมื่อเป็นเพื่อนกันแล้วจะต้องช่วยเหลือกัน แม้ว่าการช่วยเหลือนั้นจะขัดหรือผิดต่อหลักการความถูกต้องบางอย่าง เช่น ความยุติธรรม เป็นต้น ทั้งนี้เพราะคนไทยให้ความสำคัญต่อการเป็นเพื่อนมากกว่าหลักการ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าค่านิยมของความเป็นเพื่อนนั้นมีเงื่อนไขจะต้องช่วยเหลือกันเข้าข่ายลักษณะพึ่งพาอาศัยกันและกัน สามารถกล่าวได้ว่าทุนทางสังคมของไทยตกอยู่ภายใต้หลักการที่สำคัญ ๒ ประการ คือ หลักการต่างตอบแทน (Reciprocity) และหลักการใช้ประโยชน์ร่วมกัน (Communalism) ทุนทางสังคม จึงเพียงแต่ไม่ใช่ทรัพย์สินที่จะใช้แลกเปลี่ยนได้อย่างสมบูรณ์ แต่เป็นสิ่งที่จำเป็นต่อกิจกรรมหนึ่งที่ซ่อนอยู่ภายใต้ของสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง

ผู้กระทำ ในองค์กรผลประโยชน์ที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจง หรือองค์กรที่เป็นผลประโยชน์ร่วมก็ได้ จากแนวคิดดังกล่าวเมื่อนำมาพิจารณาในบริบทของสังคมไทย เห็นได้ว่า ทูทางสังคมจะประกอบไปด้วยองค์ประกอบหลัก ๓ ส่วนใหญ่ใหญ่ได้แก่

๑) ความผูกพันของสมาชิกที่มีต่อชุมชนและการช่วยเหลือเกื้อกูลกันของบรรดาสมาชิกในลักษณะเครือข่าย (Civic Obligation and Networks)

การศึกษาลักษณะเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์บางชื่อพัฒนา ในเรื่องการจัดการทูทางสังคมในชุมชนเมือง พบว่า การมีเครือข่ายความสัมพันธ์ทางสังคมที่มีสมาชิกมีความสัมพันธ์เชิงซ้อนต่อกันนั้น นับเป็นต้นทูทางสังคมที่สำคัญของชาวชุมชนเมื่อผ่านการตอบสนองและการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ตลอดทั้งกระบวนการเกื้อกูลกัน ความสัมพันธ์ดังกล่าวโดยเฉพาะอย่างยิ่งในลักษณะเครือข่าย การมีผลประโยชน์ร่วมกัน จะทำให้เกิดความสัมพันธ์ส่วนตัว ความใกล้ชิดและความไว้วางใจต่อกัน อันจะมีผลต่อการรวมตัวกันขึ้นเป็นกลุ่มทางการเมืองท้องถิ่น ประกอบกับการสนับสนุนจากองค์กรภายนอกชุมชนจะส่งผลการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองอีกด้วย

๒) ความไว้วางใจระหว่างผู้คนด้วยกัน (Social trust or Interpersonal trust)

นอกจากจะทำให้เกิดการสื่อสารแล้วยังก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์และการแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูล ทั้งยังจะนำไปสู่พฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ทางสังคม เช่น การไปมาหาสู่เยี่ยมเยียนกัน การปรึกษาหารือกัน การช่วยเหลือกันในด้านต่างๆ เหล่านี้เป็นต้น นอกจากนี้ การมีค่านิยมร่วมกันในเรื่องการเป็นผู้นำเชื่อถืออื่นนั้น มีส่วนอย่างสำคัญในการเกื้อหนุนต่อกระบวนการทำงานระดับองค์กรเครือข่าย โครงสร้างความสัมพันธ์ด้วยระบบอุปถัมภ์ดังกล่าว มีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิดของชาวบ้านจะมองเราว่าเป็นที่พบปะ พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและร่วมมือกัน มากกว่าการแย่งชิงงบประมาณเพื่อจัดสรรโครงการไปให้หมู่บ้านของตน

๓) การยอมรับเชื่อถือศรัทธาในตัวผู้นำชุมชนในเชิงอุปถัมภ์ (Patron-client system)

ผู้นำชุมชนนับว่าเป็นบุคคลพิเศษที่มักจะได้รับ การยอมรับนับถือจากคนในท้องถิ่น และมีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตรวมไปถึงการเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน และการศึกษาในประเด็นผู้นำชุมชนและการมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้ผลการศึกษาที่คล้ายกัน โดยพบว่า สมาชิกในสมัชชจะให้ การยอมรับ เชื่อถือ และมอบความไว้วางใจให้เป็นตัวแทนของชุมชน เนื่องจากเป็นผู้ที่มีอาวุโสในชุมชน เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม อยู่อาศัยในชุมชนมานานมีพรรคพวกเพื่อนฝูง ญาติพี่น้องมากเป็นที่รู้จักของสมาชิกโดยทั่วกัน มีความรักชุมชนและนำปัญหาของชุมชนไปปรึกษาหารือ และขอรับการ

สนับสนุนจากหน่วยงานราชการโดยตลอด ให้ความสนใจในเรื่องข่าวสารทางการเมืองและแจ้งให้สมาชิกในชุมชนทราบเป็นประจำอันจะทำให้สมาชิกสามารถรับรู้ข่าวสาร ความเคลื่อนไหวทั้งทางราชการและสถานการณ์การเมือง ทั้งยังเป็นผู้ที่คอยกระตุ้นเตือนให้สมาชิกในชุมชนเกิดความตื่นตัวทางการเมือง เข้ามาร่วมกิจกรรมกับทางราชการและชุมชน โดยคนกลุ่มนี้จะอาศัยความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์เป็นเครื่องมือในการสร้างบารมีและบิรวาร ตลอดจนการให้ประโยชน์ให้กับกลุ่มของตน

ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นมีลักษณะเป็นเครือข่ายระหว่างผู้นำทางการเมืองและเครือข่ายภายนอกชุมชน ซึ่งมักพบว่าคนกลุ่มนี้จะเป็นบุคคลที่ดำรงตำแหน่งสำคัญในชุมชน เช่น สมาชิก อบต., กำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน, ปลัด อบต. เป็นต้น และส่วนใหญ่จะเป็นสมาชิกกลุ่มองค์กร สโมสร ที่เกิดจากการร่วมกันในท้องถิ่นที่พบเห็นบ่อยๆ อาทิ กรรมการวัด กรรมการหมู่บ้าน กลุ่มลูกเสือชาวบ้าน เป็นต้น โดยเป็นการพบปะในหมู่สมาชิกและมีการจัดกิจกรรมเป็นครั้งคราวไม่ได้มีวัตถุประสงค์ทางการเมืองโดยตรง กล่าวได้ว่าผู้นำชุมชนเป็นแหล่งข่าวสารที่สำคัญในการสร้างความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ทั้งยังมีอิทธิพลในการชักจูง ชี้นำ และโน้มน้าวต่อสมาชิกของชุมชนในการทำกิจกรรมทางการเมือง หรือในบางครั้งก็สนับสนุนช่วยเหลือผู้สมัครและพรรคการเมือง เข้าลักษณะเป็นการระดมทางการเมืองอีกด้วย ในอีกด้านหนึ่งนั้น วัฒนธรรมของการมีระบบอุปถัมภ์ยังมีส่วนเกื้อหนุนที่สำคัญยิ่งต่อการสร้างและรักษาไว้ซึ่งอำนาจของกลุ่มการเมืองท้องถิ่น ตลอดจนการหาผล ประโยชน์ให้กับกลุ่มอีกด้วย^{๕๗}

๔) ปัจจัยด้านสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมและทัศนคติทางการเมือง (Socioeconomic status background and Political orientation)

บุคลิกภาพทางการเมือง การเรียนรู้ทางการเมืองใน (Political socialization) วัยเด็ก มีผลต่อการเข้าร่วมทางการเมืองโดยจะทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองมากขึ้น เช่น ความเชื่อ ทัศนคติ วิถีชีวิต ระบบการเมือง เมื่อเด็กมีความสนใจทางการเมืองมากขึ้น ก็จะทำให้เกิดความรู้สึกไว้วางใจในระบบการเมือง มีทัศนคติที่ดีต่อการเมือง^{๕๘} ให้การสนับสนุนต่อสถาบันการเมือง ติดตามเรื่องราวทางการเมืองตลอดจนกิจการและผลงานของรัฐบาล และมีความกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมทางการเมือง ซึ่งหากเกิดขึ้นเป็นประจำก็จะพัฒนาไปสู่แบบแผนของวัฒนธรรมต่างกันเมืองได้ในที่สุด

^{๕๗}นภดล สุคนธวิท, พรรคการเมืองไทยกับการเมืองท้องถิ่น : ผลประโยชน์และฐานอำนาจ, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๙), หน้า ๓๒-๓๕.

^{๕๘}พฤทธิสาน ชุมพล, ระบบการเมือง : ความรู้เบื้องต้น, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย๒๕๔๐), หน้า ๙๑.

งานของ Greenstein (๑๙๖๐) ซึ่งได้ศึกษาทัศนคติของเด็กที่มีต่อผู้นำการเมือง พบว่า เด็กอเมริกันมักจะเรียนรู้เกี่ยวกับตัวนักการเมืองมากกว่านโยบายของนักการเมือง เพราะเป็นผลธรรมชาติที่เด็กจะสนใจบุคลิกภาพมากกว่าหลักการหรืออุดมการณ์

Almond and Verba ได้แสดงให้เห็นว่าร้อยละ ๖๐ ของการเข้าร่วมทางการเมืองอันเกิดจากสถานภาพทางสังคมเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงในทัศนคติ นั่นคือ มีความรู้สึกรู้ว่าเป็นหน้าที่ที่จะต้องเข้ามีส่วนร่วมเพิ่มสูงขึ้น ได้รับข่าวสารมากขึ้นผลกระทบจากรัฐบาลต่อผลประโยชน์ของคนแต่ละคนซึ่งมองเห็นได้มีมากขึ้นความรู้สึกรู้ว่าตนมีความสำคัญทางการเมืองมีมากขึ้น ความสนใจการเมืองมีมากขึ้น ส่วนปัจจัยในด้านการเข้าไปเกี่ยวข้องในองค์การทางการเมืองนั้นอาจจะนำไปสู่การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองที่เพิ่มสูงขึ้นโดยไม่ต้องอาศัยลักษณะหรือทัศนคติส่วนบุคคล เช่น สภาพทางเศรษฐกิจ สังคม หรือในแง่ของประสิทธิภาพทางการเมือง หรือการได้รับข่าวสารทางการเมืองก็ได้^{๕๙}

นอกจากนี้ ยังพบอีกว่า ระดับของการพัฒนาทางเศรษฐกิจสังคมที่สูงจะส่งผลต่อแบบแผนของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง โดยจะทำให้มีอิสระ เปิดกว้างและหลากหลายมากขึ้นเพราะการพัฒนาจะช่วยเพิ่มระดับของสถานภาพและความสลับซับซ้อนขององค์กรในสังคมโดยรวมให้สูงขึ้น สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมที่สูงและการเข้าไปเกี่ยวข้องกับองค์กรมากขึ้นทำให้การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองเพิ่มสูงขึ้น ผลการศึกษาของนักวิชาการหลายท่าน ได้ชี้ให้เห็นว่า สถานภาพทางสังคมที่สูงมีส่วนสัมพันธ์กับความสามารถที่จะก่อให้เกิดผลทางการเมืองหรือที่เรียกว่า ความมีประสิทธิภาพทางการเมือง (Political efficacy) และผู้ที่เกิดความมีประสิทธิภาพก็จะเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมืองมากกว่าผู้ที่ไม่ได้มีความรู้สึกดังกล่าว^{๖๐}

Nie, Powell & Priwitt ได้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคมกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองใน ๕ ประเทศ คือ สหรัฐอเมริกา อังกฤษ เยอรมันนี อิตาลี และเม็กซิโก พบว่า บุคคลยังมีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมสูงจะตระหนักในคุณค่าของระบบการเมือง และมีแนวโน้มจะเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง โดยปัจจัยในด้านความตระหนักในฐานะพลเมือง ซึ่งเกิดจากการรับรู้

^{๕๙}Almond, Gabriel A. and Sidney Verba, *The Civic Culture: Political Attitudes and Democracy in Five Nation*, (Boston: Little, Brown and Company., 1965), p. 97.

^{๖๐}Verba, Sidney and Nie, Norman H., *Participation in America: Political Democracy and Social Equality*, (New York: Harper & Row, 1972), p. 494.

ข่าวสารทางการเมืองและประสิทธิภาพทางการเมืองจะเป็นตัวแปรแทรกซ้อนที่สำคัญ^{๖๑} ซึ่งก็ได้รับการต่อยอดโดยผลการศึกษาของ Crewe (๑๙๘๑) ที่พบว่าเหตุปัจจัย ๒ ประการ กล่าวคือ ๑) คุณลักษณะส่วนบุคคลอันประกอบไปด้วย รายได้ที่สูง, การศึกษาสูง, อายุช่วงวัยกลางคน, สถานภาพของการสมรส และการเป็นสมาชิกขององค์การจะทำให้เกิดการไปคะแนนเสียงที่ส่งไปด้วย ๒) ปัจจัยทางด้านสังคม ได้แก่ การนิยมชมชอบต่อนโยบายของรัฐบาล, ช่องทางการเข้าถึงข้อมูล, แรงผลักดันภายในกลุ่ม และกระแสกดดันจากฝ่ายตรงข้าม จะเป็นเงื่อนไขที่ทำให้คนไปลงคะแนนเสียงเพิ่มขึ้น^{๖๒}

งานวิจัยจำนวนมากพบว่า ปัจจัยด้านภูมิหลังของบุคคลมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจทางการเมืองและการรับรู้ข่าวสารของบุคคล โดยเฉพาะปัจจัยด้านเพศ ฐานะรายได้ การศึกษา และตำแหน่งหน้าที่ และพบว่าปัจจัยเหล่านี้มีความสัมพันธ์กับทัศนคติทางการเมือง ตลอดจนส่งผลต่อการยอมรับในสถานภาพของผู้นำชุมชนอีกด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยในต่างประเทศที่พบว่าผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมต่ำ จะเป็นผู้เสียเปรียบอยู่เสมอในกระบวนการทางการเมืองและมีความรู้สึกไร้อำนาจสูง ซึ่งเป็นที่มาของความแตกแยกทางการเมือง แต่งานวิจัยบางกรณีก็ไม่พบว่า ปัจจัยภูมิหลังดังกล่าวข้างต้นจะมีความสัมพันธ์กับความไว้วางใจทางการเมืองแต่อย่างใด และยังพบอีกว่า ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมืองนี้เองที่ส่งอิทธิพลต่อการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน และพบอีกว่าผู้ที่ติดตามข่าวสารทางการเมืองจะรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม มากกว่าผู้ที่ไม่ได้ติดตามข่าวสารทางการเมือง และผู้ที่เป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์การจะมีโอกาสเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์การใดเลย

จากการสำรวจงานวิจัยในเชิงสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม พบว่า บุคคลที่อยู่ในสถานภาพเป็นผู้นำชุมชน มีแรงจูงใจที่จะเข้าไปมีบทบาททางการเมืองผ่านการดำรงตำแหน่งในระดับท้องถิ่น เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาจังหวัด หรือเข้าร่วมในกิจกรรมทางการเมืองอื่นๆ มากกว่าบุคคลโดยทั่วไป อันเนื่องมาจากต้องการเกียรติยศ ชื่อเสียง และความสำคัญเหนือกว่าบุคคลอื่นเป็นสำคัญ

^{๖๑}Nie, Powell & Priwitt, **Political Participation: in Handbook Political Sciences : Non Government Politic** Reading by Greentein, I. Fred and Polsby. W. Nelson, (Massachusetts: Adison Wesley, 1969), pp. 816-817.

^{๖๒}Crewe, R. F. Berg, W. E. & Wright, R., **Loneliness Among the Elderly: Cause Approach, Journal of Gerontology**, 40(4), (1981): 487-493.

ถึงแม้ว่าสวัสดิการที่บุคคลเหล่านี้จะได้รับจะน้อยมากก็ตาม และพบอีกว่า ชนชั้นนำที่มีความรู้สึกรู้ว่ามีสมรรถนะทางการเมืองในระดับชาติสูงมีแนวโน้มที่จะมีสมรรถนะทางการเมืองในระดับชุมชนสูงด้วย

ดังนั้น จึงเป็นไปได้ว่า หากบุคคลมีความเชื่อถือศรัทธาต่อตัวระบบการเมือง และตัวผู้นำที่มีอำนาจในระบบนั้น และจะเข้าร่วมทางการเมืองน้อยลงหากเกิดความไม่ไว้วางใจต่อองค์ประกอบของระบบนั้น ซึ่งหากมีในระดับที่สูงมากก็อาจจะทำให้เกิดความระแวงแคลงใจหรือรู้สึกแปลกแยกทางการเมืองได้ (Almond and Verba) หรืออาจไปสู่การมีพฤติกรรมทางการเมืองที่ไม่เป็นแบบแผนและรุนแรงได้ เช่น การประท้วง, การเดินขบวน, การก่อจลาจล และการปฏิวัติในที่สุด

สรุปความสำคัญที่นักการเมืองต้องยึดถือ และคุณธรรมจริยธรรมที่นักการเมืองพึงปฏิบัติ หลักนิติธรรม ความอดทนอดกลั้น ความถูกต้องตามกฎหมาย (legality) ความชอบธรรมทางการเมือง ค่านิยมและจิตวิญญาณความเป็นประชาธิปไตย

๒.๕ ปัจจัยการตื่นตัวทางการเมือง

วัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชน ต้องเป็นวัฒนธรรม ที่มี “**ความตื่นตัวทางการเมือง**” คือ จิตวิญญาณของความเป็นประชาธิปไตย เชื่อในความเสมอภาค และเคารพสิทธิของผู้อื่น พร้อมทั้งจะสู้เพื่อสิทธิของตนเอง มีความยุติธรรม ไม่ขายสิทธิขายเสียง มีความกล้าหาญเด็ดเดี่ยว^{๖๓}

ความตื่นตัวทางการเมือง ถูกนำมาเป็นตัวบ่งชี้สำคัญในการวัดระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของภาคประชาชนในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยในวงกว้างมากขึ้น เนื่องจากถือว่าการตื่นตัวทางการเมือง หรือการเคลื่อนไหวทางการเมืองตามครรลองของระบอบประชาธิปไตย ที่มีรากฐานสำคัญมาจากวัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตยนั้นสามารถผลักดันก่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ผู้วิจัยสรุปปัจจัยที่จะทำให้ประชาชนเกิดการตื่นตัวประกอบด้วยปัจจัย ด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร ด้านการหาเสียงของผู้สมัคร ด้านพรรคการเมือง ด้านนโยบาย ด้านสื่อสารมวลชน

๒.๕.๑ ด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร

รัฐธรรมนูญฉบับ ๒๕๖๐ “มาตรา ๑๐๘” ระบุคุณสมบัติและข้อห้ามของผู้เข้ารับการคัดเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา (สว.) ดังนี้ “หมวดคุณสมบัติ” ๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด ๒) มีอายุไม่ต่ำกว่า ๔๐ ปี ในวันสมัครรับเลือก ๓) มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ หรือทำงานในด้าน

^{๖๓}เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๙.

ที่สมัครไม่น้อยกว่า ๑๐ ปีหรือเป็นผู้มีลักษณะตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ใน พ.ร.บ. ว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา และ ๔) เกิด มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ทำงาน หรือมีความเกี่ยวข้องกับพื้นที่ที่สมัคร ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ใน พ.ร.บ. ว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา^{๖๔} ว่าการตื่นตัวทางการเมืองหรือการเคลื่อนไหวทางการเมืองตามครรลองของระบอบประชาธิปไตยที่มีรากฐานสำคัญมาจากวัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตย หรือ “อาตมันทางการเมืองประชาธิปไตย” กล่าวถึง “ความตื่นตัวทางการเมือง” ต้องขึ้นกับตัวแปรที่สำคัญ คือ ภูมิภาคทางการเมืองของผู้สมัครและผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ข่าวสารข้อมูล ความรู้ และจิตสำนึกของการที่จะพยายามจรดลงระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย^{๖๕}

๒.๕.๒ ด้านการหาเสียงของผู้สมัคร

การหาเสียงของผู้สมัคร สามารถกระตุ้นและสร้างความตื่นตัวทางการเมือง จากคุณสมบัติของผู้สมัคร ที่มีความโดดเด่นทั้งความรู้ ความสามารถ ผลงาน และมีวิธีการที่ทำให้ประชาชนเกิดความสนใจอยากไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒ เป็นการเลือกตั้งที่พลิกหน้าประวัติศาสตร์การเมืองไทย ในหลายมิติ ทั้งกติกาการเลือกตั้งที่เปลี่ยนจากเดิมไปอย่างสิ้นเชิง จำนวนพรรคการเมืองและผู้สมัครรับเลือกตั้งที่มากที่สุดเป็นประวัติการณ์ รวมทั้งผลการเลือกตั้งที่พลิกความคาดหมาย การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของ พรรคการเมืองที่ชนะการเลือกตั้งสามอันดับคือ พรรคเพื่อไทย พรรคพลังประชารัฐ และพรรคอนาคตใหม่ โดยใช้ทฤษฎีการตลาดทางการเมืองของ Bruce I. Newman มาเป็นกรอบในการศึกษา โดยมีผลการวิจัยอันเป็นข้อสังเคราะห์ที่สร้างองค์ความรู้ใหม่ ๓ ประการคือ ๑) ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง หากมีพรรคที่นำเอากลยุทธ์การตลาดทางการเมืองมาใช้ หลายพรรค ความเหนือกว่าของพรรคจะตัดสินกันที่ศักยภาพ ความเป็นไปได้ในการนำนโยบายไปปฏิบัติได้จริง ๒) บริบททางการเมือง เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อตัดสินใจเลือกตั้งในครั้งนี้ ๓) จากแนวคิดการตลาดทางการเมือง พรรคที่เสนอแนวทางใหม่ อย่างโดดเด่นและแตกต่าง มักได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งเสมอ^{๖๖}

๒.๕.๓ ด้านพรรคการเมือง

พรรคการเมืองมีจุดยืนที่แน่นอนประชาชนที่ติดตามก็จะเชื่อถือและศรัทธาต่อการยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย และเป็นที่ยอมรับของผู้ที่มีเจตจำนงเดียวกัน “พรรคการเมือง” เปรื่องการหรือสถาบันที่มีบทบาทสำคัญในประเทศหรือรัฐ ที่ปกครองด้วยระบอบ

^{๖๔}รัฐธรรมนูญฉบับ ๒๕๖๐ “มาตรา ๑๐๘”

^{๖๕}ลิขิต ธีรเวคิน, วัฒนธรรมทางการเมืองและการกล่อมเกลารัฐธรรมนูญทางการเมือง, (กรุงเทพมหานคร : ๒๕๖๙), หน้า ๑๕.

^{๖๖}นันทนา นันทวโรภาส, “การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของพรรคการเมืองภายใต้รัฐธรรมนูญปี พ.ศ. ๒๕๖๐ : ศึกษากรณีการเลือกตั้งทั่วไป วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒”, ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๒ (เมษายน - มิถุนายน ๒๕๖๒) : ๒๗๔-๒๘๘.

ประชาธิปไตย เราอาจพรรณนาถึงลักษณะทั่วไปของพรรคการเมือง ไดวาพรรคการเมือง คือ กลุ่มของประชาชนที่มีการรวมตัวกันอย่างชัดเจนและเปนระบบ โดยมีวัตถุประสงค์แสดงออกซึ่งเป้าหมายและอุดมการณ์ทางการเมืองผ่านกลไก ทางรัฐสภาและเข้าร่วมในการเลือกตั้งเพื่อให้มีผู้แทนไปแสดงออกซึ่งเป้าหมายและอุดมการณ์ดังกล่าว ทั้งนี้ โดยการรวมตัวกันดังกล่าวไม่ใช่การรวมตัวกันชั่วคราว แต่เป็นการรวมตัวที่มีความมุ่งหมายให้มีระยะเวลายาวนาน อย่างน้อยที่สุดก็เพื่อที่จะมีผู้แทนในสภาผู้แทนราษฎร พรรคการเมือง คือ การรวมกลุ่มกันของพลเมืองโดยมีเป้าหมายให้มีผลในการก่อตั้งเจตจำนงทางการเมืองไม่ว่าจะในระดับ สหพันธ์หรือระดับมลรัฐ โดยที่การรวมกลุ่มนั้นจะต้องมีลักษณะถาวรหรือมีระยะเวลายาวนาน และการรวมกลุ่มดังกล่าวเป็นไปเพื่อการมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนผู้แทนปวงชนใน สภาผู้แทนราษฎรแห่งสหพันธ์หรือสภาผู้แทนราษฎรแห่งมลรัฐ ทั้งนี้ เมื่อองค์การหรือสหภาพแห่งใดแห่งหนึ่งมีลักษณะตามคำ นิยามดังกล่าวองค์การหรือสหภาพนั้นย่อมได้รับสถานะความเป็นพรรคการเมืองไปโดยอัตโนมัติ^{๖๗}

๒.๕.๔ ด้านนโยบายพรรคการเมือง

เมื่อมีการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นมา พรรคการเมือง ก็ย่อมจะต้องมี “อุดมการณ์ทางการเมือง” ตามวัตถุประสงค์ของผู้ที่จัดตั้งพรรคการเมืองนั้น เช่น เป็นพรรคการเมืองของผู้ที่นิยมชมชอบระบบสังคมนิยม อนุรักษนิยม อนุรักษสิ่งแวดล้อม หรือแม้กระทั่งคอมมิวนิสต์ เป็นต้น เมื่อตั้งพรรคการเมืองสำเร็จ อุดมการณ์ทางการเมืองของพรรคการเมืองดังกล่าว ก็จะกลายมาเป็น “ที่มา” ที่สำคัญของนโยบายพรรคการเมืองนั้น

นโยบายพรรคการเมืองนี้เองจะกลายเป็นสิ่งที่พรรคการเมืองนำเสนอให้กับประชาชน เพื่อให้ประชาชนพิจารณาในระหว่างการหาเสียงเลือกตั้งว่าจะ “เลือก” พรรคการเมืองใดเพื่อให้พรรคการเมืองนั้น นำนโยบายพรรคการเมืองของตนเข้ามาบริหารประเทศ นโยบายพรรคการเมืองจึงไม่ใช่สิ่งที่เขียนขึ้นมา “ลอยๆ” โดยไม่มี วัตถุประสงค์ที่แน่ชัด เพราะนโยบายของพรรคการเมืองก็คือวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งพรรคการเมือง แล้วต่อมาก็กลายมาเป็นแนวทางในการบริหารประเทศ^{๖๘}

นโยบายที่พรรคการเมืองกำหนดออกมาแข่งขันกันในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งนั้นประชาชน จะต้องสังเกตดูว่านโยบายจะมี ๒ ส่วนได้แก่

๑) ส่วนที่เป็นนโยบายพื้นฐาน เช่น เรื่องของสังคม การศึกษา สาธารณสุข ฯลฯ ซึ่งในประเด็นนี้คาดว่าทุกพรรคการเมืองจะมีออกมาไม่ต่างกัน

^{๖๗}วรเจตน์ ภาคีรัตน์, “บทบาทและอำนาจหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภาในการรักษาวินัย พรรคการเมือง และการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้แทนปวงชน”, รายงานการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ศึกษา สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ, ๒๕๕๔), หน้า ๓๙.

^{๖๘}นันทวัฒน์ บรมานันท์, “นโยบายพรรคการเมือง”, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://www.publaw.net/publaw/view.aspx?id=๙๔๙> [๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔].

๒) ส่วนที่เป็นนโยบายประชานิยม ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้มีผลต่อคะแนนเสียงเลือกตั้ง โดยจะแข่งขันกันแรงขึ้น เพราะแต่ละพรรคจะแข่งกันแย่งผลงาน เพื่อประกาศว่าถ้าพรรคนี้ๆ ได้รับเลือกตั้งจะมีอะไรที่ปรากฏ โดยเฉพาะเศรษฐกิจที่จะลงถึงมือประชาชน เพื่อเป็นการเอาใจกลุ่ม ผู้ลงคะแนนเสียงให้ได้มากที่สุด ทั้งนี้จะมีการใช้สื่อและเทคโนโลยีทางโทรคมนาคมอย่างกว้างขวาง (Michael L. Conniff, ๑๙๙๙) เพื่อสร้างภาพลักษณ์ว่าเป็นผู้มุ่งประโยชน์ของประชาชน

๒.๕.๕ ด้านสื่อสารมวลชน

หากสื่อทำหน้าที่เป็นคนกลางทางการเมือง เปิดพื้นที่ให้มีการอภิปรายความคิดเห็นอย่างเสรี หมายความว่า สื่อคาดหวังว่า ผู้รับเป็นพลเมืองที่เสรี เปิดกว้างกับหลากหลาย ทิศนะทางการเมือง ขณะที่นักการเมืองต้องแสดงบทบาทเป็นผู้โน้มน้าวใจที่มีเหตุผล แต่ในสถานการณ์ที่สื่ออยากให้ผู้รับเลือกข้างทางการเมือง สื่อจะทำตัวเป็นผู้ชี้แนะและเปิดพื้นที่ให้นักการเมืองในฝ่ายที่ตนสนับสนุนพูดปลุกเร้า ผู้รับสื่ออาจแสดงบทบาทเป็นผู้สนับสนุนในบางสถานการณ์เมื่อต้องการให้ผู้รับติดตามตรวจสอบเหตุการณ์การเมือง ทำให้นักการเมืองต้องรับบทผู้ให้ข้อมูลข่าวสารเพื่อให้ข้อเท็จจริงปรากฏต่อสาธารณะ สำหรับระบบสื่อสารการเมืองที่สื่อส่วนใหญ่มีแนวโน้มเป็นสื่อเชิงพาณิชย์ มุ่งแสวงหากำไรจากการให้ความบันเทิงแก่ผู้รับ ความคาดหวังของผู้รับคือการเป็นผู้เฝ้าดูด้วยความเพลิดเพลิน วางตัวออกห่างจากการเมือง และนักการเมืองต้อง กลายเป็นนักแสดงทางการเมืองที่สร้างความบันเทิงให้กับคนดี

อย่างไรก็ดี สมมติฐานของ กูเรวิทซ์ และ บลูมเลอร์^{๖๙} เป็นการจำแนกประเภทแบบอุดมคติ (ideal typology) ที่คาดว่าผู้กระทำหลักแต่ละกลุ่มจะสวมบทบาทอย่างตรงไปตรงมาในระบอบการเมืองที่มีเสถียรภาพ และมีการแบ่งบทบาทหน้าที่ออกจากกันอย่างชัดเจน แต่มีความเป็นไปได้ว่าในโลกความเป็นจริง ระบบสื่อสารการเมืองของหลายๆ ประเทศอาจจะมีเงื่อนไขและปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรมที่แตกต่างออกไป องค์กรสื่อและนักข่าวอาจจะไม่ได้ทำงานอย่างอิสระ สื่ออาจจะไม่มีหลากหลาย หรือส่วนใหญ่เป็นสื่อการเมือง (political media) มากกว่าเป็นสื่ออาชีพ (professional media) พรรคการเมืองอาจจะมีหลายพรรค ที่แข่งขันกันเพื่อเอาชนะใจผู้ออกเสียงเลือกตั้ง หรืออาจมีพรรคการเมืองใหญ่เพียงพรรคเดียวที่ชนะเลือกตั้งได้ ครองอำนาจเป็นรัฐบาลหลายสมัยติดต่อกัน ด้วยเงื่อนไขแบบนี้ สื่อ ผู้รับ และพรรคการเมืองและนักการเมือง อาจสวมบทบาทหลายบทบาทในเวลา

^{๖๙}Gurevitch, Michael and Blumler, Jay G., “Linkages between the Mass Media and Politics: a model for the analysis of political communications systems”, in **Mass Communication and Society**, Curran, Gurevitch, and Woollacott (eds.), (London: Edward Arnold and Open University Press, 1977), p. 277.

เดียวกันหรือกระทั่งสวมบทบาทไขว้กันไปมาหรือทับซ้อนกัน ในมุมมองของ แม็คคาร์โก (McCargo)^{๗๐} ซึ่งศึกษาระบบสื่อในประเทศแถบเอเชีย-แปซิฟิก พบว่า สื่อกลุ่มประเทศเอเชีย อากเนย์มีความหลากหลายในการทำหน้าที่นักสื่อสารการเมือง เขาชี้ให้เห็นว่า สื่อมีบทบาทที่สำคัญทางการเมืองสามารถผลักดันให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในทางบวกหรือลบก็ได้ สื่อจึงไม่ได้ทำตัวหยุดนิ่งกับที่หรือมีจุดยืนทางการเมืองแบบตายตัวในสถานการณ์การเมืองใหญ่ๆ แต่สื่อที่มีบทบาทและมีอิทธิพลสูงมักแสดงบทบาทที่ ผสมผสานกัน ไม่จำเป็นต้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันภายในองค์กรนั้น อาจเรียกว่า มีลักษณะเลือกข้างทางการเมืองแต่มีความหลากหลายในทัศนยะมุมมองที่นำเสนอ (partisan polyvalence) ทำให้สื่อมีจุดยืนทางการเมืองที่ยังคงรักษาบทบาทและอิทธิพลทางการเมืองของตนไว้ได้แม้ในสถานการณ์ขัดแย้งทางการเมือง มีการแบ่งขั้วอย่างสุดโต่ง หรือมีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองอย่างกะทันหัน เช่น รัฐประหาร แนวความคิดนี้เป็นตัว แบบที่สรุปมาจากการศึกษารูปธรรมของสื่อในประเทศที่กำลังเปลี่ยนแปลงเป็นประชาธิปไตย เช่น ไทย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์

สรุปได้ว่า จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเมือง ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปไว้ดังนี้ ด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร ด้านการหาเสียงของผู้สมัคร ด้านพรรคการเมือง ด้านนโยบาย ด้านสื่อสารมวลชน ความตื่นตัวทางการเมืองถูกนำมาเป็นตัวบ่งชี้สำคัญในการวัดระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของภาคประชาชนในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย เนื่องจากถือว่าการตื่นตัวทางการเมืองหรือการเคลื่อนไหวทางการเมืองตามครรลองของระบอบประชาธิปไตยที่มีรากฐานสำคัญมาจากวัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตยนั้นสามารถผลักดันก่อให้เกิดการเมืองแบบประชาธิปไตย

๒.๖ หลักสัปปุริสธรรม

หลักสัปปุริสธรรม (Virtues of a Gentleman) เป็นหลักธรรมที่ทุกคนสามารถนำมาประยุกต์ใช้และถือปฏิบัติ เพราะศาสนามุ่งที่จะสอนให้ทุกคนเป็นคนดี หลักธรรมของพระพุทธศาสนามีลักษณะเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ประกอบด้วยหลักธรรมที่กำหนดคุณสมบัติของคนดี คือ สัปปุริสธรรม ๗ ประการ จึงสรุปสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรม ดังมีนักวิชาการได้ให้ความหมายเพิ่มเติมคือ พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) ได้กล่าวถึง คุณสมบัติของผู้นำในความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานที่ไปด้วยกันนั้น คือคุณสมบัติของผู้ที่จะเป็นผู้นำ บุคคลที่เป็นผู้นำจะต้องมีธรรมะ หรือ

^{๗๐}McCargo, Duncan, “ Partisan Polyvalence: Characterizing the Political Role of Asian Media ”, in *Comparing Media Systems Beyond the Western World*, Daniel C. Hallin and Paolo Mancini (eds.), (Cambridge: Cambridge University Press, 2012), pp. 201-223.

คุณสมบัติในตัวของผู้ผู้มี ๗ ประการ ได้แก่ รู้จักเหตุ รู้จักผล รู้จักตน รู้จักประมาณ รู้จักกาล รู้จักชุมชน และรู้จักบุคคล^{๗๑} สัตบุรุษ คือ เป็นคุณธรรม หรือคุณสมบัติของคนดี เป็นเหตุให้ผู้ปฏิบัติเป็นคนดี เป็นผู้ควรแก่การยกย่องนับถือ เป็นคนที่สามารถให้การแนะนำในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องความปรารถนาดี มี ๗ ประการ ได้แก่ รู้จักเหตุ รู้จักผล รู้จักตน รู้จักประมาณ รู้จักกาล รู้จักชุมชน และรู้จักบุคคล^{๗๒} สมเด็จพระสังฆราช (เจริญ สุวฑฺฒโน) ตรัสว่า สัปปุริสธรรม เป็นหลักธรรมที่สำคัญของมนุษย์ เป็นสมบัติเป็นคุณลักษณะของมนุษย์ มีปัญญาารู้ได้ ทำได้ เข้าใจว่า ความกตัญญูทเวทีเป็นคุณธรรมที่ดี ที่ประเสริฐ มนุษย์มีสติปัญญารักษาความดีงามของตนให้สมบูรณ์ ด้วยหลักธรรมนี้เพื่อให้ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์คงอยู่ ช่วยให้เป็นคนตระหนักรู้ เหตุผลรู้จักการวางตัวพอเหมาะพอดีทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม และมีความเป็นตัวของตัวเอง^{๗๓} เป็นคุณธรรมพื้นฐานในการพัฒนาตนเอง องค์กร สังคม ชุมชน และการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข เป็นคุณธรรมที่เน้นการแสดงออก ๗ ประการ คือ การรู้จักเหตุ การรู้จักผล การรู้จักตน การรู้จักประมาณ การรู้จักกาล การรู้จักชุมชน และการรู้จักบุคคล

องค์ประกอบหลักสัปปุริสธรรม

สัปปุริสธรรม คือ ธรรมของสัตบุรุษ หรือธรรมที่ทำให้เป็นสัตบุรุษ คำว่า “สัตบุรุษ” คือ คนดี นักปราชญ์ หรือบัณฑิตสัปปุริสธรรม ซึ่งเป็นคุณธรรมที่ทำให้คนเป็นคนดี มี ๗ ประการ^{๗๔} คือ

๑. ฉัมมัญญุตตา คือ การรู้จักเหตุ (Dhammannuta : knowing the law and the cause)
๒. อัตถัญญุตตา คือ การรู้จักผล (Attannuta : knowing the meaning, the purpose and the consequence)
๓. อัตตัญญุตตา คือ การรู้จักตน (Attannuta : knowing oneself)

^{๗๑}พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), ภาวะผู้นำความสำคัญต่อการพัฒนาคน พัฒนาประเทศ, (กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา, ๒๕๔๐), หน้า ๑๐.

^{๗๒}พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช), ภาษาธรรม, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เสียงเชียงใหม่, ๒๕๔๘), หน้า ๑๗๐.

^{๗๓}สมเด็จพระสังฆราช (เจริญ สุวฑฺฒโน), ธรรมศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : กรมการศาสนา, ๒๕๔๙), หน้า ๑๕.

^{๗๔}อ.ส.ต.ต.ก. ๓๗/๖๕/๒๓๖.

๔. มัตตัญญูตา คือ การรู้จักประมาณ (Mattannuta : moderation, be temperate and sense of proportion)

๕. กาลัญญูตา คือ การรู้จักกาล (Kalannuta : knowing the proper time, choose and keep time)

๖. ปริสัญญูตา คือ การรู้จักชุมชน (Parisannuta : knowing the assembly and the society)

๗. ปุคคัลัญญูตา คือ การรู้จักบุคคล (Puggalannuta : knowing the individual and different individual)

ธัมมัญญูตา คือ การรู้จักเหตุ

ธัมมัญญูตา (การรู้จักเหตุ) คือ การรู้จักวิเคราะห์สาเหตุของสถานการณ์และความเป็นไปของชีวิต หรือรู้จักหลักความจริง จะคิด จะทำอะไรก็มีหลัก รู้ว่าเมื่อกระทำสิ่งนี้จะได้ผลตอบแทนเป็นความสุข แต่ถ้ากระทำอีกอย่างหนึ่งจะได้ผลเป็นความทุกข์ เช่น ถ้าหมั่นขยันศึกษาเล่าเรียนก็จะได้รับความรู้ความเข้าใจวิชาการต่างๆ เมื่อถึงเวลาสอบก็จะสามารถสอบได้คะแนนดีเป็นต้น^{๗๕} ธัมมัญญูตา หมายถึง ความเป็นผู้รู้จักเหตุ คือ รู้หลักการและกฎเกณฑ์ของสิ่งทั้งหลายที่ตนเข้าไปเกี่ยวข้องในการดำเนินชีวิตในการปฏิบัติหน้าที่หรือดำเนินกิจการงานต่างๆ รู้และเข้าใจในสิ่งที่ตนจะต้องประพฤติปฏิบัติตามเหตุผล เช่น รู้ว่าตำแหน่งฐานะ อาชีพการงานของตน มีหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างไร มีอะไรเป็นหลักการ จะต้องทำอะไรอย่างไร จึงจะเป็นเหตุให้บรรลุถึงผลสำเร็จที่เป็นไปตามหน้าที่และความรับผิดชอบนั้นๆ ดังนี้ เป็นต้น ตลอดจนถึงขั้นสูงสุด คือ รู้เท่าทันกฎธรรมชาติ หรือหลักความจริงของธรรมชาติเพื่อปฏิบัติต่อโลกและชีวิตอย่างถูกต้อง มีจิตใจเป็นอิสระ ไม่ตกเป็นทาสของโลกและชีวิตนั้น^{๗๖} ดังนั้น การศึกษาให้รู้จักหน้าที่ของตนให้ถูกต้องตามความเป็นจริง พร้อมทั้งทำหน้าที่ของตนให้สมบูรณ์เต็มความสามารถไม่ประมาทในการทำหน้าที่เพื่อให้เป็นผลสำเร็จเกิดขึ้นอย่างสมบูรณ์ไม่ว่าจะเป็นความสำเร็จในส่วนตนหรือส่วนรวม ต้องอาศัยการรู้จักเหตุคือ รู้หน้าที่ การรู้จักเหตุของผู้คนนั้น ยังรวมไปถึงการรู้จักกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของสังคม เช่น ผู้นำหรือผู้ปกครองประเทศชาติก็ต้องรู้หลักรัฐศาสตร์ และรู้กฎหมายของรัฐธรรมนูญมา แล้วก็ยืนอยู่ในหลักการ

^{๗๕} อ. สดตตก. ๓๗/๖๕/๒๓๗-๒๓๘.

^{๗๖} พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๖), หน้า ๒๑๐-๒๑๙.

ตั้งตนอยู่ในหลักการให้ได้ ชุมชน สังคม องค์กรหรือกิจการอะไรก็ตามต้องมีหลักการมีกฎกติกา
ที่ผู้นำจะต้องรู้ชัดแล้วก็ตั้งมั่นอยู่ในหลักการนั้น

อรรถิณญตต คื การรู้จกผล

อรรถิณญตต หมายถึง รู้ความมุ่งหมายและรู้จกผล คื รู้ความหมาย และความมุ่งหมาย
ของหลักการที่ตนปฏิบัติ เข้าใจกิจที่ตนกระทำ รู้ว่าที่ตนทำอยู่อย่างนั้น ดำเนินชีวิตอย่างนั้น เพื่อ
ประสงค์ ได้ประโยชน์อะไร เมื่อทำไปแล้วจะบังเกิดผลอย่างไรบ้าง เป็นผลดี หรือผลเสีย เป็นต้น^{๗๗}
อรรถิณญตต คื ความเป็นผู้รู้จกผล หมายถึง ความรู้จกอรรถิณญตต รู้ความมุ่งหมาย รู้ความหมาย รู้
ประโยชน์ที่ประสงค์ รู้จกผลที่เกิดสืบเนื่องจากการกระทำหรือความเป็นไปตามหลักการ รู้จกกว่าสุข
เป็นผลแห่งเหตุอันนี้ ทุกข์เป็นผลแห่งเหตุอันนี้ เมื่อเห็นเหตุแล้วรู้ว่าจะเกิดผลอย่างไร เช่น เห็นคนขยัน
ขันแข็งในการทำงานก็รู้ว่าเขาจะตั้งตัวได้ เห็นคนติดการพนันก็รู้ว่าเขาจะยากจนเอาตัวไม่รอด เป็นต้น

พระพุทธศาสนาได้กล่าวว่ อรรถิณญตต คื ความเป็นผู้รู้จกผล รู้จกจุดหมาย รู้ประโยชน์
ดังพุทธพจน์ที่ว่า ภิกษุเป็นู้รู้จกผล ภิกษุในพระพุทธศาสนานี้เป็นผู้ที่มีความรู้เรื่องเนื้อความใจความ
ความมุ่งหมายและประโยชน์ ในทางพระพุทธศาสนาแล้วถึงภิกษุที่เป็นู้รู้จกผลว่ ภิกษุในธรรมวินัยนี้
เป็นผู้รู้ความหมายแห่งภษิต คื ถ้อยคำที่เป็นประโยชน์นั้นเป็นความหมายแห่งภษิตนี้ หากภิกษุไม่รู้
เนื้อความแห่งภษิตนั้นเลยว่เป็นความหมายแห่งภษิตนี้ ไม่พึงเรียกเธอเป็นอรรถิณญตต แต่เพราะ
ภิกษุรู้ความหมายแห่งภษิตนี้ ฉะนั้น ควรเรียกภิกษุนั้นว่เป็น อรรถิณญตต การรู้จกผลหรือเป้าหมาย
นั้นเป็นสิ่งสำคัญมากอีกประการหนึ่งสำหรับบุคคลที่เป็นผู้นำหากไม่เข้าใจในผล หรือความมุ่งหมาย
ของถ้อยคำ หรือการกระทำแล้ว หากผู้นำไม่รู้จุดหมาย ไม่รู้ว่าจะนำคนและกิจการไปทิศทางใด
นอกจากผู้นำจะต้องรู้จุดหมาย มีความชัดเจนในจุดหมายแล้วจะต้องมีความแน่วแน่มุ่งมั่นที่จะไปให้ถึง
จุดหมาย ด้วยข้อนี้เป็นคุณสมบัติที่สำคัญมาก เมื่อใจมีมุ่งจุดหมาย แม้มีอะไรมากระทบกระทั่งก็จะไม่
หวั่นไหว อะไรไม่เกี่ยวข้องไม่เข้าเป้าไม่เข้าแนวทางก็ไม่มัววุ่นวาย ใครจะพูดว่กล่าวอย่างไรก็ตาม เมื่อ
ไม่ตรงเรื่องก็ไม่ควรใส่ใจ ไม่เก็บเป็นอารมณ์ ไม่ยุ่งกับเรื่องที่ไม่มีการะ ใส่ใจแต่ในเรื่องที่เป็นแนวทางสู่จุดหมาย
อย่างชัดเจน^{๗๘}

^{๗๗}พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม, หน้า ๒๑๐-๒๑๙.

^{๗๘}พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), ภาวะผู้นำ, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (กรุงเทพมหานคร : เอมี่เทรดดิ้ง,
๒๕๔๖), หน้า ๒๔.

อัตตัญญา คือ การรู้จักตน

อัตตัญญา หมายถึง รู้จักตน คือ รู้ตามเป็นจริงว่า ตัวเรานั้น ว่าโดยฐานะ ภาวะ เพศ กำลัง ความรู้ ความถนัด ความสามารถ และคุณธรรม เป็นต้น เป็นอย่างไร มีลักษณะแบบไหน และนำมาประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมกับตน และกระทำให้สอดคล้องกับสภาพที่แท้จริงของตนก็จะทำให้สัมฤทธิ์ผลตลอดจนรู้จักปรับปรุงแก้ไขตนเองให้เจริญก้าวหน้าและสมบูรณ์ยิ่งขึ้นไป^{๗๙} อัตตัญญา คือ การรู้จักตัวเอง ได้แก่ รู้เรื่องที่ตัวเองเป็นและรู้เรื่องที่ตัวเองมี การรู้เรื่องที่ตัวเองเป็นหมายความว่า รู้ภาวะของตัว รู้ว่าตัวเองเป็นอะไร เพราะแต่ละคนเป็นอะไรๆ อยู่หลายอย่าง คุณสมบัติที่ดีของผู้ นำตามหลักสัปปุริสธรรม มีสติปัญญาความรู้ความสามารถอยู่ประมาณเท่าใดบ้าง และวางตนให้เหมาะสมกับฐานะ ภาวะ ความรู้ความสามารถของตนเอง ไม่ทำให้เกินความรู้ความสามารถของตนเอง ดังนี้ เรียกว่าผู้รู้จักตน^{๘๐}

มัตตัญญา คือ การรู้จักประมาณ

มัตตัญญา หมายถึง รู้จักประมาณ คือ รู้จักความพอดี ทำกิจการทุกอย่างด้วยความเข้าใจในวัตถุประสงค์ เพื่อผลที่ได้อย่างแท้จริง มิใช่เพื่อเห็นแก่ความพอใจ ความชอบใจ หรือเอาแต่ใจตนเองเพียงอย่างเดียว^{๘๑} การรู้จักประมาณ ความพอดี รู้จักประมาณในการจ่ายและคุณประโยชน์ที่มีต่อสังคมบุคคลได้รับความลำบากในปัจจุบันนี้^{๘๒} ดังนั้น การรู้จักประมาณไม่ทะเยอทะยานจนเกินฐานะแล้วย่อมจะได้รับความสุขและนำความเจริญมาสู่สังคมที่อยู่ของตนเอง และความรู้จักประมาณอีกประการหนึ่งคือรู้จักประมาณในการรับและการให้รู้จักประมาณตนว่า ควรรับอะไรจากใครเพียงใด ควรให้อะไรแก่ใครเพียงใด ควรวางตัวอย่างไร ควรปฏิบัติอย่างไรให้พอเหมาะพอดีให้พอประมาณ และทรงตรัสถึงหลักธรรมที่จะทำให้บุคคลเป็นผู้ที่รู้จักประมาณนั้นคือ หลักสันโดษ คือ ความยินดีด้วยปัจจัยที่ตนมีตนได้ไม่แสวงหาในสิ่งที่ไม่สมควรมี มีความขยัน ไม่เกียจคร้าน มีความสันโดษ^{๘๓}

^{๗๙}พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม, หน้า ๒๑๐-๒๑๙.

^{๘๐}อ.จ.สตุตถก. ๓๗/๖๕/๒๓๗.

^{๘๑}พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม, หน้า ๒๑๐-๒๑๙.

^{๘๒}อ.จ.สตุตถก. ๓๗/๖๕/๒๓๗.

^{๘๓}สมเด็จพระญาณสังวร (สุวฑฒโน), ธรรมประดับใจ, หน้า ๖๗.

กาลัญญุตาคือ การรู้จักกาลเวลา

กาลัญญุตาคือ หมายถึง รู้จักกาล คือ รู้กาลเวลาอันเหมาะสม และรู้ระยะเวลาที่พึงใช้ในการประกอบกิจการต่างๆ รู้จักแบ่งเวลาให้เหมาะสมในแต่ละกิจการที่ตนกระทำ นอกจากนั้นจะต้องเป็นคนตรงต่อเวลารับผิดชอบต่อเวลาที่ตนกำหนดที่ตนได้วางแผนไว้ เพื่อผลสำเร็จที่มีต่อตนเองอย่างแท้จริง^{๘๔} การรู้จักเวลา ได้แก่ การรู้เรื่องเวลา การรู้ค่าของเวลา และการรู้จักใช้เวลา การรู้ค่าเรื่องเวลา คือ รู้ว่าชีวิตและการทำงานของตนอยู่ภายใต้ความเปลี่ยนแปลงของเวลา พระพุทธเจ้าทรงสอนให้ระลึกถึงความสำคัญของเวลาว่า กาลเวลาย่อมกินชีวิตของสรรพสัตว์กับทั้งตัวมันเองและคนล่วงไป ๆ บัดนี้เราทำอะไรอยู่ ซึ่งหมายความว่าควรคำนึงถึง ๔ ประการ คือ ทำทันเวลา ทำถูกเวลา ทำตามเวลา และทำตรงเวลา งานที่มีกำหนดเวลา เมื่อไปตามเวลานัดหรือเวลาที่กำหนด เรียกว่า ทำตรงเวลา รวมความแล้วชาวพุทธจะต้องรู้เรื่องเวลา รู้ค่าของเวลา รู้จักใช้เวลา โดยทำให้ทันเวลา ทำถูกเวลา ทำตามเวลาและทำตรงเวลา การเวลาที่ควรประกอบกิจการต่างๆ หรือทำงานให้ทันกับเวลา เหมาะกับเวลา และรู้คุณค่าของเวลา จะต้องเป็นผู้รู้จักการบริหารเวลาหรือการวางแผนให้เหมาะกับเวลา ดังนี้ ในทางพระพุทธศาสนา กล่าวว่า กาลัญญุตาคือ เป็นการรู้จักแนวปฏิบัติอันเหมาะสมกับกาลเทศะ รู้จักการปฏิบัติ ให้สอดคล้องกับกาลเทศะให้เหมาะสมกับสมณะสาธูป รู้คุณค่าของเวลา เมื่อภิกษุมีความรู้ความเข้าใจในการใช้เวลาย่อมเป็นผู้ที่มีความเจริญในพระพุทธศาสนาเพราะทำให้ถูกกับกาลเวลา^{๘๕} ในการทำกิจการต่างๆ เมื่อทำให้ถูกต้องเหมาะสมกับกาลเวลาแล้วย่อมได้รับประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น แต่หากว่าการทำอะไรไม่สอดคล้องกับความเหมาะสม สมเด็จพระญาณสังวรตรีสังฆนายกถึงกาลัญญุตารู้จักกาล คือ ความรู้จักเวลาว่า เวลาไหนควรทำอะไร เวลาไหนไม่ควรทำอะไร เวลาไหนควรพูดอย่างไร ไม่ควรพูดอย่างไร เวลาใดควรคิดหรือไม่อย่างไร การรู้จักกาลเวลานี้มีความสำคัญอย่างยิ่งแก่ทุกคน การรู้จักกาลเวลาดังกล่าวนี้ที่จริงแล้วอาศัยความมีปัญหา รู้ว่ากาลใดควรทำอะไร กาลใดไม่ควรทำ ดีหรือชั่วอย่างไร เมื่อมีปัญหาแล้วก็ปฏิบัติให้ถูกต้อง ไม่พูดไม่ทำให้ผิดกาลเวลา โอกาสที่จะได้รับผลดีผลสำเร็จจึงมีมากกว่าบุคคลที่ทำไม่เลือกเวลา ทุกคนจึงควรคำนึงถึงเรื่องกาลเวลาให้มาก จะคิดทำอะไร พูดอะไร คำนึงให้รอบคอบว่าเป็นเวลาควรคิด ควรพูดหรือไม่อย่างไร^{๘๖} ตามทัศนะของพระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต) กล่าวถึง กาลัญญุตาคือ การรู้จักเวลาของผู้เฝ้าว่า คือ การรู้จักเวลา เช่น รู้

^{๘๔}พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม, หน้า ๒๑๐-๒๑๑.

^{๘๕}อง.สตุตถ. ๓๗/๖๕/๒๓๗.

^{๘๖}สมเด็จพระญาณสังวร, ธรรมประดับใจ, หน้า ๑๑๙.

ลำดับ ระยะเวลา จังหวะ ประมาณความเหมาะสมของเวลาว่าเรื่องนี้จะลงมือตอนไหน เวลาไหนจะทำอะไร อย่างไรจึงจะเหมาะสม ดังจะเห็นว่า แม้แต่การพูดก็ต้องรู้จักกาลเวลา ตลอดจนรู้จักวางแผนงานในการใช้เวลา ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องใหญ่ เช่น วางแผนว่าสังคมมีแนวโน้มจะเป็นอย่างไรในเวลาข้างหน้า หรือเหตุการณ์ทำนองนี้จะเกิดขึ้นเราจะวางแผนรับกับสถานการณ์นั้นอย่างไร^{๘๗} ความเป็นผู้รู้จักกาลเวลานี้ ต้องนำเข้ามาปรับปรุงตนเองอย่างละเอียดถี่ถ้วน จึงจะเหมาะสมกับเป็นคุณธรรมของผู้เป็นสัตบุรุษ กล่าวคือ พิจารณาให้เหมาะสมกับชีวิตปัจจุบัน ตามเวลาที่ผ่านมามาว่าตนกำลังดำรงตนอยู่ในหน้าที่อะไรบ้าง ควรจะตรวจว่าตนได้ปฏิบัติหน้าที่ที่เหมาะสมกับกาลสมัยหรือไม่ เมื่อมีสำนึกในกาลเวลาวามีความสำคัญมากต้องเร่งปรับปรุงตนเองให้เหมาะสมทันต่อกาลทันเวลาเสมอไป เช่น ดำรงตำแหน่งให้สอดคล้องกับวัยทั้ง 3 ควรนำมาเพียงไร หากเห็นข้อบกพร่องก็ควรปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นตรงตามเวลา ประกอบการงาน ตำแหน่งหน้าที่ เวลานั้นดหมาย เต็มความสามารถ ด้วยสติปัญญา^{๘๘}

ปรีสัญญุตตา คือ การรู้จักชุมชน

ปรีสัญญุตตา หมายถึง รู้จักชุมชน คือ รู้จักถิ่น รู้จักชุมชน รู้ในสิ่งที่ควรประพฤติปฏิบัติต่อท้องถิ่นของตน มีความรักและภาคภูมิใจในท้องถิ่นหรือชุมชนของตน เข้าใจและปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่นหรือชุมชน ไม่รังเกียจหรือดูหมิ่นเหยียดหยามท้องถิ่นหรือชุมชนของตน ควรให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือหรือบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่นหรือชุมชนของตน เป็นต้น^{๘๙} การรู้จักสังคม กลุ่มชนหรือหมู่หนึ่งคณะหนึ่ง กลุ่มชนนั้น ๆ มีขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณีแตกต่างกัน เช่น พวกนักศึกษา พวกทหาร พวกตำรวจ พวกชาวบ้านแต่ละท้องถิ่น พวกพระภิกษุ เป็นต้น ผู้ฉลาดจะเข้าสู่สังคมใดต้องศึกษาขนบธรรมเนียมของสังคมนั้นก่อนแล้วปรับตัวเข้ากับเขาแต่พอดีงามในทำนองเข้าเมืองตาหลิวต้องหลิวตาตามพอใจ ไม่แก้อไม่เป็นไม่เป็นที่ดูถูกเหยียดหยามของคนในสังคมนั้น ๆ แต่ไม่จำเป็นต้องยอมรับขนบธรรมเนียมของเขามาเป็นของตน การรู้จักสังคมแต่ละสังคม ย่อมมีความแตกต่างกันโดย ทางด้านศาสนา กฎ กติกา ระเบียบ วัฒนธรรม ประเพณี ขนบธรรมเนียม ความเชื่อถือ และค่านิยมต่าง ๆ ตลอดทั้งความแตกต่างระหว่างบุคคลในสังคม เมื่อผู้นำทราบชัดเจนในเรื่องดังกล่าวและวางตนให้เหมาะสมแล้ว ย่อมได้รับความเชื่อถือ ดังนั้น การรู้จักชุมชน เป็นสิ่งที่มีความสำคัญสำหรับบุคคลในระดับผู้นำจะต้องเข้าใจและ

^{๘๗}พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), *ภาวะผู้นำ*, หน้า ๒๖.

^{๘๘}สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (วาสน), *คำนำสวดมนต์แบบมคธ*, หน้า ๑๖๓-๑๖๕.

^{๘๙}เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๑๐-๒๑๙.

ปฏิบัติตามหลักทิศทางทั้ง ๖ หรือหลักมนุษย์สัมพันธ์ที่ดีของสังคมนี้แล้ว ย่อมจะก่อให้เกิดความสามัคคีต่อกัน นั่นก็หมายถึงเป็นผู้บริหาร ผู้นำที่รู้จักชุมชนตามหลักปรัชญา สามารถดูแลควบคุมจัดแบ่งการทำงานให้เป็นระบบเป็นขั้นตอนในการทำงาน รู้จักเลือกดำเนินการในชุมชนที่เหมาะสม^{๙๐} ไม่ว่าจะเป็นการทำกิจการต่าง ๆ หากทำไม่ถูกต้องกับชุมชนแล้วจะก่อให้เกิดความเสียหายได้

บุคคลัญญตปรัชญา คือ การรู้จักบุคคล

บุคคลัญญต หมายถึง การรู้จักบุคคล คือ รู้จักและเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลว่าแต่ละคนมีบุคลิกลักษณะอุปนิสัย ความรู้ความสามารถ และคุณธรรมที่แตกต่าง กัน ควรจะรู้จักปฏิบัติต่อแต่ละบุคคลอย่างไร เช่นไร บุคคลไหนควรคบไม่ควรคบ บุคคลไหนที่เราควรให้ความเคารพเชื่อฟังคำสั่งสอน บุคคลไหนที่เราควรให้คำแนะนำสั่งสอนช่วยเหลือ เป็นต้น หากต้องการเป็นคนดีของสังคม ให้เป็นที่ยอมรับนับถือจากบุคคลอื่น ควรปฏิบัติตนตามหลักของสัปปุริสธรรม 7 ประการนี้ จึงจะได้ ชื่อว่า “มีคุณสมบัติของความเป็นคนดีที่สมบูรณ์”^{๙๑} บุคคลปโรปรัชญา ความเป็นผู้รู้จักบุคคลแต่ละคน บุคคลปโรปรัชญา เรียกสั้นๆ ว่า บุคคลัญญา ก็ได้หมายความว่า รู้จักบุคคลแต่ละคน เพื่อเลือกปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง เป็นคุณธรรมมุ่งที่จะให้ผู้นำรู้จักบุคคลที่ดี ย่อมมีความสำคัญมากในเลือกบุคคลที่ควรคบหรือไม่ควรคบ เพราะเมื่อคบคนเช่นใดส่วนมากจะเป็นตามลักษณะของบุคคลที่เราคบ เมื่อคบกับบุคคลที่ดีมีศีลธรรมแล้วย่อมจะนำความเจริญมาสู่ตนเองและหน่วยงานของตน หากว่าผู้นำไม่พิจารณาในการเลือกคบบุคคลแล้วย่อมทำให้เกิดความเสียหาย ในการรู้จักบุคคลหรือการเลือกคบคน

การรู้จักบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะผู้ที่ร่วมงานร่วมการปฏิบัติร่วมดำเนินกิจการไปด้วยกันและคนที่ผู้นำไปให้บริการตามความแตกต่างเฉพาะตัว เพื่อปฏิบัติต่อเขาได้ถูกต้องเหมาะสม และได้ผล จนสามารถให้บริการให้ความช่วยเหลือได้ตรงตามความต้องการ รู้ว่าจะใช้วิธีสัมพันธ์ให้คำแนะนำติชมหรือจะให้เขายอมรับได้อย่างไร โดยเฉพาะในการใช้คน ซึ่งต้องรู้ว่าคนไหนเป็นอย่างไร มีความถนัดอัธยาศัยมีความสามารถอย่างไรเพื่อใช้คนให้เหมาะกับงาน นอกจากนั้นก็รู้ประโยชน์ที่เขาพึงได้เพราะว่าในการทำงานนั้นไม่ใช่ว่าจะเอาเขามาเป็นเพียงเครื่องมือทำงานให้อย่างเดียว แต่จะต้องให้คนที่ทำงานทุกคนได้ประโยชน์ได้พัฒนาตัวเอง ผู้นำควรรู้ว่าเขาควรได้รับประโยชน์อะไร เพื่อความ

^{๙๐}ที.ปา. ๑๖/๑๙๘-๒๐๔/๙๑.

^{๙๑}พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม, หน้า ๒๑๐-๒๑๙.

เจริญงอกงามแห่งชีวิตที่แท้จริงของเขาด้วย^{๙๒} ตามทัศนะของพระธรรมนิเทศ (ระแบบ ฐตญาณ) เกี่ยวกับบุคคลปรีชาปัญญาของผู้นำว่า “จะต้องรู้ว่าบุคคลที่จะคบนั้นเป็นใคร มาจากไหน มีตระกูลอย่างไร เป็นคนดีหรือไม่ดี ควรคบหรือไม่ควรคบ จะคบกันระดับใด ควรต้อนรับหรือไม่ควรต้อนรับอย่างไร”^{๙๓}

สรุปได้ว่า การตื่นตัวทางการเมืองนั้น ประชาชนจะต้องรู้จักตัวเองบทบาทหน้าที่ของพลเมือง ราษฎร์ของรัฐ ประชาชนในแต่ละชุมชน สังคม จึงเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้นๆ ของสังคมประเทศชาติ เช่น การเป็นพลเมืองของประเทศในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย จะต้องรู้บทบาทหน้าที่ของตนเอง เข้าใจสิทธิเสรีภาพที่ตนพึงมี หน้าที่ที่พึงกระทำ

๒.๗ บริบทเรื่องที่วิจัย

๒.๗.๑ ประวัติความเป็นมา

ละแหม่นั้นเดิมขึ้นกับอำเภอชั้นเงิน จังหวัดหลังสวน เป็นชุมชนขนาดเล็กในทะเล มี กุ้ง หอย ปลา ปู ชุกชุมมาก เมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๕ จังหวัดหลังสวนยุบเป็น อำเภอขึ้นต่อจังหวัดชุมพร แต่อำเภอละแหม่น ก็ยังขึ้นอยู่กับอำเภอหลังสวนและ ต้องติดต่อราชการที่อำเภอหลังสวนตามเดิม เนื่องจากประชากรตำบลละแหม่น มีจำนวนมาก และตำบลขนาดใหญ่ การเดินทางไปติดต่อราชการที่หลังสวนไปสะดวก ต่อมาเมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๑๔ กระทรวงมหาดไทยจึงได้ยกฐานะขึ้นเป็นกิ่งอำเภอละแหม่น ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๒๐ ได้มีประกาศในราชกิจจานุเบกษา ยกฐานะเป็นอำเภอละแหม่น

คำว่า "ละแหม่น" นั้นถ้าได้ฟังนั้นอาจจะคิดว่าเป็นชุมชนของคนมุสลิม แต่ในความเป็นจริงแต่อดีตที่ผ่านมาไม่เคยพบว่าที่นี่มีคนมุสลิมอาศัยอยู่เลย และจากคำบอกเล่าของผู้เฒ่าผู้แก่คำว่า "ละแหม่น" อาจจะเป็นการเรียกเพี้ยนมาจากคำว่า "ลาแม่"หรืออีกคำบอกเล่าหนึ่งคือ คำว่า "ละแหม่น" สันนิษฐานว่า เกิดจากสภาพ ภูมิศาสตร์ท้องถิ่นริมอ่าวไทย ตั้งแต่จังหวัดตราดเรื่อยมาจนปักข์ใต้ตอนล่าง มีคำเขมรโบราณใช้กันอยู่มากเรียกเครื่องมือ สัตว์ ต้นไม้ เกาะ ภูเขา มีภูเขาสูงหนึ่งตั้งอยู่ด้านตะวันออกของสถานีรถไฟละแหม่น มีรูปร่างคล้ายหนูหมอบอยู่ เมื่อมองจากสถานีรถไฟ หรือมองจากชายทะเลก็มีลักษณะเหมือนหนูหมอบอยู่ ตามพจนานุกรมเขมร คำว่า แลหม์ แปลว่า หนู ฝู เป็นคำเขมรโบราณ จึงเป็นไปได้ว่ามีคนไทยที่ย้ายลงมาจากทางเหนือและคนท้องถิ่นแถบนี้เป็นคนขอม พูดภาษาขอมหรือเขมร เรียกชื่อตามรูปภูเขาที่เห็นต่อมาเพี้ยนเสียงเป็นละแหม่น

ชุมชนแรกตั้งของตำบลละแหม่น คือชุมชนบ้านปากน้ำละแหม่น เพราะว่ายู่ติดกับชายทะเลอ่าวไทย ในอดีตนั้นใช้ทางน้ำเป็นเส้นทางในการคมนาคม จากคำบอกเล่าของ ผู้เฒ่าผู้แก่ของชาวปากน้ำละแหม่นว่าคนท้องถิ่นเดิมนั้นมีไม่มากนัก แต่มีคนที่มาถิ่นอื่นที่เข้ามาตั้งรกรากโดยมีอาชีพค้าขายและทำการประมง ปากน้ำละแหม่นเป็นจุดขนถ่ายสินค้าต่างๆ โดยเฉพาะเกลือ ซึ่งบรรทุกมากับเรือ

^{๙๒}พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), *ภาวะผู้นำ*, หน้า ๒๖-๒๗.

^{๙๓}พระราชธรรมนิเทศ (ระแบบ ฐตญาณ), *นิเทศธรรม*, หน้า ๒๓๕.

สำเนาจากจังหวัดเพชรบุรีนำมาขายที่หัวเมืองชายฝั่ง เมื่อกลับจากปากน้ำละแมก็จะบรรทุกไม้หลา โอน ถ่าน และของป่ากลับไปขายที่แม่กลอง ประมาณกันว่าปากน้ำละแมได้ก่อตั้งมาก่อน พ.ศ. ๒๔๕๒ ยังมีการปกครองเป็นกลุ่มบ้าน มีผู้ปกครองคนแรกชื่อ นาย จรูญ เป็นคนมาจากภาคกลาง ซึ่งในขณะนั้นยังขึ้นอยู่กับอำเภอหลังสวน มีกำนัน อ้น พลารชุน เป็นผู้ปกครอง จากนั้นในปีพ.ศ. ๒๕๑๓ ได้มีการแบ่งแยกหมู่บ้านออกเป็น ๑๖ หมู่บ้าน และได้มีการแบ่งแยกตำบลเป็น ๓ ตำบล ได้แก่ ตำบลละแม (เดิม) ตำบลทุ่งหลวง ตำบลสวนแตง และได้ยกฐานะเป็นกิ่งอำเภอละแม เมื่อ วันที่ ๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๔ มีหัวหน้ากิ่งอำเภอคนแรก คือ นายวิโรจน์ วงศ์โรทัย จวบจนวันที่ ๑๓ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๐ ได้มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษา ยกฐานะเป็นอำเภอละแม

อำเภอเมืองชุมพรเดิมเรียกว่า “อำเภอท่าตะเภา” ย้อนหลังลงไปเรียกว่า “เมืองชุมพร” และก่อนเมืองชุมพรเรียกว่า “บ้านประเดิม” เมื่อศึกษาประวัติศาสตร์ไทยในสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช ประมาณระหว่างปีพ.ศ.๑๘๒๐ ถึง ปีพ.ศ.๑๘๖๐ จะเห็นได้ว่าอาณาเขตสมัยนั้นแผ่ออกไปกว้างขวางมาก ทั้งทางทิศเหนือ ทิศใต้ ทิศตะวันออกและทิศตะวันตก ทางทิศใต้กล่าวถึงเมืองสุวรรณภูมิ คือเมืองอยู่ตรงกับเมืองราชบุรี เมืองเพชรบุรีและเมืองนครศรีธรรมราช ตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์ตอนนั้นยังไม่มีจารึกชื่อเมืองชุมพร จึงเป็นไปได้ว่าเมืองชุมพรคงยังไม่มี แต่อย่างไรก็ดี ใกฏหมายในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช รัชกาลที่๑ มีเมืองชุมพรปรากฏอยู่ในกฎหมายนั้นแล้ว ดังนั้นจึงพอที่จะอนุมานได้ว่าเมืองชุมพรคงจะมีมาตั้งแต่ปลายสมัยอยุธยา กับ ต้นสมัยรัตนโกสินทร์ ตามที่กล่าวมานั้นจึงพอจะกล่าวได้ว่า อำเภอเมืองชุมพรคงจะเป็นตำบล อำเภอ และเมืองชุมพรมาตามลำดับ แต่จะกำหนดให้แน่ชัดว่าจากสมัยใดนั้นไม่สามารถระบุได้อย่างแน่ชัด

๒.๗.๒ สภาพการปกครอง

จังหวัดชุมพร แบ่งเขตการปกครอง เป็น ๘ อำเภอ ๗๐ ตำบล ๗๓๖ หมู่บ้าน ๒๕ เทศบาล (๒ เทศบาลเมือง ๑๓ เทศบาลตำบล) ๕๓ องค์การบริหารส่วนตำบล มีรูปแบบการปกครอง และการบริหารราชการแผ่นดิน ๓ รูปแบบ คือ

๑. การบริหารราชการส่วนกลาง ประกอบด้วยส่วนราชการสังกัดส่วนกลาง ซึ่งตั้งหน่วยงานในพื้นที่จังหวัด จำนวน ๙๕ หน่วยงาน

๒. การบริหารราชการส่วนภูมิภาค จัดรูปแบบการปกครอง และการบริหารราชการ ออกเป็น ๒ ระดับ คือ ระดับจังหวัด ประกอบด้วย ส่วนราชการประจำจังหวัด จำนวน ๒๙ หน่วยงาน ระดับอำเภอ ประกอบด้วย ๘ อำเภอ ๗๐ ตำบล ๗๓๖ หมู่บ้าน

๓. การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย ๑ องค์การบริหารส่วนจังหวัด ๒ เทศบาลเมือง ๒๓ เทศบาลตำบลและ ๕๓ องค์การบริหารส่วนตำบล

๒.๗.๓ สภาพการเมือง

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.)

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๒ ในจังหวัดชุมพร กำหนดให้มีขึ้นในวันที่ ๒๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยแบ่งเขตการเลือกตั้งออกเป็น ๓ เขตเลือกตั้ง โดยแต่ละเขตเลือกตั้งจะมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เขตละ ๑ คน

เขตการเลือกตั้งที่ ๓ ประกอบด้วย อำเภอหลังสวน อำเภอละแม อำเภอพะโต๊ะ อำเภอทุ่งตะโก และอำเภอสวี (เฉพาะตำบลเขาทะลุและตำบลเขาค่าย)

พรรค	ผู้สมัคร	คะแนนเสียง	%
ประเทศไทย	สุพล จุลใส (๒๔)	๔๑,๔๖๔	๔๓.๔๔
ประชาธิปัตย์	ธีระชาติ ปางวิรุฬห์รักษ์ (๘)*	๑๙,๓๙๗	๒๐.๓๒
พลังประชารัฐ	ทวีป เพ็ชรสุวรรณ (๕)	๑๒,๒๔๓	๑๒.๘๓
อนาคตใหม่	เฉลิมพล พวงบุปผา (๗)	๗,๔๓๘	๗.๗๙
เพื่อไทย	ไตรฤกษ์ มือสันทัด (๖)	๓,๓๖๘	๓.๕๓
เพื่อชาติ	จักรนนต์ คชสีห์ (๑๑)□	๑,๖๘๒	๑.๗๖
เสรีรวมไทย	ภิญโญ ฤทธิชัย (๑๓)	๑,๕๕๙	๑.๖๒
ทางเลือกใหม่	ปฐมพัทธ์ วงศ์สุวรรณ (๔)	๑,๔๖๔	๑.๕๓
ภูมิใจไทย	ประพันธ์ ศรีสวัสดิ์ (๑๐)	๗๖๑	๐.๘
กรีน	พีรพงศ์ แซ่หลี (๑๕)	๗๓๙	๐.๗๗
ชาติไทยพัฒนา	เบญจรงค์ นิยมธรรมชาติ (๑)	๗๒๐	๐.๗๕
พลังท้องถิ่นไท	ปวีณา อินทมาตย์ (๒)	๗๐๔	๐.๗๔
เศรษฐกิจใหม่	ณรงค์ นิตยา (๒๒)	๖๙๐	๐.๗๒
ไทยศรีวิไลย์	ณคณา ศรีคำเงิน (๑๘)	๔๔๔	๐.๔๗
พลังไทยสร้างชาติ	ถาณันท์ นवलสะอาด (๒๕)	๔๑๖	๐.๔๔
ภราดรภาพ	พงษ์รัช คมอนันต์ (๒๘)	๔๐๒	๐.๔๒
ประชาชน	เสริมสุข ไขขาว (๓)	๓๗๓	๐.๓๙
ครูไทยเพื่อประชาชน	วิทย์ นาควิเชียร (๒๓)	๒๓๔	๐.๒๕

พรรค	ผู้สมัคร	คะแนนเสียง	%
แผ่นดินธรรม	ศุภกิต มนต์อ่อน (๒๑)	๒๒๒	๐.๒๓
ประชานิยม	ภัสรศักดิ์ คงบุญจรณบุรณ์ (๑๔)	๑๖๗	๐.๑๗
พลังประชาธิปไตย	ประพันธ์ นิยมไทย (๓๑)	๑๕๗	๐.๑๖
รักษัผืนป่าประเทศไทย	มินทร์รัฐา ปัญจพลวรารัตน์ (๙)	๑๔๓	๐.๑๕
ประชาชนปฏิรูป	ชัยวัฒน์ ขวัญโต (๑๖)	๑๓๙	๐.๑๕
พลังไทยรักไทย	บุญตา จันทร์ภักดี (๒๖)	๑๑๗	๐.๑๒
พลังศรัทธา	วราพร ช่วยเพชร (๒๙)	๑๐๕	๐.๑๑
พลเมืองไทย	มนุเชษฐ์ ดำนาค (๓๓)	๙๖	๐.๑
ประชาธิปไตย	อานนท์ อินทร์ณรงค์ (๑๗)	๖๐	๐.๐๖
มหาชน	ลิขิต พรหมมาตย์ (๒๗)	๖๐	๐.๐๖
ไทรักธรรม	สุริย์พร จินทิต (๓๒)	๕๐	๐.๐๕
พลังไทยรักชาติ	สุภาภรณ์ แซ่ก้อง (๒๐)	๑๖	๐.๐๒
ภาคีเครือข่ายไทย	พิมพ์ชนา คณะเศรษฐชยันน์ (๓๐)	๑๖	๐.๐๒
คลองไทย	อมรรัตน์ เลื่อนฉวี (๑๙)	๑๕	๐.๐๒
ไทยรักษาชาติ	อนุวัฒน์ ฮวดศิริ (๑๒)+	-	-
ผลรวม		๙๕,๔๕๑	๑๐๐

๒.๘ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร” มีผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

๒.๘.๑ งานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัว

จากการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร” มีผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความตื่นตัว ดังต่อไปนี้

วิจิตร เกิดน้อย ได้วิจัยเรื่อง “พฤติกรรมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในตำบลไทยवास อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม” ผลการวิจัยพบว่า ๑. ความคิดเห็นของประชาชนต่อพฤติกรรมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปในตำบลไทยवास อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านพฤติกรรมช่วงเลือกตั้ง รองลงมาด้านพฤติกรรมก่อนเลือกตั้ง และด้านพฤติกรรมหลังเลือกตั้ง ตามลำดับ ๒. ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่เพศ อายุ อาชีพ

ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งในตำบลไทยาวาส อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนประชาชนที่มีการศึกษา และรายได้ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไป โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้^{๔๔}

ณัฐกาญจน์ เข็มนาค ได้วิจัยเรื่อง “พฤติกรรมทางการเมืองในการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ในตำบลท่าช้าง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา” ผลการวิจัยพบว่า ๑. ความคิดเห็นของประชาชนต่อพฤติกรรมทางการเมืองในการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ในตำบลท่าช้าง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=๓.๔๓$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการวิพากษ์วิจารณ์ต่อการดำเนินการของพรรคการเมือง ($\bar{X}=๓.๗๙$) ด้านการเป็นสมาชิกกลุ่ม/สมาคม องค์กรทางการเมือง ($\bar{X}=๓.๗๘$) และ ด้านการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง ($\bar{X}=๓.๕๙$) และด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ($\bar{X}=๓.๔๙$) ด้านการให้การสนับสนุนพรรคการเมือง ($\bar{X}=๒.๔๙$) ตามลำดับ ๒. ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมทางการเมืองในการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ในตำบลท่าช้าง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย^{๔๕}

พระจักรพงษ์ อนุตตรโร (วงษ์โพธิ์) ได้วิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อจริยธรรมของผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์” ผลการวิจัยพบว่า ๑. ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อจริยธรรมของผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุดพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการตัดสินใจ อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านพฤติกรรม อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ๒. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อจริยธรรมของผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อจริยธรรม

^{๔๔} วิจิตร เกิดน้อย, “พฤติกรรมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งในตำบลไทยาวาส อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม”, , สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓).

^{๔๕} ณัฐกาญจน์ เข็มนาค, “พฤติกรรมทางการเมืองในการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ในตำบลท่าช้าง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา”, สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓).

ของผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย^{๔๖}

ชุตินา ศิริเมธาวิ ได้ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดลพบุรี : ศึกษาในห้วงเวลา ปี พ.ศ. ๒๕๖๐” พบว่า การเปิดรับสื่อของผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาในแต่ละสื่อพบว่า สื่อที่มีการเปิดรับมากที่สุด ได้แก่ สื่อโทรทัศน์ รองลงมาคือ สื่ออินเทอร์เน็ต สื่อหนังสือพิมพ์ และสื่อวิทยุตามลำดับ ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดลพบุรีมากที่สุด คือ ปัจจัยด้านสื่อบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ปัจจัยด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ปัจจัยด้านพรรคการเมือง และปัจจัยด้านนโยบายของผู้สมัคร และปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจน้อยที่สุด คือ ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า เพศของประชาชนชาวจังหวัดลพบุรีไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อายุของประชาชนชาวจังหวัดลพบุรี มีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ระดับการศึกษาของประชาชนชาวจังหวัดลพบุรีมีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รายได้ของประชาชนชาวจังหวัดลพบุรีไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อาชีพของประชาชนชาวจังหวัดลพบุรีมีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การเปิดรับสื่อมีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนในจังหวัดลพบุรี^{๔๗}

พันธุ์ทิพา อัครธีรณัย ได้วิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครนายก : ศึกษาในช่วงเวลา พ.ศ. ๒๕๕๙” ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง ๓๖-๕๐ ปีจบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง ๑๐,๐๐๑-๑๕,๐๐๐ บาท และประกอบอาชีพเกษตรกร พฤติกรรมการเปิดรับสื่อของประชาชนชาวจังหวัดนครนายก พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ในสื่อโทรทัศน์ ลำดับถัดมาคือวิทยุ สื่อหนังสือพิมพ์ และอินเทอร์เน็ต ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครนายก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากในด้านคุณลักษณะของผู้สมัครรองลงมาด้านสื่อบุคคล ด้านพรรคการเมือง ด้านนโยบาย และด้าน

^{๔๖}พระจักรพงษ์ อนุตตรโร (วงษ์โพธิ์), “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อจริยธรรมของผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์”, สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓).

^{๔๗}ชุตินา ศิริเมธาวิ, “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดลพบุรี: ศึกษาในห้วงเวลา ปี พ.ศ.๒๕๖๐”, รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารการเมือง วิทยาลัยสื่อสารการเมือง, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๖๐), หน้า ๑-๒.

การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ผลพิสูจน์สมมติฐาน พบว่า อายุ และอาชีพของประชาชนชาวจังหวัดนครนายกมีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครนายก และ พฤติกรรมการเปิดรับสื่อของชาวจังหวัดนครนายกมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครนายก ในภาพรวมอยู่ระดับปานกลาง^{๔๘}

ยงยุทธ พงษ์ศรี ได้วิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดปทุมธานี : ศึกษาในห้วงเวลา ปี พ.ศ. ๒๕๖๒” ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ ๓๑ - ๔๐ ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน และมีรายได้ต่อเดือน ๒๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาทพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของประชาชนชาวจังหวัดปทุมธานี ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาในแต่ละสื่อแล้ว เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ สื่ออินเทอร์เน็ต รองลงมาคือ สื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ และสื่อหนังสือพิมพ์ตามลำดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านคุณสมบัติของผู้สมัคร ด้านนโยบาย ด้านพรรคการเมือง ด้านการรณรงค์หาเสียง และด้านสื่อบุคคลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดปทุมธานี ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้ง ไว้ ส่วนอายุ มีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดปทุมธานีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้ง ไว้^{๔๙}

สมชาย วุฒิมลวิทยา ได้วิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง นายกเทศมนตรี เทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี : ศึกษาในห้วงเวลา ปี ๒๕๕๘” ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุอยู่ระหว่าง ๑๘-๓๐ ปี ระดับการศึกษาอยู่ระดับปริญญาตรี อาชีพธุรกิจส่วนตัว รายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ บาทพฤติกรรมการเปิดรับสื่อทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างโดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การเปิดรับสื่ออินเทอร์เน็ต สื่อโทรทัศน์ สื่อหนังสือพิมพ์ และระดับปานกลาง สื่อวิทยุ ผลการทดสอบสมมติฐาน เพศ อายุ ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกตั้ง นายกเทศมนตรีเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ส่วน ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกตั้ง นายกเทศมนตรีเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ พฤติกรรมการเปิดรับสื่อมี

^{๔๘}พันธุ์ทิพา อัครธีรนัย, ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครนายก : ศึกษาในช่วงเวลา พ.ศ. ๒๕๕๙, รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสื่อสารการเมือง วิทยาลัยสื่อสารการเมือง, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๕๙), หน้า ๑-๒.

^{๔๙}ยงยุทธ พงษ์ศรี, “ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดปทุมธานี : ศึกษาในห้วงเวลาปี พ.ศ. ๒๕๖๒”, รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสื่อสารการเมือง, (วิทยาลัยสื่อสารการเมือง : มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๖๑), หน้า ๑-๒.

ความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรี เทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับสื่อมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกตั้ง นายกเทศมนตรี เทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕^{๑๐๐}

ปิยะรัตน์ สนแจ่ม ได้วิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร : ศึกษากรณีประชาชนกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. ๒๕๖๒” ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ ๒๖ - ๓๕ ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน และมีรายได้ต่อเดือน ๑๐,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาทมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนชาวกรุงเทพมหานครโดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านนโยบาย ด้านคุณสมบัติของผู้สมัคร ด้านพรรคการเมือง และด้านวิธีการหาเสียงเลือกตั้ง ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เพศ อาชีพ และรายได้ต่อเดือนไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนชาวกรุงเทพมหานครซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนอายุ และระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนชาวกรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่ง เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนการเปิดรับสื่อมีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนชาวกรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕^{๑๐๑}

ดาวเรือง นาคสวัสดิ์ ได้วิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสุโขทัย ในห้วงเวลา ปี พ.ศ.๒๕๕๙” ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชายมีอายุระหว่าง ๒๖-๓๕ ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท และประกอบอาชีพรับจ้างตามลำดับ ชาวสุโขทัยมีการเปิดรับสื่อทั่วไปโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เปิดรับสื่อโทรทัศน์มากที่สุดเปิดรับสื่ออินเทอร์เน็ตสื่อวิทยุและสื่อหนังสือพิมพ์อยู่ในระดับมาก ชาวสุโขทัยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ปัจจัยด้านพรรคการเมืองที่สังกัดและปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้สมัครรับเลือกตั้ง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก คือ ปัจจัยด้านนโยบายของผู้สมัคร ปัจจัยด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง และปัจจัยด้านสื่อบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า เพศไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจการเลือกตั้ง

^{๑๐๐}สมชาย วุฒิพิมลวิทยา, “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง นายกเทศมนตรี เทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี : ศึกษาในห้วงเวลา ปี ๒๕๕๘”, *รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารการเมือง*, (วิทยาลัยสื่อสารการเมือง : มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๕๘), หน้า ๑-๒.

^{๑๐๑}ปิยะรัตน์ สนแจ่ม, “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร: ศึกษากรณีประชาชนกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. ๒๕๖๒”, *รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารการเมือง*, (วิทยาลัยสื่อสารการเมือง: มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๖๑), หน้า ๑-๒.

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสุโขทัย อายุมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสุโขทัย เมื่อทดสอบเป็นรายคู่ พบความแตกต่าง ๑ คู่ ได้แก่ชาวสุโขทัยที่มีอายุระหว่าง ๑๘ - ๒๕ ปีกับชาวสุโขทัยที่มีอายุระหว่าง ๓๖ - ๔๕ ปี ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสุโขทัย เมื่อทดสอบเป็นรายคู่ พบความแตกต่าง ๒ คู่ ได้แก่ ชาวสุโขทัยที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษากับชาวสุโขทัยที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีและชาวสุโขทัยที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษากับชาวสุโขทัยที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี รายได้ มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสุโขทัยเมื่อทดสอบเป็นรายคู่ พบความแตกต่าง ๓ คู่ ได้แก่ ชาวจังหวัดสุโขทัยที่มีรายได้ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาทกับชาวสุโขทัยที่มีรายได้ ๑๐,๐๐๑-๑๕,๐๐๐ บาท ชาวสุโขทัยที่มีรายได้ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาทกับชาวสุโขทัยที่มีรายได้ ๑๕,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท และชาวสุโขทัยที่มีรายได้ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาทกับชาวสุโขทัยที่มีรายได้ ๓๐,๐๐๑ บาท ขึ้นไป อาชีพ มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสุโขทัยเมื่อทดสอบเป็นรายคู่ พบความแตกต่าง ๑ คู่ ได้แก่ ชาวจังหวัดสุโขทัยที่ประกอบอาชีพเกษตรกรกับชาวสุโขทัยที่ประกอบอาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ การเปิดรับสื่อ มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสุโขทัย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การเปิดรับสื่อโทรทัศน์สื่อบริการ สื่อหนังสือพิมพ์ และสื่ออินเทอร์เน็ตมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสุโขทัย^{๑๐๒}

สรุปได้ว่า จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมือง เช่น พฤติกรรมของนักการเมือง จริยธรรมของผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง การเปิดรับสื่อจากแหล่งต่างๆ เช่น สื่อโทรทัศน์ สื่ออินเทอร์เน็ต สื่อหนังสือพิมพ์ และสื่อวิทยุ

ตารางที่ ๒.๖ สรุปงานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัย

นักวิจัย	ผลการวิจัย
วิจิตร เกิดน้อย (๒๕๖๓)	ผลการวิจัยพบว่า ๑. ประชาชนมีพฤติกรรมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไป โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ดังนี้ ด้านพฤติกรรมช่วงเลือกตั้ง รองลงมาด้านพฤติกรรมก่อนเลือกตั้ง และด้านพฤติกรรมหลังเลือกตั้ง ตามลำดับ ๒. ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่เพศ อายุ อาชีพ ต่างกัน มีพฤติกรรมทางการเมือง โดยรวม แตกต่างกัน

^{๑๐๒}ดาวเรือง นาคสวัสดิ์, “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสุโขทัยในห้วงเวลา ปี พ.ศ.๒๕๕๙”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารการเมือง, (วิทยาลัยสื่อสารการเมือง : มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๕๙), หน้า ๑-๒.

ตารางที่ ๒.๖ สรุปงานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัย (ต่อ)

นักวิจัย	ผลการวิจัย
<p>ชุตินา ศิริเมธาวี (๒๕๖๐)</p>	<p>พบว่า การเปิดรับสื่อของผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในระดับปานกลาง สื่อที่มีการเปิดรับมากที่สุด ได้แก่ สื่อโทรทัศน์ รองลงมาคือ สื่ออินเทอร์เน็ต สื่อหนังสือพิมพ์ และสื่อวิทยุ ตามลำดับ ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มากที่สุด คือ ปัจจัยด้านสื่อบุคคลที่มีอิทธิพลอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ปัจจัยด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ปัจจัยด้านพรรคการเมือง และปัจจัยด้านนโยบายของผู้สมัคร และปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจ น้อยที่สุด คือ ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร</p>
<p>ณัฐกาญจน์ เข้มนาถ (๒๕๖๓)</p>	<p>ผลการวิจัยพบว่า ๑. ความคิดเห็นของประชาชนต่อพฤติกรรมทางการเมืองในการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งทั่วไป โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าด้านนี้ ด้านการวิพากษ์วิจารณ์ต่อการดำเนินการของพรรคการเมือง ด้านการเป็นสมาชิกกลุ่ม/สมาคมองค์กรทางการเมือง และ ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ด้านการให้การสนับสนุนพรรคการเมือง ตามลำดับ ๒. ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมทางการเมืองในการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้ง โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย</p>
<p>พันธุ์ทิพา อัครธีรณัย (๒๕๕๙)</p>	<p>ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้ง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากในด้านคุณลักษณะของผู้สมัครรองลงมาด้านสื่อบุคคล ด้านพรรคการเมือง ด้านนโยบาย และด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง</p>
<p>ยงยุทธ พงษ์ศรี (๒๕๖๑)</p>	<p>ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง ดังนี้ ด้านคุณสมบัติของผู้สมัคร ด้านนโยบาย ด้านพรรคการเมือง ด้านการรณรงค์หาเสียง และด้านสื่อบุคคล</p>

ตารางที่ ๒.๖ สรุปงานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัย (ต่อ)

นักวิจัย	ผลการวิจัย
สมชาย วุฒิพิมลวิทยา (๒๕๕๘)	ผลการศึกษาพบว่า การเปิดรับสื่ออินเทอร์เน็ต สื่อโทรทัศน์ สื่อหนังสือพิมพ์ และระดับปานกลาง สื่อวิทยุ
ปิยะรัตน์ สนแจ้ (๒๕๖๑)	ผลการศึกษาพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านนโยบาย ด้านคุณสมบัติของผู้สมัคร ด้านพรรคการเมือง และด้านวิธีการหาเสียงเลือกตั้ง
ดาวเรือง นาคสวัสดิ์ (๒๕๕๙)	ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านพรรคการเมืองที่สังกัด และปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้สมัครรับเลือกตั้ง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก คือ ปัจจัยด้านนโยบายของผู้สมัคร ปัจจัยด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง และปัจจัยด้านสื่อบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ

๒.๘.๒ งานวิจัยเกี่ยวกับค่านิยมทางการเมือง

จากการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร” มีผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมทางการเมือง ที่ทำให้เกิดการตื่นตัวดังต่อไปนี้

ปิ่นอนงค์ ทองบ่อ ได้วิจัยเรื่อง “การเสริมสร้างความเข้าใจการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพระอินทราชา อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลการวิจัยพบว่า ๑. การเสริมสร้างความเข้าใจการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพระอินทราชา อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๔๖$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านหลักการอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน ($\bar{X} = ๓.๕๗$) รองลงมาคือ ด้านหลักความเสมอภาค ($\bar{X} = ๓.๔๙$) ด้านหลักเสรีภาพ ($\bar{X} = ๓.๔๖$) ด้านหลักการปกครองโดยกฎหมาย ($\bar{X} = ๓.๔๖$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านหลักเสียงข้างมาก ($\bar{X} = ๓.๔๖$) ตามลำดับ ๒. ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มีอายุ และระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการเสริมสร้างความเข้าใจการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพระอินทราชา อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนประชาชนที่

มี เพศ และรายได้ต่อเดือน มีการเสริมสร้างความเข้าใจในการเมือง ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้^{๑๐๓}

พระมหานัฐพล กิตติปัญญา (อรรถารส) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลมหาพรหมณ์ อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลการวิจัยพบว่า ๑. การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลมหาพรหมณ์ อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=๒.๗๙$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการเลือกตั้ง ($\bar{X}=๔.๑๗$) อยู่ในระดับมาก ด้านการสนทนาเรื่องการเมือง ($\bar{X}=๒.๙๘$) อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ($\bar{X}=๒.๑๕$) และด้านการจัดตั้งและเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มการเมือง ($\bar{X}=๑.๘๗$) อยู่ในระดับน้อย ตามลำดับ ๒. ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มีการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองในเขตเทศบาลตำบลมหาพรหมณ์ อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชนที่มีเพศ อายุ และสถานภาพการสมรสต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย^{๑๐๔}

พระปลัดเอกชัย จนทโซโต (คงชีวะ) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นตำบลหนองแก อำเภอพระพุทธรบาท จังหวัดสระบุรี” ผลการวิจัย พบว่า ๑. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นตำบลหนองแก อำเภอพระพุทธรบาท จังหวัดสระบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๙๐$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม ($\bar{X}=๓.๙๙$) รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๙๓$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๙๐$) ตามลำดับ ๒. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นตำบลหนองแก อำเภอพระพุทธรบาท จังหวัดสระบุรี ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ประชาชนที่มีอายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้

^{๑๐๓} ปูนองค์ ทองบ่อ, “การเสริมสร้างความเข้าใจการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพระอินทราชา อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”, **สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓).

^{๑๐๔} พระมหานัฐพล กิตติปัญญา (อรรถารส), “การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลมหาพรหมณ์ อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”, **สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓).

ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย^{๑๐๕}

เกรียงไกร พัฒนะโชติ ได้วิจัยเรื่อง “วัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลการวิจัยพบว่า ๑. วัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง รองลงมาคือ ด้านการไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง ตามลำดับ ๒. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้^{๑๐๖}

รัตนา สารักษ์ ได้วิจัยเรื่อง “การส่งเสริมวัฒนธรรมการเมืองของประชาชนในอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง” ผลการวิจัยพบว่า ๑. การส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยองโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๘๑$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านวัฒนธรรมทางการเมืองแบบค้ำแคบ ($\bar{X}=๔.๑๐$) รองลงมาคือ ด้านวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม ($\bar{X}=๓.๖๘$) อยู่ในระดับมากและด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร์ฟ้า ($\bar{X}=๓.๖๔$) ตามลำดับ ๒. ผลการเปรียบเทียบการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยองโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนในอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการ

^{๑๐๕}พระปลัดเอกชัย จนทโชโต (คงชีวะ), “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นตำบลหนองแก อำเภอพระพุทธรบาท จังหวัดสระบุรี”, **สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓).

^{๑๐๖}เกรียงไกร พัฒนะโชติ, “วัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”, **สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓).

ส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองโดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย^{๑๐๗}

พระสร้อยทอง ปญญาวุธ (ประทุมทอง) ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตตำบลเมืองเตา อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม” ผลการวิจัยพบว่า ๑. การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลเมืองเตา อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๖๖$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ตามหลักอภิธานิยธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๗๕$) ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองตามหลักอภิธานิยธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๖๘$) รองลงมาได้แก่ด้านการไปใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง ตามหลักอภิธานิยธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๖๐$) และด้านการประชาคมติและประชาพิจารณ์ ตามหลักอภิธานิยธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๕๙$) ตามลำดับ ๒. ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลเมืองเตา อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคามโดยการจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศอายุ และระดับการศึกษาต่างกัน ประชาชนมีส่วนร่วมแตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ สวนประชาชนที่มี อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ต่างกัน มีส่วนร่วมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้^{๑๐๘}

วิทยา ชินบุตร ได้วิจัยเรื่อง “ความนิยมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีต่อพรรคชาติไทยพัฒนา” ผลการวิจัยพบว่า

๑. ประชาชนอยู่ในเขตเลือกตั้งที่ ๑ เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง ๒๖-๓๕ ปี มีการศึกษา ระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า มีสถานภาพสมรส ประกอบอาชีพค้าขาย ธุรกิจส่วนตัว มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ๕,๐๐๑-๑๕,๐๐๐ บาท ติดตามข่าวสารการเมืองโดยผ่านโทรทัศน์/เคเบิลทีวี ติดตามรับฟังการจัดเสวนาทางการเมืองในระดับน้อย ติดตามรับฟังการปราศรัยหาเสียงในระดับน้อย และส่วนใหญ่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเกือบทุกครั้ง ๒. ประชาชนมีความนิยมทางการเมืองต่อพรรคชาติไทยพัฒนา ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีความนิยมทางการเมืองอยู่ในระดับมาก ๕ ด้าน ดังนี้ (๑) ด้านตัวผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (๒) ด้านหัวหน้าพรรค (๓) ด้านตัวพรรคการเมือง (๔) ด้านนโยบายพรรคการเมือง และ (๕) ด้านผลงานของพรรคการเมือง ตามลำดับ ส่วนด้านผู้สนับสนุน/หัวคะแนน พบว่ามีความนิยมทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง ๓. ประชาชนที่

^{๑๐๗}รัตน์า สารักษ์, “การส่งเสริมวัฒนธรรมการเมืองของประชาชนใน อำเภออินทพัฒนา จังหวัดระยอง”, **สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓).

^{๑๐๘}พระสร้อยทอง ปญญาวุธ (ประทุมทอง), “การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตตำบลเมืองเตา อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม”, **สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓).

อยู่ในเขตเลือกตั้งต่างกัน จะมีความนิยมทางการเมืองต่อพรรคชาติไทยพัฒนา ในภาพรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกัน ๔. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน จะมีความนิยมทางการเมืองต่อพรรคชาติไทยพัฒนา ในภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านนโยบายพรรคการเมือง ด้านผลงานของพรรคการเมือง และด้านผู้สนับสนุน/หัวหน้าคณะ แยกต่างหาก ๕. ประชาชนที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน จะมีความนิยมทางการเมืองต่อพรรคชาติไทยพัฒนา ในภาพรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกัน ๖. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน จะมีความนิยมทางการเมืองต่อพรรคชาติไทยพัฒนา ด้านผู้สนับสนุน/หัวหน้าคณะแตกต่างกัน ๗. ประชาชนที่รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน จะมีความนิยมทางการเมืองต่อพรรคชาติไทยพัฒนา ด้านตัวผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ด้านผลงานของพรรคการเมือง ด้านตัวพรรคการเมือง และด้านผู้สนับสนุน/หัวหน้าคณะแตกต่างกัน ๘. ประชาชนที่มีการติดตามข่าวการเมืองต่างกัน จะมีความนิยมทางการเมือง ต่อพรรคชาติไทยพัฒนา ในภาพรวม และรายด้านทุกด้านแตกต่างกัน ๙. ประชาชนที่มีการติดตามรับฟังการจัดเสวนาทางการเมืองต่างกัน จะมีความนิยมทางการเมืองต่อพรรคชาติไทยพัฒนา ด้านผู้สนับสนุน/หัวหน้าคณะแตกต่างกัน ๑๐. ประชาชนที่มีการติดตามรับฟังการปราศรัยหาเสียงต่างกัน จะมีความนิยมทางการเมืองต่อพรรคชาติไทยพัฒนา ด้านผู้สนับสนุน/หัวหน้าคณะ แยกต่างหาก ๑๑. ประชาชนที่มีการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งต่างกัน จะมีความนิยมทางการเมืองต่อพรรคชาติไทยพัฒนา ด้านผู้สนับสนุน/หัวหน้าคณะแตกต่างกัน แนวทางในการสร้างความนิยมทางการเมืองของพรรคชาติไทยพัฒนา ได้แก่ ๑. ด้านหัวหน้าพรรคต้องมีความรู้ด้านกฎหมาย ควรมีความเชี่ยวชาญทางด้านการบริหารและต่างประเทศ มีความน่าเชื่อถือ ต้องยึดมั่นในอุดมการณ์ของประชาธิปไตย ต้องปรับตัวให้ยืดหยุ่นเหมาะสมต่อการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ๒. ด้านตัวผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ต้องปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับบทบาทและหน้าที่ นำเสนอความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ประกอบด้วยข้อเท็จจริงที่เชื่อถือได้ ต้องเปิดใจกว้างยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง ๓. ด้านนโยบายพรรคการเมือง จะต้องยืนหยัดมุ่งมั่น เสนอแนวทางการปรับโครงสร้างหน่วยงานภาครัฐ ต้องมีนโยบายสนับสนุนความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านในทุกด้าน ต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วม และจัดทำแผนแม่บทของพรรคชาติไทยพัฒนา ๔. ด้านผลงานของพรรคการเมือง จะต้องเห็นผลอย่างเป็นรูปธรรม น่าเชื่อถือ ใ้วางใจ และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน พร้อมปรับปรุงและคัดเลือกทีมโฆษกพรรคที่มีประสิทธิภาพในการชี้แจงข้อเท็จจริงต่าง ๆ ๕. ด้านตัวพรรคการเมือง ควรทบทวนกลยุทธ์ และวิธีการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง เปิดโอกาสให้บุคคลจากทุกภาคของประเทศเข้ามาทำงานและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ๖. ด้านผู้สนับสนุน/หัวหน้าคณะ ควรศึกษาและทำความเข้าใจหลักการที่แท้จริงของการเลือกตั้ง เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย^{๑๐๙}

^{๑๐๙} วิชา ชินบุตร, “ความนิยมทางการเมืองของพรรคชาติไทยพัฒนาในจังหวัดสุพรรณบุรี”, รัฐสภาสาร, ปีที่ ๖๔ ฉบับที่ ๗ (กรกฎาคม, ๒๕๕๙) : ๙๖-๑๒๒.

ตารางที่ ๒.๗ สรุปงานวิจัยเกี่ยวกับความนิยมทางการเมือง

นักวิจัย	ผลการวิจัย
<p>ปิ่นอนงค์ ทองบ่อ (๒๕๖๓)</p>	<p>ผลการวิจัยพบว่า ๑. การเสริมสร้างความเข้าใจ การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของ ประชาชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา เรียงลำดับ คือ ด้านหลักการอำนาจอธิปไตยเป็นของปวง ชน รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านหลักความ เสมอภาค ด้านหลักเสรีภาพ ด้านหลักการปกครองโดย กฎหมาย และด้านหลักเสียงข้างมาก ตามลำดับ ๒. ผล การเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มี อายุ และระดับ การศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการเสริมสร้างความ เข้าใจการเมืองการปกครอง แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ๐.๐๕ ส่วนประชาชนที่มี เพศ และรายได้ต่อเดือน มีการ เสริมสร้างความเข้าใจในการเมือง ไม่แตกต่างกัน</p>
<p>พระมหาณัฐพล กิตติปัญญา (อรรถารส) (๒๕๖๓)</p>	<p>ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองการ ปกครองของ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนี้ ด้านการ เลือกตั้ง อยู่ในระดับมาก ด้านการสนทนาเรื่องการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง และด้านการจัดตั้งและเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มการเมือง อยู่ในระดับน้อย ๒. ผลการเปรียบเทียบพบว่าประชาชนที่ มี การศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวม แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีเพศ อายุ และสถานภาพการสมรสต่างกัน มีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน</p>
<p>พระปลัดเอกชัย จนทโชโต (คงชีวะ) (๒๕๖๓)</p>	<p>ผลการวิจัย พบว่า ๑. การมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชนในการเลือกตั้ง โดยภาพรวมอยู่ในระดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการ ดำเนินกิจกรรม ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอยู่ในระดับมาก</p>

ตารางที่ ๒.๗ สรุปงานวิจัยเกี่ยวกับความนิยมทางการเมือง (ต่อ)

นักวิจัย	ผลการวิจัย
<p>เกรียงไกร พัฒนะโชติ (๒๕๖๓)</p>	<p>ตามลำดับ ๒. ผลการเปรียบเทียบ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งไม่แตกต่างกัน ประชาชนที่มีอายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น แตกต่างกัน</p> <p>ผลการวิจัยพบว่า ๑. วัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก คือ ด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ด้านการไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง และด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง ตามลำดับ</p> <p>๒. ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน</p>
<p>วิทยา ชินบุตร (๒๕๕๙)</p>	<p>“ความนิยมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดสุพรรณบุรีที่มีต่อพรรคชาติไทยพัฒนา” ผลการวิจัยพบว่า เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีความนิยมทางการเมืองอยู่ในระดับมาก ๕ ด้าน ดังนี้ (๑) ด้านตัวผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (๒) ด้านหัวหน้าพรรค (๓) ด้านตัวพรรคการเมือง (๔) ด้านนโยบายพรรคการเมือง และ (๕) ด้านผลงานของพรรคการเมืองตามลำดับ ส่วนด้านผู้สนับสนุน/หัวหน้าคะแนน พบว่ามีความนิยมทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง</p>

๒.๙ กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร” ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความตื่นตัวทางการเมือง ๕ ด้าน ดังนี้ (๑) ด้านตัวผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร^{๑๑๐} (๒) ด้านการหาเสียงเลือกตั้ง^{๑๑๑} (๓) ด้านพรรคการเมือง^{๑๑๒} (๔) ด้านนโยบายพรรคการเมือง^{๑๑๓} และ (๕) ด้านสื่อมวลชน^{๑๑๔} ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

^{๑๑๐}ลิขิต อีร์เวคิน, *วัฒนธรรมทางการเมืองและการกล่อมเกลารเรียนรู้ทางการเมือง*, (กรุงเทพมหานคร : ๒๕๒๙), หน้า ๑๕.

^{๑๑๑}นันทนา นันทวโรภาส, “การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของพรรคการเมืองภายใต้รัฐธรรมนูญปี พ.ศ. ๒๕๖๐ : ศึกษากรณีการเลือกตั้งทั่วไป วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒”, ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๒ (๒๐๑๙): ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๒ (เมษายน - มิถุนายน ๒๕๖๒) : ๒๗๔-๒๘๘.

^{๑๑๒}วรเจตน์ ภาคีรัตน์, “บทบาทและอำนาจหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาในการรักษาวินัย พรรคการเมืองและการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้แทนปวงชน”, *รายงานการวิจัย*, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ศึกษา สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ, ๒๕๕๔), หน้า ๓๙.

^{๑๑๓}นันทวัฒน์ บรมานันท์, “นโยบายพรรคการเมือง”, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://www.publaw.net/publaw/view.aspx?id=๙๔๙> [๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔].

^{๑๑๔}Deutch, Karl W., อ้างใน สุรพงษ์ โสธนะเสถียร, *การสื่อสารกับสังคม*, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๓), หน้า ๑๑๘-๑๒๔.

แผนภาพที่ ๒.๒ กรอบแนวคิดในการศึกษา

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร” เป็นการวิจัยโดยใช้รูปแบบผสมผสานโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยและขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

๓.๒ ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร” เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) คือ เชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) ประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เพื่อสนับสนุนข้อมูลเชิงปริมาณ

๓.๒ ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๓.๒.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๑) ประชากร (Population)

ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ ๑๘ ปีขึ้นไปในเขตพื้นที่ในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร จำนวน ๒๙,๖๑๑ คน^๑

^๑ข้อมูลผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ๒๕๖๒, [ออนไลน์], แหล่งข้อมูล : <https://www.ect.go.th/chumphon/main.php?filename=index> [๑๕ เมษายน ๒๕๖๓].

๒) กลุ่มตัวอย่าง (Sample)

ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ ๑๘ ปีขึ้นไป ในเขตพื้นที่ในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร จำนวน ๓๙๕ คน ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) และวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง (Sampling) ดังนี้

ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) กลุ่มตัวอย่างได้มาจากประชาชน จำนวน ๒๙,๖๑๑ คน ที่ได้จากสูตรของ Taro Yamane ซึ่งใช้ระดับความคลาดเคลื่อนที่ ๐.๐๕ ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

โดย N = จำนวนประชากรทั้งหมด
e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้
n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรทั้งหมด ๒๙,๖๑๑ คน เมื่อแทนค่าในสูตรจะได้ดังนี้

$$n = \frac{29,611}{1 + 29,611 (0.05)^2}$$

$$n = \frac{29,611}{1 + 29,611}$$

$$n = \frac{29,611}{75.028}$$

$$n = 394.67$$

ดังนั้นจำนวนกลุ่มตัวอย่าง เท่ากับ ๓๙๕ คน

วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง (Sampling) การสุ่มกลุ่มตัวอย่างใช้หลักการสุ่มแบบแบ่งชั้น ประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

- ๑) เลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทน จากอำเภอละแม จังหวัดชุมพร
- ๒) กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างเป็นสัดส่วน โดยพิจารณาจากจำนวนประชากร เพื่อให้ได้ข้อมูลมีลักษณะกระจาย ให้สัมพันธ์กับสัดส่วนของประชากร จากแต่ละหมู่บ้าน โดยทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) จากประชากร ๒๙,๖๑๑ คน
- ๓) แบ่งระดับการสุ่มกลุ่มตัวอย่างตามหมู่บ้านในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร อย่างเป็นสัดส่วนโดยใช้สูตร ดังนี้

$$\text{จำนวนตัวอย่างในแต่ละชั้น} = \frac{\text{จำนวนตัวอย่างทั้งหมด} \times \text{จำนวนประชากรในแต่ละชั้น}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

จากสูตรจะได้ประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้นของประชาชน ในเขตพื้นที่อำเภอ
ละแม จังหวัดชุมพร รวม ๓๙๕ คน รายละเอียดดังตารางที่ ๓.๑

ตารางที่ ๓.๑ จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร

อำเภอละแม จังหวัดชุมพร	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
๑) ละแม	๑๓,๘๔๖	๑๘๕
๒) หุ่นหลวง	๕,๔๙๗	๗๓
๓) สวนแดง	๔,๗๗๙	๖๔
๔) หุ่นควัด	๕,๔๘๙	๗๓
รวม	๒๙,๖๑๑	๓๙๕

๔) ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (accidental sampling) หรือการเลือกหน่วย
ตัวอย่างแบบตามสะดวก (convenience sampling) ในการเก็บข้อมูล ให้ครบ ๓๙๕ คน จากตำบล
ต่างๆ ดังตารางที่ ๓.๑

๓.๒.๒ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน ๘ ท่าน
ได้แก่ ๑. กลุ่มผู้นำทางการเมือง ๒. กลุ่มนักการเมืองท้องถิ่น ๓. กลุ่มผู้นำชุมชน ๔. กลุ่มนักวิชาการ ดังนี้

รายนาม	ตำแหน่ง
๑. พระครูอินทโชติ	เจ้าคณะอำเภอละแม จังหวัดชุมพร
๒. พระครูปริยัติกิจวิธาน, ดร.	เจ้าคณะตำบลละแม อำเภอละแม จังหวัดชุมพร
๓. นายนพภา อินทร์ักษ์	ปลัดอำเภอ อำเภอละแม จังหวัดชุมพร
๔. นายวิบูลย์ เกลี้ยงสงฆ์	ปลัดอำเภอละแม จังหวัดชุมพร
๕. นายนันท์เทพ เอื้ออารีย์	สมาชิกสภาจังหวัดเขตอำเภอละแม จังหวัดชุมพร
๖. นายแสงทอง ชนกระเศณีย์	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสวนแดง อำเภอละแม จังหวัดชุมพร
๗. พันตำรวจเอกนิวัฒน์ ชื่นวิเศษ	ผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรละแม อำเภอละแม จังหวัดชุมพร
๘. นายณรินทร์ พันธุ์เจริญ	กำนันตำบลละแม

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมาจากศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

๓.๓.๑ ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

๑. ศึกษาพฤติกรรมทางการเมืองในการออกเสียงเลือกตั้งในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร จากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒. กำหนดกรอบแนวคิด ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย

๓. กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือการวิจัยโดยขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

๔. สร้างเครื่องมือ

๕. นำเสนอโครงร่างเครื่องมือการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

๖. นำเครื่องมือการวิจัยไปทดลองใช้กับประชากรที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตรงของเครื่องมือ

๗. ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือการวิจัย

๘. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

๙. รวบรวมแบบสอบถาม แล้วนำมาวิเคราะห์

๓.๓.๒ ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์ (Interview) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามกรอบปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร เพื่อใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยมีลักษณะดังนี้

(๑) แบบสอบถาม (Questionnaire)

แบ่งแบบสอบถามออกเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check List) ถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ๕ ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

๕ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด

๔ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก

- ๓ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ ปานกลาง
- ๒ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ น้อย
- ๑ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด ถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร

(๒) แบบสัมภาษณ์ (In-depth Interviews)

ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร ใช้ในการรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยแบ่งแบบสัมภาษณ์เชิงลึกออกเป็น ๒ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ ๒ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับหลักสัจปุริสธรรม ๗ ที่ส่งเสริมปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร

๓.๓.๓ การสร้าง และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เพื่อให้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นใช้ในการศึกษาครั้งนี้ สามารถวัดสิ่งที่ต้องการวัด และมีความแม่นยำในการวัด ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

๑. ร่างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และแนวทางที่ได้ศึกษาจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒. นำแบบสอบถามไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องตามเนื้อหา (Content Validity)

๓. นำแบบสอบถามกลับมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาให้คำแนะนำ

๔. นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนอต่อที่ปรึกษาเพื่อขอรับคำแนะนำและ ปรับปรุงแก้ไข แล้วส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Validity) จำนวน ๕ ท่าน ดังมีรายชื่อต่อไปนี้

๑) ศ.ดร.จำนงค์ อติวิมลสิทธิ์ อาจารย์ประจำวิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒) รศ.อนุภูมิ โชวเกษม อาจารย์ประจำวิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๓) รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์ อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๔) รศ.ดร.ธัชชนัน อิศรเดช อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๕) อ.ดร.กาญจนา ดำจตุติ อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เพื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระและโครงสร้างของคำถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruence Index : IOC)

ผู้เชี่ยวชาญทดสอบหาค่าความสอดคล้องกับเนื้อหา มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- +๑ เมื่อผู้เชี่ยวชาญมีความแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับเนื้อหา
- ๐ เมื่อผู้เชี่ยวชาญมีความไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับเนื้อหา
- ๑ เมื่อผู้เชี่ยวชาญมีความแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับเนื้อหา

นำแบบสอบถามที่ได้รับจากผู้เชี่ยวชาญ หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) Index of concurrence

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

$\sum R$ = ผลรวมคะแนนของผู้เชี่ยวชาญ
 N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญ
 IOC = ค่าดัชนีความสอดคล้องหรือความตรงเชิงเนื้อหา

ค่าดัชนีความสอดคล้องหรือความตรงเชิงเนื้อหา มีค่าเท่ากับ ๐.๕ หรือมากกว่า หมายความว่า ข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับเนื้อหา ส่วนค่าดัชนีความสอดคล้องหรือความตรงเชิงเนื้อหา มีค่าน้อยกว่า ๐.๕ หมายความว่า ข้อคำถามนั้นต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขหรือตัดทิ้งไป เพราะถือว่าเป็นข้อคำถามที่ขาดความตรงตามเนื้อหาหรือมีความตรงตามเนื้อหาต่ำเกินไปโดยนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อเกิดความเที่ยงตรงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ (Expert) และเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่น

๕. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากร ที่มีคุณลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๐ คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)^๒ ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๘๘๐ แสดงให้เห็นว่าแบบสอบถามสามารถนำไปเก็บข้อมูลจริงได้

^๒สิน พันธุ์พินิจ, เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทจูนพับลิชชิ่ง จำกัด, ๒๕๕๗), หน้า ๑๙๑.

ข. เชิงคุณภาพ

การวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร” ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสัมภาษณ์ที่ใช้เป็นแบบมีโครงสร้าง (Structured interview)

๑. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือหรือแบบสัมภาษณ์ที่สร้างไว้

๒. นำแบบสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ให้คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบ

๓. นำแบบสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) มาปรับแก้ไขเพื่อนำไปสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญต่อไป

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้

๓.๔.๑ การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม

๑. ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ถึงนายอำเภอละแม ๑ ฉบับ

๒. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลกับประชากรอายุ ๑๘ ปีขึ้นไป เพื่อสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๙๕ ชุด และเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง แล้วนำมาตรวจสอบความถูกต้อง

๓. นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ต่อไป

๓.๔.๒ การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์

๑. ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ถึงผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน ๘ รูปหรือคน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์

๒. ทำการนัดวัน เวลา และสถานที่กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อสัมภาษณ์ตามที่กำหนดไว้

๓. ดำเนินการสัมภาษณ์ตามวัน เวลาและสถานที่ที่กำหนดไว้ จนครบทุกประเด็นโดยขออนุญาตใช้วิธีการจดบันทึกและการบันทึกเสียงประกอบการสัมภาษณ์

๔. นำข้อมูลที่ได้มารวบรวมเพื่อวิเคราะห์ โดยวิธีการใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบปริบท (Content Analysis Techniques)

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๕.๑ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้สถิติ ดังนี้

สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและพรรณนา ได้แก่ ประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร สถิติที่ใช้คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้สำหรับทดสอบสมมติฐานเพื่อหาปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล สถิติที่ใช้คือการทดสอบค่าที (t-test) กรณีตัวแปรต้นสองกลุ่มและการทดสอบค่าเอฟ (F-test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวในกรณีตัวแปรต้นตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไปเมื่อพบว่ามีความแตกต่างจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี LSD. (Least Significant Difference) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended Question) วิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบปริบท นำเสนอเป็นความเรียงประกอบตาราง โดยการแจกแจงความถี่ของผู้ตอบคำถามปลายเปิด

๓.๕.๒ การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้สถิติ ดังนี้

๑) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าร้อยละ (Percentage)

๒) ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นจากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างใช้สถิติการวิเคราะห์ คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

๓) แปลค่าความหมายของค่าเฉลี่ยโดยยึดเกณฑ์ ดังนี้^๓

ค่าเฉลี่ย ๔.๕๐ – ๕.๐๐ ระดับการตื่นตัว อยู่ในระดับ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย ๓.๕๐ – ๔.๔๙ ระดับการตื่นตัวอยู่ในระดับ มาก

^๓ชานินทร์ ศิลป์จารุ, การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS, พิมพ์ครั้งที่ ๑๐, (กรุงเทพมหานคร : บิซิเนสเซอร์แอสต์ดี, ๒๕๕๒), หน้า ๔๘-๔๙.

ค่าเฉลี่ย ๒.๕๐ – ๓.๔๙ ระดับการตื่นตัว อยู่ในระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย ๑.๕๐ – ๒.๔๙ ระดับการตื่นตัว อยู่ในระดับ น้อย

ค่าเฉลี่ย ๑.๐๐ – ๑.๔๙ ระดับการตื่นตัว อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

๔) ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นคำถามปลายเปิด (Open Ended Question) วิเคราะห์โดยการเขียนเป็นความถี่ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท (Context)

๓.๕.๓ การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์โดยวิธีการดังนี้

- ๑) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาถอดเสียงและบันทึกเป็นข้อความ
- ๒) นำข้อความจากการสัมภาษณ์และการจดบันทึกมาจำแนกเป็นประเด็นและเรียบเรียงเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย
- ๓) วิเคราะห์คำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท (Context)
- ๔) สังเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยและนำเสนอต่อไป

บทที่ ๔

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร” มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้ ๑) เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร ๒) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ ๓) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะทางเกี่ยวกับการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้ จากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ ๑๘ ปีขึ้นไปในเขตพื้นที่ในอำเภอเมือง จังหวัดชุมพร จำนวน ๓๙๕ คน จากประชากรทั้งหมดจำนวน ๒๙,๖๑๑ คน มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปการวิเคราะห์ข้อมูลทางสังคมศาสตร์ และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เพื่อสนับสนุนข้อมูลเชิงปริมาณจำนวน ๘ รูปหรือคน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอต่อไปนี้

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร

๔.๓ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร

๔.๔ ผลการวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร

๔.๕ ผลการวิเคราะห์การสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร

๔.๖ สรุปองค์ความรู้

๔.๖.๑ สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

๔.๖.๒ สรุปองค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

การศึกษาข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน ๓๙๕ คน จำแนกตาม เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ ๔.๑ แสดงจำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n=๓๙๕)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	๒๗๑	๖๘.๖
หญิง	๑๒๔	๓๑.๔
รวม	๓๙๕	๑๐๐.๐
อายุ		
๑๘ - ๒๘ ปี	๓๗	๙.๔
๒๙ - ๓๘ ปี	๖๑	๑๕.๔
๓๙ - ๔๘ ปี	๘๗	๒๒.๐
๔๙ - ๕๘ ปี	๑๑๐	๒๗.๘
๕๙ ปี ขึ้นไป	๑๐๐	๒๕.๓
รวม	๓๙๕	๑๐๐.๐
การศึกษา		
ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	๖๑	๑๕.๔
ปวช. ปวส. อนุปริญญา	๙๗	๒๔.๖
ปริญญาตรี	๑๖๙	๔๒.๘
สูงกว่าปริญญาตรี	๖๘	๑๗.๒
รวม	๓๙๕	๑๐๐.๐
อาชีพ		
เกษตรกร	๑๑๑	๒๘.๑
พนักงานบริษัทเอกชน	๕๑	๑๒.๙
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	๘๖	๒๑.๘
รับจ้าง	๔๘	๑๒.๒
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	๖๒	๑๕.๗
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	๒๖	๖.๖
อื่น ๆ	๑๑	๒.๘
รวม	๓๙๕	๑๐๐.๐

ตารางที่ ๔.๑ แสดงจำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

(n=๓๙๕)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
รายได้		
น้อยกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท	๘๖	๒๑.๘
๑๕,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท	๑๖๑	๔๐.๘
๒๐,๐๐๑-๒๕,๐๐๐ บาท	๔๙	๑๒.๔
๒๕,๐๐๑ บาท ขึ้นไป	๙๙	๒๕.๑
รวม	๓๙๕	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เพศหญิง จำนวน ๒๗๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๖ และเพศชาย จำนวน ๑๒๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๔ ตามลำดับ

อายุ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ ๔๙ - ๕๘ ปี จำนวน ๑๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๘, อายุ ๕๙ ปี ขึ้นไป จำนวน ๑๐๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๓ อายุ ๓๙ - ๔๘ ปี จำนวน ๘๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๐ และ อายุ ๒๙ - ๓๘ ปี จำนวน ๖๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๔ อายุ ๑๘ - ๒๘ ปี จำนวน ๓๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๔ ตามลำดับ

การศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาปริญญาตรี จำนวน ๑๖๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๘, ปวช. ปวส. อนุปริญญา จำนวน ๙๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๖ และ สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน ๖๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๒ มัธยมศึกษา จำนวน ๖๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๔ ตามลำดับ

อาชีพ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร จำนวน ๑๑๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๑, ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน ๘๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๘ พนักงานบริษัทเอกชน จำนวน ๕๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๙ รับจ้าง จำนวน ๔๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๒ ไม่ได้ประกอบอาชีพ จำนวน ๒๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๖ และ อื่นๆ จำนวน ๑๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๘ ตามลำดับ

รายได้ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ ๑๕,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๖๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๘, รายได้ ๒๕,๐๐๐ บาทขึ้นไป จำนวน ๙๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๑ รายได้น้อยกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๘๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๘ และ รายได้ ๒๐,๐๐๑-๒๕,๐๐๐ บาทจำนวน ๔๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๔ ตามลำดับ

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร โดยรวมและรายด้าน ประกอบด้วย ๑) ด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร ๒) ด้านการหาเสียงของผู้สมัคร ๓) ด้านพรรคการเมือง ๔) ด้านนโยบาย และ ๕) ด้านสื่อสารมวลชน ดังนี้

ตารางที่ ๔.๒ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร โดยรวม

(n=๓๙๕)

การตื่นตัวทางการเมือง ของประชาชนในอำเภอละแม	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
๑. ด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร	๓.๒๒	๐.๘๗	ปานกลาง
๒. ด้านการหาเสียงของผู้สมัคร	๓.๓๘	๐.๙๑	ปานกลาง
๓. ด้านพรรคการเมือง	๓.๒๘	๐.๘๙	ปานกลาง
๔. ด้านนโยบาย	๓.๖๘	๐.๕๗	มาก
๕. ด้านสื่อสารมวลชน	๓.๕๒	๐.๗๔	มาก
โดยรวม	๓.๔๒	๐.๕๘	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=๓.๔๒$, S.D.=๐.๕๘) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านนโยบาย ($\bar{X}=๓.๖๘$, S.D.=๐.๕๗) อยู่ในระดับมาก ด้านสื่อสารมวลชน ($\bar{X}=๓.๕๒$, S.D.=๐.๗๔) ส่วนด้านการหาเสียงของผู้สมัคร ($\bar{X}=๓.๓๘$, S.D.=๐.๙๑) ด้านพรรคการเมือง ($\bar{X}=๓.๒๘$, S.D.=๐.๘๙) และ ด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร ($\bar{X}=๓.๒๒$, S.D.=๐.๘๗) อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๓ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของ
ประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร ด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร

(n=๓๙๕)

ด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. พื้นฐานครอบครัวของผู้สมัคร น่าสนใจและเคยรับรู้ จากข่าวสารมาก่อน	๓.๐๓	๑.๒๕	ปานกลาง
๒. ประสบการณ์ความสำเร็จในการทำงานในอาชีพที่ ประสบความสำเร็จของผู้สมัคร	๓.๕๗	๑.๐๔	มาก
๓. วุฒิภาวะทางการเมืองของผู้สมัครเลือกตั้ง ทำให้ น่าสนใจไปลงคะแนนให้	๓.๓๖	๐.๙๖	ปานกลาง
๔. ความรู้ ความสามารถของผู้สมัคร คุณสมบัติส่วนตัว ของผู้สมัครน่าสนใจ	๓.๐๙	๑.๐๙	ปานกลาง
๕. ผู้สมัครรับเลือกตั้งมีวิสัยทัศน์ในการหาเสียงและลง พื้นที่พบปะประชาชนบ่อย	๒.๗๕	๑.๑๙	ปานกลาง
๖. ความมีชื่อเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้ง	๓.๕๕	๑.๐๙	มาก
โดยรวม	๓.๒๒	๐.๘๗	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมือง
ของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร ด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร อยู่ในระดับปานกลาง
($\bar{X}=3.22$, S.D.=0.87) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ย
จากมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ ข้อที่ว่า “ประสบการณ์ความสำเร็จในการทำงาน
ในอาชีพที่ประสบความสำเร็จของผู้สมัคร” ($\bar{X}=3.57$, S.D.=1.04) รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “ความ
มีชื่อเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้ง” ($\bar{X}=3.55$, S.D.=1.09) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ข้อ
ที่ว่า “ผู้สมัครรับเลือกตั้งมีวิสัยทัศน์ในการหาเสียงและลงพื้นที่พบปะประชาชนบ่อย” ($\bar{X}=2.75$,
S.D.=1.19) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๔ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร ด้านการหาเสียงของผู้สมัคร
(n=๓๙๕)

ด้านการหาเสียงของผู้สมัคร	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ผู้สมัครรับเลือกตั้งมีวิธีการหาเสียงโดยการประชาสัมพันธ์ผ่านแผ่นป้ายและสื่อต่างๆ ที่น่าสนใจ	๓.๔๒	๑.๐๖	ปานกลาง
๒. ผู้สมัครรับเลือกตั้งลงพื้นที่หาเสียงอย่างใกล้ชิดกับประชาชน	๓.๔๓	๑.๑๒	ปานกลาง
๓. ผู้สมัครรับเลือกตั้งสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับนโยบายที่นำเสนอให้เกิดความกระจ่างแก่ประชาชนได้	๓.๑๖	๑.๐๖	ปานกลาง
๔. ผู้สมัครรับเลือกตั้งนำเสนอทางเลือกใหม่ๆ ให้กับประชาชนอยากไปเลือกตั้ง	๓.๕๙	๑.๒๓	มาก
๕. ผู้สมัครรับเลือกตั้งมีการรณรงค์ในการหาเลือกตั้ง	๓.๒๕	๑.๐๘	ปานกลาง
๖. ผู้สมัครรับเลือกตั้งรณรงค์โดยการนำเสนอที่เป็นกลางไม่พาดพิงบุคคลอื่น	๓.๔๒	๑.๒๘	ปานกลาง
โดยรวม	๓.๓๘	๐.๙๑	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร ด้านการหาเสียงของผู้สมัคร อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=๓.๓๘$, S.D.=๐.๙๑) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ข้อที่ว่า “ผู้สมัครรับเลือกตั้งนำเสนอทางเลือกใหม่ๆ ให้กับประชาชนอยากไปเลือกตั้ง” ($\bar{X}=๓.๕๙$, S.D.=๑.๒๓) รองลงมา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ข้อที่ว่า “ผู้สมัครรับเลือกตั้งลงพื้นที่หาเสียงอย่างใกล้ชิดกับประชาชน” ($\bar{X}=๓.๔๓$, S.D.=๑.๑๒) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ข้อที่ว่า “ผู้สมัครรับเลือกตั้งสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับนโยบายที่นำเสนอให้เกิดความกระจ่างแก่ประชาชนได้” ($\bar{X}=๓.๑๖$, S.D.=๑.๐๖) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๕ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร ด้านพรรคการเมือง

(n=๓๙๕)

ด้านพรรคการเมือง	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. พรรคการเมืองมีนโยบายที่โดดเด่น น่าสนใจสามารถแก้ปัญหาสังคมได้	๓.๓๒	๑.๑๑	ปานกลาง
๒. พรรคการเมืองมีสมาชิกพรรคที่ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติทำให้สนใจไปเลือกตั้ง	๓.๑๐	๑.๐๕	ปานกลาง
๓. พรรคการเมืองสนใจไต่ถามความคิดเห็นของประชาชนเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาของบ้านเมือง	๒.๗๑	๑.๔๓	ปานกลาง
๔. พรรคการเมืองส่งสมาชิกลงพื้นที่ เข้าถึงประชาชนอย่างสม่ำเสมอ	๓.๕๑	๑.๑๒	มาก
๕. พรรคการเมืองให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของพรรคการเมือง	๓.๕๓	๑.๒๐	มาก
๖. ความเกรงใจที่มีต่อบุคคลที่เคารพนับถือหรือมีเกียรติยศมีตำแหน่งในพรรคการเมือง	๓.๕๔	๑.๑๘	มาก
โดยรวม	๓.๒๘	๐.๘๙	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร ด้านพรรคการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=๓.๒๘$, S.D.=๐.๘๙) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ข้อที่ว่า “ความเกรงใจที่มีต่อบุคคลที่เคารพนับถือหรือมีเกียรติยศมีตำแหน่งในพรรคการเมือง” ($\bar{X}=๓.๕๔$, S.D.= ๑.๑๘) รองลงมา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ข้อที่ว่า “พรรคการเมืองให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของพรรคการเมือง” ($\bar{X}=๓.๕๑$, S.D.=๑.๒๐) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ข้อที่ว่า “พรรคการเมืองมีสมาชิกพรรคที่ลงสมัครรับเลือกตั้ง เป็นผู้ที่มีคุณสมบัติทำให้สนใจไปเลือกตั้ง” ($\bar{X}=๓.๑๐$, S.D.=๑.๐๕) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๖ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร ด้านนโยบาย

(n=๓๙๕)

ด้านนโยบาย	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. นโยบายของพรรคการเมือง มีประเด็นตรงกับความต้องการ ทำให้ยากไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	๓.๖๑	๑.๐๔	มาก
๒. ศรัทธาในนโยบายของพรรค และเชื่อว่าถ้าหากเป็นพรรคการเมืองที่มีเสียงข้างมาก น่าจะดำเนินนโยบายตามที่หาเสียงไว้ได้	๓.๕๖	๑.๐๕	มาก
๓. นโยบายของพรรคการเมืองสามารถแก้ปัญหาสังคม และตรงความต้องการของคนส่วนใหญ่	๓.๙๑	๐.๘๙	มาก
๔. นโยบายของพรรคเป็นนโยบายใหม่ๆ เข้าถึงกลุ่มคนทุกชนชั้น	๓.๕๗	๐.๘๔	มาก
๕. การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมเสนอนโยบายในการนำมาเป็นแนวทางการทำงานของพรรค	๓.๗๓	๐.๘๙	มาก
๖. นโยบายสามารถปฏิบัติได้จริง	๓.๗๒	๐.๙๑	มาก
โดยรวม	๓.๖๘	๐.๕๗	มาก

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร ด้านนโยบาย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.68$, S.D.=0.57) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ข้อที่ว่า “นโยบายของพรรคการเมืองสามารถแก้ปัญหาสังคมและตรงความต้องการของคนส่วนใหญ่” ($\bar{X}=3.91$, S.D.=0.89) รองลงมา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ข้อที่ว่า “การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมเสนอนโยบายในการนำมาเป็นแนวทางการทำงานของพรรค” ($\bar{X}=3.73$, S.D.=0.89) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ข้อที่ว่า “ศรัทธาในนโยบายของพรรค และเชื่อว่าถ้าหากเป็นพรรคการเมืองที่มีเสียงข้างมาก น่าจะดำเนินนโยบายตามที่หาเสียงไว้ได้” ($\bar{X}=3.56$, S.D.=1.05) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๗ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร ด้านสื่อสารมวลชน

(n=๓๙๕)

ด้านสื่อสารมวลชน	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. สื่อมวลชนมีการประชาสัมพันธ์และรณรงค์การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	๓.๖๐	๐.๘๖	มาก
๒. สื่อสารมวลชนตีแผ่คุณสมบัติของผู้ที่ลงสมัครรับเลือกตั้ง	๓.๖๓	๐.๘๑	มาก
๓. สื่อมวลชนให้ข้อมูลเกี่ยวกับพรรคและสมาชิกต่อสาธารณชน	๓.๕๗	๐.๘๐	มาก
๔. สื่อสารมวลชนมีการวิเคราะห์เกี่ยวกับผู้สมัครลงเลือกตั้ง	๓.๔๖	๐.๙๓	ปานกลาง
๕. สื่อสารมวลชนมีการเจาะลึกศึกษาข้อมูลให้ประชาชนได้รับรู้	๓.๔๙	๐.๙๖	ปานกลาง
๖. สื่อสารมวลชนมีส่วนในให้ข่าวเพื่อเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนตื่นตัวในการไปเลือกตั้ง	๓.๓๙	๐.๙๔	ปานกลาง
โดยรวม	๓.๕๒	๐.๗๔	มาก

จากตารางที่ ๔.๗ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = ๓.๕๒, S.D. = ๐.๗๔) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ข้อที่ว่า “สื่อสารมวลชนตีแผ่คุณสมบัติของผู้ที่ลงสมัครรับเลือกตั้ง” (\bar{X} = ๓.๖๓, S.D. = ๐.๘๑) รองลงมา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ข้อที่ว่า “สื่อมวลชนมีการประชาสัมพันธ์และรณรงค์การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง” (\bar{X} = ๓.๖๐, S.D. = ๐.๘๖) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ข้อที่ว่า “สื่อสารมวลชนมีส่วนในให้ข่าวเพื่อเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนตื่นตัวในการไปเลือกตั้ง” (\bar{X} = ๓.๓๙, S.D. = ๐.๙๓) ตามลำดับ

๔.๓ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร

การทดสอบสมมติฐานการวิจัย เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร จำแนกตามเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ และสถานภาพการสมรสต่างกัน โดยใช้สถิติ t-test เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ๒ กลุ่ม ในเรื่อง เพศ โดยการทดสอบค่า F-test (One-way ANOVA) ในการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง ของค่าเฉลี่ยที่มีมากกว่า ๒ กลุ่ม ในเรื่อง อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ และสถานภาพการสมรส ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ จึงเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) ดังนี้

สมมติฐานที่ ๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร แตกต่างกัน

การวิเคราะห์สมมติฐานที่ ๑ ใช้สถิติ t-test ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ๒ กลุ่ม ใช้ระดับความเชื่อมั่น ๙๕% ดังนั้น ถ้าเป็นไปตามสมมติฐานต่อเมื่อค่า Sig. น้อยกว่า ๐.๐๕ และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๘ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร จำแนกตามเพศ โดยรวม

(n=๓๙๕)

เพศ	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	การแปลผล
ชาย	๒๗๑	๓.๔๕	๐.๖๐	ปานกลาง
หญิง	๑๒๔	๓.๓๕	๐.๕๔	ปานกลาง
โดยรวม	๓๙๕	๓.๔๒	๐.๕๘	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๘ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร โดยรวม จำแนกตามเพศ อยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} =๓.๔๒, S.D.=๐.๕๘)

ตารางที่ ๔.๙ แสดงการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของ
ประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร จำแนกตามเพศ โดยรวม

(n = ๓๙๕)

ปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัว ทางการเมืองของประชาชน		n	\bar{X}	SD.	t	Sig.																																																													
๑. ด้านคุณลักษณะของ ผู้สมัคร	ชาย	๒๗๑	๓.๒๖	๐.๘๘	๑.๑๗๗	๐.๒๔๐																																																													
	หญิง	๑๒๔	๓.๑๕	๐.๘๔			๒. ด้านการหาเสียงของ ผู้สมัคร	ชาย	๒๗๑	๓.๔๔	๐.๙๑	๒.๒๔๓	๐.๐๒๕*	หญิง	๑๒๔	๓.๒๒	๐.๙๑	๓. ด้านพรรคการเมือง	ชาย	๒๗๑	๓.๓๒	๐.๘๘	๑.๐๗๑	๐.๒๘๕	หญิง	๑๒๔	๓.๒๒	๐.๙๓	๔. ด้านนโยบาย	ชาย	๒๗๑	๓.๖๙	๐.๖๑	๐.๒๙๙	๐.๗๖๕	หญิง	๑๒๔	๓.๖๗	๐.๔๘	๕. ด้านสื่อสารมวลชน	ชาย	๒๗๑	๓.๕๔	๐.๗๔	๐.๘๓๔	๐.๔๐๕	หญิง	๑๒๔	๓.๔๘	๐.๗๓	ชาย	๒๗๑	๓.๔๕	๐.๖๐	๑.๖๕๒	๐.๐๙๙	โดยรวม	หญิง	๑๒๔	๓.๓๕	๐.๕๔				รวม	๓๙๕	๓.๔๒
๒. ด้านการหาเสียงของ ผู้สมัคร	ชาย	๒๗๑	๓.๔๔	๐.๙๑	๒.๒๔๓	๐.๐๒๕*																																																													
	หญิง	๑๒๔	๓.๒๒	๐.๙๑			๓. ด้านพรรคการเมือง	ชาย	๒๗๑	๓.๓๒	๐.๘๘	๑.๐๗๑	๐.๒๘๕	หญิง	๑๒๔	๓.๒๒	๐.๙๓	๔. ด้านนโยบาย	ชาย	๒๗๑	๓.๖๙	๐.๖๑	๐.๒๙๙	๐.๗๖๕	หญิง	๑๒๔	๓.๖๗	๐.๔๘	๕. ด้านสื่อสารมวลชน	ชาย	๒๗๑	๓.๕๔	๐.๗๔	๐.๘๓๔	๐.๔๐๕	หญิง	๑๒๔	๓.๔๘	๐.๗๓		ชาย	๒๗๑	๓.๔๕	๐.๖๐			๑.๖๕๒	๐.๐๙๙	โดยรวม	หญิง	๑๒๔	๓.๓๕	๐.๕๔				รวม	๓๙๕	๓.๔๒	๐.๕๘							
๓. ด้านพรรคการเมือง	ชาย	๒๗๑	๓.๓๒	๐.๘๘	๑.๐๗๑	๐.๒๘๕																																																													
	หญิง	๑๒๔	๓.๒๒	๐.๙๓			๔. ด้านนโยบาย	ชาย	๒๗๑	๓.๖๙	๐.๖๑	๐.๒๙๙	๐.๗๖๕	หญิง	๑๒๔	๓.๖๗	๐.๔๘	๕. ด้านสื่อสารมวลชน	ชาย	๒๗๑	๓.๕๔	๐.๗๔	๐.๘๓๔	๐.๔๐๕	หญิง	๑๒๔	๓.๔๘	๐.๗๓		ชาย	๒๗๑	๓.๔๕	๐.๖๐			๑.๖๕๒	๐.๐๙๙	โดยรวม	หญิง	๑๒๔	๓.๓๕	๐.๕๔				รวม	๓๙๕	๓.๔๒	๐.๕๘																		
๔. ด้านนโยบาย	ชาย	๒๗๑	๓.๖๙	๐.๖๑	๐.๒๙๙	๐.๗๖๕																																																													
	หญิง	๑๒๔	๓.๖๗	๐.๔๘			๕. ด้านสื่อสารมวลชน	ชาย	๒๗๑	๓.๕๔	๐.๗๔	๐.๘๓๔	๐.๔๐๕	หญิง	๑๒๔	๓.๔๘	๐.๗๓		ชาย	๒๗๑	๓.๔๕	๐.๖๐			๑.๖๕๒	๐.๐๙๙	โดยรวม	หญิง	๑๒๔	๓.๓๕	๐.๕๔				รวม	๓๙๕	๓.๔๒	๐.๕๘																													
๕. ด้านสื่อสารมวลชน	ชาย	๒๗๑	๓.๕๔	๐.๗๔	๐.๘๓๔	๐.๔๐๕																																																													
	หญิง	๑๒๔	๓.๔๘	๐.๗๓																																																															
	ชาย	๒๗๑	๓.๔๕	๐.๖๐			๑.๖๕๒	๐.๐๙๙																																																											
โดยรวม	หญิง	๑๒๔	๓.๓๕	๐.๕๔																																																															
	รวม	๓๙๕	๓.๔๒	๐.๕๘																																																															

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๙ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๒ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร แตกต่างกัน

การวิเคราะห์สมมติฐานที่ ๒ ใช้สถิติ F-test (One-way ANOVA) ในการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยที่มากกว่า ๒ กลุ่ม ใช้ระดับความเชื่อมั่น ๙๕% ดังนั้น ถ้าเป็นไปตามสมมติฐานต่อเมื่อค่า Sig. น้อยกว่า ๐.๐๕ ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ จึงเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๑๐ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร จำแนกตามอายุ โดยรวม

(n=๓๙๕)

อายุ	ระดับความคิดเห็น			
	n	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
๑๘ - ๒๘ ปี	๓๗	๓.๘๔	๐.๕๐	มาก
๒๙ - ๓๘ ปี	๖๑	๓.๒๔	๐.๔๙	ปานกลาง
๓๙ - ๔๘ ปี	๘๗	๓.๔๓	๐.๖๕	ปานกลาง
๔๙ - ๕๘ ปี	๑๑๐	๓.๔๙	๐.๖๔	ปานกลาง
๕๙ ปี ขึ้นไป	๑๐๐	๓.๒๙	๐.๔๔	ปานกลาง
โดยรวม	๓๙๕	๓.๔๒	๐.๕๘	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๐ พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร โดยรวม จำแนกตามอายุอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=๓.๔๒$, S.D.=๐.๕๘)

ตารางที่ ๔.๑๑ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัว
ทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร จำแนกตามอายุ

(n = ๓๙๕)

ปัจจัยที่มีผลต่อ		SS	df	MS	F	Sig.
การตื่นตัวทางการเมือง						
๑. ด้านคุณลักษณะ ของผู้สมัคร	ระหว่างกลุ่ม	๒๗.๒๙๖	๔	๖.๘๒๔	๙.๘๑๒	๐.๐๐๑*
	ภายในกลุ่ม	๒๗๑.๒๓๗	๓๙๐	๐.๖๙๕		
	รวม	๒๙๘.๕๓๓	๓๙๔			
๒. ด้านพรรค การเมือง	ระหว่างกลุ่ม	๑๘.๐๙๖	๔	๔.๕๒๔	๕.๖๗๖	๐.๐๐๑*
	ภายในกลุ่ม	๓๑๐.๘๕๓	๓๙๐	๐.๗๙๗		
	รวม	๓๒๘.๙๔๙	๓๙๔			
๓. ด้านพรรค การเมือง	ระหว่างกลุ่ม	๔๖.๖๔๘	๔	๑๑.๖๖๒	๑๖.๙๒๒	๐.๐๐๑*
	ภายในกลุ่ม	๒๖๘.๗๗๑	๓๙๐	๐.๖๘๙		
	รวม	๓๑๕.๔๑๙	๓๙๔			
๔. ด้านนโยบาย	ระหว่างกลุ่ม	๒.๙๕๗	๔	๐.๗๓๙	๒.๓๐๘	๐.๐๕๘
	ภายในกลุ่ม	๑๒๔.๙๕๐	๓๙๐	๐.๓๒๐		
	รวม	๑๒๗.๙๐๗	๓๙๔			
๕. ด้าน สื่อสารมวลชน	ระหว่างกลุ่ม	๑.๘๐๖	๔	๐.๔๕๒	๐.๘๓๑	๐.๕๐๖
	ภายในกลุ่ม	๒๑๑.๙๘๓	๓๙๐	๐.๕๔๔		
	รวม	๒๑๓.๗๘๙	๓๙๔			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	๑๐.๖๓๒	๔	๒.๖๕๘	๘.๔๐๕	๐.๐๐๑*
	ภายในกลุ่ม	๑๒๓.๓๓๖	๓๙๐	๐.๓๑๖		
	รวม	๑๓๓.๙๖๘	๓๙๔			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๑ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ดังนั้น จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ตามความคิดเห็นของประชาชนต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD.) รายละเอียดดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๑๒ แสดงการทดสอบความแตกต่างระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมือง
ของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร เป็นรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญ
น้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) จำแนกตามอายุ โดยรวม

(n = ๓๙๕)

อายุ	\bar{X}	๑๘-๒๘	๒๙-๓๘	๓๙-๔๘	๓๙-๔๘	๕๙ ปี ขึ้นไป
		ปี	ปี	ปี	ปี	
		๓.๘๔	๓.๒๔	๓.๔๓	๓.๔๙	๓.๒๙
๑๘ - ๒๘ ปี	๓.๘๔	-	-๐.๖๔*	-๐.๔๑*	-๐.๓๕*	-๐.๕๕*
๒๙ - ๓๘ ปี	๓.๒๔		-	๐.๑๙*	๐.๒๕*	๐.๐๕
๓๙ - ๔๘ ปี	๓.๔๓			-	๐.๐๖	-๐.๑๔
๔๙ - ๕๘ ปี	๓.๔๙				-	-๐.๒๐
๕๙ ปี ขึ้นไป	๓.๒๙					

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๒ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัว
ทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
๐.๐๕ จำนวน ๕ คู่ ได้แก่

ประชาชนที่มีอายุ ๑๘ -๒๘ ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีอายุ ๒๙ - ๓๘ ปี,
อายุ ๓๙ - ๔๘ ปี, อายุ ๔๙ - ๕๘ ปี และอายุ ๕๙ ปี ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ประชาชนที่มีอายุ ๒๙ -๓๘ ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีอายุ ๓๙ - ๔๘ ปี,
อายุ ๔๙ - ๕๘ ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

นอกจากนี้ไม่พบความแตกต่างรายคู่

ตารางที่ ๔.๑๓ แสดงการทดสอบความแตกต่างระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมือง
ของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร เป็นรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญ
น้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) จำแนกตามอายุ ด้านคุณลักษณะ
ของผู้สมัคร

(n = ๓๙๕)

อายุ	\bar{X}	๑๘-๒๘	๒๙-๓๘	๓๙-๔๘	๓๙-๔๘	๕๙ ปี ขึ้นไป
		ปี	ปี	ปี	ปี	
		๓.๙๑	๒.๙๔	๓.๑๑	๓.๓๖	๓.๐๙
๑๘ - ๒๘ ปี	๓.๙๑	-	-๐.๙๗*	-๐.๘๐*	-๐.๕๕*	-๐.๘๒*
๒๙ - ๓๘ ปี	๒.๙๔		-	๐.๑๗	๐.๔๒*	๐.๑๕
๓๙ - ๔๘ ปี	๓.๑๑			-	๐.๒๕*	-๐.๐๒
๔๙ - ๕๘ ปี	๓.๓๖				-	-๐.๒๗*
๕๙ ปี ขึ้นไป	๓.๐๙					-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๓ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัว
ทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร ด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร แตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ จำนวน ๗ คู่ ได้แก่

ประชาชนที่มีอายุ ๑๘ -๒๘ ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีอายุ ๒๙ - ๓๘ ปี,
อายุ ๓๙ - ๔๘ ปี, อายุ ๔๙ - ๕๘ ปี และ อายุ ๕๙ ปี ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ประชาชนที่มีอายุ ๒๙ -๓๘ ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีอายุ ๓๙ - ๔๘ ปี,
อายุ ๔๙ - ๕๘ ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ประชาชนที่มีอายุ ๓๙-๔๘ ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีอายุ ๔๙ - ๕๘ ปี,
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ประชาชนที่มีอายุ ๔๙-๕๘ ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มี อายุ ๕๙ ปี ขึ้นไป
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

นอกจากนี้ไม่พบความแตกต่างรายคู่

ตารางที่ ๔.๑๔ แสดงการทดสอบความแตกต่างระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมือง
ของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร เป็นรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญ
น้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) **จำแนกตามอายุ ด้านการหาเสียง
ของผู้สมัคร**

(n = ๓๙๕)

อายุ	\bar{X}	๑๘-๒๘	๒๙-๓๘	๓๙-๔๘	๔๙-๕๘	๕๙ ปี ขึ้นไป
		ปี	ปี	ปี	ปี	
		๓.๙๓	๓.๒๔	๓.๒๘	๓.๕๐	๓.๒๐
๑๘ - ๒๘ ปี	๓.๙๓	-	-๐.๖๙*	-๐.๖๓*	-๐.๕๓*	-๐.๗๓*
๒๙ - ๓๘ ปี	๓.๒๔		-	๐.๐๔	๐.๒๖*	-๐.๐๔
๓๙ - ๔๘ ปี	๓.๒๘			-	๐.๒๒*	-๐.๐๘
๔๙ - ๕๘ ปี	๓.๕๐				-	-๐.๓๐*
๕๙ ปี ขึ้นไป	๓.๒๐					-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๔ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร ด้านการหาเสียงของผู้สมัคร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ จำนวน ๗ คู่ ได้แก่

ประชาชนที่มีอายุ ๑๘ -๒๘ ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีอายุ ๒๙ - ๓๘ ปี, อายุ ๓๙ - ๔๘ ปี, อายุ ๔๙ - ๕๘ ปี และ อายุ ๕๙ ปี ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ประชาชนที่มีอายุ ๒๙ -๓๘ ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีอายุ ๓๙ - ๔๘ ปี, อายุ ๔๙ - ๕๘ ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ประชาชนที่มีอายุ ๓๙ -๔๘ ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีอายุ ๔๙ - ๕๘ ปี, อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ประชาชนที่มีอายุ ๔๙ -๕๘ ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มี อายุ ๕๙ ปี ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

นอกจากนี้ไม่พบความแตกต่างรายคู่

ตารางที่ ๔.๑๕ แสดงการทดสอบความแตกต่างระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมือง
ของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร เป็นรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญ
น้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) จำแนกตามอายุ ด้านพรรค
การเมือง

(n = ๓๙๕)

อายุ	\bar{X}	๑๘-๒๘	๒๙-๓๘	๓๙-๔๘	๔๙-๕๘	๕๙ ปี ขึ้นไป
		ปี	ปี	ปี	ปี	
		๓.๙๐	๒.๘๗	๓.๖๓	๓.๓๖	๒.๙๕
๑๘ - ๒๘ ปี	๓.๙๐	-	-๐.๙๗*	-๐.๒๗*	-๐.๕๔*	-๐.๙๕*
๒๙ - ๓๘ ปี	๒.๘๗		-	๐.๗๖*	๐.๔๙*	๐.๑๒
๓๙ - ๔๘ ปี	๓.๖๓			-	-๐.๒๗*	-๐.๖๘*
๔๙ - ๕๘ ปี	๓.๓๖				-	-๐.๔๑*
๕๙ ปี ขึ้นไป	๒.๙๕					-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๕ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัว
ทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร ด้านพรรคการเมือง แตกต่างกัน อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ จำนวน ๙ คู่ ได้แก่

ประชาชนที่มีอายุ ๑๘ -๒๘ ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีอายุ ๒๙ - ๓๘ ปี,
อายุ ๓๙ - ๔๘ ปี, อายุ ๔๙ - ๕๘ ปี และ อายุ ๕๙ ปี ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ประชาชนที่มีอายุ ๒๙ -๓๘ ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีอายุ ๓๙ - ๔๘ ปี,
อายุ ๔๙ - ๕๘ ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ประชาชนที่มีอายุ ๓๙ -๔๘ ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีอายุ ๔๙ - ๕๘ ปี,
และ อายุ ๕๙ ปี ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ประชาชนที่มีอายุ ๔๙ -๕๘ ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีอายุ ๕๙ ปี ขึ้นไป
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

นอกจากนี้ไม่พบความแตกต่างรายคู่

สมมติฐานที่ ๓ ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร แตกต่างกัน

การวิเคราะห์สมมติฐานที่ ๓ ใช้สถิติ F-test (One-way ANOVA) ในการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยที่มากกว่า ๒ กลุ่ม ใช้ระดับความเชื่อมั่น ๙๕% ดังนั้น ถ้าเป็นไปตามสมมติฐานต่อเมื่อค่า Sig. น้อยกว่า ๐.๐๕ ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ จึงเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๑๖ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร จำแนกตามการศึกษาโดยรวม

(n=๓๙๕)

การศึกษา	ระดับความคิดเห็น			
	n	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	๖๑	๓.๑๗	๐.๔๐	ปานกลาง
ปวช. ปวส. อนุปริญญา	๙๗	๓.๖๔	๐.๖๐	มาก
ปริญญาตรี	๑๖๙	๓.๓๕	๐.๖๒	ปานกลาง
สูงกว่าปริญญาตรี	๖๘	๓.๔๘	๐.๔๘	ปานกลาง
โดยรวม	๓๙๕	๓.๔๒	๐.๕๘	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๖ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อปัจจัยต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร โดยรวม จำแนกตามการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = ๓.๔๒, S.D. = ๐.๕๘)

ตารางที่ ๔.๑๗ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยการตื่นตัวทาง
การเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร จำแนกตามการศึกษา

(n = ๓๙๕)

ปัจจัยที่มีผลต่อ การตื่นตัวทางการเมือง		SS	df	MS	F	Sig.
๑. ด้านคุณลักษณะ ของผู้สมัคร	ระหว่างกลุ่ม	๑๖.๒๐๐	๓	๕.๔๐๐	๗.๔๗๘	๐.๐๐๐*
	ภายในกลุ่ม	๒๘๒.๓๓๓	๓๙๑	๐.๗๒๒		
	รวม	๒๙๘.๕๓๓	๓๙๔			
๒. ด้านการหาเสียง ของผู้สมัคร	ระหว่างกลุ่ม	๑๐.๕๗๙	๓	๓.๕๒๖	๔.๓๓๑	๐.๐๐๕*
	ภายในกลุ่ม	๓๑๘.๓๗๐	๓๙๑	๐.๘๑๔		
	รวม	๓๒๘.๙๔๙	๓๙๔			
๓. ด้านพรรค การเมือง	ระหว่างกลุ่ม	๓๕.๕๘๔	๓	๑๑.๘๖๑	๑๖.๕๗๓	๐.๐๐๐*
	ภายในกลุ่ม	๒๗๙.๘๓๖	๓๙๑	๐.๗๑๖		
	รวม	๓๑๕.๔๑๙	๓๙๔			
๔. ด้านนโยบาย	ระหว่างกลุ่ม	๔.๙๑๖	๓	๑.๖๓๙	๕.๒๐๙	๐.๐๐๒*
	ภายในกลุ่ม	๑๒๒.๙๙๑	๓๙๑	๐.๓๑๕		
	รวม	๑๒๗.๙๐๗	๓๙๔			
๕. ด้าน สื่อสารมวลชน	ระหว่างกลุ่ม	๒.๑๒๖	๓	๐.๗๐๙	๑.๓๐๙	๐.๒๗๑
	ภายในกลุ่ม	๒๑๑.๖๖๓	๓๙๑	๐.๕๔๑		
	รวม	๒๑๓.๗๘๙	๓๙๔			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	๙.๗๕๒	๓	๓.๒๕๑	๑๐.๒๓๓	๐.๐๐๐*
	ภายในกลุ่ม	๑๒๔.๒๑๕	๓๙๑	๐.๓๑๘		
	รวม	๑๓๓.๙๖๘	๓๙๔			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๗ พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ดังนั้น จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ตามความคิดเห็นของประชาชนต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD.) รายละเอียดดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๑๘ แสดงการทดสอบความแตกต่างระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมือง
ของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร เป็นรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญ
น้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) จำแนกตามการศึกษา โดยรวม

(n = ๓๙๕)

การศึกษา	\bar{X}	ต่ำกว่า	ปวช. ปวส.	สูงกว่า
		มัธยมศึกษา	อนุปริญญา	ปริญญาตรี
	๓.๑๗	๓.๑๗	๓.๖๔	๓.๓๕
ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	๓.๑๗	-	๐.๔๗*	๐.๑๘
ปวช. ปวส. อนุปริญญา	๓.๖๔		-	-๐.๒๙*
ปริญญาตรี	๓.๓๕			-
สูงกว่าปริญญาตรี	๓.๔๘			๐.๑๓

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๘ พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยการ
ตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติ ๐.๐๕ จำนวน ๔ คู่ ได้แก่

ประชาชนที่มีการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษา มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่
การศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ประชาชนที่มีการศึกษาปวช. ปวส. อนุปริญญา มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่
การศึกษาปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

นอกจากนี้ไม่พบความแตกต่างรายคู่

ตารางที่ ๔.๑๙ แสดงการทดสอบความแตกต่างระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมือง
ของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร เป็นรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญ
น้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) จำแนกตามการศึกษา ด้าน
คุณลักษณะของผู้สมัคร

การศึกษา	\bar{X}	(n = ๓๙๕)			
		ต่ำกว่า มัธยมศึกษา	ปวช. ปวส. อนุปริญญา	ปริญญาตรี	สูงกว่า ปริญญาตรี
		๒.๘๔	๓.๔๗	๓.๑๘	๓.๓๓
ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	๒.๘๔	-	๐.๖๓*	๐.๓๔*	๐.๔๙*
ปวช. ปวส. อนุปริญญา	๓.๔๗		-	-๐.๒๙*	-๐.๑๔
ปริญญาตรี	๓.๑๘			-	๐.๑๓
สูงกว่าปริญญาตรี	๓.๓๓				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๙ พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยการ
ตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร ด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร แตกต่าง
กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ จำนวน ๔ คู่ ได้แก่

ประชาชนที่มีการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษา มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่
การศึกษาปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ประชาชนที่มีการศึกษา ปวช. ปวส. อนุปริญญา มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่
การศึกษาปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

นอกจากนี้ไม่พบความแตกต่างรายคู่

ตารางที่ ๔.๒๐ แสดงการทดสอบความแตกต่างระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมือง
ของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร เป็นรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญ
น้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) จำแนกตามการศึกษา ด้านการหา
เสียงของผู้สมัคร

การศึกษา	\bar{X}	(n = ๓๙๕)			
		ต่ำกว่า มัธยมศึกษา	ปวช. ปวส. อนุปริญญา	ปริญญาตรี	สูงกว่า ปริญญาตรี
		๓.๑๐	๓.๕๘	๓.๓๑	๓.๕๐
ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	๓.๑๐	-	๐.๔๘*	๐.๒๑*	๐.๔๐*
ปวช. ปวส. อนุปริญญา	๓.๕๘		-	-๐.๒๗*	-๐.๑๘
ปริญญาตรี	๓.๓๑			-	๐.๑๙
สูงกว่าปริญญาตรี	๓.๕๐				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๐ พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยการ
ตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร ด้านการหาเสียงของผู้สมัคร แตกต่าง
กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ จำนวน ๕ คู่ ได้แก่

ประชาชนที่มีการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษา มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่
การศึกษาปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ประชาชนที่มีการศึกษา ปวช. ปวส. อนุปริญญา มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่
การศึกษาปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

นอกจากนี้ไม่พบความแตกต่างรายคู่

ตารางที่ ๔.๒๑ แสดงการทดสอบความแตกต่างระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมือง
ของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร เป็นรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญ
น้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) จำแนกตามการศึกษา ด้านพรรค
การเมือง

การศึกษา	\bar{X}	(n = ๓๙๕)			
		ต่ำกว่า มัธยมศึกษา	ปวช. ปวส. อนุปริญญา	ปริญญาตรี	สูงกว่า ปริญญาตรี
		๒.๙๖	๓.๗๓	๓.๐๗	๓.๔๙
ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	๒.๙๖	-	๐.๔๘*	๐.๒๑*	๐.๔๐*
ปวช. ปวส. อนุปริญญา	๓.๗๓		-	-๐.๒๗*	-๐.๑๘
ปริญญาตรี	๓.๐๗			-	๐.๑๙
สูงกว่าปริญญาตรี	๓.๔๙				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๑ พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัย
การตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร ด้านพรรคการเมือง แตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ จำนวน ๕ คู่ ได้แก่

ประชาชนที่มีการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษา มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่
การศึกษาปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ประชาชนที่มีการศึกษา ปวช. ปวส. อนุปริญญา มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่
การศึกษาปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

นอกจากนี้ไม่พบความแตกต่างรายคู่

สมมติฐานที่ ๔ ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัวทาง
การเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร แตกต่างกัน

การวิเคราะห์สมมติฐานที่ ๔ ใช้สถิติ F-test (One-way ANOVA) ในการทดสอบความ
แปรปรวนแบบทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยที่มากกว่า ๒ กลุ่ม ใช้ระดับความ
เชื่อมั่น ๙๕% ดังนั้น ถ้าเป็นไปตามสมมติฐานต่อเมื่อค่า Sig. น้อยกว่า ๐.๐๕ ถ้าพบความแตกต่าง
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ จึงเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด LSD.
(Least Significant Difference) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๒๒ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร จำแนกตามอาชีพ โดยรวม (n=๓๙๕)

อาชีพ	n	ระดับความคิดเห็น		
		\bar{X}	S.D.	การแปลผล
นักศึกษา	๑๑๑	๓.๔๗	๐.๕๗	ปานกลาง
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	๕๑	๓.๖๓	๐.๖๖	มาก
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	๘๖	๓.๒๙	๐.๕๕	ปานกลาง
รับจ้างทั่วไป	๔๘	๓.๓๘	๐.๔๖	ปานกลาง
พ่อบ้าน/แม่บ้าน	๖๒	๓.๒๕	๐.๕๖	ปานกลาง
พนักงานบริษัท	๒๖	๓.๕๑	๐.๕๙	มาก
ทำสวน	๑๑	๓.๘๖	๐.๖๕	มาก
โดยรวม	๓๙๕	๓.๔๒	๐.๕๘	มาก

จากตารางที่ ๔.๒๒ พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร โดยรวม จำแนกตามอาชีพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๔๒$, S.D.=๐.๕๘)

ตารางที่ ๔.๒๓ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยการตื่นตัวทาง
การเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร จำแนกตามอาชีพ

(n = ๓๙๕)

ปัจจัย		SS	df	MS	F	Sig.
การตื่นตัวทางการเมือง						
๑. ด้านคุณลักษณะ ของผู้สมัคร	ระหว่างกลุ่ม	๑๑.๑๓๙	๗	๑.๕๕๗	๓.๓๓๖	๐.๐๐๓*
	ภายในกลุ่ม	๒๑๘.๑๓๙	๓๘๗	๐.๕๕๖		
	รวม	๒๒๙.๒๗๘	๓๙๔			
๒. ด้านการหาเสียง ของผู้สมัคร	ระหว่างกลุ่ม	.๖๓๔	๗	๐.๑๐๖	๐.๙๗๑	๐.๔๔๕
	ภายในกลุ่ม	๔๒.๖๙๐	๓๘๗	๐.๑๐๙		
	รวม	๔๓.๓๒๔	๓๙๔			
๓. ด้านพรรค การเมือง	ระหว่างกลุ่ม	๒.๑๖๕	๗	๐.๓๖๑	๐.๕๙๑	๐.๗๓๘
	ภายในกลุ่ม	๒๓๙.๓๗๓	๓๘๗	๐.๖๑๑		
	รวม	๒๔๑.๕๓๘	๓๙๔			
๔. ด้านนโยบาย	ระหว่างกลุ่ม	๑๔.๘๒๓	๗	๒.๑๓๐	๓.๙๑๐	๐.๐๐๑*
	ภายในกลุ่ม	๒๔๗.๖๔๗	๓๘๗	๐.๖๓๒		
	รวม	๒๖๒.๔๗๐	๓๙๔			
๕. ด้าน สื่อสารมวลชน	ระหว่างกลุ่ม	๓.๖๓๙	๗	๐.๖๐๖	๑.๙๑๖	๐.๐๗๗
	ภายในกลุ่ม	๑๒๔.๐๙๒	๓๘๗	๐.๓๑๗		
	รวม	๑๒๗.๗๓๑	๓๙๔			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	.๔๑๑	๗	๐.๐๖๙	๐.๖๙๔	๐.๖๕๕
	ภายในกลุ่ม	๓๘.๗๔๙	๓๘๗	๐.๐๙๙		
	รวม	๓๙.๑๖๐	๓๙๔			

จากตารางที่ ๔.๒๓ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัว
ทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน
ที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๕ ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร แตกต่างกัน

การวิเคราะห์สมมติฐานที่ ๕ ใช้สถิติ F-test (One-way ANOVA) ในการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยที่มากกว่า ๒ กลุ่ม ใช้ระดับความเชื่อมั่น ๙๕% ดังนั้น ถ้าเป็นไปตามสมมติฐานต่อเมื่อค่า Sig. น้อยกว่า ๐.๐๕ ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ จึงเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๒๔ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร จำแนกตามรายได้ โดยรวม

(n=๓๙๕)

รายได้	n	ระดับความคิดเห็น		
		\bar{X}	S.D.	การแปลผล
ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท	๘๖	๓.๕๔	๐.๖๓	มาก
๑๐,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท	๑๖๑	๓.๕๙	๐.๖๐	มาก
๒๐,๐๐๑-๓๐,๐๐๐ บาท	๔๙	๓.๓๑	๐.๓๔	ปานกลาง
๓๐,๐๐๑ บาท ขึ้นไป	๙๙	๓.๐๙	๐.๔๖	ปานกลาง
โดยรวม	๓๙๕	๓.๔๒	๐.๕๘	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๒๔ พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร โดยรวม จำแนกตามรายได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๔๒$, S.D.=๐.๕๘)

ตารางที่ ๔.๒๕ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยการตื่นตัวทาง
การเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร จำแนกตามรายได้

(n = ๓๙๕)

ปัจจัย		SS	df	MS	F	Sig.
การตื่นตัวทางการเมือง						
๑. ด้าน	ระหว่างกลุ่ม	๓๙.๘๕๔	๓	๑๓.๒๘๕	๒๐.๐๘๐	๐.๐๐๑*
คุณลักษณะของ	ภายในกลุ่ม	๒๕๘.๖๗๙	๓๙๑	๐.๖๖๒		
ผู้สมัคร	รวม	๒๙๘.๕๓๓	๓๙๔			
๒. ด้านการหาเสียง	ระหว่างกลุ่ม	๔๓.๐๑๗	๓	๑๔.๓๓๙	๑๙.๖๐๘	๐.๐๐๒*
ของผู้สมัคร	ภายในกลุ่ม	๒๘๕.๙๓๒	๓๙๑	๐.๗๓๑		
	รวม	๓๒๘.๙๔๙	๓๙๔			
๓. ด้านพรรค	ระหว่างกลุ่ม	๔๕.๑๕๔	๓	๑๕.๐๕๑	๒๑.๗๗๕	๐.๐๐๑*
การเมือง	ภายในกลุ่ม	๒๗๐.๒๖๕	๓๙๑	๐.๖๙๑		
	รวม	๓๑๕.๔๑๙	๓๙๔			
๔. ด้านนโยบาย	ระหว่างกลุ่ม	๒.๙๙๗	๓	๐.๙๙๙	๓.๑๒๗	๐.๐๒๖*
	ภายในกลุ่ม	๑๒๔.๙๑๐	๓๙๑	๐.๓๑๙		
	รวม	๑๒๗.๙๐๗	๓๙๔			
๕. ด้าน	ระหว่างกลุ่ม	.๒๒๑	๓	๐.๐๗๔	๐.๑๓๕	๐.๙๓๙
สื่อสารมวลชน	ภายในกลุ่ม	๒๑๓.๕๖๘	๓๙๑	๐.๕๕๖		
	รวม	๒๑๓.๗๘๙	๓๙๔			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	๑๖.๘๙๓	๓	๕.๖๓๑	๑๘.๘๐๗	๐.๐๐๑*
	ภายในกลุ่ม	๑๑๗.๐๗๔	๓๙๑	๐.๒๙๙		
	รวม	๑๓๓.๙๖๘	๓๙๔			

จากตารางที่ ๔.๒๕ พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ดังนั้น จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ตามความคิดเห็นของประชาชนต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD.) รายละเอียดดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๒๖ แสดงการทดสอบความแตกต่างระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมือง
ของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร เป็นรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญ
น้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) จำแนกตามรายได้ โดยรวม

(n = ๓๙๕)

รายได้		ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท	๑๐,๐๐๑- ๒๐,๐๐๐ บาท	๒๐,๐๐๑- ๓๐,๐๐๐ บาท	๓๐,๐๐๑ บาท ขึ้นไป
	\bar{X}	๓.๕๔	๓.๕๙	๓.๓๑	๓.๐๙
ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท	๓.๕๔	-	๐.๐๕	-๐.๒๓*	-๐.๔๕*
๑๐,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท	๓.๕๙		-	-๐.๒๘*	-๐.๕๐*
๒๐,๐๐๑-๓๐,๐๐๐ บาท	๓.๓๑			-	๐.๒๒*
๓๐,๐๐๑ บาท ขึ้นไป	๓.๐๙				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๖ พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัว
ทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
๐.๐๕ จำนวน ๕ คู่ ได้แก่

ประชาชนที่มีรายได้ ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มี
รายได้ ๒๐,๐๐๑-๓๐,๐๐๐ บาท และรายได้ ๓๐,๐๐๑ บาท ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
๐.๐๕

ประชาชนที่มีรายได้ ๑๐,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มี
รายได้ ๒๐,๐๐๑-๓๐,๐๐๐ บาท และรายได้ ๓๐,๐๐๑ บาท ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
๐.๐๕

ประชาชนที่มีรายได้ ๒๐,๐๐๑-๓๐,๐๐๐ บาท มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มี
รายได้ ๓๐,๐๐๑ บาท ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

นอกจากนี้ไม่พบความแตกต่างรายคู่

ตารางที่ ๔.๒๗ แสดงการทดสอบความแตกต่างระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร เป็นรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) จำแนกตามรายได้ ด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร

		(n = ๓๙๕)			
รายได้	\bar{X}	ต่ำกว่า	๑๐,๐๐๑-	๒๐,๐๐๑-	๓๐,๐๐๑
		๑๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๓๐,๐๐๐	บาท ขึ้นไป
		บาท	บาท	บาท	
	\bar{X}	๓.๔๔	๓.๔๖	๓.๑๒	๒.๗๑
ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท	๓.๔๔	-	๐.๐๒	-๐.๓๒*	-๐.๓๓*
๑๐,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท	๓.๔๖		-	-๐.๓๔*	-๐.๓๕*
๒๐,๐๐๑-๓๐,๐๐๐ บาท	๓.๑๒			-	๐.๔๑*
๓๐,๐๐๑ บาท ขึ้นไป	๒.๗๑				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๗ พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร ด้านคุณลักษณะของผู้สมัครแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ จำนวน ๕ คู่ ได้แก่

ประชาชนที่มีรายได้ ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีรายได้ ๒๐,๐๐๑-๓๐,๐๐๐ บาท และรายได้ ๓๐,๐๐๑ บาท ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ประชาชนที่มีรายได้ ๑๐,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีรายได้ ๒๐,๐๐๑-๓๐,๐๐๐ บาท และรายได้ ๓๐,๐๐๑ บาท ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ประชาชนที่มีรายได้ ๒๐,๐๐๑-๓๐,๐๐๐ บาท มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีรายได้ ๓๐,๐๐๑ บาท ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

นอกจากนี้ไม่พบความแตกต่างรายคู่

ตารางที่ ๔.๒๘ แสดงการทดสอบความแตกต่างระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมือง
ของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร เป็นรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญ
น้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) จำแนกตามรายได้ ด้านการหา
เสียงของผู้สมัคร

		(n = ๓๙๕)			
รายได้	\bar{X}	ต่ำกว่า	๑๐,๐๐๑-	๒๐,๐๐๑-	๓๐,๐๐๑
		๑๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๓๐,๐๐๐	บาท ขึ้นไป
		บาท	บาท	บาท	
	\bar{X}	๓.๓๘	๓.๖๙	๓.๓๘	๒.๘๕
ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท	๓.๓๘	-	๐.๓๑*	๐.๐๐	-๐.๕๓*
๑๐,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท	๓.๖๙		-	-๐.๓๑*	-๐.๘๕*
๒๐,๐๐๑-๓๐,๐๐๐ บาท	๓.๓๘			-	๐.๕๓*
๓๐,๐๐๑ บาท ขึ้นไป	๒.๘๕				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๘ พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัว
ทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร ด้านการหาเสียงของผู้สมัคร แตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ จำนวน ๕ คู่ ได้แก่

ประชาชนที่มีรายได้ ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มี
รายได้ ๑๐,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท และรายได้ ๓๐,๐๐๑ บาท ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
๐.๐๕

ประชาชนที่มีรายได้ ๑๐,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มี
รายได้ ๒๐,๐๐๑-๓๐,๐๐๐ บาท และรายได้ ๓๐,๐๐๑ บาท ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
๐.๐๕

ประชาชนที่มีรายได้ ๒๐,๐๐๑-๓๐,๐๐๐ บาท มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มี
รายได้ ๓๐,๐๐๑ บาท ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

นอกจากนี้ไม่พบความแตกต่างรายคู่

ตารางที่ ๔.๒๙ แสดงการทดสอบความแตกต่างระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมือง
ของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร เป็นรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญ
น้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) จำแนกตามรายได้ ด้านพรรค
การเมือง

		(n = ๓๙๕)			
รายได้	ต่ำกว่า	๑๐,๐๐๑-	๒๐,๐๐๑-	๓๐,๐๐๑	ขึ้นไป
		๑๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๓๐,๐๐๐	
	บาท	บาท	บาท	บาท	
	\bar{X}	๓.๖๑	๓.๕๑	๓.๐๔	๒.๗๘
ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท	๓.๖๑	-	-๐.๑๐	-๐.๕๗*	-๐.๘๓*
๑๐,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท	๓.๕๑		-	-๐.๔๗*	-๐.๗๓*
๒๐,๐๐๑-๓๐,๐๐๐ บาท	๓.๐๔			-	๐.๓๒*
๓๐,๐๐๑ บาท ขึ้นไป	๒.๗๘				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๙ พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัว
ทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร ด้านพรรคการเมือง แตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ จำนวน ๕ คู่ ได้แก่

ประชาชนที่มีรายได้ ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มี
รายได้ ๒๐,๐๐๑-๓๐,๐๐๐ บาท และรายได้ ๓๐,๐๐๑ บาท ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
๐.๐๕

ประชาชนที่มีรายได้ ๑๐,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มี
รายได้ ๒๐,๐๐๑-๓๐,๐๐๐ บาท และรายได้ ๓๐,๐๐๑ บาท ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
๐.๐๕

ประชาชนที่มีรายได้ ๒๐,๐๐๑-๓๐,๐๐๐ บาท มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มี
รายได้ ๓๐,๐๐๑ บาท ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

นอกจากนี้ไม่พบความแตกต่างรายคู่

ตารางที่ ๔.๓๐ แสดงการทดสอบความแตกต่างระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมือง
 ของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร เป็นรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญ
 น้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) จำแนกตามรายได้ ด้านนโยบาย

(n = ๓๙๕)

รายได้		ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท	๑๐,๐๐๑- ๒๐,๐๐๐ บาท	๒๐,๐๐๑- ๓๐,๐๐๐ บาท	๓๐,๐๐๑ บาท ขึ้นไป
	\bar{X}	๓.๗๘	๓.๗๔	๓.๕๓	๓.๖๐
ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท	๓.๗๘	-	-๐.๐๔	-๐.๒๕*	-๐.๑๘*
๑๐,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท	๓.๗๔		-	-๐.๒๑*	-๐.๑๔
๒๐,๐๐๑-๓๐,๐๐๐ บาท	๓.๕๓			-	๐.๐๗*
๓๐,๐๐๑ บาท ขึ้นไป	๓.๖๐				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๓๐ พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร ด้านนโยบาย แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ จำนวน ๔ คู่ ได้แก่

ประชาชนที่มีรายได้ ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีรายได้ ๒๐,๐๐๑-๓๐,๐๐๐ บาท และรายได้ ๓๐,๐๐๑ บาท ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ประชาชนที่มีรายได้ ๑๐,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีรายได้ ๑๐,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ประชาชนที่มีรายได้ ๒๐,๐๐๑-๓๐,๐๐๐ บาท มีความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีรายได้ ๓๐,๐๐๑ บาท ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

นอกจากนี้ไม่พบความแตกต่างรายคู่

ตารางที่ ๔.๓๑ สรุปผลทดสอบสมมติฐานโดยการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร โดยจำแนกปัจจัยส่วนบุคคล

สมมติฐาน ที่	ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	t-test/ F-test	ค่า Sig	ผลการทดสอบ	
					สมมติฐาน ยอมรับ	ปฏิเสธ
๑	เพศ	ความคิดเห็นต่อปัจจัย การตื่นตัวทางการเมือง	๑.๖๕๒	๐.๐๙๙	-	/
๒	อายุ	ความคิดเห็นต่อปัจจัย การตื่นตัวทางการเมือง	๘.๔๐๕	๐.๐๐๑*	/	-
๓	การศึกษา	ความคิดเห็นต่อปัจจัย การตื่นตัวทางการเมือง	๑๐.๒๓๓	๐.๐๐๐*	/	-
๔	อาชีพ	ความคิดเห็นต่อปัจจัย การตื่นตัวทางการเมือง	๐.๖๙๔	๐.๖๕๕	-	/
๕	รายได้	ความคิดเห็นต่อปัจจัย การตื่นตัวทางการเมือง	๑๘.๘๐๗	๐.๐๐๑*	/	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๓๑ พบว่า ประชาชนที่มีอายุ การศึกษา และรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนประชาชนที่มี เพศ และอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

๔.๔ ผลการวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการ ตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร

จากผลการศึกษาพบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากคำถามปลายเปิด (Open-Ended) ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลโดยเขียนเป็นความเรียงประกอบตาราง ดังนี้

ตารางที่ ๔.๓๒ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และแนวทางเกี่ยวกับปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร ด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร

ปัญหาและอุปสรรค	ความถี่	แนวทางแก้ไข	ความถี่
๑. ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งส่งตัวแทนลงพื้นที่ หัวคะแนนบางคนมีพฤติกรรมที่ไม่ดี	๑๑	๑. ควรลงพื้นที่ด้วยตนเอง มีความรอบน้อมทุกโอกาส อบรมตัวแทนที่ลงพื้นที่หรือหัวคะแนน	๗
๒. ผู้ลงสมัครยังมีพฤติกรรมเดิมๆ เบ่งบังบางโอกาส	๖	๒. ต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เข้ากับสถานการณ์	๗
๓. ไม่มีวิสัยทัศน์ที่โดดเด่นเป็นตัวเอง จากการลงพื้นที่หาเสียง	๗	๓. แสดงวิสัยทัศน์ให้ประชาชนเห็นถึงความรู้ความสามารถในการจะแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นในอนาคต นึกถึงฟุ้งได้	๑๔

จากตารางที่ ๔.๓๒ พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค และแนวทางเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร ด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร ได้เสนอแนะปัญหาและอุปสรรค เรียงลำดับตามความสำคัญดังนี้คือ ๑) ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งส่งตัวแทนลงพื้นที่ หัวคะแนนบางคนมีพฤติกรรมที่ไม่ดี จำนวน ๑๑ คน ๒) ไม่มีวิสัยทัศน์ที่โดดเด่นเป็นตัวเอง จากการลงพื้นที่หาเสียง จำนวน ๗ คน ๓) ผู้ลงสมัครยังมีพฤติกรรมเดิมๆ เบ่งบังบางโอกาส จำนวน ๖ คน และมีข้อเสนอแนะดังนี้ ๑) แสดงวิสัยทัศน์ให้ประชาชนเห็นถึงความรู้ความสามารถ ในการจะแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นในอนาคต นึกถึงฟุ้งได้ จำนวน ๑๔ คน ๒) ต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เข้ากับสถานการณ์ ๓) ควรลงพื้นที่ด้วยตนเอง มีความรอบน้อมทุกโอกาส อบรมตัวแทนที่ลงพื้นที่หรือหัวคะแนน จำนวน ๗ คน

ตารางที่ ๔.๓๓ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และแนวทางเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการ
ตื่นตัวทางการเมืองในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร ด้านการหาเสียงของผู้สมัคร

ปัญหาและอุปสรรค	ความถี่	แนวทางแก้ไข	ความถี่
๑. วิธีการหาเสียงเดิมๆ โดยเฉพาะนักการเมืองรุ่นเก่าๆ การหาเสียงมีการใส่ร้ายป้ายสี อาจมีมูลหรือไม่มีมูล น้ำเน่าน่าเบื่อ	๘	๑. นักการเมืองต้องเปลี่ยนวิธีการหาเสียง สร้างจุดเด่นให้ประชาชนเชื่อมั่นได้	๑๐
๒. ประชาชนมีความเฉื่อยชากับการหาเสียงเลือกตั้ง	๕	๒. ควรหาเสียงสิ่งที่เป็นประโยชน์กับประชาชน และส่วนรวม ประเทศชาติ	๘

จากตารางที่ ๔.๓๓ พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และแนวทางเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร ด้านการหาเสียงของผู้สมัคร ได้เสนอแนะปัญหาและอุปสรรค เรียงลำดับตามความสำคัญดังนี้คือ ๑) วิธีการหาเสียงเดิมๆ โดยเฉพาะนักการเมืองรุ่นเก่าๆ การหาเสียงมีการใส่ร้ายป้ายสี อาจมีมูลหรือไม่มีมูล น้ำเน่าน่าเบื่อ จำนวน ๘ คน ๒) ประชาชนมีความเฉื่อยชากับการหาเสียงเลือกตั้ง จำนวน ๕ คน และมีข้อเสนอแนะดังนี้ ๑) นักการเมืองต้องเปลี่ยนวิธีการหาเสียง สร้างจุดเด่นให้ประชาชนเชื่อมั่นได้ จำนวน ๑๐ คน ๒) ควรหาเสียงสิ่งที่เป็นประโยชน์กับประชาชน และส่วนรวม ประเทศชาติ จำนวน ๘ คน

ตารางที่ ๔.๓๔ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และแนวทางเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการ
 ตื่นตัวทางการเมืองในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร ด้านพรรคการเมือง

ปัญหา อุปสรรค	ความถี่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
๑. ปัญหาพรรคการเมือง สร้างความ น่าเบื่อหน่าย เมื่อเป็นรัฐบาลก็ เห็นแก่ประโยชน์ของตน ทำให้ รัฐบาลของประเทศไทยไม่มี เสถียรภาพ	๒๐	๑. พรรคการเมือง ควรเห็น ประโยชน์ประชาชนเป็นที่ตั้ง บริหารบ้านเมืองเพื่อประโยชน์ ของประชาชน	๑๒
๒. เมื่อมีการประชุมสภา ก็แสดงออก ให้เห็นถึงความน่าเบื่อ	๕	๒. พรรคการเมือง ต้องให้สมาชิก พรรค สับเปลี่ยนหมุนเวียนกัน ออกพบปะประชาชนบ้าง ไม่ จำเป็นต้องเข้าหาเมื่อหน้า เลือกตั้ง	๑๐

จากตารางที่ ๔.๓๔ พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม เสนอปัญหาและแนวทางแก้ไข
 การตื่นตัวทางการเมืองในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร ด้านพรรคการเมือง ดังนี้ ปัญหาคือ ๑) ปัญหา
 พรรคการเมือง สร้างความน่าเบื่อหน่าย เมื่อเป็นรัฐบาลก็เห็นแก่ประโยชน์ของตน ทำให้รัฐบาลของ
 ประเทศไทยไม่มีเสถียรภาพ จำนวน ๒๐ คน ๒) เมื่อมีการประชุมสภา ก็แสดงออกให้เห็นถึงความน่า
 เบื่อ จำนวน ๕ คน แนวทางแก้ไข ๑) พรรคการเมืองควรเห็นประโยชน์ประชาชนเป็นที่ตั้ง บริหาร
 บ้านเมืองเพื่อประโยชน์ของประชาชน จำนวน ๑๒ คน ๒) พรรคการเมืองต้องให้สมาชิกพรรค
 สับเปลี่ยนหมุนเวียนกันออกพบปะประชาชนบ้าง ไม่จำเป็นต้องเข้าหาเมื่อหน้าเลือกตั้ง จำนวน ๑๑
 คน

ตารางที่ ๔.๓๕ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และแนวทางเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการ
ต้นตอทางการเมืองในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร ด้านนโยบาย

ปัญหา อุปสรรค	ความถี่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
๑. นโยบายไม่ได้มาจากการสำรวจความต้องการของประชาชน แต่ นโยบายพรรคการเมืองเป็นการ ทำการตลาดจากพรรคการเมือง ที่มีคนออกความคิดเห็นให้	๑๓	๑. ควรให้ความรู้แก่ประชาชน และสำรวจความต้องการ จริง ควรเป็นนโยบายจาก ล่างขึ้นบน	๙
๒. เมื่อเป็นพรรครัฐบาลทำให้นโยบายไม่สามารถนำไปปฏิบัติ ได้จริง บางครั้งนโยบายก็เวอร์ เพื่อสร้างกระแสจนเกินไป ก็ยุค ก็สมัยก็ยังคงเหมือนเดิม	๑๒	๒. นโยบายควรเน้นหนักการ แก้ปัญหาเรื่องของ เศรษฐกิจในทุกระดับ ประกาศหยุดวิกฤต เศรษฐกิจทุกชนชั้น โดย เน้นหนักเรื่องของเศรษฐกิจ ในทุกระดับตั้งแต่เกษตรกร ยันผู้ค้า และสามารถแก้ได้ จริง	๑๐

จากตารางที่ ๔.๓๕ พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม เสนอปัญหาและแนวทางแก้ไข
ด้านนโยบาย ดังนี้ ปัญหาคือ ๑) นโยบายไม่ได้มาจากการสำรวจความต้องการของประชาชน แต่
นโยบายพรรคการเมืองเป็นการทำการตลาดจากพรรคการเมือง ที่มีคนออกความคิดเห็นให้ จำนวน
๑๓ คน ๒) เมื่อเป็นพรรครัฐบาลทำให้นโยบายไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง บางครั้งนโยบายก็เวอร์
เพื่อสร้างกระแสจนเกินไป ก็ยุคก็สมัยก็ยังคงเหมือนเดิม จำนวน ๑๒ คน ประชาชนเสนอแนวทางคือ
๑) นโยบายควรเน้นหนักการแก้ปัญหาเรื่องของเศรษฐกิจในทุกระดับ ประกาศหยุดวิกฤตเศรษฐกิจทุก
ชนชั้น โดยเน้นหนักเรื่องของเศรษฐกิจในทุกระดับตั้งแต่เกษตรกร ยันผู้ค้า และสามารถแก้ได้จริง
จำนวน ๑๐ คน ๒) นโยบายควรเน้นหนักการแก้ปัญหาเรื่องของเศรษฐกิจในทุกระดับ ประกาศหยุด
วิกฤตเศรษฐกิจทุกชนชั้น โดยเน้นหนักเรื่องของเศรษฐกิจในทุกระดับตั้งแต่เกษตรกร ยันผู้ค้า และ
สามารถแก้ได้จริง จำนวน ๙ คน

ตารางที่ ๔.๓๖ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และแนวทางเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการ
ตื่นตัวทางการเมืองในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร ด้านสื่อสารมวลชน

ปัญหาและอุปสรรค	ความถี่	แนวทาง	ความถี่
๑. สื่อมวลชนเชียรคนที่เป็นพวก ตัวเอง บางครั้งสื่อก็ไม่ น่าเชื่อถือ สร้างกระแส	๘	๑. ควรชี้แจงสิ่งที่เป็นกลางสร้าง ความเข้าใจในฐานะสื่อมวลชน ให้ข้อมูลที่เป็นจริง ช่วย ประชาชนเป็นกระบอกเสียง ไม่ใช่เป็นกระบอกเสียงให้ นักรการเมือง	๑๐

จากตารางที่ ๔.๓๖ พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม ปัญหา อุปสรรค และ
แนวทางเกี่ยวกับแนวทางเกี่ยวกับปัจจัยด้านสื่อมวลชน ได้เสนอแนะปัญหาและอุปสรรค เรียงลำดับ
ตามความสำคัญดังนี้คือ ๑) สื่อมวลชนเชียรคนที่เป็นพวกตัวเอง บางครั้งสื่อก็ไม่น่าเชื่อถือ สร้าง
กระแสจำนวน ๘ คน และมีข้อเสนอแนะดังนี้ ๑) ควรชี้แจงสิ่งที่เป็นกลางสร้างความเข้าใจในฐานะ
สื่อมวลชน ให้ข้อมูลที่เป็นจริง ช่วยประชาชนเป็นกระบอกเสียง ไม่ใช่เป็นกระบอกเสียงให้
นักรการเมืองจำนวน ๑๐ คน

๔.๕ ผลการวิเคราะห์การสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร

จากผลจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร ดังนี้

หลักสัปปริสธรรม หมายถึง คุณธรรมที่สำคัญ สำหรับสัปปริสชน หรือคนดี คุณสมบัติ ๗ ประการนั้น คือ

ธัมมัญญตา หมายถึง เป็นผู้รู้ธรรม เป็นคนมีศีล มีธรรม รู้หลักการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย คือ ไม่ซื้อสิทธิ์ ไม่ขายเสียง

อัตถัญญตา หมายถึง เป็นผู้รู้จักมุ่งหมายและรู้จักผลว่า ผลที่เกิดจากการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง ในการเป็นตัวแทนของตนเองเพื่อเข้าไปบริหารประเทศ

อัตรัญญตา หมายถึง เป็นผู้รู้จักตน ว่ามีรู้ว่าการเป็นพลเมืองตามรัฐธรรมนูญการปกครองแห่งราชอาณาจักรไทย มีสิทธิเสรีภาพ มีความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน หนึ่งคนหนึ่งเสียง และเมื่อมีการเลือกตั้งจะต้องทำหน้าที่

มัตถัญญตา หมายถึง เป็นผู้รู้จักความพอดี การเป็นพลเมืองตามรัฐธรรมนูญและรู้ว่าสิทธิที่พึงมี หน้าที่ที่พึงปฏิบัติ กฎจะต้องรักษา โดยการเคารพสิทธิของบุคคลอื่น

กาลัญญตา หมายถึง เป็นผู้รู้จักเวลาอันเหมาะสม เช่น รับผิดชอบและหน้าที่ของตนเอง เมื่อมีการเลือกตั้งก็ต้องทำหน้าที่ไปเลือกตั้ง และช่วยกันตรวจสอบ หลังเลือกตั้งก็ช่วยกันติดตามผลการทำงานของตัวแทนที่เลือกเข้าไปบริหารประเทศ

ปริสัญญตา หมายถึง เป็นผู้รู้จักชุมชน การอยู่ร่วมกันในสังคม และเข้าใจกฎเกณฑ์ กติกา กฎหมายของบ้านเมือง การปฏิบัติตนในชุมชนหรือสังคมนั้น

บุคคลปโรปรัญญตา หมายถึง เป็นผู้รู้จักบุคคล เช่น การเป็นผู้พิจารณาผู้ที่ลงสมัครรับเลือกตั้ง ทั้งส่วนตัว นโยบาย ก่อนเลือกบุคคลที่เป็นตัวแทนหรือผู้แทนราษฎร เข้าไปบริหารประเทศชาติ

๔.๕.๑ ด้านคุณลักษณะผู้สมัคร

คุณลักษณะของผู้สมัคร ควรนำหลักสัปปริสธรรม ไปปฏิบัติตนอย่างไร จึงทำให้ประชาชนเกิดการตื่นตัวและมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น จากการสัมภาษณ์พบว่า

๑) ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ควรปฏิบัติตนตามเจตนารมณ์ ที่ตั้งใจเข้ามารับใช้ประชาชน และมีคุณสมบัติพร้อมทั้งความรู้ การเสียสละเพื่อสังคมส่วนรวม มีจิตสาธารณะอาสาประชาชน

ขณะเดียวกันก็ต้องมีความอ่อนน้อมและปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับให้ประชาชนในพื้นที่ได้สัมผัส เพื่อเป็นแบบอย่างให้ประชาชนรับทราบและปฏิบัติตาม^๑

๒) ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ควรมีความพร้อมทั้งบุคลิกลักษณะที่น่าไว้วางใจ เชื่อถือได้ มีคุณสมบัติส่วนตัว ประวัติที่ดีมีเหตุ มีผล รู้จักเวลาความเหมาะสม ความรู้ ความสามารถ มีจิตสาธารณะเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ช่วยปัดเป่าทุกข์ บำรุงสุขแก่ประชาชนได้^๒

๓) ผู้สมัครรับเลือกตั้ง เป็นผู้ที่มีเหตุผล มีความอ่อนน้อมรู้จักเข้าหาผู้หลักผู้ใหญ่ คุณสมบัติพร้อมทั้งความรู้ มีความสามารถ กล่าวหาประชาชน มีความรอบคอบรอบรู้ มองกว้างมองไกล ใส่ใจประชาชน^๓

๔) เป็นผู้ที่กำลังตัดสินใจ มีวิสัยทัศน์ มีเหตุผล รู้จักความเหมาะสม ความควรไม่ควร กล่าวหาในสิ่งที่ถูกต้อง กล่าวที่จะเป็นผู้นำประชาชน^๔

๕) นักการเมืองต้องมีวิสัยทัศน์ รู้จักการนำกฎกติกาของสังคมมาใช้อย่างเหมาะสม รู้จักตนพอสมควร^๕

๖) นักการเมืองต้องมีลักษณะที่มีจิตสำนึกเห็นประโยชน์ของชาติมากกว่าส่วนตัว การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นเครื่องมือที่จะนำมาซึ่งผลประโยชน์หรือเป้าหมายที่ประชาชนต้องการ ดังนั้น การตัดสินใจลงคะแนนเสียงของผู้ลงคะแนน จะพิจารณาจากผลประโยชน์ของตนเป็นที่ตั้ง^๖

๗) นักการเมืองควรพฤติกรรมที่น่าเลื่อมใส มีสง่าราศี เข้าได้ดีกับทุกคน เข้าใจปัญหา กล่าวเสนอตัว^๗

๘) ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ควรมีคุณสมบัติพร้อมทั้งความรู้ ความสามารถที่เหมาะสม การเสียสละเพื่อสังคม มีจิตสาธารณะ และต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับให้ประชาชนในพื้นที่เห็น เพื่อเป็นแบบอย่างให้ประชาชนรับทราบและปฏิบัติตาม ทุกอย่างจะประสบความสำเร็จของกิจกรรมทุกกิจกรรมในท้องถิ่นได้รับรู้และประชาชนได้ไว้วางใจนักการเมือง^๘

สรุป คุณสมบัติของนักการเมือง มีความแปลกใหม่ มีเหตุผลรู้จักความควรไม่ควร ประชาชนเห็นแล้วเกิดความศรัทธาและเชื่อมั่นว่า จริงใจฟังได้ นักการเมืองต้องมีลักษณะที่มีจิตสำนึกเห็นประโยชน์ของชาติมากกว่าส่วนตัว การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นเครื่องมือที่จะนำมาซึ่งผลประโยชน์หรือเป้าหมายที่ประชาชนต้องการ มีคุณสมบัติพร้อมทั้งความรู้ ความสามารถที่เหมาะสม การเสียสละเพื่อสังคม มีจิตสาธารณะ และต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับให้ประชาชนในพื้นที่เห็น

^๑ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑, ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^๒ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒, ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^๓ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓, ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^๔ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

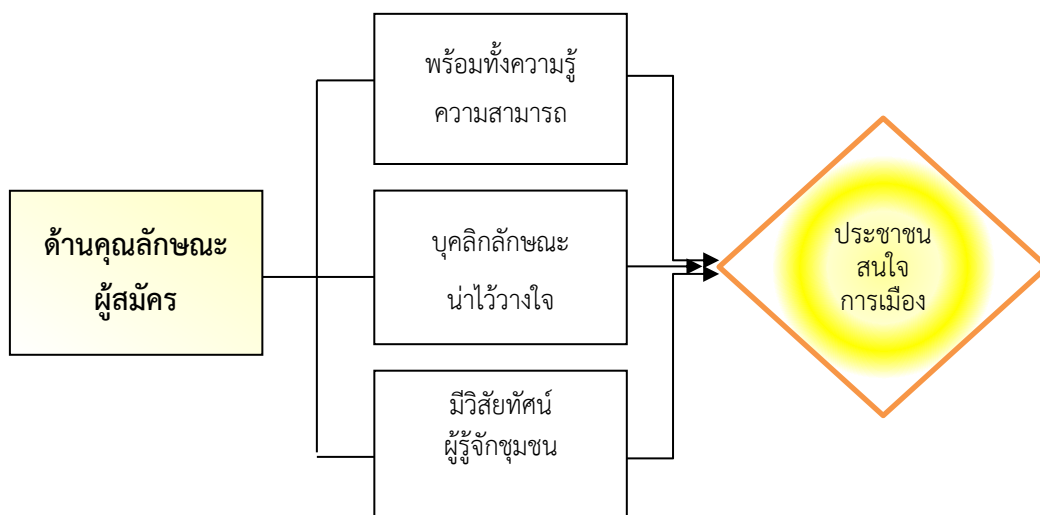
^๕ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^๖ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖, ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^๗ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗, ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^๘ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘, ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

เพื่อเป็นแบบอย่างให้ประชาชนรับทราบและปฏิบัติตาม ทุกอย่างจะประสบความสำเร็จของกิจกรรม
ทุกกิจกรรมในท้องถิ่นได้รับรู้และประชาชนได้ไว้วางใจนักการเมือง

แผนภาพที่ ๔.๑ คุณลักษณะของผู้สมัครที่ทำให้ประชาชนสนใจและตื่นตัวทางการเมือง

๔.๕.๒ ด้านการหาเสียงของผู้สมัคร

การหาเสียงของผู้สมัคร ควรนำหลักสัจปฐิธรรม ไปปฏิบัติตนอย่างไร จึงทำให้
ประชาชนเกิดการตื่นตัวและมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น จากการสัมภาษณ์พบว่า

๑) การหาเสียงเป็นคนมีศีล มีธรรม หาเสียงด้วยการไม่เบียดเบียนผู้สมัครคนอื่น
รู้หลักการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย การหาเสียงไม่ใช่ร้ายป้ายสี สร้างความจริงใจ^๙

๒) หน่วยงานรัฐมีหน้าที่ประชาสัมพันธ์ ให้ประชาชนออกไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง รวมไปถึง
วิธีการเลือก ประชาสัมพันธ์ วัน และเวลา สถานที่เลือกตั้งและผู้สมัครในเขตการ^{๑๐}

๓) ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ควรเชิญชวนประชาชนเข้ามามีส่วนเลือกตั้ง และประชาสัมพันธ์ให้
ประชาชนทราบถึงการเลือกตั้ง โดยให้พิจารณาถึงผลประโยชน์ของผู้ไปใช้สิทธิ์ลงคะแนนเสียงเอง ซึ่ง
ตามปกติแล้วก็จะเลือกหรือลงคะแนนให้ผู้รับสมัครที่มีนโยบายใกล้เคียงกับความคิดตามที่เราต้องการ
มากที่สุด^{๑๑}

^๙สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑, ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๑๐}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒, ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๑๑}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓, ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

๔) ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ต้องให้ประชาชนเข้าใจการอยู่ร่วมกันให้เป็นส่วนรวมอย่าคิดเห็นแก่ตัว จะทำให้ไม่มีใครไว้ใจทำตามหน้าที่ ทำด้วยใจแค่นี้ก็เป็นธรรมแล้ว สำเร็จทุกเรื่อง อย่าทำให้ประชาชนจะไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งด้วยความรู้สึกเป็นหนี้บุญคุณ^{๑๒}

๕) ควรมีนโยบายการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง ให้ผู้ปกครองนักเรียนไปเลือกตั้งจากต้นสังกัด แล้วนำมาดำเนินการกับครู บุคลากรทางการศึกษา นักเรียนไปจัดกิจกรรมรณรงค์ เชิญชวนไปเลือกตั้งใช้สิทธิ์ทางการเมือง ในชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ จัดกิจกรรมจำลอง สถานการณ์การเลือกตั้งให้นักเรียนได้เรียนรู้ ตั้งกระบวนการขั้นตอนในการเลือกตั้ง และให้นักเรียนเชิญชวนผู้ปกครองไปใช้สิทธิ์^{๑๓}

๖) การหาเสียงให้ประชาชนตรวจสอบได้ ต้องช่วยกันสอดส่องการเลือกตั้งให้สุจริตเที่ยงธรรมมีความคิดที่ดี คุณสมบัติส่วนตัวของผู้สมัคร จึงมีความสำคัญมากกว่านโยบายของพรรค จึงได้ปรากฏภาพว่าที่ผ่านมาหลายคราว ในการหาเสียงเลือกตั้งผู้สมัครจะมุ่งชูคุณสมบัติส่วนตัวมากกว่าจะพูดถึงนโยบายของพรรคการเมืองที่เขาสังกัด หรือใช้ยุทธวิธีการโจมตีเรื่องส่วนตัวของคู่แข่งมากกว่าจะโจมตีหรือพูดถึงเรื่องนโยบายของพรรค และมักพูดแสดงให้ประชาชนเห็นว่าเขาจะทำอะไรให้กับชุมชนและประชาชนในเขตเลือกตั้งของเขาบ้างหากได้รับเลือก^{๑๔}

๗) การเลือกผู้แทนเข้าไปทำหน้าที่บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ประชาชนในท้องถิ่นจึงไม่ควรมีบทบาทเพียงแคไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเท่านั้น แต่ต้องมีบทบาทติดตามและตรวจสอบการทำงานของตัวแทนและฝ่ายบริหารในระดับท้องถิ่น เพื่อให้ผลลัพธ์ที่ได้เป็นประโยชน์ต่อกองอยู่กับประชาชนในท้องถิ่นโดยตรงเท่าที่จะเป็นไปได้^{๑๕}

๘) การหาเสียงต้องเป็นกลาง สร้างความไว้วางใจจากประชาชน มีความคิดที่ดี คุณสมบัติส่วนตัวของผู้สมัคร จึงมีความสำคัญมากกว่านโยบายของพรรค จึงได้ปรากฏภาพว่าที่ผ่านมาหลายคราว ในการหาเสียงเลือกตั้งผู้สมัครจะมุ่งชูคุณสมบัติส่วนตัวมากกว่าจะพูดถึงนโยบายของพรรคการเมืองที่เขาสังกัด หรือใช้ยุทธวิธีการโจมตีเรื่องส่วนตัวของคู่แข่งมากกว่าจะโจมตีหรือพูดถึงเรื่องนโยบายของพรรค และมักพูดแสดงให้ประชาชนเห็นว่าเขาจะทำอะไรให้กับชุมชนและประชาชนในเขตเลือกตั้งของเขาบ้างหากได้รับเลือก^{๑๖}

สรุปได้ว่า พฤติกรรมการหาเสียงของนักการเมือง ทหารการเมืองในการออกไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งทั่วไปโดยส่วนใหญ่แล้วพบว่า กลุ่มผลประโยชน์ พรรคการเมือง นักการเมือง ผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งไม่สามารถแยกออกจากกันได้แม้จะมีการแก้ไขกฎหมายมาตราต่างๆ แล้วก็ตามนิสัยของนักการเมืองก็ไม่มีเปลี่ยนแปลงโดยเฉพาะในเรื่องของการซื้อสิทธิ์ขายเสียงในการเลือกตั้งแต่ละครั้งที่ผ่านมายังแต่จะมีการซื้อสิทธิ์ขายเสียงเพิ่มมากขึ้นและเห็น ได้ชัดในยุคปัจจุบันนี้ จึงทำให้การพัฒนาประเทศชาติ

^{๑๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

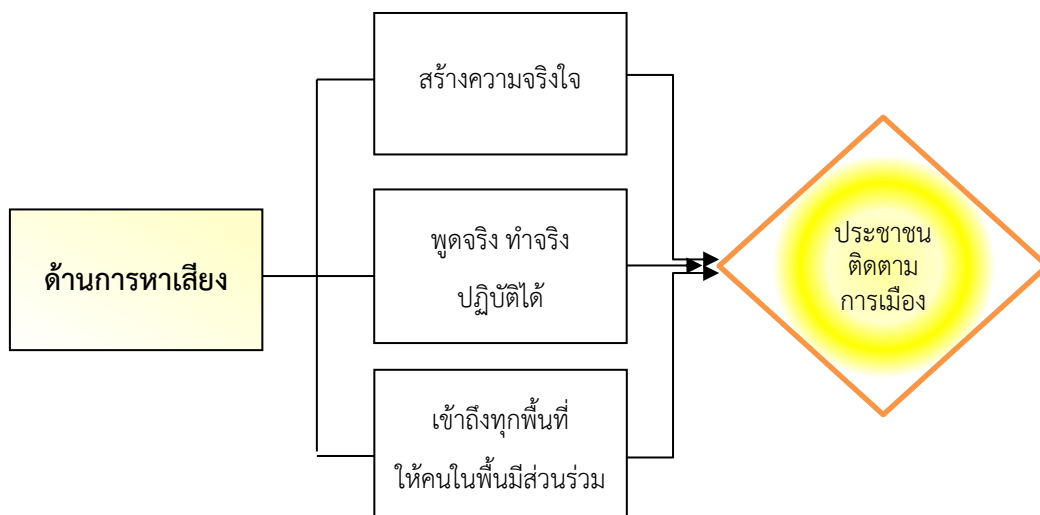
^{๑๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๑๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖, ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๑๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗, ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๑๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘, ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

ล่าช้าลงเกิดการทุจริตคอร์รัปชั่นของนักการเมืองประเทศชาติเสียหายเศรษฐกิจแย่ นักลงทุนไม่กล้าเข้ามาร่วมลงทุนด้วย

แผนภาพที่ ๔.๒ การหาเสียงของผู้สมัครที่ทำให้ประชาชนติดตามการเมือง

๔.๕.๓ ด้านพรรคการเมือง

พรรคการเมือง ควรนำหลักสัปปุริสธรรม ไปปฏิบัติอย่างไร จึงทำให้ประชาชนเกิดการตื่นตัวและมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น จากการสัมภาษณ์พบว่า

๑. พรรคการเมืองต้องสร้างให้ประชาชนได้เห็นและเกิดความตื่นตัว ว่าสิทธิ ๑ เสียงของทุกคนสำคัญอย่างไร การเป็นสมาชิกพรรคการเมืองเป็นเรื่องไกลตัวประชาชน ต้องลงพื้นที่ให้ความรู้ให้กับประชาชน ชาวบ้านได้รับรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง และการเป็นสมาชิกมีสิทธิอย่างไรบ้าง^{๑๗}

๒. พรรคการเมืองที่เข้าถึงประชาชน ชาวรากหญ้าก็จะได้ใจและประชาชนอยากไปลงคะแนนเสียงให้^{๑๘}

๓. พรรคการเมือง ให้ประชาชนได้รู้จักและเข้าถึงกลุ่มการเมือง ประชาชนยังขาดการมีส่วนร่วมเป็นกลุ่มการเมือง ซึ่งจะมีบางส่วนเท่านั้น ก็มีโอกาเป็นสมาชิกกลุ่มการเมือง^{๑๙}

๔. พรรคการเมืองต้องทำให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีส่วนร่วมในการพัฒนาด้านสาธารณะประโยชน์ต่างๆ ในท้องถิ่น เชิญชวน

^{๑๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑, ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๑๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒, ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๑๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓, ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

ประชาชนออกไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งเพื่อให้เกิดการโปร่งใสและร่วมรณรงค์ให้ชาวบ้านไม่มีการซื้อสิทธิขายเสียง^{๒๐}

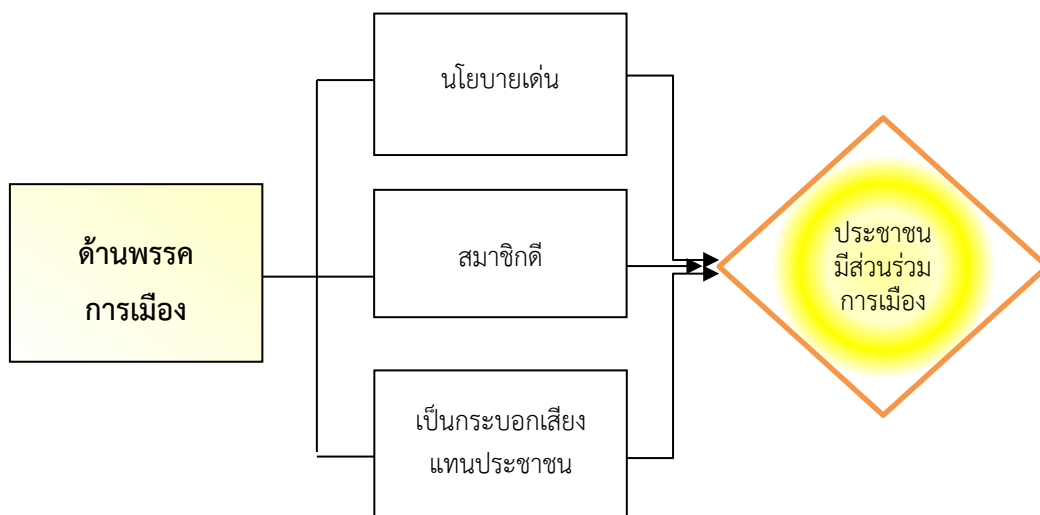
๕. พรรคการเมืองต้องเป็นกระบอกเสียง รณรงค์ให้ประชาชนแต่ละคนรับทราบวัน การเป็นสมาชิกพรรคประชาชนสมัครพรรคการเมืองบ้างแต่ไม่มาก ส่วนใหญ่จะให้ความสนใจการเมืองท้องถิ่นมากกว่าการเมืองระดับประเทศ ประชาชนยังขาดการมีส่วนร่วมเป็นกลุ่มการเมือง^{๒๑}

๖. พรรคการเมืองต้องเชิญชวนประชาชนและประชาสัมพันธ์ให้การเป็นสมาชิกพรรคประชาชนสมัครพรรคการเมืองบ้างแต่ไม่มาก ส่วนใหญ่จะให้ความสนใจการเมืองท้องถิ่นมากกว่าการเมืองระดับประเทศ^{๒๒}

๗. พรรคการเมืองต้องสนับสนุนประชาชนให้การเป็นสมาชิกพรรคประชาชนสมัครพรรคการเมืองบ้างแต่ไม่มาก เพื่อการมีส่วนร่วมและหันมาสนใจใส่ใจต่อการเป็นส่วนหนึ่งของพรรคการเมือง^{๒๓}

๘. พรรคการเมืองจะต้องรู้ท้องถิ่น เข้าใจคนในพื้นที่^{๒๔}

สรุปได้ว่า พรรคการเมืองต้องเป็นกระบอกเสียง รณรงค์ให้ประชาชนแต่ละคนรับทราบ นโยบาย กิจกรรมของพรรค ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง โดยการติดแผ่นป้ายและการประชาสัมพันธ์ เชิญชวนมาใช้สิทธิ์ลงคะแนนเสียงของพรรคการเมืองต่างๆ รณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้สนับสนุนพรรคการเมืองของตน และให้ประชาชนให้ตรวจสอบรายชื่อก่อนถึงวันเลือกตั้ง

แผนภาพที่ ๔.๓ พรรคการเมืองที่ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง

^{๒๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๒๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๒๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖, ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๒๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗, ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๒๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘, ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

๔.๕.๔ ด้านนโยบาย

นโยบายของพรรคการเมืองในการหาเสียงของผู้สมัคร ควรนำหลักสัปปุริสธรรม ไปประยุกต์อย่างไร จึงทำให้ประชาชนเกิดการตื่นตัวและมีส่วนร่วมทางการเมืองและสนใจมากขึ้น จาก การสัมภาษณ์พบว่า

๑. นักการเมืองทำตามนโยบายที่ให้ไว้กับประชาชน นโยบายต่างๆ ต้องสอดคล้องกับนโยบายของรัฐที่สามารถเชื่อมโยงกันได้ นักการเมืองท้องถิ่นสามารถทำตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ จะต้องแก้ไขปัญหาได้อย่างไรให้ตรงกับความต้องการของประชาชน^{๒๕}

๒. นักการเมืองท้องถิ่นต้องมีนโยบายการทำงานที่ชัดเจน ปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล นโยบายต้องโปร่งใส ชัดเจน เพื่อส่วนรวม ประชาชนจึงไว้วางใจและเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น^{๒๖}

๓. นักการเมืองต้องมีนโยบายในการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทุกภาคส่วนทุกเครือข่าย กล่าวคือ ประชาชนทุกเพศ ทุกวัย ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และนโยบายของนักการเมืองต้องเป็นนโยบายที่ตอบปัญหาและความต้องการของประชาชนได้ โดยการกำหนดนโยบายต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย^{๒๗}

๔. ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเมืองระดับท้องถิ่น โดยการให้ประชาชนผู้มีส่วนได้เสีย ร่วมกันทบทวนและสร้างกรอบแผนแม่บทท้องถิ่น เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชน ให้มีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดี ประชาชนในท้องถิ่นเกิดความผาสุก โดยประชาชนสามารถเข้าร่วมดำเนินการและตรวจสอบได้ทุกขั้นตอนทำให้ประชาชนเกิดจิตสำนึก เกิดความภาคภูมิใจในการมีส่วนร่วม รักและหวงแหน บ้านเกิด ภาคภูมิใจอัตลักษณ์ของท้องถิ่นตนเป็นการสร้างความเข้มแข็งของภาคพลเมือง ให้เกิดการขับเคลื่อนงานท้องถิ่น^{๒๘}

๕. นโยบายต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และนโยบายของนักการเมืองท้องถิ่นต้องเป็นนโยบายที่ตอบปัญหาและความต้องการของประชาชนได้^{๒๙}

๖. นโยบายของนักการเมืองท้องถิ่นต้องสามารถปฏิบัติให้ประชาชนเห็นจริงได้ ภายใต้กฎหมายและอำนาจหน้าที่ นโยบายที่สามารถแก้ปัญหาท้องถิ่นไม่ขัดกับความคิดเห็นของประชาชน^{๓๐}

๗. นักการเมืองที่ดี มีนโยบายที่ชัดเจน และสามารถปฏิบัติได้ตามนโยบายถึงแม้ว่าจะทำได้ช้าบ้างก็ตาม และนโยบายนั้นก็ต้องตอบโจทย์แก้ปัญหาของชุมชนได้จริง ได้ดีและนโยบายที่ดี

^{๒๕}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑, ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๒๖}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒, ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๒๗}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓, ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๒๘}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

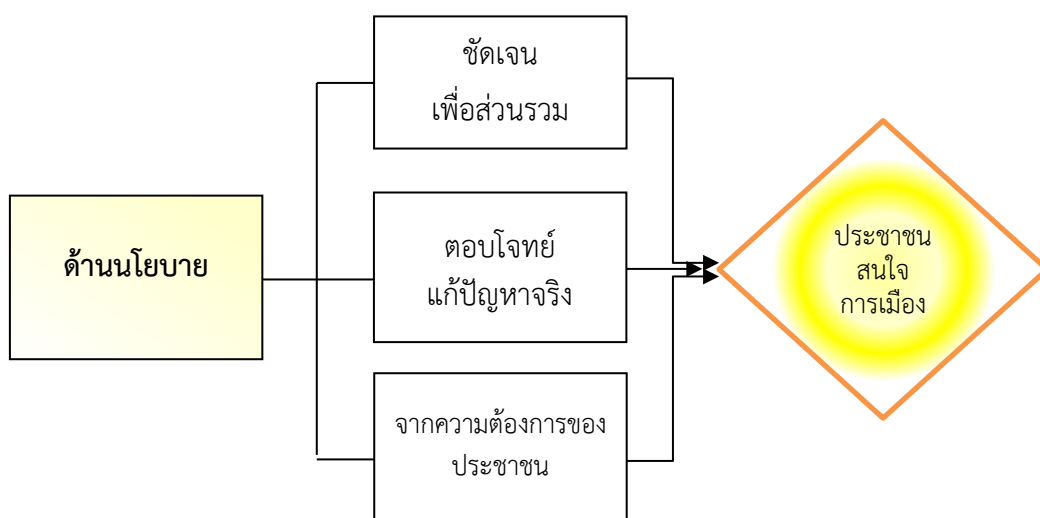
^{๒๙}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๓๐}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖, ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ มุ่งสนองนโยบายให้กับประชาชนโดยรวม และจัดลำดับตามความสำคัญ และความเป็นก่อนหลัง ในการนำไปใช้ประโยชน์ และยืดหยุ่นตามสถานการณ์^{๓๑}

๘. ส่งเสริมประชาชนให้มีส่วนร่วมในการเมืองระดับท้องถิ่น เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชน ให้มีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดี โดยประชาชนสามารถเข้าร่วมดำเนินการและตรวจสอบได้ ทุกขั้นตอนทำให้ประชาชนเกิดจิตสำนึก เกิดความภาคภูมิใจในการมีส่วนร่วม รักและหวงแหน บ้านเกิด^{๓๒}

สรุปได้ว่า นโยบายที่เป็นจริง ชัดเจน ทำให้ประชาชนอยากไปออกเสียงให้ และสามารถปฏิบัติได้ตามนโยบายถึงแม้ว่าจะทำได้ช้าบ้างก็ตาม และนโยบายนั้นก็ต้องตอบโจทย์แก้ปัญหาของชุมชนได้จริง ได้ดีและนโยบายที่ดีสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ มุ่งสนองนโยบายให้กับประชาชนโดยรวม และจัดลำดับตามความสำคัญและความเป็นก่อนหลัง ในการนำไปใช้ประโยชน์ และยืดหยุ่นตามสถานการณ์

แผนภาพที่ ๔.๔ นโยบายพรรคการเมืองที่ทำให้ประชาชนสนใจการเมือง

๔.๕.๕ ด้านสื่อสารมวลชน

สื่อสารมวลชน ควรนำหลักสัปปุริสธรรม ไปปรับใช้ในการสื่อสารข้อเท็จจริงทางการเมืองอย่างไร จึงทำให้ประชาชนเกิดการตื่นตัวและมีส่วนร่วมทางการเมืองและสนใจมากขึ้น จากการสัมภาษณ์พบว่า

^{๓๑}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗, ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๓๒}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘, ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

๑. สื่อมวลชน สร้างกระแสให้กับพรรคการเมือง ประชาชนโดยทั่วไป สนใจการสนับสนุนพรรคการเมืองด้วยการให้เงินบริจาค ยกเว้นกลุ่มที่มีส่วนได้เสียกับนักการเมืองหรือพรรคการเมือง นักการเมืองต่างก็หาผลประโยชน์จากการเลือกตั้ง ทำให้ประชาชนมองเห็นว่าไม่ควรให้เงินเพื่อพรรคการเมืองหรือนักการเมือง^{๓๓}

๒. การสื่อสารทางการเมือง ข่าวสารการสื่อสาร การประชาสัมพันธ์ทางการเมืองระดับท้องถิ่นที่ออกสู่ประชาชนในทางลบมากกว่าบวกหรือในทางที่ดีจะเป็นผลที่ดี ในภาคราชการ ภาคประชาชนระดับท้องถิ่น การสื่อสารมวลชนให้เป็นข่าวดีๆ ที่ออกสู่ประชาชน โดยการสื่อสารต้องร่วมกันรณรงค์ร่วมกันเผยแพร่ข่าวสารดี เป็นผลดีต่อการเมืองท้องถิ่น เป็นผลต่อนักการเมืองท้องถิ่นและประชาชนส่วนรวมของประเทศชาติ นักการเมืองท้องถิ่นต้องพัฒนาด้วยภาพลักษณ์ที่ดีของตนเอง^{๓๔}

๓. การสื่อสารเป็นช่องทางสร้างความรู้ ความเข้าใจ การรับรู้ข่าวสารต่างๆ จึงเป็นช่องทางที่สำคัญที่จะให้ประชาชนรับรู้การปฏิบัติภารกิจภายในหน่วยงานทุกขั้นตอน เพื่อสร้างความปลอดภัยในการปฏิบัติงานให้ประชาชนรับรู้และมีส่วนร่วมในประโยชน์ของตน^{๓๕}

๔. การสื่อสารด้านการเมือง ต้องเป็นการสื่อสารที่เป็นสื่อสองทาง ๑) การสื่อสารที่เป็นทางการ ในการประชุมต่างๆ ในเทศบาล ๒) การสื่อสารไม่เป็นทางการ เช่น การออกหน่วยเคลื่อนที่ของเทศบาล ต้องลงพื้นที่พูดคุยกับประชาชน ให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ง่าย คล่องตัว ด้วยเทคโนโลยีที่ประชาชนมีอยู่ ทุกคนมีและนำมาเป็นตัวช่วยในการสื่อสารระหว่างหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นักการเมืองท้องถิ่น และประชาชน ก่อให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพ^{๓๖}

๕. สื่อมวลชนมักเป็นผู้ที่สนับสนุนพรรคการเมือง ให้เป็นผู้ที่มีอำนาจ มีอิทธิพล ที่อยู่เบื้องหลังนักการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ พรรคที่ได้รับคะแนนเสียงหรือความนิยมในพรรคมีสัดส่วนที่สูงได้แก่พรรคการเมืองเก่าแก่^{๓๗}

๖. สื่อมวลชน ต้องสื่อสารด้วยความโปร่งใส รับผิดชอบต่อสังคมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ ไม่ใส่ไฟฝ่ายตรงข้าม ให้ประชาชนเห็นความเปลี่ยนแปลงและสร้างการสื่อสารแบบใหม่ที่มุ่งประโยชน์ประชาชนไม่ใส่ร้ายฝ่ายตรงข้ามไม่จัดซื้อเพื่อแสดงอำนาจ ให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่น โดยการเปิดช่องทางในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และปัญหาจากประชาชน ให้มีหลากหลายช่องทาง และนำมาปฏิบัติ ประชาชนจึงจะไว้วางใจและอยากมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น^{๓๘}

^{๓๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑, ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๓๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒, ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๓๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓, ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๓๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

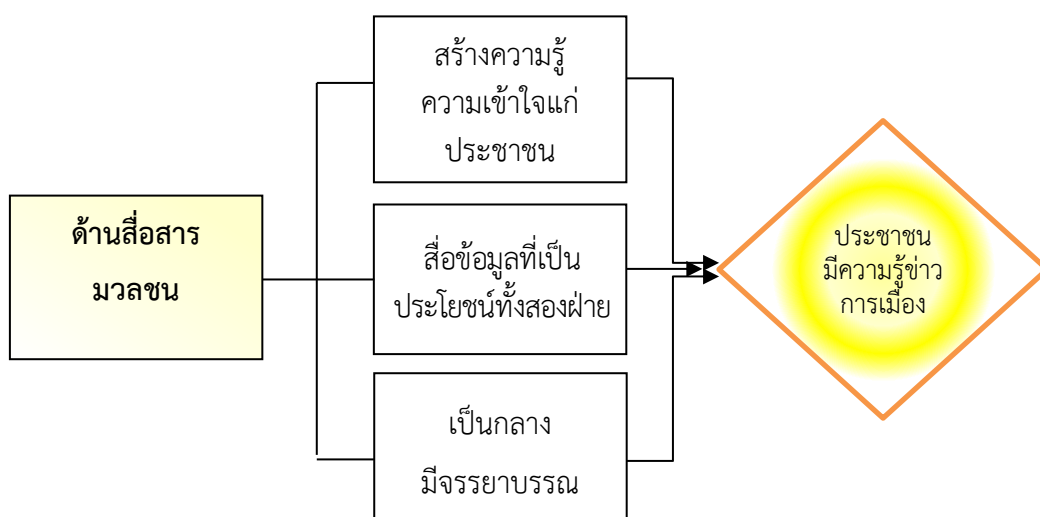
^{๓๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๓๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖, ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

๗. นักการเมืองให้ความสำคัญกับการติดต่อสื่อสารกับประชาชนในจังหวัด เพื่อแสดงวิสัยทัศน์ แนวคิดในการพัฒนาจังหวัดอย่างไรที่เกิดประโยชน์กับทุกคน รวมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ หรือมีนวัตกรรมที่เกิดประโยชน์กับประชาชนทุกคนในจังหวัด^{๓๙}

๘. การสื่อสาร การประชาสัมพันธ์ทางการเมืองที่ออกสู่ประชาชนมักใส่ร้ายกันมากกว่า ซึ่งการสื่อสารมวลชนควรเป็นข่าวดีๆ ที่ออกสู่ประชาชน โดยการสื่อสารต้องร่วมกันรณรงค์ร่วมกัน เผยแพร่ข่าวสารดี เป็นผลดีต่อการเมืองท้องถิ่น^{๔๐}

สรุปได้ว่า สื่อมวลชน ให้การสนับสนุนด้วยการสื่อข้อมูลที่เป็นประโยชน์ทั้งสองฝ่าย เพื่อให้ประชาชนไว้วางใจและเกิดความความศรัทธาและความเชื่อมั่นต่อพรรคการเมืองนั้นๆ หรือนักการเมือง การสนับสนุนพรรคการเมืองเป็นเรื่องของคนที่มีอิทธิพลหรือมีบทบาทในสังคมนั้น

แผนภาพที่ ๔.๕ สื่อสารมวลชนที่ทำให้ประชาชนได้ความรู้เกี่ยวกับการเมืองประกอบการตัดสินใจ

๔.๖ สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

^{๓๙}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗, ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๔๐}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘, ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

๔.๖.๑ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปองค์ความรู้ (Body of knowledge) ที่ได้จากการศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร ที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ได้จากสอบถามและจากการสัมภาษณ์ สามารถนำมาสรุปเพื่อไปใช้ประโยชน์ได้จริง ดังแสดงในแผนภาพที่ ๔.๑

แผนภาพที่ ๔.๖ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร” อธิบายได้ว่า การตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร ใน ๔ ประเด็น คือ ด้านนโยบาย ด้านสื่อสารมวลชน ด้านการหาเสียงของผู้สมัคร ด้านพรรคการเมือง และด้านคุณลักษณะผู้สมัคร ซึ่งสามารถพัฒนาทั้ง ๕ ประเด็นนี้ให้ประชาชนเกิดความตื่นตัวอยากมีส่วนร่วมในการไปเลือกตั้ง อธิบายได้ดังนี้

ด้านนโยบาย นโยบายสามารถสนองตอบความต้องการของประชาชนได้และนักการเมืองท้องถิ่นต้องปฏิบัติตามนโยบายที่เคยกำหนดไว้ก่อนก่อนได้รับเลือกตั้ง มีความรับผิดชอบต่อคำมั่นสัญญาที่ประชาชน ชุมชน พยายามให้นโยบายเป็นไปตามเป้าหมายและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ และหน่วยงานในท้องถิ่น โดยมีพื้นฐานการปฏิบัติตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ประการ คือ การที่นักการเมืองไม่ลืมหืมตา มีเหตุมีผลถึงแม้ไม่สามารถทำตามนโยบายได้หมดประชาชนก็เข้าใจนโยบายของพรรคการเมือง มีประเด็นตรงกับความต้องการ มีเหตุผลเพียงพอทำให้อยากไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และเชื่อว่าถ้าหากเป็นพรรคการเมืองที่มีเสียงข้างมาก น่าจะดำเนินนโยบายตามที่หาเสียงไว้ได้ สามารถแก้ปัญหาสังคมและตรงความต้องการของคนส่วนใหญ่ เพราะการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมเสนอแนะนโยบายในการนำมาเป็นแนวทางการทำงานของพรรค

ด้านสื่อสารมวลชน การตื่นตัวของประชาชนเกิดจากข้อมูลข่าวสาร ที่มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ของสื่อ ที่สามารถสื่อสารกับประชาชนได้หลากหลาย เพื่อติดตามผลงานและความก้าวหน้าในการดำเนินกิจกรรม ตรวจสอบการทำงาน การดำเนินกิจกรรมรักษาผลประโยชน์ของสังคมส่วนรวม โดยมีพื้นฐานการปฏิบัติตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ประการ เป็นที่ตั่งตั้งนี้ สื่อต้องมีจรรยาบรรณในการนำเสนอข่าวสารที่ครอบคลุมไม่ลำเอียง มีความรับผิดชอบ ยึดหลักความรับผิดชอบต่อหน้าที่ สื่อสารมวลชนที่แม่คุณสมบัติของผู้ที่ลงสมัครรับเลือกตั้ง ให้ข้อมูลเกี่ยวกับพรรคและสมาชิกต่อสาธารณชน มีการวิเคราะห์เกี่ยวกับผู้สมัครลงเลือกตั้ง เจาะลึกศึกษาข้อมูลให้ประชาชนได้รับรู้ สื่อสารมวลชนมีส่วนในให้ข่าวเพื่อเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนตื่นตัวในการไปเลือกตั้งและมีส่วนร่วมทางการเมือง

ด้านการหาเสียงของผู้สมัคร ผู้สมัครรับเลือกตั้งมีวิธีการหาเสียงโดยการประชาสัมพันธ์ผ่านแผ่นป้ายและสื่อต่างๆ ที่น่าสนใจ ที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมและส่วนรวม มีจิตอาสาทำกิจกรรมเพื่อสร้างความร่วมมือ เมื่อนักสมัครผู้สมัครรับเลือกตั้งลงพื้นที่หาเสียงอย่างใกล้ชิดกับประชาชน โดยนำเสนอทางเลือกใหม่ๆ ให้กับประชาชนอยากไปเลือกตั้ง โดยมีพื้นฐานการปฏิบัติตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ประการ เป็นที่ตั่งตั้งนี้ นักการเมืองมีเหตุผลยอมรับและสามารถปฏิบัติได้ตามกฎระเบียบ เงื่อนไขในท้องถิ่นในพื้นที่ได้ ให้ความเคารพนับถือผู้อาวุโส ผู้เป็นหลักคอยให้คำปรึกษาแนะนำ ไม่ลุแก่อำนาจ ในบทบาทความเป็นนักการเมือง รักสันติภาพเพื่อให้สังคม ชุมชน

อยู่ร่วมกันอย่างสงบ กิจกรรมใดที่ช่วยเหลือได้ก็ช่วยเหลือ เช่น การร่วมประชุมกับโรงเรียนในพื้นที่เพื่อหาแนวทางและทางออกที่ดีให้กับคนในพื้นที่ การสนับสนุนคนดีนักการเมืองท้องถิ่นเสาะหาคนดีคนเก่งมาสนับสนุนเด็กในพื้นที่ เช่น สนับสนุนส่งเสริมการมีครูเฉพาะทางมาสอนในโรงเรียน

ด้านพรรคการเมือง พรรคการเมืองจะต้องมีจุดยืนในเจตนารมณ์ มีนโยบายที่โดดเด่น น่าสนใจสามารถแก้ปัญหาสังคมได้ มีสมาชิกพรรคที่เป็นตัวแทนลงสมัครรับเลือกตั้ง เป็นผู้ที่มีความสมบูรณ์ดีทำให้สนใจไปเลือกตั้ง ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของพรรคการเมือง โดยมีพื้นฐานการปฏิบัติตนตามหลักสัปบุริธรรม ๗ ประการ เป็นที่ตั้งดังนี้ พรรคการเมืองมีเจตนารมณ์ ประชาชนมีความศรัทธาในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย เมื่อประชาชนศรัทธาแล้ว จะมีความเชื่อมั่น ถ้าหากมีอะไรเกิดขึ้นกับระบอบประชาธิปไตย ประชาชนต้องออกมาปกป้องระบบการเมือง ที่ต้องรักษาเอาไว้คือระบอบประชาธิปไตยเพราะเป็นระบบการปกครองที่เสียหายน้อยที่สุด เพราะมีหลักการ เคารพในเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ จิตสำนึกและความศรัทธาในระบอบประชาธิปไตยจะต้องมีขึ้นในหมู่ประชาชนและผู้นำทางการเมือง จึงทำให้ระบอบประชาธิปไตยประสบความสำเร็จ

ด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร ตัวแทนลงสมัครรับเลือกตั้ง มีวิสัยทัศน์ในการหาเสียงและลงพื้นที่พบปะประชาชนบ่อย ประสบความสำเร็จในหน้าที่และอาชีพ พื้นฐานครอบครัวของผู้สมัครที่จะผลักดันการทำงานที่มีความพร้อม ครอบครัวเป็นตัวช่วยได้ น่าสนใจดูภาวะทางการเมืองของผู้สมัครเลือกตั้ง ทำให้น่าสนใจไปลงคะแนนให้และเคยรับรู้จากข่าวสารมาก่อน ความรู้ ความสามารถของผู้สมัคร คุณสมบัติส่วนตัวของผู้สมัครน่าสนใจจะต้องมีจุดยืนในเจตนารมณ์ มีนโยบายที่โดดเด่น โดยมีพื้นฐานการปฏิบัติตนตามหลักสัปบุริธรรม ๗ ประการ เป็นที่ตั้งดังนี้ จะต้องเป็นผู้ที่มีเหตุผลเพียงพอ รู้จักกาลเทศะ ทำความรู้จักกับพื้นที่ที่เป็นฐานเสียง เข้าถึงประชาชน

๔.๖.๒ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปองค์ความรู้ (Body of knowledge) ที่ได้จากการศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร ที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ได้จาก สอบถามและจากการสัมภาษณ์ สามารถนำมาสรุปเพื่อไปใช้ประโยชน์ได้จริง ดังแสดงในแผนภาพที่

แผนภาพที่ ๔.๗ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร” อธิบายได้ว่า การตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร เป็นตัวบ่งชี้สำคัญในการวัดระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของภาคประชาชนในระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย ใน ๔ ประเด็น คือ ด้านนโยบาย ด้านสื่อสารมวลชน ด้านการหาเสียงของผู้สมัคร ด้านพรรคการเมือง และด้านคุณลักษณะผู้สมัคร ซึ่งสามารถพัฒนาทั้ง ๕ ประเด็นนี้ให้ประชาชนเกิดความตื่นตัวอยากมีส่วนร่วมในการไปเลือกตั้ง อธิบายได้ดังนี้

ด้านนโยบาย นโยบายสามารถสนองตอบความต้องการของประชาชนได้และนักการเมืองท้องถิ่นต้องปฏิบัติตามนโยบายที่เคยกำหนดไว้ก่อนก่อนได้รับเลือกตั้ง มีความรับผิดชอบ

ต่อคำมั่นสัญญากับประชาชน ชุมชน พยายามให้นโยบายเป็นไปตามเป้าหมายและสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ และหน่วยงานในท้องถิ่น โดยมีพื้นฐานการปฏิบัติตนตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ประการ คือ การที่นักการเมืองไม่ลืมหืมตา มีเหตุมีผลถึงแม้ไม่สามารถทำตามนโยบายได้หมดประชาชนก็เข้าใจ นโยบายของพรรคการเมือง มีประเด็นตรงกับความต้องการ มีเหตุผลเพียงพอทำให้อยากไปใช้สิทธิ เลือกตั้ง และเชื่อว่าถ้าหากเป็นพรรคการเมืองที่มีเสียงข้างมาก น่าจะดำเนินนโยบายตามที่หาเสียงไว้ ได้ สามารถแก้ปัญหาสังคมและตรงความต้องการของคนส่วนใหญ่ เพราะการเปิดโอกาสให้ประชาชน เข้าร่วมเสนอแนะนโยบายในการนำมาเป็นแนวทางการทำงานของพรรค

ด้านสื่อสารมวลชน การตื่นตัวของประชาชนเกิดจากข้อมูลข่าวสาร ที่มีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ของสื่อ ที่สามารถสื่อสารกับประชาชนได้หลากหลาย เพื่อติดตามผลงานและความก้าวหน้าในการดำเนินกิจกรรม ตรวจสอบการทำงาน การดำเนินกิจกรรมรักษาผลประโยชน์ของสังคมส่วนรวม โดยมีพื้นฐานการปฏิบัติตนตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ประการ เป็นที่ตั้งตั้งนี้ สื่อต้องมี จรรยาบรรณในการนำเสนอข่าวสารที่ครอบคลุมไม่ลำเอียง มีความรับผิดชอบ ยึดหลักความรับผิดชอบต่อหน้าที่ สื่อสารมวลชนดีแก่คุณสมบัติของผู้ที่ลงสมัครรับเลือกตั้ง ให้ข้อมูลเกี่ยวกับพรรค และสมาชิกต่อสาธารณชน มีการวิเคราะห์เกี่ยวกับผู้สมัครลงเลือกตั้ง เจาะลึกศึกษาข้อมูลให้ประชาชนได้รับรู้ สื่อสารมวลชนมีส่วนในให้ข่าวเพื่อเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนตื่นตัวในการไปเลือกตั้งและมีส่วนร่วมทางการเมือง ผู้รับมีทักษะการฟังที่ดี ฟังเข้าใจ หรือสามารถอ่านข้อความที่ส่งมานั้นได้ มีความสามารถในการคิดและการใช้เหตุผล เป็นต้น เข้าใจขนบธรรมเนียม วิถีชีวิต ค่านิยม ความเชื่อ ที่เป็นของตัวมนุษย์ในสังคมนั้น และเป็นตัวกำหนดที่สำคัญในการสื่อสารด้วย นักการเมือง ต้องทำความเข้าใจและไม่สื่อสารในลักษณะที่ขัดแย้งกับความเชื่อ ค่านิยมของประชาชน

ด้านการหาเสียงของผู้สมัคร ผู้สมัครรับเลือกตั้งมีวิธีการหาเสียงโดยการประชาสัมพันธ์ ผ่านแผ่นป้ายและสื่อต่างๆ ที่น่าสนใจ ที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมและส่วนรวม มีจิตอาสาทำกิจกรรมเพื่อสร้างความร่วมมือ เมื่อนักสมัครผู้สมัครรับเลือกตั้งลงพื้นที่หาเสียงอย่างใกล้ชิดกับประชาชน โดยนำเสนอทางเลือกใหม่ๆ ให้กับประชาชนอยากไปเลือกตั้ง โดยมีพื้นฐานการปฏิบัติตนตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ประการ เป็นที่ตั้งตั้งนี้ นักการเมืองมีเหตุผลยอมรับและสามารถปฏิบัติได้ตามกฎระเบียบ เจื่อนใจในท้องถิ่นในพื้นที่ได้ ให้ความเคารพนับถือผู้อาวุโส ผู้เป็นหลักคอยให้คำปรึกษาแนะนำ ไม่ลุแก่อำนาจในบทบาทความเป็นนักการเมือง รักสันติภาพเพื่อให้สังคม ชุมชน อยู่ร่วมกันอย่างสงบ กิจกรรมใดที่ช่วยเหลือได้ก็ช่วยเหลือ ความศรัทธาในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย เมื่อประชาชนศรัทธาแล้ว จะมีความเชื่อมั่น ถ้าหากมีอะไรเกิดขึ้นกับระบอบประชาธิปไตย ประชาชนต้องออกมาปกป้องระบบการเมือง ที่ต้องรักษาเอาไว้คือระบอบประชาธิปไตย เพราะเป็นระบบการปกครองที่เสียหายน้อยที่สุด เพราะมีหลักการ เคารพในเรื่อง

ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์จิตสำนึกและความศรัทธาในระบอบประชาธิปไตยจะต้องมีขึ้นในหมู่ประชาชนและผู้นำทางการเมืองจึงทำให้ระบอบประชาธิปไตยประสบความสำเร็จ

ด้านพรรคการเมือง พรรคการเมืองจะต้องมีจุดยืนในเจตนารมณ์ มีนโยบายที่โดดเด่น น่าสนใจสามารถแก้ปัญหาสังคมได้ มีสมาชิกพรรคที่เป็นตัวแทนลงสมัครรับเลือกตั้ง เป็นผู้ที่มิคุณสมบัติทำให้น่าสนใจไปเลือกตั้ง ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของพรรคการเมือง โดยมีพื้นฐานการปฏิบัติตนตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ประการ เป็นที่ตั้งดังนี้ **“ความตื่นตัวทางการเมือง”** คือ จิตวิญญาณของความเป็นประชาธิปไตย เชื่อในความเสมอภาค และเคารพสิทธิของผู้อื่น พร้อมทั้งจะสู้เพื่อสิทธิของตนเอง มีความยุติธรรม ไม่ขายสิทธิขายเสียง มีความกล้าหาญเด็ดเดี่ยว จิตสำนึกต่อประชาชนและศรัทธาในระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย เพราะศรัทธาจะนำไปสู่ความเชื่อมั่นว่า แม้จะเกิดอะไรขึ้นก็ตามระบบประชาธิปไตยก็จะเป็นระบบการเมือง ที่ต้องจรรโลงไว้ ทั้งนี้เนื่องจากเป็นระบบการเมืองที่ทำงานได้ผลและก่อความเสียหายน้อยที่สุด

ด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร ตัวแทนลงสมัครรับเลือกตั้ง มีวิสัยทัศน์ในการหาเสียงและลงพื้นที่พบปะประชาชนบ่อย ประสบความสำเร็จในหน้าที่และอาชีพ พื้นฐานครอบครัวของผู้สมัครที่จะผลักดันการทำหน้าที่ที่มีความพร้อม ครอบครัวเป็นตัวอย่างได้ น่าสนใจดูภาวะทางการเมืองของผู้สมัครเลือกตั้ง ทำให้น่าสนใจไปลงคะแนนให้และเคยรับรู้จากข่าวสารมาก่อน ความรู้ ความสามารถของผู้สมัคร คุณสมบัติส่วนตัวของผู้สมัครน่าสนใจจะต้องมีจุดยืนในเจตนารมณ์ มีนโยบายที่โดดเด่น โดยมีพื้นฐานการปฏิบัติตนตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ประการ เป็นที่ตั้งดังนี้ จะต้องเป็นผู้ที่มีเหตุผลเพียงพอ รู้จักกาลเทศะ ทำความรู้จักกับพื้นที่ที่เป็นฐานเสียง เข้าถึงประชาชน มีทักษะในการสื่อสาร มีความสามารถในการพูด การเขียน และความสามารถในการแสดงท่าทางประกอบคำพูด

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร” มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้ ๑) เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร ๒) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ ๓) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร

โดยในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Research Methods) โดยประกอบด้วยวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Study) จากผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร จำนวน ๓๙๕ คน โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ลักษณะของแบบสอบถามเป็นทั้งปลายเปิดและปลายปิด ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ โดยหาค่าความถี่ (Frequency), ค่าร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที (t-Test) และค่าเอฟ (F-Test) วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เพื่อสนับสนุนข้อมูลเชิงปริมาณ จำนวน ๘ รูปหรือคน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๕.๑ สรุป

๕.๒ อภิปรายผล

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

๕.๑ สรุป

สรุปผลการวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร” สามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

๕.๑.๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร ดังนี้

พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เพศหญิง จำนวน ๒๗๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๖ และเพศชาย จำนวน ๑๒๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๔ มีอายุ ๔๙ - ๕๘ ปี จำนวน ๑๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๘, การศึกษาปริญญาตรี จำนวน ๑๖๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๘, ประกอบอาชีพเกษตรกร จำนวน ๑๑๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๑, มีรายได้ ๑๕,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๖๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๘ ตามลำดับ

๕.๑.๒ สรุปผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร

พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=๓.๔๒$, S.D.=๐.๕๘) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านนโยบาย ($\bar{X}=๓.๖๘$, S.D.=๐.๕๗) อยู่ในระดับมาก ด้านสื่อสารมวลชน ($\bar{X}=๓.๕๒$, S.D.=๐.๗๔) ส่วนด้านการหาเสียงของผู้สมัคร ($\bar{X}=๓.๓๘$, S.D.=๐.๙๑) ด้านพรรคการเมือง ($\bar{X}=๓.๒๘$, S.D.=๐.๘๙) และ ด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร ($\bar{X}=๓.๒๒$, S.D.=๐.๘๗) อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบดังนี้

ด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=๓.๒๒$, S.D.=๐.๘๗) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ ข้อที่ว่า “ประสบการณ์ความสำเร็จในการทำงานในอาชีพที่ประสบความสำเร็จของผู้สมัคร” ($\bar{X}=๓.๕๗$, S.D.=๑.๐๔) รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “ความมีชื่อเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้ง” ($\bar{X}=๓.๕๕$, S.D.=๑.๐๙) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ข้อที่ว่า “ผู้สมัครรับเลือกตั้งมีวิสัยทัศน์ในการหาเสียงและลงพื้นที่พบปะประชาชนบ่อย” ($\bar{X}=๒.๗๕$, S.D.=๑.๑๙) ตามลำดับ

ด้านการหาเสียงของผู้สมัคร พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=๓.๓๘$, S.D.=๐.๙๑) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดมีค่าเฉลี่ย

อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ข้อที่ว่า “ผู้สมัครรับเลือกตั้งนำเสนอทางเลือกใหม่ๆ ให้กับประชาชนอยากไปเลือกตั้ง” ($\bar{X}=3.59$, S.D.=๑.๒๓) รองลงมาคือค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางได้แก่ ข้อที่ว่า “ผู้สมัครรับเลือกตั้งลงพื้นที่หาเสียงอย่างใกล้ชิดกับประชาชน” ($\bar{X}=3.43$, S.D.=๑.๑๒) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ข้อที่ว่า “ผู้สมัครรับเลือกตั้งสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับนโยบายที่นำเสนอให้เกิดความกระจ่างแก่ประชาชนได้” ($\bar{X}=3.16$, S.D.=๑.๐๖) ตามลำดับ

ด้านพรรคการเมือง พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.28$, S.D.=๐.๘๙) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ข้อที่ว่า “ความเกรงใจที่มีต่อบุคคลที่เคารพนับถือหรือมีเกียรติยศมีตำแหน่งในพรรคการเมือง” ($\bar{X}=3.54$, S.D.= ๑.๑๘) รองลงมาคือค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ข้อที่ว่า “พรรคการเมืองให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของพรรคการเมือง” ($\bar{X}=3.51$, S.D.=๑.๒๐) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ข้อที่ว่า “พรรคการเมืองมีสมาชิกพรรคที่ลงสมัครรับเลือกตั้ง เป็นผู้ที่มีคุณสมบัติทำให้สนใจไปเลือกตั้ง” ($\bar{X}=3.10$, S.D.=๑.๐๕) ตามลำดับ

ด้านนโยบาย พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.68$, S.D.=๐.๕๗) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ข้อที่ว่า “นโยบายของพรรคการเมืองสามารถแก้ปัญหาสังคมและตรงความต้องการของคนส่วนใหญ่” ($\bar{X}=3.91$, S.D.=๐.๘๙) รองลงมาคือค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากได้แก่ ข้อที่ว่า “การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมเสนอแนะนโยบายในการนำมาเป็นแนวทางการทำงานของพรรค” ($\bar{X}=3.73$, S.D.=๐.๘๙) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ข้อที่ว่า “ศรัทธาในนโยบายของพรรค และเชื่อว่าถ้าหากเป็นพรรคการเมืองที่มีเสียงข้างมาก น่าจะดำเนินนโยบายตามที่หาเสียงไว้ได้” ($\bar{X}=3.56$, S.D.=๑.๐๕) ตามลำดับ

ด้านสื่อสารมวลชน พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.52$, S.D.=๐.๗๔) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ข้อที่ว่า “สื่อสารมวลชนตีแผ่คุณสมบัติของผู้ที่ลงสมัครรับเลือกตั้ง” ($\bar{X}=3.63$, S.D.=๐.๘๑) รองลงมาคือค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ข้อที่ว่า “สื่อมวลชนมีการประชาสัมพันธ์และรณรงค์การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง” ($\bar{X}=3.60$, S.D.=๐.๘๖) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ข้อที่ว่า “สื่อสารมวลชนมีส่วนในให้ข่าวเพื่อเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนตื่นตัวในการไปเลือกตั้ง” ($\bar{X}=3.39$, S.D.=๐.๙๓) ตามลำดับ

๕.๑.๔ สรุปผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร

พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค และแนวทางเกี่ยวกับปัจจัยที่การตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร ดังนี้

ด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และแนวทางเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร ได้เสนอแนะปัญหาและอุปสรรค เรียงลำดับตามความสำคัญดังนี้คือ ๑) ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งส่งตัวแทนลงพื้นที่ หัวคะแนนบางคนมีพฤติกรรมที่ไม่ดี จำนวน ๑๑ คน ๒) ไม่มีวิสัยทัศน์ที่โดดเด่นเป็นตัวเอง จากการลงพื้นที่หาเสียง จำนวน ๗ คน ๓) ผู้ลงสมัครยังมีพฤติกรรมเดิมๆ เบ่งบังโอกาส จำนวน ๖ คน และมีข้อเสนอแนะดังนี้ ๑) แสดงวิสัยทัศน์ให้ประชาชนเห็นถึงความรู้ความสามารถ ในการจะแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นในอนาคต นึกถึงฟังได้ จำนวน ๑๔ คน ๒) ต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เข้ากับสถานการณ์ ๓) ควรลงพื้นที่ด้วยตนเอง มีความอ่อนน้อมทุกโอกาส อบรมตัวแทนที่ลงพื้นที่หรือหัวคะแนน จำนวน ๗ คน

ด้านการหาเสียงของผู้สมัคร พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และแนวทางเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร ได้เสนอแนะปัญหาและอุปสรรค เรียงลำดับตามความสำคัญดังนี้คือ ๑) วิธีการหาเสียงเดิมๆ โดยเฉพาะนักการเมืองรุ่นเก่าๆ การหาเสียงมีการใส่ร้ายป้ายสี อาจมีมูลหรือไม่มีมูล นำหน้าน่าเบื่อ จำนวน ๘ คน ๒) ประชาชนมีความเฉื่อยชากับการหาเสียงเลือกตั้ง จำนวน ๕ คน และมีข้อเสนอแนะดังนี้ ๑) นักการเมืองต้องเปลี่ยนวิธีการหาเสียง สร้างจุดเด่นให้ประชาชนเชื่อมั่นได้ จำนวน ๑๐ คน ๒) ควรหาเสียงสิ่งที่เป็นประโยชน์กับประชาชน และส่วนรวม ประเทศชาติ จำนวน ๘ คน

ด้านพรรคการเมือง พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม เสนอปัญหาและแนวทางแก้ไข การตื่นตัวทางการเมืองในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร ดังนี้ ปัญหาคือ ๑) ปัญหาพรรคการเมือง สร้างความน่าเบื่อหน่าย เมื่อเป็นรัฐบาลก็เห็นแก่ประโยชน์ของตน ทำให้รัฐบาลของประเทศไทยไม่มีเสถียรภาพ จำนวน ๒๐ คน ๒) เมื่อมีการประชุมสภาก็แสดงออกให้เห็นถึงความน่าเบื่อ จำนวน ๕ คน แนวทางแก้ไข ๑) พรรคการเมืองควรเห็นประโยชน์ประชาชนเป็นที่ตั้ง บริหารบ้านเมืองเพื่อประโยชน์ของประชาชน จำนวน ๑๒ คน ๒) พรรคการเมืองต้องให้สมาชิกพรรคสับเปลี่ยนหมุนเวียนกันออกพบปะประชาชนบ้าง ไม่จำเป็นต้องเข้าหาเมื่อหน้าเลือกตั้ง จำนวน ๑๑ คน

ด้านนโยบาย พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม เสนอปัญหาและแนวทางแก้ไข ดังนี้ ปัญหาคือ ๑) นโยบายไม่ได้มาจากการสำรวจความต้องการของประชาชน แต่่นโยบายพรรคการเมืองเป็นการทำการตลาดจากพรรคการเมือง ที่มีคนออกความคิดเห็นให้ จำนวน ๑๓ คน ๒) เมื่อเป็นพรรค

รัฐบาลทำให้นโยบายไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง บางครั้งนโยบายก็เวอร์เพื่อสร้างกระแสจนเกินไป ก็ยุคที่สมัยก็ยังจนเหมือนเดิม จำนวน ๑๒ คน ประชาชนเสนอแนวทางคือ ๑) นโยบายควรเน้นหนัก การแก้ปัญหาเรื่องของเศรษฐกิจในทุกระดับ ประกาศหยุดวิกฤตเศรษฐกิจทุกชนชั้น โดยเน้นหนักเรื่อง ของเศรษฐกิจในทุกระดับตั้งแต่เกษตรกร ยันผู้ค้า และสามารถแก้ได้จริง จำนวน ๑๐ คน ๒) นโยบาย ควรเน้นหนักการแก้ปัญหาเรื่องของเศรษฐกิจในทุกระดับ ประกาศหยุดวิกฤตเศรษฐกิจทุกชนชั้น โดย เน้นหนักเรื่องของเศรษฐกิจในทุกระดับตั้งแต่เกษตรกร ยันผู้ค้า และสามารถแก้ได้จริง จำนวน ๙ คน

ด้านสื่อมวลชน พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม ปัญหา อุปสรรค และแนวทาง เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค เรียงลำดับตามความสำคัญดังนี้คือ ๑) สื่อมวลชนเชียร์คนที่เป็นพวก ตัวเอง บางครั้งสื่อก็ไม่น่าเชื่อถือ สร้างกระแสจำนวน ๘ คน และมีข้อเสนอแนะดังนี้ ๑) ควรชี้แจงสิ่ง ที่เป็นกลางสร้างความเข้าใจในฐานะสื่อมวลชน ให้ข้อมูลที่เป็นจริง ช่วยประชาชนเป็นกระบอกเสียง ไม่ใช่เป็นกระบอกเสียงให้นักการเมือง จำนวน ๑๐ คน

๕.๑.๕ สรุปผลการวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัจจัยการตื่นตัวทางการเมือง ของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร

ด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร สรุปได้ว่า คุณสมบัติของนักการเมือง มีความแปลกใหม่ มี เหตุผลรู้จักความควรไม่ควร ประชาชนเห็นแล้วเกิดความศรัทธาและเชื่อมั่นว่า จริงใจฟังได้ นักการเมืองต้องมีลักษณะที่มีจิตสำนึกเห็นประโยชน์ของชาติมากกว่าส่วนตัว การลงคะแนนเสียง เลือกตั้งเป็นเครื่องมือที่จะนำมาซึ่งผลประโยชน์หรือเป้าหมายที่ประชาชนต้องการ มีคุณสมบัติพร้อม ทั้งความรู้ ความสามารถที่เหมาะสม การเสียสละเพื่อสังคม มีจิตสาธารณะ และต้องปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับให้ประชาชนในพื้นที่เห็น เพื่อเป็นแบบอย่างให้ประชาชนรับทราบและปฏิบัติตาม ทุกอย่าง จะประสบความสำเร็จของกิจกรรมทุกกิจกรรมในท้องถิ่นได้รับรู้และประชาชนได้ไว้วางใจนักการเมือง

ด้านการหาเสียงของผู้สมัคร สรุปได้ว่า พฤติกรรมการหาเสียงของนักการเมือง ทาง การเมืองในการออกไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งทั่วไปโดยส่วนใหญ่แล้วพบว่า กลุ่มผลประโยชน์ พรรคการเมือง นักการเมือง ผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งไม่สามารถแยกออกจากกันได้แม้จะมีการแก้ไขกฎหมายมาตราต่างๆ แล้ว ก็ตามนิสัยของนักการเมืองก็ไม่มีการเปลี่ยนแปลงโดยเฉพาะในเรื่องของการซื้อสิทธิ์ขายเสียงในการ เลือกตั้งแต่ละครั้งที่ผ่านมายังแต่จะมีการซื้อสิทธิ์ขายเสียงเพิ่มมากขึ้นและเห็น ได้ชัดในยุคปัจจุบันนี้ จึงทำให้การพัฒนาประเทศชาติล่าช้าลงเกิดการทุจริตคอร์รัปชั่นของนักการเมืองประเทศชาติเสียหาย เศรษฐกิจแย่ นักลงทุนไม่กล้าเข้ามาร่วมลงทุนด้วย

ด้านพรรคการเมือง สรุปได้ว่า พรรคการเมืองต้องเป็นกระบอกเสียง รณรงค์ให้ ประชาชนแต่ละคนรับทราบวัน การเป็นสมาชิกพรรคประชาชนสมัครพรรคการเมือง ลงพื้นที่ให้ ความรู้ให้กับประชาชน ชาวบ้านได้รับรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง โดยการติดแผ่นป้ายและการ

ประชาสัมพันธ์ เชิญชวนมาใช้สิทธิ์ลงคะแนนเสียงของพรรคการเมืองต่างๆ รมรงค์ ประชาสัมพันธ์ให้ชาวบ้านเลิกการซื้อสิทธิขายเสียง สนับสนุนประชาชนให้ตรวจสอบรายชื่อ สิทธิการเลือกตั้ง ก่อนถึงวันเลือกตั้ง

ด้านนโยบาย สรุปได้ว่า นโยบายที่เป็นจริง ชัดเจน ทำให้ประชาชนอยากไปออกเสียงให้ และสามารถปฏิบัติได้ตามนโยบายถึงแม้ว่าจะทำได้ช้าบ้างก็ตาม และนโยบายนั้นก็ต้องตอบโจทย์แก้ปัญหาของชุมชนได้จริง ได้ดีและนโยบายที่ดีสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ มุ่งสนองนโยบายให้กับประชาชนโดยรวม และจัดลำดับตามความสำคัญและความเป็นก่อนหลัง ในการนำไปใช้ประโยชน์ และยืดหยุ่นตามสถานการณ์

ด้านสื่อสารมวลชน สรุปได้ว่า สื่อมวลชน ให้การสนับสนุนด้วยการสื่อข้อมูลที่เป็นประโยชน์ทั้งสองฝ่าย เพื่อให้ประชาชนไว้วางใจและเกิดความศรัทธาและความเชื่อมั่นต่อพรรคการเมืองนั้นๆ หรือนักการเมือง การสนับสนุนพรรคการเมืองเป็นเรื่องของคนที่มีอิทธิพลหรือมีบทบาทในสังคมนั้น

๕.๒ อภิปรายผล

๕.๒.๑ จากผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร

จากการศึกษา พบว่า ความคิดเห็นต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง อภิปรายได้ว่า ประชาชนสนใจที่นโยบายของพรรคที่สามารถตอบโจทย์ความต้องการแก้ปัญหาท้องถิ่นโดยรวมได้หรือไม่ ถ้านโยบายของพรรคการเมืองสามารถแก้ปัญหาสังคมและตรงความต้องการของคนส่วนใหญ่ และเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมเสนอแนะนโยบายในการนำมาเป็นแนวทางการทำงานของพรรค และสื่อสารมวลชน ให้ข้อมูลเกี่ยวกับพรรคและสมาชิกต่อสาธารณะชน ดีแก่คุณสมบัติของผู้ที่ลงสมัครรับเลือกตั้ง มีการวิเคราะห์เกี่ยวกับผู้สมัครลงเลือกตั้ง สามารถสร้างความตื่นตัวให้กับประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดาวเรือง นาคสวัสดิ์ ได้วิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสุโขทัย ในห้วงเวลา ปี พ.ศ.๒๕๕๙” ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก^๑

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายเป็นรายด้านได้ดังนี้

^๑ดาวเรือง นาคสวัสดิ์, “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสุโขทัย ในห้วงเวลา ปี พ.ศ.๒๕๕๙”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารการเมือง, (วิทยาลัยสื่อสารการเมือง : มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๕๙).

ด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร อยู่ในระดับปานกลาง อภิปรายได้ว่า ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งที่ประสบการณความสำเร็จในการทำงานในอาชีพที่ประสบความสำเร็จของผู้สมัคร เป็นบุคคลที่มีชื่อเสียง มีความรู้ ความสามารถของผู้สมัคร คุณสมบัติส่วนตัวของผู้สมัครน่าสนใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ปิยะรัตน์ สนแจ่ม** ได้วิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร : ศึกษากรณีประชาชนกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. ๒๕๖๒” ผลการศึกษาพบว่า มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนชาวกรุงเทพมหานครโดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านนโยบาย ด้านคุณสมบัติของผู้สมัคร ด้านพรรคการเมือง และด้านวิธีการหาเสียงเลือกตั้ง^๒

ด้านการหาเสียงของผู้สมัคร พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร อยู่ในระดับปานกลาง อภิปรายได้ว่า การหาเสียงต้องสร้างความน่าสนใจ นโยบายมีความโดดเด่น เป็นจริง และจริงใจ ผู้สมัครรับเลือกตั้งนำเสนอทางเลือกใหม่ๆ เป็นจุดขายให้กับประชาชนอยากไปเลือกตั้ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ดาวเรือง นาคสวัสดิ์** ได้วิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสุโขทัย ในห้วงเวลา ปี พ.ศ.๒๕๕๙” ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้สมัครรับเลือกตั้ง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก^๓

ด้านพรรคการเมือง พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร อยู่ในระดับปานกลาง อภิปรายได้ว่า พรรคการเมืองมีบุคคลที่นับถือและมีความเกรงใจที่มีต่อบุคคลที่เคารพนับถือหรือมีเกียรติยศมีตำแหน่งในพรรคการเมือง พรรคการเมืองมีสมาชิกพรรคที่ลงสมัครรับเลือกตั้ง เป็นผู้ที่มีคุณสมบัติทำให้สนใจไปเลือกตั้ง และนโยบายที่โดดเด่นผลงานที่ผ่านมาทำจริง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ณัฐกาญจน์ เข็มมณ** ได้วิจัยเรื่อง “พฤติกรรมทางการเมืองในการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ในตำบลท่าช้าง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา” ผลการวิจัยพบว่า ด้านการวิพากษ์วิจารณ์ต่อการดำเนินการของพรรคการเมือง อยู่ในระดับมาก^๔ และยังสอดคล้องกับงานวิจัย

^๒ปิยะรัตน์ สนแจ่ม, “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร: ศึกษากรณีประชาชนกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. ๒๕๖๒”, *วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสื่อสารการเมือง*, (วิทยาลัยสื่อสารการเมือง : มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๖๑).

^๓ดาวเรือง นาคสวัสดิ์, “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสุโขทัย ในห้วงเวลา ปี พ.ศ.๒๕๕๙”, *วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารการเมือง*, (วิทยาลัยสื่อสารการเมือง : มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๕๙).

^๔ณัฐกาญจน์ เข็มมณ, “พฤติกรรมทางการเมืองในการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ในตำบลท่าช้าง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา”, *สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓).

ของ **ยงยุทธ พงษ์ศรี** ได้วิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดปทุมธานี : ศึกษาในห้วงเวลา ปี พ.ศ. ๒๕๖๒” ผลการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านคุณสมบัติของผู้สมัคร ด้านนโยบาย ด้านพรรคการเมือง ด้านการรณรงค์หาเสียง และด้านสื่อบุคคล^๕

ด้านนโยบาย พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร อยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า นโยบายของพรรคการเมืองสามารถแก้ปัญหาสังคมและตรงความต้องการของคนส่วนใหญ่ เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมเสนอ นโยบายในการนำมาเป็นแนวทางการทำงานของพรรค เป็นนโยบายที่โดดเด่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พันธุ์ทิพา อัครธีรณัย** ได้วิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครนายก : ศึกษาในช่วงเวลา พ.ศ. ๒๕๕๙” ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครนายก อยู่ในระดับมาก ด้านคุณลักษณะของผู้สมัครรองลงมาด้านสื่อบุคคล ด้านพรรคการเมือง ด้านนโยบาย และด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง^๖

ด้านสื่อสารมวลชน พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร อยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า ปัจจุบันสื่อไวต่อการเผยแพร่และกระจายข้อมูล สื่อสารมวลชนดีแก่คุณสมบัติของผู้ที่ลงสมัครรับเลือกตั้ง ทั้งมีการประชาสัมพันธ์และรณรงค์การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง มีการวิเคราะห์ให้ข้อคิดและมุมมองที่หลากหลาย มีส่วนในให้ข่าวเพื่อเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนตื่นตัวในการไปเลือกตั้ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ชุตินา ศิริเมธาวิ** ได้ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดลพบุรี: ศึกษาในห้วงเวลา ปี พ.ศ. ๒๕๖๐” พบว่า การเปิดรับสื่อของผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาในแต่ละสื่อพบว่า สื่อที่มีการเปิดรับมากที่สุด ได้แก่ สื่อโทรทัศน์ สื่ออินเทอร์เน็ต สื่อหนังสือพิมพ์ และสื่อวิทยุ ตามลำดับ ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจ

^๕ยงยุทธ พงษ์ศรี, “ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดปทุมธานี : ศึกษาในห้วงเวลาปี พ.ศ. ๒๕๖๒”, **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสื่อสารการเมือง**, (วิทยาลัยสื่อสารการเมือง : มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๖๑).

^๖พันธุ์ทิพา อัครธีรณัย, ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครนายก : ศึกษาในช่วงเวลา พ.ศ. ๒๕๕๙, **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสื่อสารการเมือง**, (วิทยาลัยสื่อสารการเมือง : มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๕๙).

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดลพบุรีมากที่สุด คือ ปัจจัยด้านสื่อบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลาง”

๕.๒.๒ จากผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร

จากผลการทดสอบสมมุติฐาน สามารถอภิปรายได้ ดังนี้

ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่การตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร โดยรวมไม่แตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า ปัจจุบันเพศหญิงให้ความสนใจการเมือง ทั้งช่วงก่อนเลือกตั้งและช่วงเลือกตั้ง จะเห็นว่าในปัจจุบันการร่วมประท้วงหรือเรียกร้องทางการเมืองทั้งเพศหญิงเข้าร่วมทางการเมืองเช่นเดียวกับเพศชายต่างก็เข้าร่วมมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ณัฐกาญจน์ เข็มนาค** ได้วิจัยเรื่อง “พฤติกรรมทางการเมืองในการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ในตำบลท่าช้าง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา” ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมทางการเมืองในการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ในตำบลท่าช้าง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมไม่แตกต่างกัน”

ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่การตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร โดยรวมแตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า ประชาชนที่ช่วงอายุ ๑๘ - ๒๘ ปี มีความตื่นตัวทางการเมืองอยู่ในระดับมาก และมีความตื่นตัวทางการเมืองมากกว่าช่วงอายุ ๔๙ - ๕๘ ปี อายุ ๓๙ - ๔๘ ปี อายุ ๕๙ ปี ขึ้นไป และอายุ ๒๙ - ๓๘ ปี ซึ่งเป็นวัยกำลังสร้างเนื้อสร้างตัวสร้างครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระจักรพงษ์ อนุตตโร (วงษ์โพธิ์)** ได้วิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อจริยธรรมของผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์” ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อจริยธรรมของผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อจริยธรรมของผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

“ชุดิมา ศิริเมธาวี, “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดลพบุรี: ศึกษาในห้วงเวลา ปี พ.ศ.๒๕๖๐”, *วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารการเมือง, (วิทยาลัยสื่อสารการเมือง : มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๖๐).*

“ณัฐกาญจน์ เข็มนาค, “พฤติกรรมทางการเมืองในการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ในตำบลท่าช้าง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา”, *สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓).*

ระดับ ๐.๐๕^๙ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พันธุ์ทิพา อัครธีรณัย** ได้วิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครนายก : ศึกษาในช่วงเวลา พ.ศ. ๒๕๕๙” ผลการวิจัยสนับสนุนมติฐาน พบว่า อายุ ของประชาชนชาวจังหวัดนครนายกมีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครนายก^{๙๐}

ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่การตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแอม จังหวัดชุมพร โดยรวมแตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของทุกคน และเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของการเป็นประชาธิปไตยแบบตัวแทนที่อยู่ภายใต้การปกครองในระบอบประชาธิปไตย การศึกษาส่งผลกับความสนใจทางการเมือง เช่น ประชาชนที่มีการศึกษาระดับ ปวช. ปวส. อนุปริญญา ซึ่งเป็นวัยรุ่นให้ความสนใจพรรคการเมืองติดตามการหาเสียง มากกว่าประชาชนที่มีการศึกษาในระดับอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **สมชาย วุฒิมลวิททยา** ได้วิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง นายกเทศมนตรี เทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี : ศึกษาในช่วงเวลา ปี ๒๕๕๘” ผลการศึกษาพบว่า ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกตั้ง นายกเทศมนตรีเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕^{๙๑}

ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่การตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแอม จังหวัดชุมพร โดยรวมไม่แตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า ประชาชนมีความตื่นตัวทางการเมือง จากสถิติการเลือกตั้งจะเห็นว่าประชาชนมาใช้สิทธิเลือกตั้งเพิ่มขึ้น ทุกอาชีพก็หวังว่าเมื่อมีการเลือกตั้งทุกอย่างก็ดีขึ้น ประเทศไทยจะมีทางออกทางการเมืองเร็วขึ้น และหวังให้นักการเมืองแก้ปัญหาเรื่องปากท้อง เศรษฐกิจ ความเป็นอยู่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ยงยุทธ พงษ์ศรี** ได้วิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดปทุมธานี : ศึกษาในช่วงเวลา ปี พ.ศ. ๒๕๖๒” ผลการศึกษา อาชีพ ไม่มีความสัมพันธ์

^{๙๐}พระจักรพงษ์ อนุตตรโร (วงษ์โพธิ์), “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อจริยธรรมของผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์”, **สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓).

^{๙๑}พันธุ์ทิพา อัครธีรณัย, ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครนายก : ศึกษาในช่วงเวลา พ.ศ. ๒๕๕๙, **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสื่อสารการเมือง**, (วิทยาลัยสื่อสารการเมือง : มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๕๙).

^{๙๒}สมชาย วุฒิมลวิททยา, “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง นายกเทศมนตรี เทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี : ศึกษาในช่วงเวลา ปี ๒๕๕๘”, **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารการเมือง**, (วิทยาลัยสื่อสารการเมือง : มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๕๘), หน้า ๑-๒.

กับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดปทุมธานี ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้^{๑๒}

ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่การตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละม้าย จังหวัดชุมพร โดยรวมแตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า อภิปรายได้ว่า ปัจจุบันประชาชนมีความตื่นตัวทางการเมือง ประชาชนคาดหวังกับการเลือกตั้ง ที่ต้องการนักการเมืองที่ดี ทำงานโปร่งใส บริหารงบประมาณตรวจสอบได้โดยเฉพาะประชาชนกลุ่มที่มีรายได้ ๑๐,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท และรายได้ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท มีความคาดหวังต่อผลการเลือกตั้งมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมชาย วุฒิพิมลวิทยา ได้วิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง นายกเทศมนตรี เทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี : ศึกษาในห้วงเวลา ปี ๒๕๕๘” ผลการศึกษาพบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกตั้ง นายกเทศมนตรีเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕^{๑๓}

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละม้าย จังหวัดชุมพร” มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลการศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละม้าย จังหวัดชุมพร” มีนโยบายเสนอแนะ ดังนี้

๑. ด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร รัฐ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับคุณสมบัติและความโปร่งใสของผู้สมัคร
๒. ด้านการหาเสียงของผู้สมัคร พรรคการเมืองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมียุทธศาสตร์หาเสียงการรณรงค์เพื่อทำความเข้าใจกับประชาชน ถึงสิทธิประโยชน์ในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง
๓. ด้านพรรคการเมือง รัฐ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประชาสัมพันธ์ การเป็นสมาชิกพรรค การมีส่วนร่วมทางการเมืองให้ประชาชนเข้าใจ
๔. ด้านนโยบาย พรรคการเมือง หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีนโยบายกำกับติดตามการดำเนินงานตามนโยบายและให้โอกาสให้ประชาชนได้ร่วมวิพากษ์การดำเนินงานของพรรคการเมือง

^{๑๒} ยงยุทธ พงษ์ศรี, “ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดปทุมธานี : ศึกษาในห้วงเวลาปี พ.ศ. ๒๕๖๒”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสื่อสารการเมือง, (วิทยาลัยสื่อสารการเมือง : มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๖๑), หน้า ๑-๒.

^{๑๓} สมชาย วุฒิพิมลวิทยา, “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง นายกเทศมนตรี เทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี : ศึกษาในห้วงเวลา ปี ๒๕๕๘”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารการเมือง, (วิทยาลัยสื่อสารการเมือง : มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๕๘), หน้า ๑-๒.

๕. ด้านสื่อมวลชน สื่อมวลชนประเภทต่างๆ เปิดโอกาสให้ประชาชนได้ติดตามและมีความโปร่งใสในการนำเสนอข้อมูล

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

ผลการศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร” มีข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ ดังนี้

๑. ด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร รัฐ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีกิจกรรมให้ประชาชนร่วมตรวจสอบคุณสมบัติและความโปร่งใสของผู้สมัคร

๒. ด้านการหาเสียงของผู้สมัคร พรรคการเมืองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรจัดกิจกรรม เวทีปราศรัยให้ประชาชน สามารถซักถามทำความเข้าใจกับการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

๓. ด้านพรรคการเมือง รัฐ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการประชาสัมพันธ์ นโยบายและสอบถามความต้องการของประชาชน

๔. ด้านนโยบาย พรรคการเมือง หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการแจ้งผลการดำเนินงานตามนโยบายและให้โอกาสให้ประชาชนได้ร่วมวิพากษ์การดำเนินงานของพรรคการเมือง

๕. ด้านสื่อมวลชน สื่อมวลชนประเภทต่างๆ มีจรรยาบรรณในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร” พบว่าจะต้องวิจัยต่อในประเด็นดังนี้

๑) ควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง “วิสัยทัศน์ของผู้สมัครรับเลือกตั้ง”

๒) ควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง “ประสิทธิผลของนโยบายทางการเมืองของพรรคที่ได้รับชัยชนะการเลือกตั้ง”

๓) ควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง “ศึกษาเปรียบเทียบนโยบายพรรคการเมืองฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายค้าน”

๔) ควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง “ประสิทธิผลของการดำเนินนโยบายของรัฐบาล”

๕) ควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง “ประสิทธิผลของสื่อมวลชนต่อการเมืองไทย”

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

(๑) หนังสือ:

กนก วงษ์ตระหง่าน. การเมืองในระบอบประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๐.

คณาจารย์สำนักพิมพ์เลี้ยงเซียง. ธรรมศึกษาขั้นตรี. ฉบับมาตรฐาน บูรณาการชีวิต. กรุงเทพมหานคร : เลี้ยงเซียง, ๒๕๕๒.

คณิต ฌ นคร และคณะ. รัฐธรรมนูญกับกระบวนการยุติธรรม. กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน, ๒๕๕๐.

จินตนา สุขจรรย์นัท. การศึกษาและการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพมหานคร : โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์, ๒๕๔๙.

เฉลียว บุรีภักดิ์ และคนอื่นๆ. ทรัพยากรมนุษย์กับการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏธนบุรี, ๒๕๔๕.

ทิตยา สุวรรณะชฎ. สังคมวิทยา. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๗.

ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ. การมีส่วนร่วม: แนวคิด ทฤษฎีและกระบวนการ. กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๕๑.

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และ ถวิลวดี บุรีกุล. ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม. พิมพ์ครั้งที่ ๒. นนทบุรี : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๘.

พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ.๒๕๓๐. พิมพ์ครั้งที่ ๓๒. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, ๒๕๕๒.

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. “การเลือกตั้งกับการพัฒนาทางการเมือง”. เอกสารการสอนชุดวิชาปัญหาการ
พัฒนาทางการเมืองไทย. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๓๔.

ลิขิต ธีรเวคิน. วัฒนธรรมทางการเมืองและการกล่อมเกลาริเริ่มรู้ทางการเมือง. กรุงเทพมหานคร : ๒๕๒๙.

วัชรา ไชยสาร. ระบบการเลือกตั้งกับการเมืองไทยยุคใหม่. กรุงเทพมหานคร: นิตินธรรม, ๒๕๔๑.

วันชัย วัฒนศัพท์. คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจของชุมชน. กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า และ มูลนิธิอาเซีย, ๒๕๕๒.

วิสุทธิ โปธิแท่น. ประชาธิปไตย: แนวความคิดและตัวแบบประเทศประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๓.

สถิต นิยมญาติ. สังคมวิทยาการเมือง. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๖.

สมควร กวียะ. ทฤษฎีการสื่อสารประยุกต์. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพมหานคร : อักษราพิพัฒน์, ๒๕๔๖.

สมบัติ อารังธัญวงศ์. การเมืองอังกฤษ. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: เสมาธรรม, ๒๕๔๔.

สุจิต บุญบงการ. การพัฒนาทางการเมืองของไทย : ปฏิสัมพันธ์ระหว่างทหารสถาบันทางการเมือง
และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๗.

บรรณานุกรม (ต่อ)

สุรพงษ์ โสธนะเสถียร. การสื่อสารกับสังคม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๓.

เสน่ห์ จุ้ยโต. องค์การสมัยใหม่. พิมพ์ครั้งที่ ๒. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๔๘.

อุไรวรรณ ธนสถิตย์. การเมืองไทยในระบอบประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, ๒๕๕๒.

(๒) บทความ:

ฐานิตา เฉลิมช่วง. “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในระดับเทศบาล จังหวัดฉะเชิงเทรา”. วารสารชุมชนวิจัย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ ฉะเชิงเทราปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - เมษายน ๒๕๕๙) : ๘๒.

นันทนา นันทวโรภาส. “การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของพรรคการเมืองภายใต้รัฐธรรมนูญปี พ.ศ. ๒๕๖๐ : ศึกษากรณีการเลือกตั้งทั่วไป วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒”. ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๒ (เมษายน - มิถุนายน ๒๕๖๒) : ๒๗๔-๒๘๘.

มานพ เข้มเมือง. “การมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่น ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองแวง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์”. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๕๖): ๑๐๘.

คันสนีย์ ตันติวิท. “การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ Eco-Tourism กรณีศึกษาการมีส่วนร่วมของ ชุมชนเกาะล้านต่อท้องถิ่น”. วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน ๒๕๕๐): ๘๑-๘๘.

สุรพล พรหมกุล. “พฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๗ ในจังหวัดขอนแก่น”. วารสารธรรมทรรศน์ ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๓ (พฤศจิกายน ๒๕๕๘ - กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙): ๑๐๓-๑๑๘.

อัญชุลี วงษ์บุญงาม และ ดารณี ัญญุสิริ. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล”. วารสารวิชาการและวิจัย มทร.พระนคร. ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๒ (กันยายน ๒๕๕๕): ๙๙-๑๑๒.

เอมวดี กาฬภักดี. “ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลหนองกระทุ่ม อำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี: ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๗”. วารสารรัฐศาสตร์ปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - มิถุนายน ๒๕๖๐): ๑๑๗-๑๒๒.

บรรณานุกรม (ต่อ)

(๓) ดุษฎีนิพนธ์/วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์:

กิตติคม พิศนวกแสง. “พฤติกรรมในการใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนผู้สิทธิเลือกตั้ง กรณีศึกษา: เขตเลือกตั้งที่ ๑๔ เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร”, **สารนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต, ๒๕๕๖.

เกรียงไกร พัฒนะโชติ. “วัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”. **สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓.

จำลอง พรหมสวัสดิ์. “พฤติกรรมทางการเมืองของชนชั้นกลางกับการเมืองในระบอบ ประชาธิปไตยของไทยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลช่วงพุทธศักราช ๒๕๕๑-๒๕๕๓”. **ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สื่อสารการเมือง**. วิทยาลัยสื่อสารการเมือง: มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๕๔.

ชุตินา ศิริเมธาวิ. “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดลพบุรี : ศึกษาในห้วงเวลา ปี พ.ศ. ๒๕๖๐”. **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารการเมือง วิทยาลัยสื่อสารการเมือง**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๖๐.

ณัฐกาญจน์ เข็มนาค. “พฤติกรรมทางการเมืองในการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ในตำบลท่าช้าง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา”. **สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓.

ดาวเรือง นาคสวัสดิ์. “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสุโขทัยในห้วงเวลา ปี พ.ศ.๒๕๕๙”. **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารการเมือง**. วิทยาลัยสื่อสารการเมือง : มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๕๙.

นภดล สุขคนธวิท. **พรรคการเมืองไทยกับการเมืองท้องถิ่น : ผลประโยชน์และฐานอำนาจ**, กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. **การมีส่วนร่วมหลักการพื้นฐาน เทคนิค และกรณีตัวอย่าง**. กรุงเทพมหานคร : ๕๙๘ Print, ๒๕๔๖.

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. **กลวิธี แนวทาง วิธีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนาชุมชน**, กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภากาการพิมพ์, ๒๕๔๓.

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. **รัฐธรรมนูญปัจจุบันกับการปฏิรูปการเมือง**. นนทบุรี : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๒.

บุญญฤทธิ โชคอุดมพร. “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด”. **ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, ๒๕๕๖.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- บุญทริกา เจียงเพ็ชร. “พฤติกรรมกรรมการสื่อสารทางการเมืองผ่านสื่อมวลชน สื่อบุคคล สื่ออินเทอร์เน็ต และทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่มีต่อความรู้ ทัศนคติ และกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งระบบใหม่ของกลุ่มผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในเขตกรุงเทพมหานคร”. **วิทยานิพนธ์วารสารศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารมวลชน คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์**, ๒๕๔๓.
- ปิ่นอนงค์ ทองบ่อ. “การเสริมสร้างความเข้าใจการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพระอินทราชา อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”. **สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**, ๒๕๖๓.
- ปิยะรัตน์ สนแจ่ม. “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร: ศึกษากรณีประชาชน กรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. ๒๕๖๒”, **รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสื่อสารการเมือง, (วิทยาลัยสื่อสารการเมือง : มหาวิทยาลัยเกริก**, ๒๕๖๑.
- พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. “แบบแผนการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของชาวกรุงเทพมหานคร ศึกษาจากการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ส.ส. พ.ศ. ๒๕๒๖ และเลือกตั้งซ่อม พ.ศ. ๒๕๒๘”. **งานวิจัยเสนอต่อโครงการศึกษานโยบายสาธารณะ. สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย**, ๒๕๒๙.
- พระจักรพงษ์ อนุตตโร (วงษ์โพธิ์). “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อจริยธรรมของผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์”. **สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**, ๒๕๖๓.
- พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช). **ภาษาธรรม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เลี้ยงชีพ**, ๒๕๔๘.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). **ภาวะผู้นำ. พิมพ์ครั้งที่ ๗. กรุงเทพมหานคร : เอ็มเทร็ดดิง**, ๒๕๔๖.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**, ๒๕๔๖.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). **ภาวะผู้นำความสำคัญต่อการพัฒนาคน พัฒนาประเทศ. กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา**, ๒๕๔๐.
- พระสร้อยทอง ปญญาวุโร (ประทุมทอง). “การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตตำบลเมืองเตา อำเภอพยุหะภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม”. **สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**, ๒๕๖๓.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- พัชรา เพ็ชรจรรยา. “เหตุผลประกอบการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีของประชาชน ในเขตเทศบาล ตำบลพระอินทราชา อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”. **รายงานการศึกษาอิสระ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๓.
- พันธุ์ทิพา อัครธีรน้อย. “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัด นครนายก : ศึกษาในช่วงเวลา พ.ศ. ๒๕๕๙”. **รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสื่อสารการเมือง วิทยาลัยสื่อสารการเมือง**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๕๙.
- ยงยุทธ พงษ์ศรี. “ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดปทุมธานี : ศึกษาใน ห้วงเวลาปี พ.ศ. ๒๕๖๒”. **รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสื่อสารการเมือง**. วิทยาลัย สื่อสารการเมือง : มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๖๑.
- รสลิน ศิริยะพันธุ์ และคณะ. “พฤติกรรมทางการเมืองของชนชั้นกลางกับพัฒนาการทางการเมืองไทย: ศึกษากรณีภาคเหนือ”. **รายงานการวิจัย**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๕๒.
- รัตนา สารักษ์. “การส่งเสริมวัฒนธรรมการเมืองของประชาชนใน อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง”. **สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช วิทยาลัย, ๒๕๖๓.
- รัชฎา บันเทิงสุข. “พฤติกรรมกาเลือกตั้งของผู้มีอายุ ๑๘-๑๙ ปี ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร วันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๓๘ ศึกษากรณีอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่”. **วิทยานิพนธ์ ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๐.
- วรเจตน์ ภาคีรัตน์. “บทบาทและอำนาจหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภาในการรักษาวินัย พรรคการเมืองและ การปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้แทนปวงชน”. **รายงานการวิจัย**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญศึกษา สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ, ๒๕๕๔.
- วิจิตร เกิดน้อย. “พฤติกรรมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งในตำบลไทยวาสา อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม”. **สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓.
- ศุภักษร ตระกูลศิริ. “พฤติกรรมกาเลือกตั้งของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านชบ อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์”. **รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, ๒๕๕๓.

บรรณานุกรม (ต่อ)

สนุก สิงห์มาตร. “พฤติกรรมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด”. **ดุष्ฎีนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์บัณฑิต**. คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, ๒๕๕๖.

สมชาย ตีลังการณ. “พฤติกรรมการออกเสียงเลือกตั้งกับจิตสำนึกทางการเมืองของชาวเชียงใหม่ในการเลือกตั้งทั่วไป: กรณีศึกษาเขตอำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่”. **วิทยานิพนธ์หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๖๑.

สมพันธ์ เตชะอธิก และคณะ. “การศึกษาความเคลื่อนไหวทางการเมืองในการออกเสียงประชามติและพฤติกรรมเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๒๕๕๐: จังหวัดขอนแก่น”. **รายงานการวิจัย**. โดยการสนับสนุนของสถาบันพระปกเกล้า. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๕.

สุวัฒน์ ศรีพงษ์สุวรรณ. “ความคิดเห็นของประชาชนต่อการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา: ศึกษากรณีประชาชนในเขตบางนา ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๔๓”. **วิทยานิพนธ์หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๕.

(๔) รายงานการวิจัย:

กาญจนา พันธุ์เอี่ยม และคณะ. “ทัศนคติและพฤติกรรมการใช้สิทธิการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้นำชุมชน เทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์”. **รายงานการวิจัย**. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์, ๒๕๕๖.

สุจิต บุญบงการ และ พรรคศักดิ์ ผ่องแผ้ว. “พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของคนไทย”. **รายงานการวิจัย**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๗.

(๕) เอกสารที่ไม่ได้ตีพิมพ์:

สุจิต บุญบงการ และ พรรคศักดิ์ ผ่องแผ้ว. **พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของคนไทย**. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๐.

บรรณานุกรม (ต่อ)

2. ภาษาอังกฤษ

(I) Books:

Almond, Gabriel A. and Verba. Sidney. **The Civic Culture: Political Attitude and Democracy in Five Nations**. Boston: Little Brown and Company, 1980.

Almond. “Comparative Political Systems”. **The Journal of Politics** Vol. 18, no. 3 (1956): 391–409.

Almond. Gabriel A. and Powell, G. Bingham. **Comparative Politics: A Development Approach**. Boston: Little Brown and Company, 1966.

Anthony Downs. **An Economic Theory of Democracy**. New York: Harper & Row, 1957.

Bryant and White. **Political Analysis Technique and Practice**. Belmont Calif Wadsworth, 1982.

Davis Keith. **Human Behavior of World-Man Relations and Organization Behavior**. New York: Mc Graw –Hill Book Co, 1972.

Erwin, **Participation Management : Concept Theory and Implementation Participation Management : Concept Theory and Implementation**. Atlanta: Georgia State University, 1976.

Gurevitch, Michael and Blumler, Jay G. “Linkages between the Mass Media and Politics: a model for the analysis of political communications systems”, in **Mass Communication and Society**. Curran. Gurevitch and Woollacott (eds.), London: Edward Arnold and Open University Press, 1977.

Hansen, Educational Administration and Organizational Behavior. (4th ed.). (Boston: Ally and Bacon, 1975.

Johnson Doyle Paul. **Sociological Theory**. New York: John Wiley & Son, 1981.

Richard G. Niemi. and Herbert F. Weisberg. **Controversies in Voting Behavior**. Washington D.C.: Congressional Quarterly, 1984.

V.O. Key. **The Responsible Electorate: Rationality in Presidential Voting 1939-1960**. Cambridge. Belkmap: pren of Harvard University Press, 1966.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Verba. Sidney and Norman H. Nie. **Participation in America: Political Democracy and Social Equality**. New York: Harper & Row, 1972.
- Yamane. Taro. **Statistics: An Introductory Analysis**. Third edition. New York: Harper and Row Publication, 1973.
- Huntington, S.P. & Nelson, M. **No Easy Choice: Political Participation in Developing Countries**. Cambridge: Harvard University Press, 1976.
- John M. Cohen and Norman T. Uphoff Cohen, **Rural Development Participation: Concept and Measures for Project Design Implementation and Evaluation**, Rural Development. Committee Center for International Studies. Cornell University, 1981.
- MacKuen and Brown. **Organizational Theory and Management: A Macro Approach**. New York: John Wiley & Sons. 1987.
- March, J. G., & Olsen, J.P. **Rediscovering Institutions: The Organizational Basis of Politics**. New York: The Free Press, 1989.
- Maslow A. H. **Motivation and Personality**. New York: Harper & Row Publishing, 1954.
- Nie, N.H. and Verba, S., **Participation in America : Political Democracy and Social Equality**. New York: Harper & Row, 1975.
- Nie, Powell & Priwitt. **Political Participation: in Handbook Political Sciences : Non Government Politic** Reading by Greentein, I. Fred and Polsby. W. Nelson. Massachusetts: Adison Wesley, 1969.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร

คำชี้แจง

แบบสอบถามเพื่อการวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ประกอบการศึกษาวิจัยเรื่อง "ปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร" อันจะเป็นประโยชน์ในการศึกษาระดับการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชน ทั้งยังสามารถใช้เป็นแนวทางแก้ไขปัญหา อุปสรรค และพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ข้อมูลที่ได้จะแปลผลการวิจัยในภาพรวม ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลของท่านเป็นความลับและใช้ประโยชน์เฉพาะการวิจัยนี้เท่านั้น ไม่มีผลกระทบต่อท่านหรือหน่วยงานของท่านแต่อย่างใด"

แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งเป็น ๓ ตอน

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ ระดับปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended Questionnaire) ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชน

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับความอนุเคราะห์จากผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นอย่างดี จึงขออนุโมทนามา ณ โอกาสนี้

พระมหาณัฐพจน์

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พุทธศักราช ๒๕๖๓

ตอนที่ ๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () หน้าข้อความต่อไปนี้ให้สมบูรณ์ตามความเป็นจริงเกี่ยวกับ
ตัวผู้ตอบแบบสอบถาม

๑. เพศ	() ชาย	() หญิง
๒. อายุ	() ต่ำกว่า ๓๐ ปี
() อายุ ๔๑-๕๐ ปี
() อายุ ๖๑ ปี ขึ้นไป	() อายุ ๓๑-๔๐ ปี
() อายุ ๕๑-๖๐ ปี
๓. อาชีพ	() เกษตรกรรม
() รัฐวิสาหกิจ/รับราชการ
() นักศึกษา	() รับจ้าง
() พนักงานบริษัท
() อื่น ๆ
๔. ระดับการศึกษา	() ต่ำกว่าปริญญาตรี
() สูงกว่าปริญญาตรี	() ปริญญาตรี
๕. รายได้ต่อเดือน	() ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท
() ๒๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท	() ๑๐,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท
() ๓๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป

ตอนที่ ๒ ระดับปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย X ลงในช่องคำตอบที่ต้องการ

ปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชน ในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑. ด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร					
๑) พื้นฐานครอบครัวของผู้สมัคร น่าสนใจและเคยรับรู้จาก ข่าวสารมาก่อน					
๒) ประสบการณ์ความสำเร็จในการทำงานในอาชีพที่ ประสบความสำเร็จของผู้สมัคร					
๓) วุฒิภาวะทางการเมืองของผู้สมัครเลือกตั้ง ทำให้ น่าสนใจไปลงคะแนนให้					
๔) ความรู้ ความสามารถของผู้สมัคร คุณสมบัติส่วนตัว ของผู้สมัครน่าสนใจ					
๕) ผู้สมัครรับเลือกตั้งมีวิสัยทัศน์ในการหาเสียงและลง พื้นที่					
๖) ความมีชื่อเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้ง					
๒. ด้านการรณรงค์หาเสียงของผู้สมัคร					
๑) ผู้สมัครรับเลือกตั้งมีวิธีการหาเสียงโดยการ ประชาสัมพันธ์ผ่านแผ่นป้ายและสื่อต่างๆ ที่น่าสนใจ					
๒) ผู้สมัครรับเลือกตั้งมีการรณรงค์ในการหาเลือกตั้ง					
๓) ผู้สมัครรับเลือกตั้งลงพื้นที่หาเสียงอย่างใกล้ชิดกับ ประชาชน					
๔) ผู้สมัครรับเลือกตั้งนำเสนอทางเลือกใหม่ๆ ให้กับ ประชาชนอยากไปเลือกตั้ง					
๕) ผู้สมัครรับเลือกตั้งสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับนโยบาย ที่นำเสนอให้เกิดความกระจ่างแก่ประชาชนได้					

ปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชน ในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๖) ผู้สมัครรับเลือกตั้งรณรงค์โดยการนำเสนอที่เป็นกลาง ไม่พาดพิงบุคคลอื่น					
๓. ด้านพรรคการเมือง					
๑) พรรคการเมืองมีนโยบายที่โดดเด่น น่าสนใจสามารถ แก้ปัญหาสังคมได้					
๒) พรรคการเมืองมีสมาชิกพรรคที่ลงสมัครรับเลือกตั้ง เป็นผู้ที่มีคุณสมบัติทำให้สนใจไปเลือกตั้ง					
๓) พรรคการเมืองสนใจไต่ถามความคิดเห็นของประชาชน เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาของบ้านเมือง					
๔) พรรคการเมืองส่งสมาชิกลงพื้นที่ เข้าถึงประชาชน อย่างสม่ำเสมอ					
๕) พรรคการเมืองให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของ พรรคการเมือง					
๖) ความเกรงใจที่มีต่อบุคคลที่เคารพนับถือหรือมี เกียรติยศมีตำแหน่งในพรรคการเมือง					
๔. ด้านนโยบาย					
๑) นโยบายของพรรคการเมือง มีประเด็นตรงกับความต้องการ					
๒) ศรัทธาในนโยบายของพรรค และเชื่อว่าถ้าหากเป็น พรรคการเมืองที่มีเสียงข้างมาก น่าจะดำเนินนโยบาย ตามที่หาเสียงไว้ได้					
๓) นโยบายของพรรคการเมืองสามารถแก้ปัญหาสังคม และตรงความต้องการของคนส่วนใหญ่					
๔) นโยบายของพรรคเป็นนโยบายใหม่ๆ เข้าถึงกลุ่มคนทุก ชนชั้น					

ปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชน ในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๕) การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมเสนอนโยบายในการนำมาเป็นแนวทางการทำงานของพรรค					
๕. ด้านสื่อสารมวลชน					
๑) สื่อมวลชนมีการประชาสัมพันธ์และรณรงค์การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง					
๒) สื่อสารมวลชนตีแผ่คุณสมบัติของผู้ที่ลงสมัครรับเลือกตั้ง					
๓) สื่อมวลชนให้ข้อมูลเกี่ยวกับพรรคและสมาชิกต่อสาธารณชน					
๔) สื่อสารมวลชนมีการวิเคราะห์เกี่ยวกับผู้สมัครลงเลือกตั้ง					
๕) สื่อสารมวลชนมีการเจาะลึกศึกษาข้อมูลให้ประชาชนได้รับรู้					
๖) สื่อสารมวลชนมีส่วนในให้ข่าวเพื่อเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนตื่นตัวในการไปเลือกตั้ง					

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามปลายเปิด (Open) ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม เกี่ยวกับ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนใน อำเภอละแม จังหวัดชุมพร

๑. ด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร

๑.๑ ปัญหาและอุปสรรค.....

๑.๒ ข้อเสนอแนะ.....
.....
.....

๒. ด้านการรณรงค์หาเสียงของผู้สมัคร

๒.๑ ปัญหาและอุปสรรค.....
.....
.....

๒.๒ ข้อเสนอแนะ.....
.....
.....

๓. ด้านพรรคการเมือง

๓.๑ และอุปสรรค.....
.....
.....

๓.๒ ข้อเสนอแนะ.....
.....
.....

๔. ด้านนโยบาย

๔.๑ และอุปสรรค.....
.....
.....

๔.๒ ข้อเสนอแนะ.....
.....
.....

๕. ด้านสื่อสารมวลชน

๕.๑ และอุปสรรค.....
.....
.....

๕.๒ ข้อเสนอแนะ.....
.....
.....

- ขอขอบคุณทุกท่านที่ช่วยตอบแบบสอบถามฉบับนี้ ขอพระคุณอย่างสูง

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

ปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร

ตอนที่ ๑ ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth interview)

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....ฉายา/นามสกุล.....

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน.....

สถานที่สัมภาษณ์.....

วัน เดือน ปีที่สัมภาษณ์.....

ตอนที่ ๒ คำจำกัดความของศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

การตื่นตัวทางการเมือง หมายถึง กิริยา อารมณ์ที่แสดงออก ผ่านความคิดเห็นที่บุคคลแสดงออกทางการเมือง ได้แก่ การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การลงคะแนนเลือกตั้ง โดยมีปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประกอบด้วย ๑) ด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร ๒) ด้านการหาเสียงของผู้สมัคร ๓) ด้านพรรคการเมือง ๔) ด้านนโยบาย และ ๕) ด้านสื่อสารมวลชน

หลักสัปปุริสธรรม หมายถึง คุณธรรมที่สำคัญ สำหรับสัปปุริสชน หรือคนดี คุณสมบัติ ๗ ประการนั้น คือ

ธัมมัญญตา หมายถึง เป็นผู้รู้ธรรม เป็นคนมีศีล มีธรรม รู้หลักการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย คือ ไม่ซื้อสิทธิ์ ไม่ขายเสียง

อัตถัญญตา หมายถึง เป็นผู้รู้จุดมุ่งหมายและรู้จักผลว่า ผลที่เกิดจากการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ในการเป็นตัวแทนของตนเองเพื่อเข้าไปบริหารประเทศ

อัตตัญญตา หมายถึง เป็นผู้รู้จักตน ว่ามีรู้ว่าการเป็นพลเมืองตามรัฐธรรมนูญการปกครองแห่งราชอาณาจักรไทย มีสิทธิเสรีภาพ มีความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน หนึ่งคนหนึ่งเสียง และเมื่อมีการเลือกตั้งจะต้องทำหน้าที่

มัตตัญญตา หมายถึง เป็นผู้รู้จักความพอดี การเป็นพลเมืองตามรัฐธรรมนูญและรู้ว่าสิทธิที่พึงมี หน้าที่ที่พึงปฏิบัติ กฎจะต้องรักษา โดยการเคารพสิทธิของบุคคลอื่น

กาลัญญตา หมายถึง เป็นผู้รู้จักเวลาอันเหมาะสม เช่น รับประทานอาหารและหน้าที่ของตนเอง เมื่อมีการเลือกตั้งก็ต้องทำหน้าที่ไปเลือกตั้ง และช่วยกันตรวจสอบ หลังเลือกตั้งก็ช่วยกันติดตามผลการทำงานของตัวแทนที่เลือกเข้าไปบริหารประเทศ

ปรีสัญญตา หมายถึง เป็นผู้รู้จักชุมชน การอยู่ร่วมกันในสังคม และเข้าใจกฎเกณฑ์ กติกา กฎหมายของบ้านเมือง การปฏิบัติตนในชุมชนหรือสังคมนั้น

บุคคลปโรปรัญญตา หมายถึง เป็นผู้รู้จักบุคคล เช่น การเป็นผู้พิจารณาผู้ที่ลงสมัครรับเลือกตั้ง ทั้งส่วนตัว นโยบาย ก่อนเลือกบุคคลที่เป็นตัวแทนหรือผู้แทนราษฎร เข้าไปบริหารประเทศชาติ

ตอนที่ ๓ ข้อคำถามแบบสัมภาษณ์

๑. ท่านคิดว่า “คุณลักษณะของผู้สมัคร” ควรนำ**หลักสัปปุริสธรรม** มาปรับใช้อย่างไรให้ประชาชนมีความตื่นตัวทางการเมือง

.....
.....

๒. ท่านคิดว่า “การหาเสียงของผู้สมัคร” ควรนำ**หลักสัปปุริสธรรม** มาปรับใช้อย่างไรให้ประชาชนมีความตื่นตัวทางการเมือง

.....
.....

๓. ท่านคิดว่า “พรรคการเมือง” ควรนำ**หลักสัปปุริสธรรม** มาปรับใช้อย่างไรให้ประชาชนมีความตื่นตัวทางการเมือง ได้อย่างไร

.....
.....

๔. ท่านคิดว่า “นโยบาย” ควรนำ**หลักสัปปุริสธรรม** มาปรับใช้อย่างไรให้ประชาชนมีความตื่นตัวทางการเมือง ได้อย่างไร

.....
.....

๕. ท่านคิดว่า “สื่อสารมวลชน” ควรนำ**หลักสัปปุริสธรรม** มาปรับใช้อย่างไรให้ประชาชนมีความตื่นตัวทางการเมือง ได้อย่างไร

.....
.....

ภาคผนวก ข

ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ และผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

- ๑) ศ.ดร.จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์ อาจารย์ประจำวิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- ๒) รศ.อนุภูมิ โขวเกษม อาจารย์ประจำวิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- ๓) รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์ อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- ๔) รศ.ดร.รัชชนัน อิศรเดช อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- ๕) อ.ดร.กาญจนา ตำจุกติ อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๑) ผู้สมัครรับเลือกตั้งมีวิธีการหาเสียงโดยการประชาสัมพันธ์ผ่านแผ่นป้ายและสื่อต่างๆ ที่น่าสนใจ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒) ผู้สมัครรับเลือกตั้งลงพื้นที่หาเสียงอย่างใกล้ชิดกับประชาชน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓) ผู้สมัครรับเลือกตั้งสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับนโยบายที่นำเสนอให้เกิดความกระจ่างแก่ประชาชนได้	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๔) ผู้สมัครรับเลือกตั้งนำเสนอทางเลือกใหม่ๆ ให้กับประชาชนอยากไปเลือกตั้ง	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๕) ผู้สมัครรับเลือกตั้งมีการรณรงค์ในการหาเลือกตั้ง	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๖) ผู้สมัครรับเลือกตั้งรณรงค์โดยการนำเสนอที่เป็นกลางไม่พาดพิงบุคคลอื่น	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓. ด้านพรรคการเมือง								
๑) พรรคการเมืองมีนโยบายที่โดดเด่น น่าสนใจสามารถแก้ปัญหาสังคมได้	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒) พรรคการเมืองมีสมาชิกพรรคที่ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติทำให้อินใจไปเลือกตั้ง	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓) พรรคการเมืองสนใจไต่ถามความคิดเห็นของประชาชนเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาของบ้านเมือง	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

๔) พรรคการเมืองส่งสมาชิกลงพื้นที่ เข้าถึงประชาชน อย่างสม่ำเสมอ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๕) พรรคการเมืองให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของพรรคการเมือง	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๖) ความเกรงใจที่มีต่อบุคคลที่เคารพ นับถือ หรือ มีเกียรติยศมีตำแหน่งในพรรคการเมือง	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๔. ด้านนโยบาย								
๑) นโยบายของพรรคการเมืองมีประเด็นตรงกับความต้องการ ทำให้อยากไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒) ศรัทธาในนโยบายของพรรคและเชื่อว่าถ้าหากเป็นพรรคการเมืองที่มีเสียงข้างมากน่าจะดำเนินนโยบายตามที่หาเสียงไว้ได้	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓) นโยบายของพรรคการเมืองสามารถแก้ปัญหาสังคมและตรงความต้องการของคนส่วนใหญ่	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๔) นโยบายของพรรคเป็นนโยบายใหม่ๆ เข้าถึงกลุ่มคนทุกชนชั้น	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๕) การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมเสนอนโยบายในการ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

นำมาเป็นแนวทางการทำงานของพรรค								
๖) นโยบายสามารถปฏิบัติได้จริง								
๕. ด้านสื่อสารมวลชน								
๑) สื่อมวลชนมีการประชาสัมพันธ์และรณรงค์การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒) สื่อสารมวลชนตีแผ่คุณสมบัติของผู้ที่ลงสมัครรับเลือกตั้ง	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓) สื่อมวลชนให้ข้อมูลเกี่ยวกับพรรคและสมาชิกต่อสาธารณชน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๔) สื่อสารมวลชนมีการวิเคราะห์เกี่ยวกับผู้สมัครลงเลือกตั้ง	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๕) สื่อสารมวลชนมีการเจาะลึกศึกษาข้อมูลให้ประชาชนได้รับรู้	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๖) สื่อสารมวลชนมีส่วนในให้ข่าวเพื่อเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนตื่นตัวในการไปเลือกตั้ง	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

ภาคผนวก ค
ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.880	30

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
a1	101.33	174.299	.724	.869
a2	100.67	182.161	.643	.873
a3	100.83	181.247	.683	.872
a4	101.10	174.024	.861	.867
a5	101.50	186.534	.669	.880
a6	100.70	180.562	.636	.871
b1	100.60	181.490	.629	.873
b2	100.53	183.154	.792	.874
b3	100.67	188.851	.728	.879
b4	100.17	186.282	.628	.880
b5	101.03	178.792	.691	.870
b6	100.90	177.679	.629	.873
c1	101.03	178.999	.646	.873
c2	101.13	177.085	.655	.870
c3	101.37	174.033	.647	.873
c4	100.67	176.920	.633	.870
c5	100.70	175.114	.621	.870
c6	100.60	179.076	.656	.872
d1	100.57	181.978	.651	.874
d2	100.53	184.464	.646	.875

d3	100.07	199.582	.616	.886
d4	100.57	193.771	.610	.882
d5	100.63	194.792	.648	.883
d6	100.50	197.914	.608	.885
e1	100.73	195.857	.685	.883
e2	100.63	192.447	.615	.881
e3	100.67	194.230	.610	.882
e4	100.73	190.202	.730	.878
e5	100.83	189.868	.730	.878
e6	100.77	186.668	.742	.876

ภาคผนวก ง
ภาพประกอบการสัมภาษณ์

รายนามผู้ให้สัมภาษณ์

รายนาม	ตำแหน่ง
๑. พระครูอินทโชติ	เจ้าคณะอำเภอละแม จังหวัดชุมพร
๒. พระครูปริยัติกิจวิธาน, ดร.	เจ้าคณะตำบลละแม อำเภอละแม จังหวัดชุมพร
๓. นายนพภา อินทร์ักษ์	ปลัดอำเภอ อำเภอละแม จังหวัดชุมพร
๔. นายวิบูลย์ เกลี้ยงสงฆ์	ปลัดอำเภอละแม จังหวัดชุมพร
๕. นายนนทภพ เอื้ออารีย์	สมาชิกสภาจังหวัดเขตอำเภอละแม จังหวัดชุมพร
๖. นายแสงทอง ชนกเศรษฐี	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสวนแตง อำเภอละแม จังหวัดชุมพร
๗. พันตำรวจเอกนิวัฒน์ ชื่นวิเศษ	ผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรละแม อำเภอละแม จังหวัดชุมพร
๘. นายนรินทร์ พันธุ์เจริญ	กำนันตำบลละแม

ภาพประกอบการสัมภาษณ์

พระครูสุวรรณอินทโชติ
เจ้าคณะอำเภอละแม
สัมภาษณ์ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

พระครูปริยัติกิจวิธาน ดร.
เจ้าคณะตำบลละแม
สัมภาษณ์ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

นายันทภพ เอื้ออารี
สมาชิกสภาจังหวัดเขตอำเภอละแม
สัมภาษณ์ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

นายนพภา อินรัักษ์
ผู้รักษาการแทนนายอำเภอละแม
สัมภาษณ์ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

นายวิบูลย์ เกลี้ยงสงค์
ปลัดอำเภอละแม
สัมภาษณ์ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

พันตำรวจเอกนิวัฒน์ ชื่นวิเศษ
ผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรละแม
สัมภาษณ์ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

นายแสงทอง ชนกเศรษฐี
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสวนแตง
สัมภาษณ์ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

นายนรินทร์ พันธุ์เจริญ
กำนันตำบลละแม
สัมภาษณ์ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

ภาคผนวก จ

หนังสือขอความอนุเคราะห์ข้อมูล

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ว ๐๐๙

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โขนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขออนุญาตให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
นมีสการ พระครูสุวรรณอินทโชติ เจ้าคณะอำเภอละแม จังหวัดชุมพร
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระมหานัฏพจน์ ฉายา ขนติธโร รหัสประจำตัวนิสิต ๒๒๐๑๒๐๔๐๐๔ นิสิตหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อ
การตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากพระเดชพระคุณ จึงขออนุญาตให้
จากพระเดชพระคุณ เพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้หนังสือดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการ
วิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์
คณะสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์
จากพระเดชพระคุณด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้
จึงนมีสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ยอ
๒๕๖๓
พระครูสุวรรณอินทโชติ
เจ้าคณะอำเภอละแม
จ.อ. น.๒๐๑

ขอนมีสการด้วยความเคารพอย่างสูง

รองศาสตราจารย์ ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชารัฐศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระมหานัฏพจน์ ขนติธโร
โทร. ๐๘๙-๓๕๙๓-๒๖๒๙

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/๖๐๐๙

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
นมัสการ พระครูปริยัติกิจวิธาน, ดร. เจ้าคณะตำบลละแม อำเภอละแม จังหวัดชุมพร
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระมหาณัฐพงษ์ ฉายา ขนดีโร รหัสประจำตัวนิสิต ๒๒๐๑๒๐๔๐๐๔ นิสิตหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อ
การตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากพระเดชพระคุณ จึงขอความอนุเคราะห์
จากพระเดชพระคุณ เพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการ
วิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์
คณะสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์
จากพระเดชพระคุณด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้
จึงน้อมสกราบมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอนมัสการด้วยความเคารพอย่างสูง

(รองศาสตราจารย์ ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชารัฐศาสตร์

๐๑๑๒

ผู้ประสานงาน : พระมหาณัฐพงษ์ ขนดีโร
โทร. ๐๘๙-๓๕๙-๒๖๓๙

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ว ๐๐๗

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำไทร
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน พันตำรวจเอกนิวัฒน์ ชื่นวิเศษ ผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรละแม อำเภอละแม จังหวัดชุมพร
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระมหานัฏพจน์ ฉายา ขนดิลโร รหัสประจำตัวนิสิต ๖๒๐๑๒๐๔๐๐๔ นิสิตหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อ
การตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน
เพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็น
ประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี
และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชารัฐศาสตร์

พ.ด.อ.
(นิวัฒน์ ชื่นวิเศษ)
ผกก.สภ.ละแม

ผู้ประสานงาน : พระมหานัฏพจน์ ขนดิลโร
โทร. ๐๘๙-๓๕๙-๒๖๓๙

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ว ๐๐๐๙

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โขนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำสนธิ
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายันนทภพ เอื้ออารี สมาชิกสภาจังหวัดเขตอำเภอละแม จังหวัดชุมพร
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระมหานัฏพจน์ ฉายา ขนติธโร รหัสประจำตัวนิสิต ๒๒๐๑๒๐๔๐๐๔ นิสิตหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อ
การตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน
เพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็น
ประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี
และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ได้ให้สัมภาษณ์เรียบร้อยแล้ว
นายันนทภพ เอื้ออารี

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร
เขตอำเภอละแม

ขอแสดงความนับถือ

รองศาสตราจารย์ ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชารัฐศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระมหานัฏพจน์ ขนติธโร
โทร. ๐๘๙-๓๕๙-๒๖๖๙

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/๖๐๐๙

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำไทร
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขออนุญาตให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายแสงทอง ชนกเศรณีดี นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสวนแตง อำเภอละแมะ จังหวัดชุมพร
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระมหาณัฐพงษ์ ฉายา ขนดิธโร รหัสประจำตัวนิสิต ๖๒๐๑๒๐๔๐๐๔ นิสิตหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อ
การตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแมะ จังหวัดชุมพร” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขออนุญาตจากท่าน
เพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้หนังสือดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะ
ประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี
และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๓
นายแสงทอง ชนกเศรณีดี

(นายแสงทอง ชนกเศรณีดี)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสวนแตง

ขอแสดงความนับถือ

รองศาสตราจารย์ ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชารัฐศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระมหาณัฐพงษ์ ขนดิธโร
โทร. ๐๘๙-๓๕๙-๒๖๓๙

ที่ อว ๘๐๐๕๒/ว ๐๐๙

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบิ ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำไทร
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายวิบูลย์ เกลี้ยงสงศ์ ปลัดอำเภอละแม จังหวัดชุมพร
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระมหาณัฐพจน์ ฉายา ขนติโร รหัสประจำตัวนิสิต ๖๒๐๑๒๐๔๐๐๔ นิสิตหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อ
การตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดาม
หลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน
เพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้หนังสือดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็น
ประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี
และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

นายวิบูลย์ เกลี้ยงสงศ์
ปลัดอำเภอ

ดร. เต็มศักดิ์ ทองอินทร์

(รองศาสตราจารย์ ดร. เต็มศักดิ์ ทองอินทร์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

สาขาวิชารัฐศาสตร์

นายวิบูลย์ เกลี้ยงสงศ์
ปลัดอำเภอ

ผู้ประสานงาน : พระมหาณัฐพจน์ ขนติโร
โทร. ๐๘๙-๓๕๙-๒๖๓๓๙

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ว ๐๐๙

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายอำเภอละแม จังหวัดชุมพร
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระมหาณัฐพจน์ ฉายา ขนติโร รหัสประจำตัวนิสิต ๖๒๐๑๒๐๔๐๐๔ นิสิตหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อ
การตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน
เพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะ
ประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี
และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

ได้ส่งมอบแบบสัมภาษณ์พร้อมข้อมูลแล้ว

(รองศาสตราจารย์ ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

สาขาวิชารัฐศาสตร์

(นายพนก อินทร์)

ปลัดอำเภอ (เจ้าพนักงานปกครองชำนาญการพิเศษ) รักษาการแทน

นายอำเภอละแม

ผู้ประสานงาน : พระมหาณัฐพจน์ ขนติโร

โทร. ๐๘๙-๓๕๙-๒๖๓๙

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ว๐๐๔

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โขนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำดวน
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน กำนันตำบลละแม อำเภอละแม จังหวัดชุมพร
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระมหาณัฐพจน์ ฉายา ขนดีธโร รหัสประจำตัวนิสิต ๖๒๐๑๒๐๔๐๐๔ นิสิตหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อ
การตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขออนุญาตเผยแพร่จากท่าน
เพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้หนังสือดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็น
ประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี
และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

ได้ให้สัมภาษณ์ตามที่เรียนมา

รองศาสตราจารย์ ดร. เต็มศักดิ์ ทองอินทร์

(รองศาสตราจารย์ ดร. เต็มศักดิ์ ทองอินทร์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

สาขาวิชารัฐศาสตร์

[Signature]

(นายกันต์ สิงห์เจริญ)

กำนันตำบลละแม

ผู้ประสานงาน : พระมหาณัฐพจน์ ขนดีธโร
โทร. ๐๘๙-๓๕๙-๒๖๓๙

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ-สกุล (ภาษาไทย) : พระมหาณัฐภพจน์ ขนดิธโร (รองน้อย)
- วัน/เดือน/ปี เกิด : วันจันทร์ที่ ๖ เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๗
- สถานที่เกิด : ๑๐ ม. ๔ ตำบลตานี อำเภอปราสาท
จังหวัดสุรินทร์ ๓๒๑๔๐
- ที่อยู่ปัจจุบันที่สามารถติดต่อได้ : วัดสุวรรณธาราราม ตำบลสวนแตง อำเภอละแม จังหวัดชุมพร
- การศึกษา : นักธรรมชั้น เอก เปรียญธรรม ๓
ปริญญาตรี รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต (รป.บ.)
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- กำลังศึกษา : หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต(ร.ม.) รุ่นที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๒
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน : เลขานุการเจ้าคณะอำเภอละแม จังหวัดชุมพร
- เบอร์ติดต่อโทร. : ๐๖๕-๒๙๗-๘๙๙๘, ๐๘๙-๓๕๙-๒๖๓๙